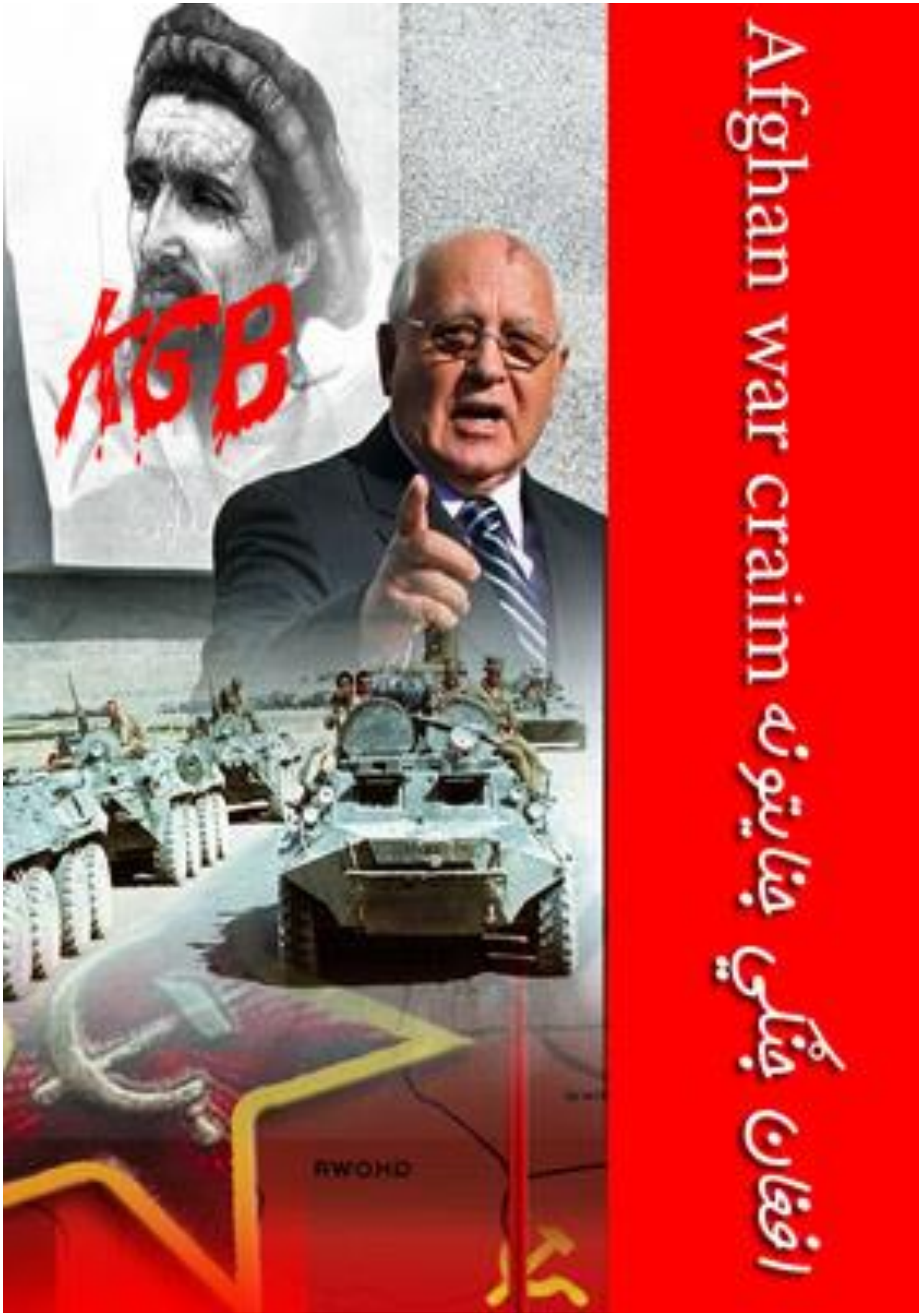

Download from; aghalibrary.com

بسم الله الرحمن الرحيم

د کتاب پېژندنه:

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کـــتـــاب نــــــوم: افغان جنګي جنايتونه (لاسوندونه)

راټولونکی: رحمت اريا

ژبـــــــــــــــاړن: رحمت اريا

خـــپــــرنـــــدوی: بېنوا انټرنيټ پاڼه

Download from; aghalibrary.com

تاریخي اسناد او لوی جنایتکاران

د ژباړونکي سریزه

په وروستیو وختونو کې د پخواني شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمېټې او دهغه د سیاسي او پوځي لوړپوړو چارواکو له یاددښت لیکونو څخه د پټو لاسوندنو له مخې پرونې لېرې شوی چې په افغانستان کې د شوروي اتحاد د لس کلنې ویرلړلې او نېغې ښکېلوالي پټې کېسې راڅرګندوي. ګڼ شمیر کتونکي پر یوه غږ دي چې د شوروي اتحاد وروستـنۍ جګړې په خپله په شوروي کې یو کورنی پرغزلړلی (خشن) خوځښت رامنځ ته کړ او پایله یې د دغه هیواد په دړې وړې کېدلو واوښتله. هغه لاسوندي چې دلته وړاندې کیږي په افغانستان کې د شوروي اتحاد جګړې د پېښلیک ، د افغان د دولت د مرستې پرغوښتنو ، د سرتېرو د لېږلو په تړاو د شوروي لومړنی غبرګون ، په مرکزي کمېټې کې د دغې پالیسۍ د غندنې پر سر د یوې کوشنۍ ډلې بیرته راتاوېدنه او پرافغانستان د شوروي د یرغل پراړېنو شېبورنیا اچوي ؛ همداشان دلته داسې لاسوندي وړاندې کیږي چې شوروي په لومړیو شېبو کې په پام کې درلودل د افغان مقاومت پروړاندې په افغان پوځ کې لومړی یوازې یو جګړه ییز ځواک په پټه ورګډ او بیا یې لمنه ورپراخه کړي ؛ دلته به د شوروي پر پالیسۍ ، د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د رژیم لومړنۍ نېوکې ، او نورهغه لاسوندي را وسپړو چې شوروي خپل ځواک په څه ډول له افغانستانه بیرته په تېښته وایسته. د دغو ټولو لاسوندو پر یو ځاې کولو ، کولای شوپه افغانستان کې د شوروي د جګړې له تجربې څخه ډیر شیان ترلاسه کړو .

افغانستان ته د شوروي د سرتیرو د لېږد پرېکړه د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند د سرمشرېزې ډلې او د سر وزیر حفیظ الله امین او د وخت د کودتا پر مټ تش پر نامه ولسمشر نور محمد تره کي دغوښتنو له څو څوځله ټینګار اود روسانو له اوږدو سنجونو وروسته ونېول شوه. د ۱۹۷۹ کال د اوړي په اوږدو کې د مرکزي کمېټې لاسوندې څرګندوي چې د شوروي اتحاد مشران د سرتیرو لېږدولو ته زړه نه ښه کاوه او په بدل کې یې د هېواد پلورو خلقیانو او پرچمیانو غوښتنو ته په ځواب کې د سرتیرو پرځاې د پوځي توکو لېږد ته لېواله ول. خو کله چې امین د سپتامبر په مېاشت کې له ماسکو څخه د تره کي له راستنېدلو وروسته نومړی د واک له ګدۍ لېرې او پر بالښت سا ور وایستله نو د امین لېونتوب ته د شوروي د مشرتابه غوړونه بوڅ شول او ویې انګېرل چې ګنې سبا ورځ به له امین څخه یو بل سادات جوړ او امریکې ته به مخه کړي. پرافغانستان باندې د یرغل په تړاو د شوروي د پوځ په منځ کې دننه له پیاوړي یوموټي هراړخیز غبرګون او مخالفت سره د شوروي د مرکزي کمېټې په منځ کې د یوې کوشنۍ ډلې غړو پرېکړه وکړه او خپله پرېکړه یې د یوه رابري مـُهـُر په توګه پر نورو غړو په وچ زور ور ومنله. د ځمکني پوځ د پلي کولو په اړه د شوروي سوسیالیستي جمهورتیونو د اتحاد د ګډ پوځ ستر درستیزمار شال اوګراکوف او د هغه مرستیال ستر جنرال اخریموف په ټېنګه خپل غبرګونونه څرګند کړل او په بدل کې یې د شوروي د موخو د ترلاسه کولو لپاره د څولنډ مهالو کوشنیو پوځي ډلګیود پلي کولو وړاندېز وکړ .

Download from; aghalibrary.com

شوروي له افغانستانه د لږ شمیر اوښارنو یامالوماتو پربنسټ د سرتېرو د لېږلو پرېکړه تر سره کړه. په پېښو کې د شوروي د را ښکېلو جنګیالیو پروینا چې کې جي بي یوازې د پوځي څارکښو (جي آر یو) پر سرچینو ډاډ درلود او بس. او داپه څنګېزه توګه د کې جي بي د مشر یو .ؤي. اندروپوف د اغېزو د غبرګون د راپارونې څرګندویي کوي چې نوموړي د ګوند سکرترجنرال بریژنیف ته چې د ۱۹۷۹ کال په اوږدو کې په مرګوني ناروغۍ اخته وو ، د مالوماتو د لېږد د څارنې پازوالي په غاړه درلودله. له افغانستانه د کې جي بي ترلاسه شوي ګزارشونه د داسې پیاوړو ډنډورو بیړني انځورونه را انځوروي چې ګڼې امین له سي ای اې سره لاس درلود اوله بله اړخه کې جي بي په سېمې کې د امریکې د ورانکارو کړنو پر چټکتیا هم ټېنګار کاوه. (ولسمشر کارتر لا وختي د ۱۹۷۹ کال د جولای په مېاشت کې یو لارښود لاسلیک کړی وو او د امین او تره کي د رژیم مخالفینو ته یې د مرستې د غځولو لارښوونه کړې وه.)

د افغانستان ځمک انځور یا نقشه د شوروي اتحاد په ماغزو کې نه شوه ځاېدلای او نه دغه هېواد د شوروي د مشرانو په ایدیالوجېکي جوړښت کې ځای پرځای کېدلای شوای. په افغانستان کې د شوروي د پېښې راښوییدنه د شوروي د مشرتابه د کورنیو ټولنیزو مفکورو له بنسټه راپاڅېدلې وې چې له مارکسیستي � لیننیستي دکتورینو څخه خړوبېدلې او په خواښېنې چې دغه خړوبوالي د شوروي د مشرتابه سترګې ور ړندې او نه یې شوای کولای د یوې توکمیزې ټولنې ریښتونی جوړښت په رڼو سترګو ووینې. هغوی ګروهن ول چې په نړۍ کې به داسې یو هیواد نه وي چې په هغه کې د سوسیالیزم د زړیو د کرلو لپاره ځای نه وي ، د بېلګې په توګه د ګوند ایدیالوجیست میخاییل سولوسوف او باریس پونوماریوف افغانستان ته د دویمې منګولیا په سترګو کتل. د پېښو او حقایقـو دغسې انګیرنې او په انګېرنو کې د ډوبوالي ککړیو، پرافغاني ټولنې پرَدیو ناپیژاندل شویو ټولنیزو- اقتصادي نوښتونو په خپله زبرځواکوالې منلو ته لاره را پرانېستله ، د بېلګې په توګه د زبرځواکې ځمک- ویشنې نوښتونه او ریفورمونه .

شوروي پرېکړه کوونکو په افغاني ټولنه کې د اسلام پیاوړې اغیزې په پام کې نه وې نېولې. د شوروي په دولت او پوهنتونونو کې یوازې څوتنه ول چې په اسلام کې یې کارپوهیزه پوهه درلودله. د مشرتابه لوړو کړېو ته د افغانستان په وګړو کې د هغوی د ګروهنې او ګروهنیزې تګلارې په اړه لږ مالومات ورکول کېدل. سیاسي او پوځي مشران به هغه وخت هک پک شول کله چې افغانانو دوی ته د پانګوالۍ ضد او پرمختلونکي ځواک پرځای ، د بهرنیو یرغلګرو او " کافرانو" په سترګه کتل. له افغانستانه تر لاسه شوي ګزارشونه د شوروي د پوځ او د سیاسي کاپوهانو د یوې برخې په منځ کې "پراسلام د خبرتیا" د کار پر ودې څرګندونه کوي .

د افغانستان د خلق ډیموکراټیک ګوند هیڅلکه یو یوموټی ګوند نه وو ، دغه ګوند د ټبرنیو او توکمیزو کرښو د بېلوالي په لېکو کې ښوییدلی یو ګوند وو. سره له دې چې د خلق د ډیموکراتیک ګوند په هرې ګوندي او دولتي کړۍ کې د شوروي د سلاکارانو یوه ستره او ښکروره شمېره لېدل کېدله خو د "خلق" او "پرچم" د ډلو کورنیو شخړو او ستونزو د ماسکو لپاره د اکر او حالاتو په څارلو او ننګونو کې ډېرې ستونزې را وپارولې. په افغاني ټولنې کې د توکمیز کړکېچ سپک شمېرلو او د هغه په هیڅ نه بلل د ملي یووالي او پخلاینې د پالیسۍ د پاتې راتګ او ناکامۍ له

لاملونو څخه يو لامل ګڼل کېږي. دغه ګوند خپل ناولي او خونړي واک پر کودتا پيل کړ او بېرته پرکودتا را وپرځېد چې هغه هم د ګوند له پلوه يو کورنۍ کودتا وه او ددغه ګوند کرغېړنه واکمني پای ته ورسېدله .

په افغانستان کې جګړې د شوروي اتحاد پرکورنېو سياسي تګلارو پياوړې اغېزه وشېندله. د دغې جګړې يوه پياوړې اغيزه د کمونيست ګوند د واک د ګدۍ په ناقانوني کولو را وڅرخيدله . د شوروي په ملکي ټولنه کې د شوروي د پوځ ښکېل سرتيري د يوه هيواد په کورنيو چارو کې د لاسوهونکو په توګه ګوښي او ورټل شول. پوځ د يوه نيواک ګر ځواک په توګه و پيژاندل شو او خپله روحيه يې له لاسه ورکړه. د بشري حقونو نامتو پـلـوي او د دولت مخالف اکاډيميسين آندري سخاروف په افغانستان کې د شوروي د پوځ ړنده ترهګري په براﻻ وغندله. په منځنۍ اسيا کې په افغانستان کې د شوروي د پوځ د ښکېلوالې اسلامي ضد انځور د اسلامي بنسټپالنې لپاره د چټکې ودې لاره پرانېستله او ان دا چې په چيچنيا کې يې د خپلواکۍ غوښتنې غورځنګ را وپاراوه او دغو دواړو لاملونو نن د روسيې لپاره ستره ټېکاويزه ستونزه رامنځ ته کړې ده .

شورويان په لنډ وخت کې و پوهېدل چې دوی د افغانستان د مأموريت لپاره بشپړه تابيا او پراخه تګلاره په پام کې نه وه نېولې. د مأموريت لومړنۍ موخه د ښارونو او پوځي مرکزونو ساتنه وه � او دا مأموريت ورو ورو له ساتنې په جګړې واوښت او د مأموريت خپټه د وخت په تېرېدلو لا نوره و پرسېدله. د شوروي د پوځ ګڼ شمير سرتيري د زيرمې يا احتياط د دورې سرتيري ول او ټول يې افغانستان ته را ولېږل شول او دا په خپله دې ته نغوته کوي چې شوروي پوځ د ياغيانو پر وړاندې په ټول ځواک او توان په کار اچول شوی وو ځکه چې د پراخ پوځي دسپلين د نشتوالي او نه ډاډ له امله پرافغاني پوځ زړه نه ترل کېده .

شوروي پوځ په هېڅ ډول د ګوريلايي جګړو روزنه نه درلودله. د سرتيرو رسمي دنده دا وه چې ملکي کسان د دولتي ضد کسانو له تيريو څخه وژغوري، په ريښتوني اړخ کې که څه هم شوروي سرتيرو ته ويل شوي ول چې د دوی دنده د ملکي وګړو ساتنه ده خو هغوی به هره ورځ له ملکي وګړو سره په جګړو کې را ښکېل شول او پايله به يې پرته له توپيره د ملکي وګړو په ټوليزې وژنې را واښتله. د ګوريلايي جنګياليو د جوړښت د نيولو کړاونه (عمليات) به تل ناکامه ول او په څو څو ځله به په وَرته سېمه کې تکرار شول ځکه چې مجاهدين او غازيان به غرونو ته په شا شول او کله به چې شوروي ځواکونه خپلو لښکرکوټونو ته را ستانه شول نو مجاهدين به بيرته خپلو کلېو ته راغلل. د افغانستان له ځکمني جوړښت سره د شوروي پوځي توکو، وسلو، شوبلو ، زغروالو ګاډو او نورو له اره سمون نه خوړ او په آسانۍ تر بريد لاندې راتلل .

همداشان شوروي لښکر د خپلو موخو په څرنګوالي کې په دوه وو کې پاتې ول او د موخو له ناڅرګندوالي ډېر وکړېدل. د هغوی لومړنۍ موخه د افغانستان د خلق ډيموکراټيک ګوند ساتنه وه ، خو کله چې لښکرې پرکابل ورننوتلې هغوی ته وويل شول چې د امين او د هغه د رژيم ټغر ورټول کړي. تر هغه وروسته د مأموريت مخه بلې

خوا ته واوښتله اولاسوندي څرګندوي چې د شوروي د مشرتابه سرمشريزې ډلې دا نه منل چې ګنې شوروي لښکرې دې د خلق ډيموکراتيک ګوند لپاره په راپارول شوې کورنۍ جګړه کې ښکيل شي. شوروي هغه انګيرنې او خوبونه چې د شوروي د تش پرنامه لړو (محدودو) ځواکونو د نړيوالې "انټرناسيونال" دندې د ترسره کولوتر نامه لاندې لېدل يوازې ايډيالوجېکي بڼه درلودله او تر همدغه نامه لاندې شوروي لښکرو ته ويل کېدل چې هغوی به په افغانستان کې له سوسياليستي انقلاب څخه ساتنه کوي خو د ډير لږ وخت په تيرېدا د جګړې په ډګر کې د را ګير پاتې کېدلو سکالو له دغه خوب څخه ځادر ليرې کړ .

د جګړې په هماغو لومړيو شېبو کې د شوروي د پوځ د مشرتابه سرمشريزو ډلو ته څرک ولګېده چې د افغانستان د شخړې لپاره هېڅ راز پوځي حل شتون نه لري. د ۱۹۸۰ کال په هماغو لومړيو کې د پوځ د ېبرته را ايستلو سکالو په پام کې ونېول شوه او د سياسي حل د لارو چارو پر لټولو ټېنګار کېده خو په دغه تړاو هېڅ راز پوخ ګام پورته نه شو او پرته له دې چې د يوې رڼې او څرګندې موخې څرنګوالی روښانه شي د شوروي پر لږو او محدودو لښکرو شخوند وهل کېده او په افغانستان کې يې جګړه په ټول ځواک او وس پرمخ بېوله او هره ورځ يې افغانان په سرو وينو کې لمبول، زندانه ډک او تشېدل او پلېګونونه د غازيان او د خپلواکۍ د پتنګانو په سرو وينو سره کېدل. دغه ټولوژنه پرته له توکمېزه توپيره د هېواد په هر ګوټ کې پلې شوه خو تر ټولو ډيره ستره خونړۍ وراني يې په پښتون مېشتو سيمو کې تر سره کړه. يوه نا منل شوې انګېرنه وايي چې يوازې په دغو سيمو کې روسانو دومره وسله و کاروله چې په دويمې نړېوالې جګړې کې نه وه کارول شوې. روسانو د افغانستان د خلق د ډيموکراټيک ګوند له واکمنو او څه نا څه له دوه نيم سوه زره پورته خونړي پوځي ځواک سره يو ځای د افغانستان پر ټولو وګړو سرې خونړۍ مېچنې را وګرځولې او پرته له اټومي بم څخه نوره هر ډول پرمختللې وسله يې په هېواد کې وکاروله .

خو په افغانستان کې د شوروي د جګړې لومړني ګزارشونه د افغانستان د غرونو او ځمکنې جوړښت په څرنګوالي او بدوالي ټېنګار کوي او شوروي لښکرو ورته په هېڅ راز چمتو والی نه درلود چې شوروي پوځي افسرانو څو ځله کټ مټ په ويتنام کې د امريکايانو د جګړې په شان ور ته ګوته نېوله او له ټول مډرن تخنېکي ځواک او نړېوال زبرځواکې سره سره يې بيا هم له افغانانو سرونه ټکول .

د افغانستان د خپلواکۍ سپېڅلو شهيدانو اوربښتېنو ننګيالېو ته نړۍ په سلامي شوه

رحمت آريا

د شوروي پرسرچینو یاددښت لیک

په افغانستان کې د شوروي د لاسوهنې په تړاو تر ټولو ستره او پیاوړې سرچینه د روسیې د ولسمشرۍ او د شوروي د دفاع د وزارت له آرشیفـونو او د شوروي د سیاسي مشرانو او پوځي بولندویانو له خپرو شویو سرچینو څخه را کـتـیږي. دغه سرچینې په دغو څانګو پورې اړه لري: د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونود کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د غړو د غونډو لمېسنې "مُـسَوِدې" چې پر کال ۱۹۹۲ "ز" ولسمشرباریس یالتسین ورته په ټولنیزو خبري رسنیو کې د خپرېدا اجازه ورکړه ، کې جي بي ، د شوروي د پوځ د پوځي څارکښې اداري ته له کابله تر لاسه شوي ګزارشونه چې ډیري یې د افغان د جګړې د جنرال ، جنرال الکساندر لیخانوفسکي له پلوه د یوې پراخې څېړنې په ترڅ کې د "کړېدلو افغانانو' د' زړورتیا" تر نامه لاندې خپاره شوي ، یو شمېر سیاسي لیکونه چې په افغانستان کې د شوروي د سفیرانو له پلوه د شوروي د بهرنیو چارو وزارت ته لېږل شوي او په آرشیف کې دي ، د خبرو اترو د لړۍ هغه یاددښت لیکونه چې د سفیرانو او نورو مشرانو ترمنځ چې له افغان مخالفینو سره یې تر سره کړي او په ماسکو کې د معاصرو لاسوندو د ساتنې په مرکز کې ساتل کیږي، هغه څېړنیز لیکونه چې د مرکزي کمیټې او پوځي مشرتابه پرنامه لیکل شوي او هغه هم د معاصرو لاسوندو د ساتنې په مرکز کې ساتل کیږي . په افغانستان کې د شوروي د جګړې د وخت په دغو لاسوندو کې تر ټولو مهم لاسوندي د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د بهرنیو چارو د پخواني وزیر ګریګوري . ایم ، کرونیکوف او د شوروي د " محدودو؟" لښکرو د وروستني بولندوی جنرال باریس ګروموف یاددښت لیکونه دي. په افغانستان کې د شوروي د ښکېوالي په تړاو یو شمیر اړین لاسوندي په انګریزي ژبه د ۱۹۹۶ � ۱۹۹۷ په ژمي کې د ۸ � ۹ ګڼې په ترڅ کې د سړې جګړې د نړیوال تاریخ د پروژې په بولتین کې خپاره شوي دي .

له دغې لیکنې سره مل لاسوندي پرافغانستان د شوروي د یرغل د پریکړې پرډیرو اړینو او مهمو اړخونو رڼا اچوي چې څنګه لښکرې افغانستان ته ولیږل شوې او څنګه دغه "محدود قطعات" بیرته و ایستل شول .

ډیر پټ (کاملاً سِري)

آړلیک "کاپي"

د کاري غوندي د لړۍ یاددښت لیک

خپرېدنه : ناشونې ده

د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د کمونیست گوند د مرکزي کمیټې غونډه

۱۹۷۹ کال ، د مارچ ۱۷

د غونډې مشر: ملگری لیونېد ایلیچ برژینیف

د غونډې گډونوال:

وای . ژي . اندروپوف ، اې اې گرومېکو، الکساندر نیکلای کاسیگین ، اې وای پلیشي، کې یو چرنېنکو، ډي ایف اوستینوف ، پی ان دمیچییف ، بي ان پاني ماریوف ، ایم سي سولومینتیزیف ، ان اې تخنیکوف ، آی ژي کپیتانوف ، وي آی دول گیخ، ایم ژي زیمیانین ، کې ژي روساکوف ، ایم سي گرباچف

سکالو : د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د حالاتو خرابوالی او زموږ له پلوه شونی ځواب

کریلینکو : لیونېد ایلیچ [برژنیف] له موږ غوښتي دي چې په دغسې یوې یو ناڅاپه شېبې کې د مرکزي کمیټې غونډه را وبـَلو او پیل یې کړو ؛ هغه به سبا زموږ په غونډه کې گډون وکړي او د افغانستان په ډیموکراټیک جمهوریت کې د را پورته شویو حالاتو په اړه به خبرې اترې وکړو. حالات بېړني دي. ملگرو گرومېکو ، اندروپوف او اوستینوف یوشمیر وړاندېزونه راټول کړي او بشپړه ټولگه یې ستاسو ترمخ پرته ده. راځـئ چې دغې سکالو ته له نېږدې وگورو او څرک ولگوو چې کومې لارې چارې ولټوو اوکوم گامونه باید اوچت کړو. ښه به وي چې ټول یې د ملگري گرومېکو له خولې واورو .

گرومېکو: زموږ وروستیو اړیکو ته په کتلو سره چې موږ ته د پټو کېبلونو له لارې له افغانستانه او همدا شان له پوځي سلا کار ملگري گریلوف او په سفارت کې د لنډ مهالي استازي /شارژدافیر ملگري الکسي یف څخه د تیلفوني کنفرانس له لارې تر لاسه شوي څرگندوي چې د افغانستان حالات په لنډ وخت کې کړکېچن شوي او په اوسني مهال کې د اله گولې زړه د هرات ښارگوټی دی .

موږ ټول له پخوانیو کېبل شویو مالوماتو څخه پوهیږو چې په هغه ښار کې د افغان پوځ اولسمه فرقه ځای پرځای وه او ټېکاو یې ساتلی وو ، خو اوسني مالومات وایي چې دغه فرقه ټوله په بل مخ اوښتې ده. د فرقې یو توپچي کنډک او یو پلی کنډک تللی او له یاغیانو سره یو ځای شوي دي. له پاکستاني خوا د ورانکارانو او ترهگرو یو شمیر ډلې سیمې ته راننوتلي دا ډلې نه یوازې روزل شوې بلکه د پاکستان ، چین ، امریکا او ایران له سرتیرو سره یوځای سیمې ته ننوتلې او په هرات کې ورانکارۍ کوي. ورانکارې ډلې د ایران او پاکستان له لارې د هرات ولایت سیمې ته ننوتلې

او له کورنيو انقلاب ضد ډلو سره يو ځای شوي دي. وروستنۍ پيښې د مذهبي سخت دريځو له لورې تر سره شوې. د پرشاتـګي "مرتجع" ياغي شوې ډلې مشران له مذهبي مشرانو سره په پراخ ډول تړاو لري .

د ياغيانو د شميرې څرک لګول ګران ښکاري ، خو زموږ ملګري وايي چې شمير يې" په لفظي ډول " زرګونو ته رسيږي .

ستاسو پام تر ټولو اړين ټکي ته را اړوم او هغه دا چې نن سهار مې پر يولسو بجو د تره کي له مرستيال امين سره چې د بهرنيو چارو وزير هم دی خبرې اترې وکړې خو نومړي د افغانستان د حالاتو په اړه ان د غوږ بوخولو يوې کوشنۍ نښې ته هم ګوته ونه نيوله او په بل اړخ کې په يوې آسماني کرارۍ او ډاډ ينې ځرګنده کړه چې حالات پيچلي نه دي او هر څه د پوځ په څار او واک کې دي ، او دې ورته نورې خبرې . په بله وينا هغه ځرګنده کړه چې د سېمې درېز د دولت تر بشپړ څار و واک لاندې دی .

کريلينکو : په لنډ ډول ، د امين ګزارش ته په کتلو ويلای شو چې د افغانستان مشرتابه د دغو پيښو په تړاو هېڅ راز انديښنه نه لري .

ګرومېکو: چورلټ همداسې ده. امين لا دا هم زياته کړه چې د افغانستان حالات سرترپايه سم دي. هغه وويل چې د والي تر لاس لاندې د يوې کوشنۍ پېښې ګزارش ورکړل شوې او بس او د هيواد ټول واليان د قانوني دولت تر څنګ ولاړ دي . خوپه بل ريښتوني اړخ کې زموږ د ملګرو د ګزارشونو پربنسټ په هرات او په يو شمېر نورو سېمو کې حالات غوږ بوخونکي دي او ياغيان د دغوسېمو څار او اوک په لاس کې لري.

تر هغه ځايه چې پر کابل اړه لري، په کابل کې حالات کرار دي . د افغانستان ليکلې له پاکستان او ايران له کرښو سره تړلې دي ،يا پر بله وينا نيمايي تړلې دي . د افغانانو يوه غټه شمېره چې په ايران کې د کار کولولپاره تللي ول له ايرانه شړل شوي او په ټوليز ډل د هغوی زړه وهل شوی او ګڼ شمېر يې له ياغېانو سره يو ځای شوي دي.

د افغانستان لپاره د مرستو سنجونې د يوه وړانديز په توګه ستاسو تر مخ پرتې دي. بايد پرې ور غبرګه کړم چې د هيوادني کرښو د ساتلو لپاره مو لس ميليونه روبله د نغدو پيسو په توګه هم په پام کې نيولې دي .

ترهغه ځايه چې په پاکستان پورې اړه نيسي ، بنسټيزه خبره دا چې پاکستان د ترهګرو لپاره يوه پخه سېمه ده او له هغه ځايه ياغيان افغانستان ته رانوځي ، اړينه وه چې د افغانستان چارواکو د يوه غبرګون په ترڅ کې په ليکلي توګه د پاکستان له غوږونو تيرکړي وای ، لنډه دا چې يوه لېکلې خبرتيا بايد شوې وای. خو افغاني مشرتابه دغه کار نه دی کړی. او دا سړی هک پک کوي .

له امين څخه مې وپوښتل چې تاسو له موږ څه ډول کړنې "اقدامات " غواړئ؟ له هغه مې وپوښتـل چې زموږ له پلوه څه ډول مرستو ته سترګه پر لاره ياست . خو امين بل وړانديز نه درلود ، هغه په ساده ګۍ وويل چې زه په افغانستان

کې پرډېر ښه باور ولاړه سنجونه لرم او هغه مرستې چې تاسو له موږسره کړې دي ، موږ به په یوه ښه درېز کې ودروي او زیاته یې کړه چې د افغانستان ټول ولایتونه د قانوني حکومت تر بشپړ ځار او واک لاندې دي . ما له امېنه وپوښتل چې تاسو له ګاونډیو هېوادونو او یا له کورنیو انقلابي ضد ستونزو څخه ویره نه لرئ؟ امین پر ډاډه راته ځواب راکړ چې نه ، او زیاته یې کړه چې رژیم ته هېڅ ډول ګواښ نشته. په پای کې هغه نېکې هېلې د مرکزي کمیټې غړیو او لیونید ایلیچ برژینیف ته وړاندې کړې . او دا وې زما خبرې له امین سره .

له یوه لنډ وخته ښایي له دوه یا دریو ساعتو وروسته زموږ د ملګرو له لارې خبراغی چې په هرات کې حالت کړکېچن دي . یوه کنډک ، څرنګه چې مخکې مې ورته ګوته ونېوله توپچي کنډک پر خپلو سرتیرو مردکي و اورول او د دویم کنډک یوه برخه یاغیانو ته واوښتله . لنډه دا چې د اولسمې فرقې یوه برخه چې د هرات د ولایت د ساتنې پازوالي لري دولت ته پالیاله ده او بس. زموږ ملګرو دا هم زیاته کړه چې د یاغیانو نوې ډلې چې په ایران او پاکستان کې روزل شوي دي ښایي سبا پر هرات یرغل وکړي .

نیم ساعت وروسته موږ له خپلو ملګرو خبر تر لاسه کړ چې ملګري تره کي د پوځي چارو لوی سلاکار ملګری ګریلوف او شارژدافیر ځان ته رابللي . له تره کي سره هغوی پر کومو اړخونو خبرې وکړې؟ هغه له شوروي اتحاد څخه د پوځي او خوراکي توکو او پوځي اوزارو غوښتنه وکړه او دغو غوښتنو په هغو لاسوندو کې غبرګون موندلی چې موږ مرکزي کمېټې ته وړاندې کړی دي. د پوځي توکو په تړوا باید ووایم چې تره کي د خبرو په ترڅ کې په ګرندۍ توګه د ځمکني او هوايي پوځ اړتیا ته هم ګوته ونېوله. دا په دې مانا ده چې د ځمکني ځواک پلي کولو او هوايي ځواک دواړو ته د اړتیا غوښتنه شوې ده .

زما په اند ، موږ باید افغانستان ته د مرستې له خپل لومړني بنسټېز وړاندېز څخه کارپیل کړواو باید دا ونومونو چې : موږ په هېڅ ډول حالاتو کې نه غواړو افغانستان له لاسه ورکړو. موږله شپیتو کالو راهیسې له افغانستان سره په سوله کې ژوند کړی. او که موږ افغانستان اوس له لاسه ورکړو نو هغه به د روسېې پرړواندې را تاو شي ، او دا به زموږ په بهرني سیاست کې یو ډېر پرېکنده پرشا تګ وي . څرګنده ده چې په دغه منځ کې یو شی بنسټېزې سنجونې ته نغوته کوي او هغه دا چې که پوځ د وګړو تر څنګ ولاړ وی ، نو خبره په بشپړ ډول بله ده ، دویم دا چې که پوځ د قانوني حکومت ملاتړ ونه کړي � او دریم دا چې که پوځ د دولت پرړواندې پاڅون وکړي ، او په پای کې یې زموږ پر پوځونو را واوړي ، نو خبره به لا پسې پیچلې شي. موږ د ملګرو ګریلوف او الکسي یف له خبرو پوهېږو چې د مشرتابه په منځ کې دریزاو روحیه د ملګري تره کي په ګډون په بشپړ ډول ځېل ته نه ده رسېدلې .

اوستینوف : زموږ مشرپوځي سلاکار ملګري ګریلوف او په افغانستان کې زموږ شارژدافیرملګری الکسي یف له تره کي سره ول . ما د ټیلفون له لارې له ملګري ګریلوف سره خبرې وکړې هغه راته وویل چې د افغانستان مشرتابه د حالاتو له څرنګوالې څخه په اندېښنه کې دي او په ځانګړې توګه د هرات حالات ښه نه دي ، او دې ورته د پکتیا

حالات هم د اندیښې وړدي. د خبرې تر ټولو بد اړخ دا دی چې د فرقې دنده د هرات ساتنه وه او فرقه بې اغیزې وه، اوپه داسې یوه وخت کې د فرقې بولندوی په هوایي ډګر کې کښېنې په بله وینا نوموړی هلته پناه وړې او دولت ته له پالیالو کنډکونوڅخه دهېڅ یوه کنډک د کړنو بولنده نه کوي. باید تاسو ته ووایم چې سبا (د مارچ ۱۸) به د هرات ولایت ته د چاڼیزې کړاونو (عملیاتو) ډلې واستول شي .

موږ ملګري تره کي ته سلا ورکړه په هغو سیمو کې چې یاغیان راپورته شوي دي یو څل بیا نورې ډلې واستوي . هغه په ځواب کې وويل چې دا به ګرانه وي ځکه چې په نورو سیمو کې هم حالات ښه نه دي . لېده دا چې هغوی له شوروي سوسیالیستي جمهوریتونوڅخه د څمکنیو او پوځي مرستو د ځواب لویه هېله لري .

اندروپوف: هغوی هېله لري چې موږ دې پریاغیانو یرغل وکړو .

کریلینکو : که موږ خپل سرتیري هلته واستوو ، پوښتنه دا ده چې موږ له چا سره جګړه کوو . د یاغیانو پر وړاندې ؟ او یا د مذهبي بنسټپالو لویو ډلو پر وړاندې چې ټول یې مسلمانان او په منځ کې یې عادي وګړي په پراخه کچه ورګډ شوي له دې امله موږ به اړایستل شو چې د وګړو د غټې شمېرې پر وړاندې د جګړې دروند پېټی پر اوږو پورته کړو .

کاسیګین : د افغانستان د پوځ کچه او شمېره څومره ده � څوفرقې لری؟

اوستینوف : افغانستان لس فرقې لري ، چې سل زره سرتیري کېږي.

اندروپوف : زموږ څارکښیزې اوڅارنې یا مالومات نغوته کوي چې له پاکستانه څه نا څه درې زره تنه یاغیان افغانستان ته ننه ایستل شوي دي . دا د جګړې د جنګیالیو غټه برخه ده مذهبي بنسټپالان د وګړو له منځه دي .

کریلینکو : که پاڅون ټولنیز وي ، نو د هغو کسانو ترڅنګ چې له ایران او پاکستانه راغلي او ټول یې ترهګر او یاغي دي ، نو پوځونه د افغانستان د ټولو وګړو په ګډون د ټولنې له یوې سترې برخې سره په جګړه کې را ښکېل دي . او دا څرګنده ده چې هغوی مذهبي جنګیالي او د اسلام لاررویان دي .

ګرومیکو: د دولت د پلویانو او د یاغیانو ترمنځ د تړاو خبره لا تر اوسه څرګنده نه ده. هر څه ته په کتلو د هرات پېښې توغمناکې را څرګنده کړه ځکه هلته له زرو تنو څخه ډېر وژل شوي دي خو له دې سره سره حالات لا راټه او روښانه نه دي .

اندروپوف : څرګنده ده هغه یاغیان چې افغانستان ته له سېمې څخه راننوځي د کورنیو یاغیانو له پلوه ورته ښه راغلاست ویل کیږي او له افغانانو څخه به وغواړي چې له هغوی سره یو ځای شي.

کاسیګین : زما په اند د راتلونکي په پام کې نېول شوې پریکړې ګارلېک " مسوده " دې له بنسټه سمه شي. ترټولو لومړی موږ باید د اپریل تر مېاشتې پورې د وسلو لېږد ، ونه ځنډوو ، او موږ باید هرشی په همدغه مارچ کې پرته له ځنډه واستوو . دا لومړنی کار دی.

دویم دا چې موږ باید په یوه ډول نه په یوه ډول د افغانستان مشرتابه ته د اخلاقي ملاتړ روحېه ورکړو، او د دغو ګامونو د پلي کولو وړاندېز کوم : تره کي ته دې خبرورکړي چې موږ د ګازو د هرو زرو کیوبېک مترو بېه له پینځلس روبلو څخه پینځه ویشت روبلو ته لوړوو. د بیې په دغه لوړوالي به هغوی به د وسلو اونورو توکو د ترلاسه کولو په بدل کې د رامنځ ته کېدونکو لښګتونو تشه ډکه کړي . زما په اند دغه وسلې دې افغانستان ته وړیا ورکړل شي او د څېړنو او ارزونې د ۲۵ په سلو کې بیې پوښتنه دې ورڅخه و نه شي .

ټولو : په یو غږ ومنله

کاسیګین : دریم دا چې موږ باید ۷۵ زره ټـنه خوراکي توکي هم ولېږو. زه ګومان کووم چې پر دغې شمېرې دې له سره کتنه وشي او دغه شمېره دې سلو زرو ټـنـو ته لوړه شي. دا هغه ګامونه دي چې زما په اند دې د پرېکړې په ګارلېک کې ورګډې شي او ورزیاته دې شي چې موږ دغه مرستې د افغان د مشرتابه د روحېې د پیاوړي کولو په موخې تر سره کوو. موږ په دې ټېنګار چې ٦۰ کاله مو څنګ په څنګ په سوله کې ژوند کړی باید د افغانستان جګړې او ستونزې ته لومړیتوب ورکړو .څرګنده ده چې له ایرانیانو ، چینایانو او پاکستانیانو سره ستونزه او جګړه شتون لري خو له دې سره سره ایران د افغانستان له جګړې سره مرستې او ملاتړنې ته لیواله دی ، ایران ځانته موخې لري اوتر ټولو اړین ټکی د ا چې ایرانیان ډېر مذهبي دي. او دا باید په پام کې ونیول شي. پاکستان به هم ورته ګامونه اوچت کړي. د چینایانو په اړه د ویلو لپاره څه نه شو ویلای. په پای کې زما پر اند د خپلې پریکړې لیونتوب او پایلې باید په پام کې ونیسو چې موږ به په پریکنده ډول د افغاني مشرتابه مرسته وکړو. هر ګوره ما د تادیې او جبېرې په تړاو لا وختي خبرې کړې او نه غواړم پر هغې بیا را تاو شم ، او د هغه ترڅنګ هغسې چې دلته په لیکلي ډول ویل شوي ، وړیا تأدیات دي؛ او تأدیات په وړیا توګه په نغدو اوړېدلای شي . هغه چې هر ډول وړیا نغدي پیسې وي موږ به په هر حالت کې له هغو څخه څه تر لاسه نه شوای کړای .

اوستینوف : افغانستان ته د وسلو د لېږد د خبرلېک په ګارلېک 'مسوده' کې چې هر څه ویل شوي ټول یې وختې (مخکې له پریکړې � ژ) افغانستان ته د لېږد لپاره چمتو او د دغو وسلو او توکود لېږد چارې لا وختې تر لاس لاندې نېول شوي دي. له بده مرغه زه پوهېږم چې موږ به د اپریل له مېاشتې مخکې د توکو لیږدونه وشو کولای که نه؛ دا به ډېره ګرانه وي. زه وړاندېرکووم چې د وسلو د لېږدونې پریکړه دې همدلته همدا اوس ونېول شي. تر هغه ځایه چې د وسلو د بیې د ورکړې او تأدیې خبره ده ، هغه به زه همدا اوس د ګارلېک له مخه پاکه کړم .

کاسیگین : ټول په یوه غږ دي چې سر له سبا دې د وسلو د لېږد چارې پیل شي.

اوستینوف : سمه ده ، موږ دا کوو ، او ډاډ به ترلاسه کړو چې دغه کارونه دې سر له سبا پیل شي .

کریلینکو: راځئ ملګري کاسیګین ته واک او دنده ورکړو چې د شوروي د سوسیالیستي جمهوریتونو د وزیرانو د شورا د پریکړې په ګارلېک دې چې پانې زموږ په مخ کې پرتې دي زموږ د خبرو اترو له تل څخه را وړاندېز شوې سمونې ورګډې کړې او سبا به هغه د ګارلېک وروستنۍ بڼه موږ ته راکړي .

کاسیګین : چورلټ . زه به سبا سهار دلته راسم او هر څه به ترسره کړم.

کریلینکو:موږباید د ډاډ د ترلاسه کولوو هغه لارې چارې هم وپلټو چې دغه پوځي توکي د مارچ په مېاشت کې واستول سي .

کاسیګین :لکه چې ملګري اوستینوف وویل د مارچ په مېاشت کې به د هر څه لېږل نا شوني وي ، نو ښايي د پاتې شویو توکو دوېمه برخه د اپریل په مېاشت کې واستول شي ، خو راځئ چې دغه دوېمه برخه دې ډېره کوښنې وي .

غواړم یوه بله پوښتنه راپورته کړم : تاسو هر څه چې وایاست ویې وایاست ، امین او تره کی دواړه د هېواد چارې له موږ څخه پټوي . موږ لا تراوسه په پرېکنده ډول نه پوهېږو چې په افغانستان کې څه پـېښېږي . له حالاتو څخه د هغوی ارزونه څه ده؟ تر ټولو مخکې هغوی هڅه کوي چې حالات د یوه خوندور انځور په رنګ کې را څرګند کړي ، خو په ریښتوني اړخ کې موږ په سترګو وینو چې په هېواد کې څه تېرېږي. څرګنده ده چې هغوی ښه خلک دي ، خو په بل اړخ کې هغوی ستره معامله له موږ څخه پټوي. لامل یې څه دی ؟ ګرانه به وي چې څه ووایم. زما پر اند موږ باید هر څومره چې ژر کېږي له خپل سفیر آندری آریوویچ سره د دغې پوښتنې د ګډولو پریکړه وکړو. که څه هم هغه په عملي ډول دغه واک نه لري او نوموړی به هغه څه ونه کړی چې موږ یې ورڅخه غواړو .

ددې ترڅنګ زه به د نورو پوځي کارپوهانو د لیږد خبره په پام کې ونیسم او هغوی ته دنده ور وسپارم چې څرک ولګوي په پوځ کې څه تیرېږي .

د هغه ترڅنګ به د یوې پراخې سیاسي پریکړې سکالو هم په پام کې ونیسم. ښايي د دغې سیاسي پریکړې ګارلېک به زموږ ملګري د بهرنیو او دفاع په وزارتونو او یا د کې جي بي د بهرنیو چارو په څانګه کې جوړ کړي. څرګنده ده چې ایران ، پاکستان او چین به د افغانستان پروړاندې را تاوشي ، او هر څه یې چې په واک وي وبه یې کړي ، د افغانستان له قانوني دولت څخه به سرغړاوی وکړي او د کړنې به یې په هېڅ وشمیري. دلته پرموږ ده چې د تره کي د رژیم سیاسي ملاتړ پراخ کړو. او روښانه ده چې کارتر به د افغانستان د مشرتابه پروړاندې پایڅې را بډ وهي .

که دا اړتیا پېښه شي چې موږ خپل سرتیري پلي کړو ، له چاسره باید جګړه وکړو؟ هغه کسان چې د افغانستان داوسني مشرتابه پر وړاندې مقاومت وکړي څوک به وي؟ آیا هغوی ټول تر محمدي بیرغ لاندې راټول دي ، دیوې

گروهنې وګړي دي ، او تر دغې ګروهنې لاندې د دوی ګروهنه دومره پياوړې ده چې ټول په يوه مورچل کې د يوې موخې لپاره راټوليږي ؟ ماته داسې ښکاري چې موږ بايد له امين او تره کي سره د هغو تيروتنو او اشتباهاتو په تړاو خبرې وکړو چې دوی په داسې وخت کې د هغو د پېښېدلو لپاره اجازه وکړې ده. که رښتونې اړخ ته وګورو امين او تره کی دواړه تر همدا نن پورې هغه وګړي له چړو تيروي او وژني يې چې له دوی سره هم غږي نه دي. هغوی ټول مشران ووژل ، نه يوازې د "پرچم د ډلې" د لوړې کچې لوړپوړې مشران بلکه د منځنۍ کچې مشران يې هم ووژل .

څرګنده ده چې د سياسي لاسوندي جوړول به ګران کار وي ، لکه چې تل وايم له دريو ورځو مخکې به د هغه د جوړولو لپاره زموږ ملګري پرې په کلکه کار وکړي .

اوستينوف : دا ټول سم دي . هغه څه چې الکسي نيکولايوويچ وايي بايد ډير ژر تر سره شي .

ګرومېکو: لاسوندی به ډير ژر چمتو شي.

کاسيګين : زه ګومان نه کووم چې له افغان پلوه به پرموږ زموږ له خوا د سرتيرو د پلې کولو په تړاو زور واچول شي . راځئ هغوی پرېږدو چې خپل ځانګړي پوځي ټولي جوړ کړي چې په ستونزمنو سېمو کې د ياغيانو د ټکولو وړتيا ولري .

اوستينوف : که وغواړو خپل سرتيري پلې کړو نو زما په اند په هېڅ يوه حالت کې دې زموږ پوځونه له افغان پوځونو سره په ګډه چيرې نه ځي .

کاسيګين : موږ بايد خپل پوځونه تيارسئ کړو ، د هغوی د کار په تړاو دې پريوه کاريزه پيام، کار وشي او د ځانګړي استازي له لارې دې ور واستول شي .

اوستېنوف : موږ د پوځي ګام د اوچتولولپاره دوه لارې په پام کې نېولې دي . د لومړۍ لارې په ترڅ کې به موږ په يوې ورځ کې ۱۰۵ (مه) هوايي فرقه په افغانستان کې پلې کړو او په کابل به کې يو پلی موټريزه کنډک بيا پلی کړو؛ د کرښې په اوږدو کې به ٦٨ (مه) فرقه ځای پرځای کړو ، او په کرښې کې به پينځمه موټريزه توپچي فرقه ځای پرځای شي. د دغې تابيا په رڼا کې به موږ د دريو ورځو په ترڅ کې چمتو اوسو چې سرتيري پلې کړو. خو تر ټولو لومړی به هغه سياسي پريکړې چې اوس مو پرې خبرې وکړې په پام کې ونيسو .

کريلينکو: ملګري اوستينوف سکالو په سم ډول را څرګنده کړه. موږبايد په ياغيانو پسې متې رابډ وهو. او په سياسي لاسوندي کې دې دغه سکالو په روښانه او څرګنده ډول وويل شي.

د هغه تر څنګ موږ بايد له تره کي سره له زغمه کار واخلو؛ کله چې موږ لا اوس د پوځي ځواکونو د پلې کولو خبره تر څېړنې او خبرو اترو لاندې نيسو ، نودغه پوښتنه دې هم سرتر پايه په پام کې ونيول شي. د افغانستان له غوښتنې پرته موږ نشو کولای ځواکونه پلې کړواو موږ بايد دغه خبره د ملګري تره کي له غوږونو تيره کړو. او دا بايد د

ملګرب کاسیګین ملګري تره کي ته د کنفرانس په ترڅ کې نېغ پر نېغه ور یاده کړي. د هغه تر څنګ تره کی باید وپوهول شي چې خپلونو چلَونو 'تاکتېکونو' ته بدلون ورکړي . وژنې ، ځورونې او دې ته ورته نورې چارې باید په ډېله ییز ډول باید تر سره نشي .

مذهبي سکالو ، له مذهبي ټولنو سره تړاونه ، په ټولېز ډول دین او دیني مشرانو ته دې ځانګړی پام او مانا ورکړل شي. دا د ټولېزې سکالو یوه تګلاره او پالیسي ده. تره کی باید په پریکړي ډول ډاډ راکړي چې د هغوی له پلوه ددغو ټاکل شویو تګلارو په پلي کولو کې سرغړاوی نه کیږي .

لاسوندی باید ژر تر ژره تر سبا پورې چمتو شي. موږ به له لېونېد ایلییچ سره د دغې تګلارې د پلي کولو په څرنګوالي کې هم سلا وکړو .

اوستینوف : موږ دوېمه چمتو شوې لاره هم لرو. له دغې لارې سره سم موږ په افغانستان کې دوه فرقې پلې کولای شو .

اندروپوف : موږ باید د پرېکړې هغه ګارلېک یا مسوده ومنو چې نن مو پرې خبرې وکړې ، په پرېکړې کې د سماونو په تړاو دې د راتلونکو شمېرنو او سماونو لپاره وروسته خبرې اترې وشي. او د سیاسي پریکړې په اړه موږ باید د سترګو په رپ کې چمتو اوسو څکه چې له پاکستانه ډلې تپلې په راخوتېدو دي .

پونوماریوف: موږباید د ۵۰۰ ټنو په شا او خورا کې یوه ډله د کارپوهانو او سلا کارانو په کچې افغانستان ته واستوو. دغه ملګري باید په هغه څه ښه وپول شي چې وېې کړي .

اندروپوف: د هرات په شا او خوا کې څه نا څه شل زره ملکي کسان دي چې په بلوا کې یې ګډون کړی دی. د تره کي په تړاو خبره چې مخکې مو وکړه ، موږ باید همدا اوس ورته لستوڼي پورته کړو. زه ګومان کووم ښه به دا وي چې ملګری کاسیګین ورسره خبرې وکړي .

ټولو پر یوه غږ ومنله . ښه به دا وي چې ملګری کاسیګین دې ورسره خبرې وکړي.

اندروپوف: موږ باید سیاسي وینا ته وروستۍ بڼه ورکړو ، په پام کې مو وي چې موږټول به د یرغلګرو پر نامه وپیژاندل شو، خو په پام کې مو وي چې د دغه کار په نه کولو، له هېڅ ډول آړوتې او خنډ 'قید او شرط' پرته به موږ افغانستان له لاسه ورکړو .

پونوماریوف : له بده مرغه د افغانستان په اړه ډېر شیان دي چې موږ پرې نه پوهیږو. ماته داسې ښکاري چې له تره کي سره دې د پرېکړې په ترڅ کې دغه ټولې راپورته شوې پوښتنې را وسپړل شي ، او په ځانګړې ډول هغه پرېږدئ چې په ټولېزډول له ټول هېواد او له پوځ سره د هیواد د حالاتو په اړه پراخه خبرې وکړي. هرګوره موږ وینو چې پوځ یې سل زره جنګیالي لري او زموږ د سلاکارانوپه مرسته له دغه پوځ سره ډېر شیان تر سره کېدلای شي. پرته له هغې

به يوازې همدغه شل زره ياغي جنګيالي بريالي شي. د ټولو په سر کې دې افغان ځواکونه اړين کارونه تر سره کړي او وروسته که په رښتيا اړتيا راپېښه شوه نو موږ به خپل ځواک ور پلی کړو .

کاسيګين : زه ګومان کووم چې د وسلو لېږل اړين برېښي ، خو په دې آړوتي 'شرط' چې د ياغيانو په لاس کې پرېنوځي. که د افغان ځواکونو جوړښت ونړېږي نو لېږل شوې وسله به هم د ياغيانو لاس ته ولوېږي. بله پوښتنه چې را پورته کېږي دا ده چې موږ به نړيوالو ته څه ځواب ووايو. که موږ په رښتيا وغواړو چې خپل ځواکونه پلي کړونو ټولو دغو پوښتنو ته بايد لاره ومونډل شي او موږ بايد هره خبره او هرڅه په ښه ډول سمبال کړو اوبايد هرڅه په پراخه ډول را وسپړو. ښايي زموږ له پازوالو ملګرو څخه يو تن سېمې ته سفر وکړي چې د سېمې له حالاتو څخه پراخه او نېغ پرنېغه جاج اخيستنه وکړي. دغه ملګري کېدای شي ملګرى اوستېنوف يا ملګرى اوګارکوف وي .

اوستېنوف : په افغانستان کې حالات کړکېچن کېږي. په دغه تړاو موږ بايد خبرې وکړو ، ماته د سياسي ارزونو له مخې داسې ښکاري چې موږ تر اوسه څه نه دي پيل کړي. له بلې خوا موږ ته ښايي چې د افغان د پوځ ټوله وړتيا ځانته څرګنده کړو. ماته داسې ښکاري چې په ماکې داسې شی نسته چې افغانستان ته ولاړ شم. زه پکې شک او شوپيان لرم.کېدای شي د دولت يو بل غړى هلته ورشي .

کاسيګين : ديمتري فيدروفوويچه! ته بايد هرو مرو ولاړ شې. خبره دا ده چې موږ افغانستان ته د وسلو يوه لويه کچه لېږو او بايد ډاډه شو چې وسلې د انقلاب ضد وګړو لاس ته نه ورځي. موږ په افغانستان کې ۵۵۰ تنه سلاکاران لرو ، او هغوی بايد په پوځ کې د حالاتو په اړه خبر وساتل شي .

اوستېنوف : ان که زموږ له منځه يو تن هم ولاړسي د يوې يا دوه وو ورځو په ترڅ کې به څه ترلاسه نه کړي .

ګرومېکو: زه ګومان کووم چې له تره کي سره دې خبرې اترې اې ان کاسيګين يا ډی ايف

اوستېنوف پرمخ يوسي ، او ډېره ښونې بريښي چې ملګرى کاسيګين به دغه چاره تر سره کړي .

کاسيګين : مخکې له دې چې له تره کي سره خبرې وکړم بايد د ليونېد ايلييچ اجاره ترلاسه کړم. زه به سبا له ليونېد ايلييچ سره لومړې خبرې وکړم او بيا له تره کي سره.

اندروپوف : د دغې پرېکړې تر رڼا لاندې موږ بايد له لېونيد ايلييچ سره په پراخه توګه سپړنه وکړو .

ګرومېکو: موږ بايد د حالاتو د کړکېچن کېدلو په اړکلبنه کې پراخې خبرې وکړو. همدا نن زموږ له منځه د افغانستان له روانو حالاتو څخه څوک په سمه خبر نه دی . يوازېنی يو شی چې څرګند دی دا ده چې موږ نشو کولای افغانستان په دوه وو لاسونو دښمن ته وسپارو. د دغې موخې د ترلاسه کولو لپاره موږ بايد په ژوره واندو. کېدای سي د سرتيرو د لېږد خبره يوې خوا ته کېښودل شي .

کاسیګین: موږ ټول پر یوه غږ یو چې افغانستان به د دښمن لاس ته نه پرېږدو. له همدغه اړخه موږ باید د سیاسي لاسوندي (وینا-ژ) پر ټولو اړخونو کار وکړو- ټولې سیاسي لارې چارې باید په کار واچول شي چې افغان مشرتابه وکولای شي پرخپل ځان ډاډېنه ترلاسه کړي ، زموږ د په پام کې نېول شوېو مرستو تابیاو لپاره لاره پرانېزي ، او موږ ته په وروستي ګام کې د اړتیا پراټکلبنې دې د ځواک د کارولو کړکۍ پرانیستل شي .

ګرومېکو: زه غواړم پر یوه شي ټینګار وکړم او له ټولو غواړم چې په ځیرېې په پام کې ونیسي ، او ټول باید دغې پوښتنې ته ځواب ولرو چې که حالات کړکیچن شي څه وکړو. تره کي خو لا وختي حالات د غوږ بوڅولو وړ بللي او امین له بله اړخه حالاتو ته له ښې سترګې ګوري. په لنډ ډول افغان مشرتابه زما په اند په ټول هېواد او په پوځ کې دننه د حالاتو له څرنګوالي څخه سمه جاج اخیستنه نه ده کړې .

پونوماریوف: افغان پوځ یوه پوځي کوتاه تر سره کړه زما په اند په دولت کې د کارپوهېزې پوهې تر رڼا لاندې کولای شي خپل درېز د هېواد په ساتنې کې څرګند او وساتي .

کریلینکو: لویه ستونزه دا ده چې د پوځ ګڼ شمېرتکړه بولندویان او کارپوهان یا وژل شوي یا زندان ته ارتـَول شوي دي. او دغه کار پر پوځ ناوړه اغیزه پرې ایستلې ده .

ګرومېکو: زموږ یو له ټولو لویو دندو څخه د پوځ پیاوړتیا ده چې زموږ له کار سره لوی تړاو لري. زموږ د کار ټوله برخه باید پر سیاسي مشرتابه او پوځ نېغه وي . د ټولو په سرکې باید ومنو چې افغان مشرتابه له موږ څخه د چلند یوه لویه برخه پټوي. د ځېنو نا څرګندو لاملونو له امله هغوی له موږ سره روڼ چلند نه کوي او دا لویه بدمرغي ده .

اندروپوف: ماته داسې ښکاري چې موږ باید ټول سوسیالیست هېوادونه له دغه چلند څخه خبرکړو .

کریلینکو : موږ په پراخه په دغې اړه خبرې وکړو ، راځۍ چې پایلې ته ځان نېږدې کړو .

پریکړه :

۱ .ملګري کاسیګین ته دنده ورکول کېږي چې چې موږ ته را کړل شوی لاسوندی دې لا څرګند ،روڼ او روښانه کړي ، او ورکې دې د سل زرو ټنو خوراکو توکو د زیاتولو خبره ورزیاته کړي ، د ګازو بیه دې له ۱۵ روبلو څخه ۲۵ روبلو ته لوړه شي ، او له لاسوندي څخه دې د سلنې ، نغدو پیسو او نور ورته وییکي لیرې شي .

۲ .ملګري کاسیګین ته دنده ورکول کیږي چې له ملګري تره کي سره اړیکه ونیسي ، او څرګنده کړي چې هغوی د افغانستان له حالاتو څخه څه ډول ارزونه او جاج لري او موږ ته څه اړین دي چې تر سره یې کړو. له تره کي سره د خبرو په ترخ کې ملګري کاسیګین ته دنده سپارل کېږي چې د مرکزي کمېټې د اوسنۍ غونډې د پام وړ ټکي له نوموړي سره ګډ کړي .

۳ .پرهغه دریم ټکي چې موږ دلته په مرکزي کمیټې کې ورباندې خبرې وکړې دا دی چې ملګرو ګرومېکو ، اندروپوف او پونیماریوف ته دنده سپارل کېږي چې د افغانستان په اړه دې د سیاسي وینا پرچال چلند او د اندونو د راکړې ورکړې په تړاو کار وکړي .

۴ .موږ باید د بهرنیو چارو د وزارت له لارې له پاکستانه وغواړو چې د پاکستان دولت دې د افغانستان په سیاسي چارو کې لاسوهنه ونه کړي .

۵ .موږ باید د افغانستان له پوځ سره د مرستې لپاره د ملګري اوستېنوف هغه وړاندېز ته په یوه غږ شو چې زموږ په پوځي ډلګیو کې د څواک د کارولو په اړه پر راپورته شویو ستونزو لاسبری ومومو .

٦ .باید خپل تر ټولو تکړه کارپوهان د کې جي بي او د دفاع د وزارت له لارې افغانستان ته ولېږو چې په افغان پوځ او په ټولېزه ډول په ټول افغانستان کې د راپورته شویو حالاتو بشپړه ارزونه او څېړنه وکړ .

۷ .زموږ د پریکړې په ګارلېک کې باید داسې آړوتي 'شرایط' ځای پرځای شي چې د افغانستان په کورنیو چارو کې پاکستان ، ایران ، چین او د امریکا متحده ایالات لاسوهنه کوي او دغه ګارلېک دې د خپرولو لپاره چمتو او د دریمګړو هیوادونو د خپرونو له لارې دې خپور شي .

۸ .ملګرو پونوماریيف او زیمیاتین ته دنده ورسپارل کیږي چې د افغانستان په کورنیو چارو کې دې د ایران ، پاکستان ، چین او د امریکا د لاسوهنو په اړه لاسوندي راټول او له چمتو کولو وروسته دې د خپرونو له لارې خپاره کړي .

۹ .کله چې موږ پوځ کاروو ، باید د هغو تورونو منلو ته چمتو اوسو چې نور هېوادونه به یې پرموږ د یرغلګرو په نوم را وتپي .

۱۰ .د دفاع وزارت ته به اجازه ورکړل شي چې د افغانستان او د شوروي د سوسیالیستي جمهوریتونوسره په ګډه پوله کې دې دوې فرقې پلې کړي .

په پای کې موږ ته اړینه ده چې نور سوسیالیست هېوادونه په دغه غونډه کې له وړاندې شویو وړاندېزونو او ګامونو څخه چې په پام کې مو نیولي دي خبر کړو .

ملګرو! بل وړاندیز لرئ؟

ټول! و منل شو

کرېلینکو : زه به همدا اوس له ملګري چرنینکو سره اړیکه ټینګه کړم او هغه به له نیول شوې پرېکړې خبر کړم .

ټول! ومنل شوه!

کولای شـئ دمه ونیسـئ

کریلینکو : ما همدا اوس له ملګري چرنېنکو سره خبرې وکړې. هغه وویل چې را منځ ته شوي وړاندیزونه ټول سم دي او نوموړی به لیونېد ایلیچ له پرېکړې څخه خبر کړي .

راځـئ چې ننی غونډه همدلته پای ته ورسو [غونډه پای ته ورسېدله]

[بله غونډه � ژ]

کریلېنکو : پرون موږ ومنل چې ملګری اې ان کاسیګین به له ملګري تره کي سره اړیکه نیسي . راځـئ چې ملګري کاسیګین ته غوږ شو .

کاسیګین: لکه څنګه چې پرون مو ومنل ، ما له ملګري تره کي سره د تیلفون له لارې دوه ځله خبرې وکړې. هغه زما تر غوږ راتیره کړه چې په هرات کې یاغي سرتیري هغه وګړي چاڼوي چې د دولت ملاتړي دي. په هغه ښار کې حالات پیچلي دي. د ملګري تره کي پروینا که د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونه په دغسې شېبې کې له موږ سره مرسته ونه کړي ، موږ واک نشو ساتلای .

د هغه ترڅنګ ملګري تره کي وویل چې ایران او پاکستان یاغیان سمبالوي او له ایرانه د راستـنېدونکو افغانانو په جامو کې ایراني سرتیري افغانستان ته را اوښتي او سرغړاونې او اله ګولې یې راپاروړلې دي . په پای کې د افغانستان په یو شمېر ولایتونوکې په ځانګړي ډول د هرات په ښار کې د پـېـښو لړیو څرګندہ کړه چې له ځان سره یې ویروونکې پایلې رامنځ ته کړې دي. ملګري تره کي غبرګه کړه چې ستونزه به یوازې په یوې ورځ کې له منځه ولاړه شي. او که هرات له ولکې ووت نو ټوله خبره به پای ته ورسیږي .

وروسته بیا ما له هغه پوښتنه وکړه : په افغانستان کې په افغان پوځ کې سل زره تنه سرتیري دي او ټول یې په هرات کې ځای پرځای نه دي ؛ آیا هلته یوازې اولسمه فرقه دیره او ځای پرځای ده. آیا تاسو ته شوني نه ده چې څو فرقې جوړې او هرات ته یې واستوئ چې د دولت د ملاتړو مرسته وکړي؟ ملګري تره کي ځواب راکړ چې څو فرقې جوړېږي خو تر هغه مهاله چې فرقې رامنځ ته کېږي په هرات کې به دولت ته یو پالیاله غنډ هم نه وي پاتې .

د پوځ د فرقو او غنډونو د جوړولوپه اړکلبنې که هغوی ته ملاتړي ځواک د پوځي توکو، شوبلو او دپلیو ځواکونه لپاره د زغروالو موټرونو په بڼه ور ورسیږي ، په دغه تړاو ما له هغه وپوښتل چې آیا تاسو د شوبلو د چلوونکو لړ لېک برابرولای شـئ چې په ډګرکې ورڅخه کار واخیستلای شـئ؟ هغه وویل هغوی د شوبلو چلوونکي نه لري نو له دې امله ملګري تره کي د تاجیکي شوبلو او زغره والو موټروچلوونکو دغوښتنې وړاندېز وکړ چې د افغانانو په جامو کې دې افغانستان ته را واستول شي. ما ورته بیا ټینګار وکړ چې ملګری تره کي ، هیڅ داسې لاره نشته چې موږ د خپل د پوځ ښکېلېدل د جګړې په ډګرکې پټ کړو ؛ دا به په لنډ وخت کې ټولو ته بربنډه شي او د نړۍ خبریالان به دغه

خبره په ټوله نړۍ کې خپره کړي او وبه وایي چې د شوروي شوبلې په افغانستان کې په جګړې کې ښکېل شوي دي . ما له هغه وپوښتل چې ، ملګرى تره کيه ! د کابل د وګړو شمېره څو ده ؟ هغه په ځواب کې وويل چې يو مېليونو او دوه سوه زره تنه . بیا مې له هغه وپوښتل چې آیا تاسو ته به ناشوي وي چې د کابل له وګړو څخه د فرقې یوه برخه جوړه کړئ ، هغوى سمبال او په ورته ډول وُرته وسلې ورکړئ چې د هیواد له نورو ولایتونو سره د مرستې جوګه شي ؟ دې پوښتنې ته په ځواب کې هغه وويل چې د هغوى د روزنې لپاره هيڅ څوک نسته .

بیا مې ورته وويل چې دا څنګه شونې ده چې څومره پوځي کارپوهان د شوروي د سوسیالیستي جمهوریتونو په پوهنتونونو کې روزل شوي او له پخواني دولت څخه څومره نور پوځي کارپوهان د دولت تر څنګ درېدلي او تاسو هېڅ څوک نه لري چې نور ستراتیژي تاسو ته وروزي؟ بیا مې ورڅخه وپوښتل چې موږ له تاسو سره څنګه مرسته کولاى شو؟ پرته له دې چې ملګرى تره کى په خپله خبره پوه شي را ته یې وويل چې هېڅ څوک د دولت ملاتړ نه کوي . موږ په کابل کې کارګران نه لرو ، یوازې کسبګر لرو . د خبرو په ترڅ کې خبره بېرته پر هرات را واوښتله او وويل شول چې که هرات له لاسه ووځي نو د انقلاب ستونى هم پرېکېږي. په بل اړخ کې که هرات وژغورل شي نو انقلاب به وژغورل شي . دغه اټکليز اند ته په کتلو پرپوځ ډاډ ترلاسه کېږي او پر هغه زړه ترل کېدلاى شي. خو د هېواد په هرګوټ کې پاڅونونه را وپارېدل او پوځ ډېر کوښنى دى او په هرګوټ کې د پاڅون مخه نشي نيولاى. ملګري تره کي يو ځل بيا ټينګار وکړ چې ستاسو مرستې ته اړتيا ده .

تر هغه ځايه چې په کابل پورې اړه لري موږ ته د نن ورځې د را رسېدلې ټېلګرام له مخې ښکاري چې حالات د ایران حالاتو ته ورته دي : شعارونه خپرېږي ، او وګړي ډلې ډلې راټولېږي . په ايراني او چينايي وسلو سمبال کسان له ايران او پاکستانه په غټو غټو شمېرو کې بيرته افغانستان ته راستـنـېږي .

کریلینکو : په هرات کې اولسمه فرقه نهه زره تنه جنګيالي لري . آيا دا به رښتيا وي چې يا فرقه لاس تر زنې ناسته ده ، او يا دا چې د دولت له مخالفينو سره به يوځاى شوي وي؟

کاسيګين : که څه هم د فرقې نورې څانګې نه دي ياغي شوې خو زموږ د مالوماتو پربنسټ توپچي او يو پلى کنډک ياغي شوى ، ، پاتې برخې يې له دولت څخه ملاتړ ته دوام ورکوي .

اوستېنوف: تر هغه ځايه چې پر تاجيکانو اړه لري ، موږ جلا ځواک نه لرو [پاکه شوه]

کاسيګين : يوه هوايي ضد ليوا چې په هرات کې پرته وه هغه هم ياغي شوه او ياغيانو ته ور واوښتله.

اوستېنوف: کله چې ما له امين سره خبرې وکړې هغه هم د ياغيانو د ټکولو لپاره د پوځونو د پلي کولو غوښتنه وکړه .

کاسيگين : ملگرى تره کي گزارش راکوي چې د فرقې پاتې نيمايي برخه هم ياغيانو ته ور واوښتله او د فرقې پاتې کوشنۍ برخه به هم د دولت ملاتړ ونه کړي .

اوستېنوف: افغان انقلاب د خپلې پيل شوې لارې په اوږدو کې له سترو خنډونو سره مخامخ دى ، ماته امين د خپلو خبرو په ترڅ کې وويل چې د انقلاب ژغورنه او ساتنه يوازې يوازې پر شوروي سوسياليستي جمهوريتونو اړه لري او بس .

ستونزه څه ده ؟ څه پېښ سوي دي؟ ستونزه دا ده چې افغاني مشرتابه له اسلامي بنسټپالنې څخه هر اړخېزه ارزونه نه ده کړې . او د اسلام تر شعار لاندې ده چې سترتيري د دولت پر وړاندې د توپک خوله را تاووي ، ښايي د يوې کوشنۍ استثنأ په منلو پاتې ټول وګړي پر دين ګروهن وګړي وي. له دې امله ده چې هغوى له موږ غواړي ملايې ور وتړو او ياغيان په هرات کې ورته و ټکوو. امين پر نا ډاډه او نېمګه ژبه راته وويل چې د پوځ لپاره ملاتړ لا تر اوسه شته. او يو ځل بيا کټ مټ د ملګري تره کي په شان يې د مرستې غوښتنه وکړه .

کريلينکو: داسې برېښي چې هغوى پر خپل پوځ ډاډ نه لري . هغوى يوازې زموږ په يوه شي زړه ښه کوي چې زموږ شوبلې او زغره وال موټر بلل کېږي .

کاسيگين : د مرستو په تړاو د دغسې ژمنو د نوم پېژندن په لړ لېک کې د هغو له منځه و راپورته کېدونکو پايلو ته بايد په کلکه پاملرنه وکړو. خبره په ډېره کلکه توګه د پاملرنې وړ ده .

اندروپوف : ملګرو ! ما دغه خبري په زغرده او ژوره توګه څېړلې او دې پايلې ته رسېدلاى يم چې هغه کسان چې په افغانستان کې د پوځ پلي کولو ته زړه ښه کوي بايد له هغه څخه راپورته کېدونکو پايلو ته دې په کلکه او بيا هم په کلکه پاملرنه وکړي. موږ ټولو ته څرګنده ده چې له سوسياليزم سره مخامخ کېدونکى افغانستان دې ته چمتو نه دى چې خپلې ستونزې په خپل سر حل کړي. د هېواد اقتصاد ډېر وروسته پاتې دى ، د اسلام دين بر لاسى دى ، او په کلپو او بانډو کې نيږدې ټول وګړي لمېسانده 'لېک لوستي' نه دي . موږ د انقلابي حالاتو په تړاو د لينين له لارښوونو پوهېږو. د افغانستان د اوسنيو حالاتو په اړه چې اوس موږ ورباندې خبرې کوو د انقلابي حالت په اډانه کې نه ځايېږي. له دې امله زه ګروهن يم موږ د افغانستان له انقلاب سره يوازې د خپلې شلګړې 'نېزې" په مټ مرسته کولاى شو او دماتېدلو مخه يې نيولاى شو او دا موږ ټولو ته د منلو وړ نه ده. موږ نشو کولاى دغسې غښکه 'خطر' ومنو .

کاسيگين : ښايي موږ وکولاى شو خپل سفير ملګرى وينوګاردوف د ايران سروزير بازرګان ته ولېږو او له غوږه يې ور تېره کړو چې د افغانستان په کورنيو چارو کې لاسوهنه د زغم وړ نه ده .

گرومېکو: زه په بشپړ ډول د ملګري اندروپوف د خبرملاتړ کووم او افغانستان ته زموږ د پوځ د لېږلو خبره غندم. د هغه هېواد پوځ د ډاډ وړ نه دی. له دې امله کله چې زموږ پوځ په افغانستان کې پلی شي نو د یرغلګرپه سترګه ورته کتل کېږي. موږ د چا پر وړاندې وجنګېږو؟ په لومړي سر کې به د افغانانو پر وړاندې وجنګېږو او پر مخونو به یې مردکي و اورو. ملګري اندروپوف په سمه را څرګنده کړه چې د افغانستان حالات د انقلاب لپاره پاخه نه دي. ټولې هغه هڅې به چې په وروستیو کلونو کې مو د وسلو د کچې د راټېټولو او دیتانت په تړاو کړي بې ګټې شي او ډیر شیان به له لاسه ورکړو. څرګنده ده چې چین به یو ښه دریز تر لاسه کړي .ټول غیر تړلوال هېوادونه به زموږ پروړاندې ودریږي . په بله وینا له دغسې کړنې څخه به ویروونکې پایلې را وخوټیږي . د لیونېد برژینیف او کارتر منځ غونډه به له منځه ولاړه شي ، او دمارچ د مباشتې په پای کې به د ګیسکارډ دی ایستنګ (والري ګیسکارډ دی ایستنګ له ۱۹۷۴ تر ۱۹۸۱ پورې د فرانسې ولسمشر - ژ) کتنه به تر پوښتنې لاندې ونیول شي. یو څوک خو دې پوښتنه وکړي چې څه به ترلاسه کړو؟ د افغانستان اوسنی دولت ، د هغه وروسته پاتې اقتصاد، په نړیوالو چارو کې د هغه بې اغیزه ونډه. له بلې خوا که له قانوني اړخه ورته ځېر شو موږ نشو کولای د سرتېرو د لېږد خبره په قانوني اډانه کې راونغاړو. د ملګرو ملتونو د چارتر پربنسټ یو هیواد هغه مهال له بل هېواد څخه د مرستې غوښتنه کولای شي کله چې تر بهرني یرغل لاندې راسي او بیا موږ کولای شو خپل سرتیري ور واستوو. افغانستان خو تر بهرني یرغل لاندې نه دی راغلی. دا د دغه هېواد کورنۍ چارې دي ، د انقلاب کورنۍ ستونزې ، د وګړو د یو شمیر جګړه له بلې شمیرې سره. هېښنده خو دا ده چې افغانانو په رسمي ډول له موږ نه دي غوښتې چې موږ خپل سرتیري ورولو .

په بله وینا اوس موږ د حالاتو هغه هېنداره ګورو چې په هغې کې د هیواد د مشرتابه د کلکو تېروتنو له تل څخه کړکېچ را پارېدلی او مشرتابه اجازه ورکړې چې حالات د کړکېچ لوری ته ودرومي او پره یې بیا هم په لوړ پوړو نه پریوزي او بل دا چې د وګړو ملاتړ ورسره نسته .

کریلینکو : کله چې پرون مو پردغو سکالو خبرې کولې افغانانو له موږ څخه د سرتیرو د پلي کولو غوښتنه نه وه کړې ؛ نن حالات پر بل مخ واوښتل. په هرات کې نه یوازې یو کنډک بلکه ټوله فرقه یاغیانو ته ور اوښتې ده. موږ ته له امین سره د پرون له خبرو څرګندیږي چې وګړي د تره کي د رژیم ملاتړ نه کوي. آیا زموږ سرتیري به په ربښتیا له هغوی سره هلته مرسته وکولای شي؟ په داسې حالاتو کې شوبلې او زغروال ګاډي نشي کولای هر څه وژغوري. زه ګومان کووم چې موږ باید تره کي ته په براﻻ ، څرګنده او پریکړې ډول ووایو چې موږ یوازې کولای شو ستاسو د کړنو ملاتړ د هغو خبرو په اډانه کې وکړو چې پرون او نن مو پرې خبرې وکړې ، او په هېڅ حالت کې موږ نشو کولای په افغانستان کې خپل سرتیري پلي کړو .

کاسیګین: کولای شو هغه دلته را وغواړو او ورته ووایو چې موږ به تاسو ته د خپلو مرستو کچه لوړه کړو خو نشو کولای خپل سرتیري در واستوو، ځکه چې موږ به نه یوازې ستاسو د پوځ پروړاندې چې اوس یاغي شوی او سترګې پر لاره دی ، وجنګیږو بلکه ستاسو د ملکې وګړو پر وړاندې به هم په جګړه کې راښکېل شو. زموږ لپاره به ډیرې

ناوړه پايلې ولري. د هېواد ټول پوځي ځــنډونه به په لنډ مهال کې زموږ پروړاندې توپک را واړوي. او موږته هېڅ مثبتې پايلې نه را په برخه کوي .

اندروپوف: موږباید په ډاګه ملګري تره کي ته ووايو چې د سرتيرو د پلي کولو له سکالو پرته موږ ستاسو هر راز مرستې ته چمتو يو .

کاسېګين: : کولای شو هغه دلته را وغواړو او ورته ووايو چې موږ به تاسو ته د خپلو مرستو کچه لوړه کړو خو نشو کولای خپل سرتيري در واستوو .

کريلينکو: د افغانستان دولت په خپله د حالاتو د کابو کولو لپاره تر اوسه هېڅ نه دي کړي . او د هغه ترڅنګ په پوځ کې سل زره جنګيالي لري. څه يې کړي دي؟ کوم ښه کارونه يې کړي ؟ څرګنده ده چې هېڅ يې نه دي کړي. ملګرو! خبرې ډيرې سر يې يو ، موږ افغانستان ته تر ټولو ډيره ښه مرسته ورکړېده .

ټولو! و منله

کريلينکو: موږ هر څه ورکړي دي. له هغه څه را په برخه شوي دي؟ د هغه په بدل کې موږ ته هېڅ نه دي را په برخه شوي . خبرې ډيرې سر يې يو ، دا دوی ول چې بې ګناه وګړي يې په نه کړې ګناه ووژل او ان دا چې د خپلو کړونو لپاره يې موږ ته دلېلونه را وړاندې کړل ، کټ مټ لکه هغه وخت چې د لېنين په وخت کې وګړي ووژل سول . اوس تاسو ورته وګورئ چې څه ډول مارکسيستانو مو ومونډل .

د پرون په پرتله نن حالات بدل شوي . پرون ، لکه څنګه چې مخکې مې وويل موږ ټولو په يوه غږ ومنله چې موږ به پوځي مرسته کوو خو دغه خبره مو په ډير ځير وڅېړله او ډيرې لارې چارې مو په پام کې ونېولې ، د سرتيرو د پلي کولو پرځای د نورو لارو چارو د لټون په هڅه کې شوو. زه ګروهن يم چې موږ دې خپل اندونه له ليونېد ايلييچ سره ګډ کړو چې ملګری تره کی ماسکو ته را وبلو او ټول هغه څه ورته په څرګنده ووايو چې موږ ټولو ورباندې په يوه غږ سلا کړېده .

ښايي دا سمه به وي چې موږ په ايران کې خميني اوبازرګان او پاکستان ته ځانګړې خبرتيا ور وليږو؟

اندروپوف: موږ باید ملګری تره کی دلته را وبلو .

کاسيګين: زه ګومان کووم چې له ليونيد ايلييچ سره له خبرو وروسته ښه به دا وي چې يوه الوتکه نن کابل ته واستوو .

کريلينکو: ملګری کاسيګين دې له ملګري تره کي سره خبرې وکړي. که هغه وغواړي چې د ماسکو پر ځای په تاشکند کې پاتې شي نو ملګری ليونيو ايلييچ به له هغه سره هلته وګوري .

گرومېکو: زه گومان کووم چې ښه به دا وي چې د سیاسي وینا له چمتو کولو دې وروسته له ملګري تره کي سره خبرې وشي .

اندروپوف: موږ باید د پاکستان او له یاغیانو څخه د هغه د ملاتړ په تړاو د لېکنو په خپرولو پیل و کړو.

اوستینوف: زماپر گومان موږباید د مرستو د ورکړې هغې لړۍ ته چې پرون پرې سلاشوو ، دوام ورکړو .

ټولو! ومنله

اوستینوف: یوازینی شی چې پاتې کېږي دا دی چې موږ باید د سترتیرو د لیږلو او پلي کولو خبره یوې خواته پرېږدو .

کاسیگین : په لنډ ډول ، د سرتیرو د لیږلو له خبرې پرته د افغانستان د مرستې په تړاو موږ پل هېڅ شي ته بدلون نه ورکوو. هغوی باید په خپله د دولت دننه او د لارو چارو د موندلو لپاره دې د پازوالی پیتې په خپله په خپلو اوږو پورته کړي. که موږ د هغوی لپاره هر څه وکړو ، د هغوی له انقلابه ساتنه وکړو ، نو هغوی ته د کولو لپاره څه پاتې کیږي؟ هېڅ ! موږ په هرات کې ۲۴ تنه سلاکاران لرو. او موږ باید هغوی له دغه ولایته را وباسو .

زمیانین : تر کومه ځایه چې د تر لاسه نیولو شویو مرستو په تړاو تبلیغاتي کمپاین ته نغوته کېږي موږ د افغانستان په اړه لېکنې چمتو کړې. همدا شان موږ د پاکستان او له یاغیانو سره د چین د پوځي مرستو په تړاو لېکنې چمتو کړې دي . موږ به نن د غه لېکنې په ورځپاڼو کې خپرې کړو .

ټولو! ومنله

چرنینکو: ملګرو! موږ باید پرېکړه وکړو چې څوک ملګري تره کي ته بلنه ورکړي؟

کریلینکو: دا دې ملګری اې ان کاسیګین تر سره کړي . هغه ته دې تیلفون وکړي او هر ځای چې نوموړي غوره ګڼي یا دې ماسکو یا تاشکند ته راوبلل شي .

[دغه غونډه د مارچ په اتلسمې همدلته پای ته ورسېدله]

برژنف : ملګرو! په افغانستان کې د پېښو له راپورته کېدلو سره سم زه پر هر څه خبرېدلم ، ما ته د هغو په اړه ویل کېدل. ماته له امین سره د ملګري اې اې ګرومېکو او د ملګري ډی ایف اوستینوف د خبرو خبر راکول کېده ، د هغو پېښو په اړه چې پرون رامنځ ته شولې او همداشان د ملګري اې ان کاسیګین د خبرو په اړه چې له ملګري تره کي سره یې کړې وې خبر راکړل شو .

ما ټول هغه لاسوندي لاسلیک کړل چې له مخې یې د پوځي اړینو مهماتو په ګډون د ځانګړو توکو د لېږدونې چارې تر سره کېږي ، په هغو سکالو اړوند لاسوندي چې له مخې یې د اداري او سیاسي چارو د سمبالولو سکالو تر سره کیږي لاسلیک شول ، او ملګري اې ان کاسیګین ته واک او دنده وسپارل شوه چې له ملګري تره کي سره اړیکه ټینګه

کړي ، او هغه لاسوندي مې هم لاسلیک کړل چې په ترڅ کې یې رسنیو ته د افغانستان د پېښې په اړه د لیکنو د خپرولو لاره پرانیزي . خبرې ډېرې سرېې لنډ ، زما په اند ټولې هغه لارې چارې چې د شوروي د کمونیست گوند د مرکزي کمېټې د پریکړو په کارلیگ کې د پیلنۍ "شنبې " په ورځ را غونډې شوې وې ، هغه لارې چارې چې د پیلنې او یوه نۍ "یکشنبې" په ورځ د غونډو په ترڅ کې منل شوې وې سمې دي .

اوس به راشو د هغې راپورته شوې پوښتنې اړخونو ته چې په افغانستان کې د راپاڅېدلو حالاتو په تړاو زموږ د پوځ بیړني گډون ته نغوته کوي . زه گومان کووم چې مرکزي کمېټې په څرگنده او سمه توگه ځانته روښانه کړه چې اوس هغه وخت نه دي چې زموږ پوځونه دې په افغانستان کې راښکېل شي .

موږ باید ملگري تره کي او نورو افغان ملگرو ته څرگنده کړو چې په هیواد کې د هر څه د پلي کولو لپاره موږ ستاسو ترڅنگ د مرستې لپاره چمتو یو. خو په افغانستان زموږ د پوځونو ښکېلتیا به تر ټولو لومړی دوی او ورپسې موږ ته ستر تاوانونه را په برخه کړي. د دې ترڅنگ موږ باید د ملگرو اې اې گرومېکو ، ډی ایف اوستینوف ، وای ؤي اندروپوف او اې ان کاسیگین گزارشونو ته غوږ ونیسو چې د هغو په اورېدلو به موږ د لارو چارو د لړۍ منلو ته وروستۍ ټکی کیږدو چې د افغانستان د ستونزې د هوارۍ او د مرستو د پلي کولو لپاره یې وروستني کړي دي .

گرومېکو: نن موږ باید د افغانستان د حالاتو په اړه پر حساسې پوښتنې وغږېږو. موږ په هیواد کې د پېښو د پرمختگ لړۍ له نېږدې څارلې او سفارتي کارکوونکو او سلاکارانو ته لارښوونې ورکړي دي. موږ ، که ووایم ، په سیستماتیک او پرله پسې ډول د ورځې په اوږدو کې په افغانستان کې له خپل استازي څخه پراخ او هر اړخیز مالومات تر لاسه کړي .

تر دغه نن پورې موږ څه په لاس کې لرو؟ په افغانستان کې په یو شمېر ولایتونو کې له ټولو مخکې په هرات کې د یاغیانویوشمیر پاڅونونه راپارېدلي دي. دوی له کوم ځایه راغلي دي؟ هغوی د ایران او پاکستان له خاورو څخه را استول شوي دي . هغوی ټول د ملگري تره کي د رژیم دښمنان دي . په افغانستان کې د پلي کېدلو پر مهال دغه دښمنان د دې لپاره چې خپل رښتوني مخونه پټ کړي افغاني جامې یې اغوستلې ، او شمېره یې لس گونور زرو ته رسیږي او سرونه یې په هرات کې را څرگند شوي دي ، بلوا گانو ته یې لمنه وهلې ، او موږ له هراته د دغسې گزارشونو رسیدلو ته سترگې په لار نه وو. هلته یوه دولتي فرقه سته او دنده یې د قانون او ټېکاو ساتل ول. خو رښتیا دا ده چې د دولتي ځواکونو دغه برخه هم له یاغیانو سره یو ځای شوې ، مردکي و اورېدل او ډېره درنده مرگ ژوبله یې رامنځ ته کړه ؛ له زرو زیات کسان ووژل شول .

ما په افغانستان کې د را پورته شویو حالاتو په تړاو د هیواد د سروزیر له مرستیال او د بهرنیو چارو له وزیر امین سره په هر اړخیزه توگه خبرې وکړې. سپینه به یې ووایم چې په لومړیو کې له حالاتو څخه د هغه ارزونه زموږ اندېښنې را غلې کړې ، موږ د هغه د ارزونو تر اغیزو لاندې راغلو ، او بیا په ناڅاپه د امین سترگې پر بل مخ د ورانۍ

لور ته واوښتلې او په خپله یې وویل چې په هرات کې ټوله مېشته فرقه له سره تر پایه د یاغیانو خواته ور اوښتې. په هرات کې د پېښو د اخ او ډب له تود والي سره سم ملګري دیمتري فیدرویچ له امین سره خبرې وکړې ، او په پرېکنده او څرګند ډول یې ورته وویل چې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونه دې په هرات کې خپل سرتیري پلي کړي. دا لکه د پولیسي داستان یوه ناول ته ورته کېږي چې افغان مشرتابه په ځانمنـنې غواړي دغسې یوه بژرکې "جدي" غوښتنه را پورته کړي .

له هغه وروسته ملګري اې ان کاسیګین له ملګري تره کي سره خبرې وکړې او هغه ته هم وویل شول چې په افغانستان کې حالات ډېر بد دي ، او په هرات کې یې زموږ د ځواکونو د پلي کولو غوښتنه وکړه. له ایران او پاکستان سره دافغانستان دواړه ګډې پولې پرانیستي دي. زموږ سلاکارانو هغوی ته د بیړنیو وړاندیزونو لړۍ وړاندې کړه خو هغوی ور ته غوږ ونه نیو .

نن موږ د هرات په ګډون ګزارشونه تر لاسه کړل چې حالات په ټولېزډول بد نه دي : تر ټولومخکې دوه کنډکونه دولت ته پالیاله پاتې شوي . دا چې درواغ دي که رښتیا زه څه ویلای نسم خو دا هغه ګزارشونه دي چې موږ ته را رسیدلي دي .

موږ باید له ټولو بشپړو دلایلو سره وانګیرو چې نه یوازې په افغانستان بلکه د سېمې په ګاونډیو دولتونو کې د چین په ګډون ټولې پارونې د امریکا له خوا تر سره کیږي. او پټه دې نه وي چې چین ، پاکستان او ایران په دغو پېښو کې خپله ونډه تر سره کوي .

پرون له کابله یو شمېر زړه هڅوونکې ګزارشونه ترلاسه شوي چې د دولت په ملاتړ یو شمېر لاریونونه وشول. خو لکه څنګه چې باید وي په افغانستان کې د دولت دریز په څرګند ډول تر واک او څار لاندې نه دی .

طبیعي ده چې موږ د افغانستان د حالاتو په اړه له راپورته شویو ننګونو څخه مخ نه شو اړولای . خو زما ګومان کوم چې موږباید خپل دریزونه او خپل سیاستونه یوموټې کړو او خپله تګلاره د پیښې هرې خواته په کتلواو څېړلو پلي کړو. د بېلګې په توګه که موږ د ځواکونو د پلي کولو ویره ومنو خوپایله به یې دا وي چې د مثبتو ټکیو په پرتله به موږ ډېر منفي ټکي وګټو. موږ لاتر اوسه نه پوهېږو چې د افغاني پوځ غبرګون به څه وي. که افغان پوځ زموږ ملاتړ و نه کړي او یا بې پرې او ناپیيلی پاتې شي ، نو پایله به یې دا وي چې موږ د افغانستان د نیواک لپاره تللي یو. د دغه کار په کولو به موږ خپلې بهرنۍ تګلارې ته د نه منلو سترې او پیچلې ستونزې را وکـټـوو. موږ به هغه لاس ته راوړنې چې په ډیرو خواریو مو ترلاسه کړې، بیرته له لاسه ورکړو ، د ساري په ډول دیتانت ، د دویم سالټ خبرې به یوې خوا ته پرېښودل شي ، هیڅ ډول تړونونه به لاسلیک نه شي (او که تاسو ښه ورته ځیر شي دا زموږ د سیاست تر ټولو ستر لومړیتوب دی) ، د لیونېد ایلییچ او کارتر منځ کتنه به ترسره نه شي، او ډیر شک او شوپیان به وي چې

ګېسکارډ دي ایستانګ به دلته راشي او له موږ سره به وګوري ، او له لویدیځي نړۍ په ځانګړي توګه له ایف آر جي سره زموږ اړیکې به دړې وړې شي .

د افغانستان ستونزمنو حالاتو ته په کتلو سره سره ، موږ نه شوکولای چې د سرتیرو په لېږلو سره په پېښه کې ښکېل شو .

هېښنده ده ، موږهېڅ نه پوهېږو چې افغانستان ولې له پاکستان سره دومره ځېږ چلند کوي او څرګنده ده چې پاکستان د افغانستان په چارو کې لاسوهنه کوي. پرون د افغانستان دولت یو انګروزی (وینا) خپور کړ خو ژبه یې په بشپړ ډول پرېکنده نه وه .

موږ افغانستان تهستره مرسته ورلېږو. له دغې مرستې څخه به د افغانستان دولت په څه ډول ګټه واخلي ، اټکل به یې ګران وي ؛ د حالاتو رغاونه هم ستونزمنه ده. خو له دې سره سره موږ نه شو کولای پرهغه د پای ټکې کېږدو. زه ګومان کووم چې که افغان دولت خپل ځان په داسې یوه پیاوړي دریز کې ځای پرځای کړي چې خپلې ټولې کړنې له یو بل سره په سمه همغږې کړي ، ښایي حالات ښه والي ته مخه کړي .

کاسیګین : ماپرون له ملګري تره کي سره دوه ځله خبرې وکړې . هغه وایي چې هلته هر څه دړې وړې کېږي او موږ باید خپل سرتیري ور واستوو او په ټول افغانستان کې د هرات په شان حالات کړکیچن شوي دي. نوموړی وایي چې که هرات له لاسه ورکړو نو هر څه به له لاسه ورکړو. د هغه په اند د افغانانو په جامو کې پاکستان غټ شمیر جنګیالي را لیږلي دي. د هغه د شمیرنې پربنسټ ۴۰۰۰ تنه دغسې کسان رالیږل شوي دي. تر اوسه پورې د هرات په هوایي ډګر کې پینځه سوه تنه ځای پرځای شوي دي. ما ورڅخه وپوښتل چې په هرات کې ستاسو ترڅنګ څوک ولاړ دي؟ ملګري تره کي ځواب راکړ چې په بنسټېزډول د هرات ټولو وګړو د مذهبي بنسټپالو خوا نیولې ده . هغه وویل چې په هرات کې یوازې له دوه سوه تردوه سوه پینځوس تنه دي چې د ټولو چارو سمبالتیا کوي. ما له هغه پوښتنه وکړه چې په هرات کې کارګران شته؟ هغه وویل چې هلته تر دوه زره تنو کارګران دي. ما له هغه وپوښتل چې ستاسو په اند آیا د هرات لپاره کومه هېله پاتې ده ؟ هغه په زغرده راته وویل چې هرات به سبا له لاسه ووځي ، خو تر دغه دمه زموږ په لاس کې دی .

هغوی د نویو ټولګیو د جوړلو په لټه کې دي چې هرات ته یې واستوي . د ملګري تره کي په اند هلته د نوي رژیم مخالفین په هره کچه او له هره اړخه له یو بل سره راټول شوي ، له یو بل سره به یو موټي سي او دا به د ده ددولت پای وي. هغه یو ځل بیا زموږ له سرتیرو څخه د مرستې غوښتنه وکړه. ما ورته وویل چې په اوسني وخت کې ستاسو وراندېز ته ځواب نه سم درکولای. ما وویل چې موږ دغه غوښتنه په ځېر څېړو ، موږ به خپله ارزونه وکړو اوبیا به تاسو ته ځواب درکړو .

تاسو گورئ چې د ملګري تره کي له خبرو اترو څخه په هېڅ ډول ېبره وره (حاصلخیزه) پایله را ونه ختله. هغه د هرات له راپرځېدنې خبره وکړه او زموږ د سرتیرو د پلي کولو غوښتنه یې وکړه. ما ورته وویل چې تاسو له موږڅه غواړئ ، تاسو غواړئ چې پوځي او سیاسي ګامونه په ګډه راپورته کړو. تره کي راته وویل چې تاسو په خپلو الوتکو او شوبلو افغاني نښې ولګوئ او اجازه ورکړي چې له افغاني کرښې پرهرات را واوړي . ما ورته وویل چې دا به زموږ له خوا د شوروي د سوسیالیستي جمهوریتونو له پلوه پرافغانستان یو نیغ پرنېغه یرغل وي .

ما له هغه وپوښتل چې آیا تاسو کولای شي له افغاني اړخه سرتیري ، د شوبلو او زغره والو ګاډو چلوونکې را و غواړئ (راجلب کرئ) ؟ هغه وویل چې دا به وشي ، خو ډیر لږ به وي.

ما ورته زموږ له پریکړې څخه وویل چې موږ به تاسو ته پراخه هر اړخېزه مرسته در ورسپارو او نور سلاکاران او کارپوهان به در ولېږو .

په طبیعي ډول موږ باید افغانستان د خپل ملګري دولت په توګه وساتو. پر هغه سربېره ، داسې ښکاري چې موږ باید له پاکستان څخه د یوه ګواښلیک له لارې وغواړو چې په افغانستان کې لاسوهنه د زغم وړ نه ده . د ایران په اړه دې هم ورته ګام اوچت شي . پیغام باید نیغ پر نېغه خمیني او بازرګان ته وي . موږ باید له ایران سره د ورته لاسوندو پربنسټ راوړاندې شو .

ډیره ښه به وي چې له ایران او پاکستان سره کرښې وتړل شي.

ماته دا پرځای ښکاري چې موږ دې افغانستان ته یو تکړه او ښه سفیر واستوو. د ملګري تره کي له خبرو داسې ښکاري چې دې ان لا تر اوسه نه پوهېږي چې څنګه او پرچا دولت وچلوي . هلته ډیر سیاسي کار اړین دی ، او د دغه په کولو به موږ یوازې دومره و کولای شو چې افغانستان د یوه متحد او ملګري هیواد په توګه وژغورو .

برژنیف : نن دې پاکستان او ایران ته لیکونه واستول شي .

اوستینوف : امین له ما سره پرون سهار خبرې وکړې . مخکې له دې چې له لیونېد ایلییچ سره سلا وکړم ، هغه ته مې د پراخو هر اړخېزو مرستو په اړه وویل او ټېنګار مې وکړ چې موږ به یې در وسپارو. امین وویل چې شوروي اتحاد زموږ پوخ بنسټېز او تر ټولو نېږدې ملګری دی . بیا یې له ایران او پاکستانه سر ټکونه پیل کړه چې ګڼې د چینایي سلاکارانو په لاس روزل شوي غټ شمېر ورانکاران د پاکستان د خاورې له لارې چې په چینایي وسلو او پوځي اوزارو سمبال دي د افغانستان د کرښو له لارې هیواد ته را استول کېږي .

په افغانستان کې د لویو ځمکوالو په پلوي کې ډیر پیاوړی مخالف ځواک ولاړ دي .

بیا یې خبره پر هرات را واړوله ، او د تره کي په شان یې له موږ د ټانکونو د ور لېږلو غوښتنه وکړه . ما هغه ته د ټاکل شویو مرستو په اړه وویل چې موږ به یې افغانستان ته د وسلو ، خوراکي توکو او مهماتو په توګه در ولېږو. هغه

وویل چې زموږ سترګې دغې مرستې ته نېغې وې ، خو هغه څه چې دوی یې په بیړنۍ توګه غواړي دا ده چې موږ خپلې شوبلې ور واستوو .

برژنیف : د هغوی پوځ دړې وړې کېږي ، او له موږ غواړي چې د جګړې ټول پیټی په خپله غاړه واخلو .

اوستېنوف : موږپه افغان پوځ کې د کارپوهانو اوژباړونکو لویه شمېره لرو. ما امین ته وویل چې موږ به نور ژباړونکي درولېږو .

که د سکالو تل او ژورې ته ننوځو باید ورغبرګه کړو چې موږ له افغانستانه هېڅ معلومات نه لرو،د کابل او هرات تر منځ هېڅ اړیکه نسته. هلته یوازېنی کوشنی برېښنا کوټ دی ، په پای کې یاغیانو سېمه ییز دولت نسکور کړ او غرونو ته وختل .

د هرات حالت نن نه تریوه برېده ښه وو. دا یو آرام ښار دی. څرګنده ده چې موږ به هلته په بیړنۍ تخنیکي مرسته ولېږو. موږ به ددغو مرستو یوه ستره برخه واستوو. موږ د ترکستان په پوځي لښکرکوټ کې دوه فرقې او په مرکزي اسیا کې یوه فرقه جوړوو. موږ درې کنډکونه لرو چې د دریو ساعتو په ترڅ کې افغانستان ته رسیدلای شي خو زه یوازې دومره په ټېنګاروایم چې موږ باید د تیارسئ په حال کې و اوسو. زه د نورو ملګرو په شان په افغانستان کې د سرتیرو د پلي کولو ملاتړ نه کووم. زه د افغانستان له لېکو سره په ګډو پولو کې د تخنیکي تمریناتو د ترسره کولو او د فرقو او کنډکونو د جوړلو د اجازې وړاندېز کووم .

باید ور غبرګه کړو چې افغان دولت ډېرې سکالو (موضوعات) په ډېرې بې سېکه او ناسمې توګې تر سره کوي او په دغسې حالاتو کې زموږ د کارپوهانو لپاره ډېره ګرانه ده چې ورسره کار وکړي .

اندروپوف : موږ د حالاتو د ستومنزتیا په پام کې نیولو سره باید د لارو چارو د موندلو لپاره پریکړه وکړو چې څه وکړو. سربیره پرهغه حالات په خپله د ډاډ وړ ندي. موږ باید پوه شو چې په افغانستان کې څه تیریږي. دا ستونزه له مشرتابه سره ده . مشرتابه خپل ملاتړی ځواک په رسمېت نه پیژني او نه پوهیږي چې پر چا ملا وتړي. د بېلګې په توګه نن په کابل او هرات کې ستر لاریونونه وشول خو مشرتابه له هغه څخه په اړېنه توګه ګټه پورته نه کړه . نه یوازې په پوځ بلکه په ټولېز ډول په ټولنه کې ښونیزې او روزنیزې هڅې په ډېرې بې سېکه (ضعیفې) توګې سمبال شوې دي. هغوی خپل سیاسي مخالفین زېندۍ کوي. څوک راډیو ته غوږ نه نیسي او خپرونې ډېرې بې سېکه دي. موږته اړینه چې له هغوی سره د ګرځنده اړېکتیایي توکو او راډیوګانو په برابرولو کې مرسته وکړو .

سره له دې چې امین ټول واک په لاس کې درلود خو یوازې پرون یې د اعلی سرقوماندان او ددولت د ټولو چارو د پازوال په توګه هم ومانه. دا هغه لاره ده چې غواړي په مشرتابه کې سیاسي واک لا نور پراخه کړي .

زموږ له اړخه هلته موږ د ګوند لپاره د لوی سلاکارملګري واسیلوف تر مشرۍ لاندې ډېر سلاکاران لرو. زما په اند هغه (امین) د دغه کار ورټیا نه لري او له حالاتو سره په بد ډول چلند کوي. زما په اند ښه به دا وي چې د مرکزي کمېټې یو شمیر فعالین هلته واستوو. ډېر سلاکاران هلته شته. همدارنګه د کي جي بي له څانګې څخه ډېر سلاکاران هلته ځای پر ځای دي .

تر هغه ځایه چې د څواکونو دپلي کولو خبره ده ، زما په اند دا به موږ ته اړېنه نه وي چې د دغسې یوه ګام پورته کولو ته زړه ښه کړو. که سرتیري پلي کړو دا په دې مانا ده چې د وګړو پروړاندې به د جګړې پیتې پر اوږو واخلو، وګړي به له منځه یوسو او مردکي به پرې واورو. موږ به یرغلګر سو او موږ د دغه کار د کولو اجازه نه شو ورکولای .

پونوماریيف: موږ په شوروي اتحاد کې ۴۶۰ افغاني پوځي پرسونل لرو. دوی ټول روزل شوي پوځي کارپوهان یا کادرونه دي ؛ دوی باید افغانستان ته ولېږل شي .

اوګارکوف: افغانانو له موږ غوښتنه کړې چې د ۱٦۰ تنو افسرانو د روزنې چارې ورچټکې کړو .

اوستینوف : موږ باید له ملګري تره کي سره خبرې وکړو چې دغه کسان د کدرونو په توګه ور ولېږو .

کپتینوف : تر هغه ځایه چې د ګوند ترلوی سلاکار ملګري واسیلوف پورې اړه لري ، هغه ښه سړی دی. هغه له موږ سره د مرکزي کمېټې د پلټونکي په توګه کار کړی او په دغو وروستیو وختو کې یې په بشکیرسک کې د ګوند په ټولنیزې کمېټې کې د دویم مرستیال په توګه کار کړی دی . هغه ځوان او تکړه ملګری دی .

اوستینوف : زموږ ټول ګوندي سلاکاران کاری ورټیا په بشپړه توګه نه لري او یوازې څو تنه یې دي چې دغه ورټیا لري ، ګومان کووم پینځه تنه دي ، خو هر څه چې وي ، باید ژر تر ژره یې تر سره کړو .

کپتینوف : سمه ده ، او رښتیا ده چې موږ د ملګري واسیلوف تر مشرۍ لاندې پنځه تنه کاري او تکړه کسان لرو . خو اوس موږ د نورونویو ملګرو د ټاکلو په درشل کې یو او هلته به یې واستوو .

برژینف : زه ګومان کووم ددغو پینځو ورځو په ترڅ کې مو کومې لارې چارې چې څېړلې ، باید ومنو اولاسلېک یې کړو .

ټولو : ومنله

برژینف : اړېنه ده چې زموږ تر څار لاندې وړ او ټاکل شوي ملګري پورتنۍ پریکړې په رغنده ، کلکه او په خولې تویولو پلي کړي او که د افغانستان په تړاو هرپوښتنه راپورته کیږي نو سیاسي بیروته دې وسپاري .

ټولو : ومنله

برژینف : پرهمدغه بنسټ موږ پریکړه کوو چې :

سبا د مارچ شلمه نېټه ملګری تره کی راوبلو

خبرې اترې به ملګرې ،اې ان کاسیګین ،اې اې ګرومېکو او ډی ایف اوستین پرمخ یوسي.

ټول : ډېرښه

له دغې پریکړې سره سم ، غونډه پای ته ورسیدله

سرچېنه:

{ Storage Center for Contemporary Documentation (TsKhSD), Moscow; Fond 89, Prechen 25, Dokument 1, Listy1 , 12-25}

دالکسي کاسيګين او تره کي ټيلفوني خبرې

د الکسي کاسيګين او د افغان ولسمشر نورمحمد تره کي ترمنځ د تيلفوني خبرو اترو لېکل شوي بڼه ۱۹۷۹ کال د مارچ ۱۷ يا ۱۸ [نوټ: د سېمې د واټن پربنسټ او د وختونو په پام کې لرلو سره د مارچ ۱۷ او ۱۸ دواړه يوه نېټه رانغاړي � ژ]

ژباړه : رحمت آريا

کاسيګين : له ملګري ترکي پوښتم چې دافغانستان د اکر يا حالت په تړاو مالومات راکړي .

تره کي : د افغانستان حالت مخ پر وراپندو دی

کاسيګين: تاسو په هرات کې د کارګرو، د ښار د اوسېدونکو، کوشنيو پانګوالو او سپين ګريوانو کارګرو په منځ کې ملاتړ لرئ؟

تره کي: د وګړو له پلوه فعال يا کارنده ملاتړ نسته. ښارد شيعه ډلې تر شعارونو لاندې راغلی او وايي چې د کفارو په لارپسې مه ځئ او زموږ لار غوره کړئ. دغو ډنډورو او شعارونو حالت تر اغيزې لاندې راوستئ .

کاسيګين: آيا هلته د کارګرو شميرډيردی؟

تره کي: ډير لږ. د ۱۰۰۰ تر ۲۰۰۰ تر منځ

کاسيګين:له حالاتو څخه جاج اخيستنه مو څنګه ده؟

تره کي: موږډاډه چې ميرڅی به نوي ډلګي جوړکړي او د يرغل لمنه به پراخه کړي

کاسيګين: تاسې ځواکونه نه لرئ چې هغوی ډرې ورې کړي؟

تره کي: کاشکې مو درلوداى

کاسګين: ددغې ستونزې په تړاو څه وړانديزلرئ؟

تره کي:موږغوښتنه کړې چې تاسودعملي او تخنيکي مرستو لړی د وسلو اوسرتيروپه ګډون راوغځوئ .

کاسيګين: دا ډيره پيچلې ستونزه ده.

تره کي: ايران او پاکستان د ورته تابيا يا پلان پربنسټ زموږپروړاندې کارکوي. له دې امله که تاسو پرهرات يو پريکنده يرغل وکړئ نوزموږانقلاب به وساتل شي .

کاسیگین: ټوله نړۍ به د سترګو په رپ کې پرې خبره شي. یاغیان د راډیو ګانوګرځنده لیږدونکې دستګاوې لري او دهغه ګزارش به نیغ پر نېغه نړۍ ته ورکړي .

تره کي: ما له تاسو د مرستو د غځولو غوښتنه کړې

کاسیگین: موږبايد ددغې لانجې په اړه خپلوسلا مشورو ته دوام ورکړو. تاسو د ایران له پرمختلونکي غورځنګ سره اړیکه لرئ؟ ورته نه شئ ویلای چې چې د امریکا متحده ایالات ستاسو اود هغوی ګډه دښمنه ده؟ ایرانیان له امریکا سره ټینګه دښمني لري او په پای کې کولای شو دغه خبره د پروپاګند یا تبلیغ په توګه وکارول شي. تاسو زموږ له اړخه د څه ډول سیاسي بیانیې یاپه بهرنیو چاروکې د څه ډول سیاسي ګام د اوچتولو لپاره سترګې پرلاره یاست؟ د تبلیغاتو له اړخه، ددغې پوښتنې په اړه ستاسو اند (نظر) څه دی؟

تره کي: پروپاګند باید له عملي مرستو سره ملګري وي. زه وړاندیزکوم چې تاسو پرخپلو شوبلواوالوتکو افغاني نښې ولګوئ او هیڅ څوک به پرې پوه نشي. ستاسو سرتیري کولای شي د کوکچې او کابل له لوري پرمخ ولاړسي. زموږ له انده هېڅ څوک به پرې پوه نسي. هغوی به داسې وانګیري چې ګنې دا دولتي ځواکونه دي .

کاسیگین: زه نه غواړم چې تا ناهیلی کړم خو ددغه کارپلي کول به ناشوني وي. د دوه ساعتوپه ترڅ کې به ټوله نړۍ پوه شي. هرڅوک به ډنډورې پورته کړي چې ګنې شوروي اتحاد پرافغانستان یرغل وکړ. که موږد الوتکوله لارې شوبلې او اړین مهمات او دتوپونو جوړې شوې ګولۍ درولیږو تاسود دغو وسلو د کارولو لپاره کارپوهان موندلای شئ چې دغه وسلې وکاروي؟

تره کي: زه دغې پوښتنې ته د ځواب ورتیا نه لرم. شوروي سلا کاران کولای شي دغې پوښتنې ته ځواب ووایي .

کاسیگین: په شوروي اتحاد کې په سلګونوافغان افسران رزول شوي دي. دوی ټول څه سول ؟ چیرې دي؟

تره کي: دهغوی ګڼ شمیر مسلمانان دي. موږ نشو کولای پر هغوی زړه وتړو ، موږپرهغوی ډاډ نلرو .

کاسیگین: که موږ شوبلې د الوتکو له لارې د سترګوپه رپ کې درولېږو تاسونسئ کولای تر ۵۰۰۰۰ (پنځوس زرو) سرتیري راټول کړئ؟ څومره خلک راټولولای سئ؟

تره کي: بنسټ یې یوازې د منځنۍ دورې د ښوونځیو د ډیرعمرخاوندانو اولږشمیرکارګرانو څخه جوړېدلای سي. په افغانستان کې د کارګرګښه یا طبقه ډیره کوشنۍ ده او ډیروخت غواړي چې هغوی و روزو.خو موږبه د اړتیا پرمهال اړین ګامونه اوچت کړو.
کاسیگین: د الوتکو او چورلکود بیا رغاونې لپاره موږپریکړه کړېده چې په بیړه تاسوته پوځې توکې او اوزار درولیږو. همداشان موږپریکړه کړې چې تاسوته سل زره ټنه خوراکې توکې درولیږو او دهرمترمکعب پرسرد ګازوبیه له ۲۱ډالرو څخه ۳۷ ډالرو ته لوړه کړو .

تره کی : دا ډیره ښه ده ؛ خوراځه چې لومړی د هرات په اړه خبرې وکړو. شوروي اتحاد ولې نه شي کولای ازبک، تاجېک او ترکمنان په ملکي جامو کې رالویږي؟ هېڅ څوک یې نه شي پیژندلای. هغوی ټانکونه چلولای شي او موږ له دغو ټولوتوکمونوڅخه په خپل هېواد کې کسان لرو. پریږدئ چې هغوی افغاني جامې واغوندي او په وسلو یې افغاني نښې ووهئ چې هېڅ څوک به یې ونه پیژني. زموږ له انده دا ډېر آسانه کاردی. ایران او پاکستان چې دغه کار وکړنو تجربه یې درلودله اوداځرګندوي چې دا آسانه کار دی هغوی لا وختې په زباد ورسوله چې دغه کار څنګه ترسره کیږي .

کاسیګین: څرګنده ده چې تاسو ته دغه ستونزه له ساده کارڅخه لا ساده ښکاري.دا یوه نړیواله او پیچلې سیاسي ستونزه ده خوله دې په تېرېدنې او نه په پام کې نېولوسره موږبه یوځل بیا سلا او مشوره وکړو او بیابه درسره خبرې وکړو .

تره کي: موږته د هوا له لارې د پلي ځواک موټرونه راولیږئ .

کاسیګین: تاسوداسې کسان لرئ چې هغه وچلولای شي؟

تره کي: موږبه د ۳۰ تر۳۵ موټرانو لپاره چلونکي ومومو.

کاسیګین: هغوی د ډاډ وړدي؟آیا هغوی له موټرانوسره یوځای دښمن ته نه اوړي؟ ددې ترڅنګ زموږچلوونکي پر ژبه نه پوهیږي.

تره کي: موږته له موټروسره یوځای داسې چلوونکي راولیږئ چې زموږ په ژبه خبرې کوي،لکه ازبک او تاجېکان

کاسیګین: ماله تا دهمداسې یوه ځواب هېله درلودله.موږاوستاسوملګري یو اوزموږستاسودواړو پرګډو اورو د ګډې مبارزې ګډ پیتی پروت دی او له یوبل سره باید نیغې اوسپینې خبرې وکړو.اوهرڅه باید دهمدغې ګډې مبارزې د سیوري تابع وي .

[د لومړي پاڼې پرلمنلېک پرلاس لېکل شوې یوه کرښه لېدل کېږي: د مرکزي کمیټي د سیاسي بیورو په ناستې کې ملګري کاسیګین ددغوخبرواترولېکل شوې بڼه دمرکزي کمېټې دسکرترانوترمخ ولوستله[

[سرچېنه: ماسکو،په روسیې کې دروسیې ټلویزیونې ځالګې (دځانګړودوسیو)پروګرام[

ژباړه : رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

نورمحمد ترکی په مسکو کي دسياسي بيرو په پټه غونډه کي

دمخکنيو لاسوندو لنډيز :

ژباړه: رحمت آريا

جولای ۲۰۰۸

د۱۹۷۹زکال د مارچ په مپاشت کې شوروي مشرتابه په هرات کې د راپاړېدلې بلوا له امله چې څوتنه شوروي سلاکاران د بلواکوونکو په لاس پکې ووژل شول، له ډیر ستونزمن اکر یاحالت سره مخامخ وه اوداسې برېښېدل چې اوضاع دواکمن ګوند خلق دځارله ولکو څخه د وتلو په حال کې ده. افغان مشرتابه له شوروي پوځ څخه د بيړنيو مرستې غوښتنه وکړه. په ټولېزډول يوازې په ۱۹۷۹ ز کال کې افغان مشرتابه له ۲۰ ځله څخه زيات د مرستوغوښتنه کړې وه. دټيلفون له لارې له تره کي سره دخبرو په ترڅ کې الکسي کاسيګين په ډاګه کړه چې شوروي به پوځيان ور ونه ليږي او تره کی يې وهڅاوه چې په سيمه ييزو وګړو خپله ملاوتړې په ځانګړې ډول دهرات په ولايت کې دې پرولتاريا په خوځښت راولي او له هغوی دې کار واخلي، دا په خپله څرګندوي چې شوروي مشرتابه دافغان وګړو په اړه بشپړمعلومات نه درلودل(پرولتاريا، صنعتي کارګران دي او دسوسياليستي انقلاب بنسټيزه ځواک جوړوي او په افغانستان کې له اره پرولتاري ځواک شتون نه درلود). د مرکزي کميټې د سياسي بيرودڅانګې غونډه په بيړنۍ توګه راوبلل شوه چې د هرات اکر ترخېړنې لاندې ونيسي دغونډې د ګډونوالو په منځ کې څرګند اختلافات لېدل کيږي: په داسې حال کې چې د سياسي بيروغړي افغانستان ته د سرتيرو له ليږلو سره مخالف ول، يو شمير يې په همدې حال کې ټينګار کاوه چې (موږافغانستان له لاسه نشوورکولای). وروسته له څېړنو اوسنجونو غونډ پای ته نيږدې شوه او د مرکزي کميټې عمومي منشي ليونيد ايليچ برژنيف دغونډې لنډيز راوسپړه او ويې ويل چې اقتصادي اوپوځې مرستې به سره له مهماتو او سلاکارانو چمتو شي خو سرتيري به افغانستان ته ونه لېږل شي. مخکې مو ولوستل چې غونډې پريکړه وکړه چې تره کی به ماسکو ته راوبلي اودشوروي ددريز په اړه به يې ښه پوه کړي. تره کی راوبلل شو او دهغه په سفريوازې دسياسي بيرو غړي خبر ول او بس [دهمدغه لاسوندي په پای کې تره کی په خپله دغې خبرې ته نغوته کوي]. مخکې له دې چې تره کي له برژنيف سره وګوري هغه دسياسي بيرو له يو شمير غړو سره ګوري او دغه لاسوندی په پراخه توګه دهمدغې غونډې خبرې څرګندوي.دا غونډه دومره پټه وه چې ان افغان ژباړونکي له تره کي سره نه وو او شوروي پښتو ژباړونکي غونډې ته رابلل شوي ول. ددغې لاسوندي وروستنۍ برخه ډيره هک پک کوونکې ده او دښاغلو لوستونکوپه ځانګړې توګه دافغانستان د پيښو سياسي شننونکو پام ورته را اړوم.

پای

د۱۹۷۹ز کال دمارچ په ۲۰ د الف.نون کاسیگین ،الف .الف گرومیکو، د.ف.اوستینوف ، ب .ن. پوني ماریوف او ن. م. تره کي ترمنځ مخامخ خبرې - ماسکو

د لاسوندي پيل

د شوروي د کمونيست گوند مرکزي کميټې ته د ليږلو تابع

(عمومي دفتر،لومړۍ څانگه)شميره پ ۴۹۹

د شوروي د کمونيست گوند د مرکزي کميټې اصلي او على البدل غړو ته دې وويشل شي

ډير پټ (کاملاً سري)

ځانگړې (خاصه) دوسيه

دلاسوندي سرلیک :

د الف.نون کاسیگین ،الف .الف گرومیکو، د.ف.اوستینوف ، ب .ن. پوني ماریوف او ن. م. تره کي د خبرو ريکارډ (نوټ)

]نوټ: دغه لیکنه دغونډې گډونوالو نه ده لیدلې(

د۱۹۷۹ز کال دمارچ ۲۰

الف.نون کاسیگین: سیاسي بیروپرموږ په ډاډ کولو موږته واک راکړی چې له تاسو سره د ټولو هغو پوښتنوپه اړه خبرې وکړو چې تاسو یې د نظریاتو د تبادلې لپاره اړين بولئ. لکه چې مخکې مې تاسوته وویل له ل.الف. برژنیف سره ستاسو غونډه په ۱۸-۱۸،۳۰ (وخت-ژ) کې په پام کې نیول شوې ده .

لومړی مې باید تاسو ته د خبرو د پیل وړاندیز کړای وای خو لدې چې ستاسو له پلوه لومړنۍ مهمه پوښتنه راپورته شوېده غواړم له همدغه ځایه زموږ دنظریاتو څرنگوالی تاسو ته ووایم او بیا به په ځیرتاسو ته غوږ ونیسو .

لومړی غواړم ټینگاروکړم چې شوروي اتحاد او دافغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت ترمنځ ملگرتوب پرته له قید اوشرطه دی،په ځېنولنډو وختونوکې دنظریاتو اختلافات ول خو نه داوږدو وختونو لپاره. موږتاسو ته مرستې درکړې او غواړو دمرستې لړۍ وغځوو او د خپلو ټولوهغو دښمنانوپه وړاندې وجنگيږي چې نن اوپه راتلونکی کې له تاسو سره جگړه کوي .

موږ ستاسو په هېواد کې د حالاتو د پرمختگ په اړه په ځير خبرې کړې، موږله تاسو سره دمرستو ټولې لارې چارې لټولې دي چې زموږ د ملگرتوب او له دواړوهېوادونوسره به په اړيکو کې گټورې پایلی ولري. شايي ستاسو په هېواد

کې دراپورته شویو ستونزو په اړه د حل ډیرې لارې چارې وي، خوتر ټولو ښه لاره دا ده چې د نړیوالو په سترګو کې ستاسو د دولت واک او صلاحیت خوندي پاتې وي، غواړوستاسوارېکې له ګاونډیو هېوادونو سره خړې پړې نه شي اوستاسود هیواد نړیوال دریځ ته تاوان ونه رسیږي .

موږباید دهغوحالاتو پرمختګ ته اجازه ورنکړو چې پربنسټ یې تاسو دهغو په کابو کولو کې لا تر اوسه نه یاست بریالي شوي اوپه پای کې دحل لپاره مو بهرني سرتیري راغوښتي دي. غواړم د ویتنام بیلګه راوړاندې کړم. دویتنام ولس له امریکا سره دجګړې دروند پیټی پورته کړاو دا دی اوس د چین له یرغل سره لاس اوګریوان دی خوهېڅ څوک ویتنامیان د بهرنیو سرتیرو په بلنې او کارونې نه تورنوي. ویتنامیان په میړانې له خپلې خاورې څخه د بهرنیو لاس اچوونکوپه وړاندې ساتنه کوي.

زوړګومان کووچې ستاسو په هېواد کې پریمانه پوځي ځواک شته چې دانقلاب ضد کسانو په وړاندې ودریږي. یوازینۍ اړتیا دا ده چې هغوی یوموټي یې کړئ اونوي پوځي جوړښت رامنځ ته کړئ. دتلفوني خبروپه ترڅ کې موږاوتاسو دنویوپوځي ډلګیو دجوړولو په اړه خبرې وکړې،په یاد ولرئ چې پوځي چمتوالي او د روزنې لپاره ډېر وخت ته اړتیا شته. خو ان همدا اوس تاسو بشپړ اوپریمانه ځواک په لاس کې لرئ چې د اوسني اکر یاحالت دکابو کولو وړتیا لري. یوازینۍ اړتیا دا ده چې په سمه توګه تر سره شي. راځئ چې د هرات بېلګه راواخلو. په لومړیو کې داسې ښکاریده چې هر څه به درې وړې سي، دښمن ټیګ مورچلونه جوړکړېدي او ښاربه دانقلاب ضد ډلو زړه جوړ سي. خو کله چې تاسو رښتونی نوښت په لاس کې واخیست نو تاسو وکولای شول چې هر څه تر خپل واک او څارلاندې راولئ. موږهمدانن سهارپه ۱۱ بجوخبرترلاسه کړچې دهرات پوځي ښارګوټی چې د اووه لسمې پلې فرقې د یاغیګړیوه برخه وه له هوایي بمباریو وروسته دکندهار دشوبلو په مرسته د هوایي لیوا دپاراشوت ځواک له خوا بیرته ونیول شو. دولت ته پاليالہ ځواکونه سیمه خوندي کوي او له دغې بریا څخه په ګټه اخیستې لا پرمخ درومي .

زموږپه نظر،په اوسني وخت کې زموږ دنده دا ده چې ستاسو دفاع په څو نړیوالو پیچلو پیچوموکې وکړو. موږبه له تاسو سره تر شونې کچې په ټول وس مرسته وکړو، تاسو ته به وسلې او مهمات درولیږو، خلک به در واستوو چې د کورنیو اوپوځي ستونزوپه هوارولو کې تاسو ته ګټور وي، کارپوهان به درواستوو چې ستاسوپوځ دنویو پرمختللیو وسلو په عملیاتي کارَوَنه کې و روزي اوپوځي ماشینري چې د درلېږلو په درشل کې ده. دافغانستان پرخاوره باندې زموږ دپوځ پلي کول به نړیواله ټولنه را ویښه کړي او ډېرې ناسمې ځواړخیزې پایلې به را وزیږوي. که داسې وسي نو نه یوازې به له پانګوالو هېوادونو سره سونزه رامنځ ته سي بلکه په خپلو منځو کې به هم ستونزې را پورته سي. زموږګډ دښمن شیبې شمارې چې شوروي پوځونه به کله دافغانستان پرخاوره باندې پښه کښیښږدي. دابه هغوی ته هم پلمه په لاس ورکړي اوستاسو دښمنان به هم دافغانستان پرخاوره باندې پلي شي. زه یوځل بیا د سرتیرو دپلي کولو پرغوښتنې په ټینګار را تاوېږم او وایم چې موږدغه غوښتنه له څو اړخونو په ځیر څېړلې ده؛ موږ ددغه ګام ټول اړخونه په ډېر پام او ځیرشاربلې اوزېبېښلې او دې پایلې ته رسیدلې یو چې که زموږ سرتیري درهم شي ستاسو

دهېواد اکرياحالت به سم نه شي، هغه به له بده پسې بدتر سي. هېڅ څوک انکار نه شي کولای چې زموږ سرتيري به نه يوازې دبهرنيوتاړاکګروپه وړاندې وجنګيږي بلکه ستاسو دوګړو له يوې ځانګړې برخې سره به هم لاس اوګريوان شي. اوخلک دغسې شيان بخښلای نه شي. ددې ترڅنګ کله چې زموږ سرتيري له سرحدي لېکي واوړي نو دسترګو په رپ کې به چين او نورټول تيري کوونکي ستاسو له دښمنانوځخه ټينګ ملاتړ وکړي .

موږدې پايلې ته رسيدلي يو چې داوسني وخت حالاتو ته په کتنې ،تر ټولو اغيزمنه مرسته چې له تاسو سره يې کولای شوداده چې موږپرګاوندېو هېوادنو باندې خپل سياسي فشارډېر اوتاسو ته څوارخيزه پراخه مرسته درکړود سرتيرو دپلي کولوپرځای به له دغې لارې ډيرې ګټورې لاس ته راوړنې تر لاسه شي. موږبشپړ داډ لرو چې ستاسو اوزموږ له خوا د سياسي لارو چارو په کارَوُلو کولای شو پر دښمن برى ومومو. موږ او تاسو لا مخکې خبرې کړې وې چې افغانستان دې له ايران، پاکستان او هند سره په اړيکوکې له سره کتنه او کار وکړي او ټولې هغه پلمې دې له منځه يوسي چې پر دغو اړيکوناوړه اغيزه شيندي. زموږ له خوا ، موږ د ايران او پاکستان مشرانو ته دوه لاسوندي ليږلي او هغوى ته مو په ډير ټينګار ويلي چې دافغانستان په چارو کې دې لاسوهنه ونه کړي. پرته لدې چې ددغه کار پيټې ستاسو پراوږو در واچوو پازوالي يې موږ اخلو. دا دهغوخبرو تومنه وه چې موږ غوښتل دملګرو په توګه يې له تاسو سره د سپينو اوڅرګندو خبروپه توګه ګډې کړو .

ن.م. تره کى : زه له تاسومننده‌وی يم چې د شوروي د دولت درېز مو راته په پراخه ټوګه چې ماپرې د خبرو کولو ليوالتيا درلودله څرګند کړ. زه هم ستاسو دملګري په توګه سپينې او مخامخ خبرې کووم. موږهم په همدې باوريو چې په افغانستان کې رامنځ ته شوې ستونزې دې د سياسي لارو چارو له لارې هوارې شي اوپوځي ګامونه دې د سياسي لارو چارو د پلي کولو لپاره ځګنبزيا فرعي اړخ وګڼل شي. په سياسي ډګرکې موږشميرلي ګامونه پورته کړي او ډاډه يو چې دوګړو ډيرکی يا اکثريت زموږ ترڅنګ درېږي. په راډيو کې زما له راڅرګندېدلو يوه ورځ وروسته چې ما د هرات د وضعې ماهيت او تومنه پکې په ډاګه کړه دهېواد په هرګوټ کې ۱۰۲ لاريونونه تر سره شول اولاريون کوونکو د خميني د کړنوپه غندنه کې شعارونه ورکړل. موږ په دې هم خوښ يو چې زموږ د پوځ يوه برخه چې له ياغيانوسره يوځای شوې وه ، وسلې پرځمکه کښېښودلې .

زموږ له اړخه غواړم ټينګار وکړم چې زموږ دهيوادونو اړيکې د دوه اړخيزو ديپلوماتيکو اړيکو له کچې پورته اړيکې دي. دا اړيکې دپاړکيزې يا طبقاتي مبارزې اوزموږ دګډې ايډيالوجۍ اوسياست پربنسټ ولاړې اړيکې دي. زموږ په هېواد کې ستاسو دهېواد په شان دولت دکارګرو او بزګرو په لاس کې دی چې داتوکراتانو او ځمکوالو له منګولو څخه يې اخيستی دی. زموږ انقلاب زموږ دپاړکيزياطبقاتي دښمن غبرګون را پارولی دی. موږ انقلابي ګامونه اوچت کړي دي ، د ځمکوالو په پورونو کې دډوبو بزګرانو خپلواکول، بې ځمکو بزګرو ته د ځمکو ويشنې اونورو دافغانستان دوګړو په منځ کې ددولت درېز لاخوندي او پياوړی کړ او دپاکستان او ايران له وګړو مو مثبت غبرګونونه ترلاسه کړل. دغو ګامونو په دغو هېوادونو کې په شا تلونکي ارتجاعي ځواکونه را وپارول اوزموږ دهېواد پروړاندې يې د

ورانکارو دعملیاتو ودې ته لا پراختیا ورکړه،پروپاګندونه اوډنډورې یې پیاوړې شوې او زموږهېواد ته یې د ترهګروپه رالیږلو پیل وکړ. زموږ په وړاندې یې ډنډورې پیل کړې او موږ یې د بې دینو اومرتدو په نومونو یاد کړو. بیا یې موږدنورو غیراخلاقي ګناه ګانو په تور تورن کړو. موږپه هېواد کې دښځود آزادۍ په اړه ښځو ته پرتمین درېز ورکړی اوپاکستاني ډنډورچیانو له دغې آزادي څخه پاروونکې ډنډورې جوړې کړېدي. کله چې موږ دځمکو د اصلاحاتو د ریفرمونوپروګرم تر لاس لاندې ونېول نوپاکستاني واکمنو کړیو ددغو ګامونو اغیزې په خپل ولس کې ولېدلې او دغواغیزو ددوی سیاست ته بدلون ورکړاو په پای کې زموږپه وړاندې یې د سبوتاژ او ورانیوعملیات پیل کړل. زموږ په هېواد کې د وګړو لاریونونو پاکستاني واکمن وویرول او لاریون کوونکو د (ژوندی دې وي د افغانستان ډیموکراتیک جمهوریت) او (ژوندې دې وي تره کی) شعارونه ورل. زموږ هېواد ته نه یوازې د اخوان المسلمین د ډلو غړي چې له انقلابه وروسته تښتېدلي ،بلکه د هغوی ټولې لیواګانې [منظوردپاکستان او ایران دول دی �ژ] په افغاني جاموکې هېواد ته را ننوتلي دي. له شوروي اتحاد څخه زما له لیدنې او د دواړو هېوادونو تر ترمنځ د مهم تړون له لاسلیک کولو وروسته امریکایي پانګوالو او نورو مرتجعینو دافغانستان دډیموکراتیک جمهوریت په وړاندې پیاوړې دښمنې پیل کړه. هغوی پوه شول چې لوېدیځ افغانستان له لاسه ورکړ.دا دافغانستان او دشوروي اتحاد د ډېرملګرتوب لامل وو چې پانګوال او مرتجعین یې په یوې ضد-افغاني کړۍ کې سره راونغاړل.

نن موږپه خپلو خبرو کې وویل چې افغانستان دې له هند، ایران اوپاکستان سره خپلې اړیکې په ښه چاپیریال کې وساتي. خو دا به ډېره ګرانه وي چې ترسره شي ځکه ایران دپاکستان په شان له موږسره ددوستۍ اړیکې نه غواړي .

الف.نون.کاسیګین : له ضیاالحقه یوه لیکلې وینا را رسېدلې اوڅرګنده کړې یې ده چې دافغانستان ستونزه دهغه هېواد یوه کورنۍ ستونزه ده او پاکستان به یکې لاسوهنه ونه کړي. وینا همداسې پرمخ ځي او وایي چې یوازې له افغانستانه پاکستان ته له راغلو ۳۵ زرو کډوالو سره بشري مرستې پدې آړشرط کوي چې دافغانستان اوپاکستان اړیکې خرې پرې نکړي .

ن.م. تره کی : هغوی یوازې له انسانیته خبرې کوي، خوپه بر لاس روزنیز کمپونه اوپنډغالي جوړوي او زموږ په وړاندې کماندو روزي.

الف.نون.کاسیګین :موږهم ساده نه یو چې دضیاالحق دوینا هر توری ومنو، که خبره هر څه وي، له وینا داسې ښکاري چې هغوی یې په تنګې کړۍ کې راتاو کړي دي .

ب.ن.پونې ماریوف: داسې ښکاري چې د ضیاالحق اوسنۍ خبره د 'پراودا' د ورځپاڼې د غبرګون له اغیزو راڅخېدلې وي .

الف.نون.کاسیګین :څرګنده ده چې پاکستان یې په اندېښنه کې اچولی دی. هغوی نه یوازې ستاسو بلکه زموږد فشار احساس یې هم کړی دی .

ن.م. تره کی : د پراودا د ورځپاڼي لیکنې چې د افغانستان په وړاندې یې دسیسې څیړلې دي په سم وخت کې خپره شوې ده. لیکنې زموږ پرګاونډیو ژوري اغیزه شېندلې دي. زه په ډاډ له تاسو سره همغږی یم چې عملي سیاسي ګامونه دې پورته شي اوځګړه له خطره ډک یو ګام دی. که دا اندېښنه راوسپړو چې ایران، پاکستان، امریکایان او چینایان ولې زموږ په وړاندې دغسې عملي ګامونه را اوچتوي بې ګټې وي نو هر څه موږ اوستاسوته څرګند دي. خویوازنی ټکی چې پرې ټینګار کول غواړم دا دی چې موږ به له نورو [ګاونډیوي هېوادونه �ژ] سره ملګرتوب ته دوام ورکړو خوستاسو په اندازه به له هیڅ چا سره د نیږدې ملګرو په توګه و نه اوسو. موږ له لینن څخه زده کړي او له هغه به یې نور هم زده کړو. موږ دلینن له لارښوونو څخه زده کړېدي چې له ګاونډیو سره اړیکې په څه ډول وساتو. موږ هڅه کوو چې له ګاونډیو هېوادونو سره ښه ملګرتوب ولرو خو امریکا چې له پرمختلونکو دولتونو سره په دښمنۍ کې ده زموږ خنډ ګرځي. هغوی پخوا دې ته وَرته کړنې دځوان شوروي اتحاد په وړاندې کړې وې او اوس یې دکیوبا،ایتوپیا،موزمبیق او سویلي یمن په وړاندې کوي.موږ ددغه خنډ په وړاندې دَرېدلي یو اوغواړو د کارګرو ډلو په ګټه د انقلابي �دیموکراتیکو ریفرمونو له لارې او دوګړو د درناوي او ډاډ په ترلاسه کولو حکومت وکړو نه د وسلو او زور په مټ.د دغې موخې د ترلاسه کولو لپاره موږ تر اوسه ۲۰۰ بیلیونه افغانۍ لګولي دي. خلک ویلای شي چې ددوی ملګري او دښمنان څوک دي. زموږ ددولت په وړاندې ورانکارو ډنډورو د خلکو (منفي �ژ) غبرګون را ونه پاراوه، روحاني مشرانو اوس خپلو چَلونو ته بدلون ورکړی اوچیغې بوغارې یې پیل کړېدي چې ګنې افغانستان د شوروي لاررَوَی او دکمونیستانو پَلوی دی او ۱۰ زره شورویان د هیواد په هرګوټ کې پرهرچا باندې واکمنې چلوي .

چې رالندېه یې کړم غواړم ټینګار وکړم چې موږ له ایران اوپاکستانه افغانستان ته د ممکنه راننوتکوکسانو په اړه په اندېښنه کې یو،څرګنده ده چې له ایراني اوپاکستاني مشرانو سره ستاسو شفاهي مخامختیا به ګټه وره وي او پر هغوی به پیاوړې اغیزې پربباسي .

الف.نون.کاسیګین :یو بل خبر. ایراني دولت یوه لارښوونه خپره کړې ده چې د اپریل تر ۲۰ نېټې دې ټول بهرني ګارګران او د جون دمپاشتې تر۲۱ دې بهرني کارپوهان له ایرانه ووځي. داسې ښکاري چې دایران داقتصاد لپاره د بهرنیو کارپوهانو شتون ډیر اړین دی او له هریوه سره به جلاجلا چال چلند وشي .

ن.م. تره کی :لدې ښکاري چې ددغې لارښونې موخه امریکایان وي. موږ مالومات لرو چې دایران دولت هغه امریکايي کارپوهان چې د چورلکو د بیا جوړولو اودپرزه جاتو د تړلوپه برخه کې کارکوي بیرته ستانه کړي دي .

الف.نون.کاسیګین :هو، موږ هم دغه خبر اورېدلې دی خوموږ په ایران کې دامریکایانو په پرتله ډیرکارپوهان لرو. که دکارپوهانو د ایستلو خبره راپورته سي نود ایران د اوسپنو د ویلي کولو فابریکې او نورې ځانګې به کار ونه سي کولای. اوس په ایران کې څومره افغانان کارکوي؟

ن.م. تره کی :له ۲۰۰ زرو لږ دي. هغوی ۵-٦ کاله د داؤد او ان دهغه له دوره مخکې وخت کې ایران ته تللي دي. که له هغه ځایه افغاني کارګران وایستل شي نود افغانانوپه جاموکې یو شمیر ګوریلایان هم په همدې پلمه افغانستان ته رانوځي، اوډیره ګرانه به وي چې له مخونو څخه یې پوه سو چې څوک افغان او څوک ایرانی دی. زه غواړم چې دافغان پوځ داړتیاوو پرخبره بیا راتاو سم. موږ غواړو چې زغره والي چورلکې ولرو،د هغه ترڅنګ اضافي زغره والو ترانسپورتي وسایلو اود پلیو سرتیرو موټرانو،او پرمختللیو مخابراتي وسایلو ته اړتیا لرو.همدارنګه د ترمیمولو پرسونل به له موږ سره لویه مرسته وي .

چورلکو په اړه چې زغره والې دي24-MI ف.د.اوستینوف: داسې ښکاري چې موږ د

خبرې کوو.موږبه د جون-جولای په مباشتو کې دغسې ٦ چورلکې او ددغه کال په وروستي فصل کې ٦ نورې در ولېږو. ښايي موږ د لیږدونې مهال ته چټکتیا ورکړو .

ن.م. تره کی :موږ دغسې چورلکو ته ډیره اړتیا لرو، او دا به ډیره ښه وي چې چورلکې له پیلوټانوسره یوځای راورسیږي .

الف.نون.کاسیګین :موږکولای شو د ترمیم کارپوهان درولیږو چې په هوايي ډګر کې ددغو الوتکو ترمیمات وکړي خو څرګنده ده چې د چورلکې د منځ سپاره جنګیالي نه شو درلیږلای،موږ په دې اړه مخکې خبرې کړېدي .

ف.د.اوستینوف: تاسو باید خپل پیلوټان چمتو کړئ. موږ ستاسو افسران روزو او دهغوی د روزنې لړی ته چټکتیا ورکولای شو .

ن.م. تره کی :ښايي موږ له هانوی یابل هېواد دبیلګې په توګه کېوبا څخه دچورلکو پیلوټان ترلاسه کړو .

الف.نون.کاسیګین : ما مخکې وویل چې موږ له ویتنام سره پراخه مرستې کړېدي خو هغوی هېڅکله له موږ څخه د پیلوټانو د لیږو غوښتنه نده کړې. هغوی یوازې له موږ څخه د تخنیکي مرستو غوښتنه کړېده. موږ۴۰۰ افغان افسران روزو. له دغې ډلې تاسو هغه کسان غوره کړئ چې تاسو یې غواړئ او موږ به یې د روزنو دمهال لړی ورلنډه کړو .

ن.م. تره کی :موږ دچورلکو رالیږدونې ته ډیرلیواله یو موږ ورته ډیره کلکه اړتیا لرو .

الف.نون.کاسیګین : موږبه ستاسو غوښتنه وڅېړو اوکه شوني وي نو د لیږلو لړی به یې ګړندی کړو .

خو په همدې لړکې تاسو باید د پیلوټانو خبره په ځیر په پام کې ونیسی ف.د.اوستینوف:

ن.م. تره کی : څرګنده ده چې نیسو یې. که موږیې په خپل هېواد کې ونه مومو، نوپه بل هېواد کې به یې ومومو. نړۍ لویه ده. که تاسو له دغې خبرې سره همغږي نه یاست نو موږ به ستاسو په هېواد کې بوخت دافغان زده

کوونکو په منځ کې کسان ولېږو خو موږ د ډاډ ورکسانو ته اړتیا لرو، او هغه افغان زده کوونکي چې ستاسو هېواد ته مخکې د زده کړې لپاره استول شوي دي ډېري یې اخوانیان او یا دچین پلویان دي .

الف.نون.کاسیگین : ښه ده، تاسو دغه خلک چاپ کړئ موږ به یې ژر ورزو. موږ اخوانیان بیرته درلیږلای شو او پرهغو کسانو چې ډاډ لرئ موږ به یې د روزنې لړی ورچټکه کړو .

ف. د.اوستینوف: سږکال ۱۹۰ تنه افغان افسران خپله د زده کړو لړی پای ته رسوي، د هغوپه منځ کې ۱٦ یې د الوتکو پیلوټان او ۱۳ تنه یې د چورلکو پیلوټان دي. ددغوټولو زده کونکو د نومونو لړ لېک به موږ په افغانستان کې د ستر پوځي سلاکار جنرال گورلیوف له لارې تاسو ته درواستوو .

ن.م. تره کی : ډیر ښه! موږبه دا وکړو. خوستونزه دا ده چې موږ دهغوی د نوم له مخې نه پوهیږو چې گڼې ښوک له انقلاب ضد ډلو سره تړاولري. موږیوازې دومره پوهیږو چې د داود په وخت کې د اخوانیانو او دچین د پلویانو (شعله جاوید) دټولنو یو شمیر کسان شوروي اتحاد ته لېږل شوي ول. موږ به په دې اړه کار وکړو .

الف.ن.کاسیگین: داسې ښکاري چې تاسود پوځي ماشینرۍ د لېږدونې په اړه دلارو چارو دموندولو هغه لارښود لېک ته نغوته کوئ چې پرون شپه مو په کابل کې پرې خبرې وکړئ؟ په دغه لارښود لېک کې موږ د ډیرو پوځي وسایلو او د سلو زرو ټنو غنمو د لېږدونې او دافغان د گازو دبیې د لوړ والي په اړه چې هر ۱۰۰۰ مترمکعبه به له ۲۴ ډالرو ۲۳ ډالرو ته لوړه شي خبره کړې، آیاتاسو له دغه لاسوندي سره بلد یاست؟

ن.م. تره کی : نه. داسې ښکاري چې هغوی (ددفتر ملگرویې�ژ) ددغه لاسوندي لنډیز ماته ندی راکړئ .

الف.ن.کاسیگین: ډیره شوني به وي چې دغه لاسوندي، ماسکوته ستاسوله راتگه وروسته کابل ته رسیدلی وي. په لاسوندي کې دغه پریکړې شوي دي: دسږکال د مارچ په مېاشت کې به تاسو ته اضافي وړیا

همدا رنگه د BMP-1 ۳۳ دانې MI-25 , ۵ دانې MI-8T , ۸ وزره

۵۰ دانې ، ۵۰ دانې زغره وال موټران، دالوتکو ضد ۵۰ گرځنده واحده BTR-60pb.

او د الوتکو ضد (ستریلا) (غیشي) واحده

څلور وزره چورلکې او د مارچ په MI-8T دد مارچ په ۱۸ همدا شان موږ تاسو ته

۲۱ مو ۴ نورې چورلکې درولیږلې. دغه ټول توکي تاسو ته وړیا درکړل شوي دي.

ن.م. تره کی :ستاسو لدې سترې مرستې مننه. زه به په کابل کې له دغه لاسوندي سره نور ځان په ژوره توگه بلد کړم. غواړم ووایم چې اوس موږ ته سل زره ټنه غنم بس ندي. سږکال به موږ ونه شوکولای دخپل حاصل لـَو وکړو،

ځکه هغه ځمکې چې موږ پربې ځمکو بزګروویشلي دي ندي کرل شوي او په څو سیمو کې ځمکني حاصلات له منځه تللي دي .

الف.ن.کاسیګین: تاسو ته به سل زره ټنه غنم په دې ډول درولیږل شي چې تاسو یې له سرحدي لېکې څخه د لیږدونې وړتیا ولرئ. داسې ښکاري چې تاسو دغنمو دلېږد په برخه کې ستونزه لرئ، زموږ د کارپوهانو د مالوماتو له مخې ستاسو ترانسپورتي ځانګي یوازې په میاشت کې د ۱۵ ټنو غنمو دلېږد وړتیا لري، حال دا چې دا سل زره ټنه غنم دي. موږ به په راتلونکي کې پرې غور وکړو .

ن.م. تره کی : مخکې پاکستان له موږسره د ۲۰۰ ټنوغنمو دپلورلو ژمنه کړې وه، خو ژمنه یې بیرته واخیستله. ترکیه هم د ۷۰ ټنو له لېږد څخه لاس په سر شوه. موږ لږتره نوور ۳۰۰ زرو ټنو غنمو ته اړتیا لرو .

الف.ن.کاسیګین:تاسو چې له پاکستانه دغنموژمنه درلودله، تاسو پیسې درلودلې؟ موږکولای شو له امریکا څخه غنم واخلو او افغانستان چې ته یې درولېږي. د بیلګې په توګه ،د ۲۰۰ زرو ټنو غنمو بیه ۲۵ میلیونه روبله یا ۴۰ میلیونه ډالره کیږي .

ن.م. تره کی : ددومره پیسو موندل به موږته ګران وي .

الف.ن.کاسیګین: ترخپلې وسې وسې پیسې پیدا کړئ او په هماغو پیسو به تاسو ته غنم واخلو .

ن.م. تره کی : که موږدغه وسیله (پیسې) ونه مومو نو موږ به له تاسو څخه یوځل بیا د غنمو د مرستې غوښته وکړو.همداشان له تاسو غواړو چې د کریدت په سر پرته د سود هغه ګټه چې ځنډېدلې موږ ته دې راکړل شي. زموږ د پوځ دبودجې پلان ددغې ځنډول شوې ګټې ورکړې ته هېله مند دی

الف.ن.کاسیګین: دپوځي تیکنالوجۍ په وړیا لېږدونې موږخو لا وختې ستاسو له پوځي بودیجې سره پراخه مرسته کړېده. موږبه نورهم فکروربانديې وکړو چې پرکریدت د نورو ځنډول شوېو ګټو ورکړو ته لاره ومومو. موږ به دغه خبره وڅیړو او تاسو ته به خبردرکړو چې موږ په دې تړاو نور څه کولای شو .

ن.م. تره کی : همداشان موږ یو لوی راډیویي ستیشن ته اړتیا لرو چې له مخ به یې وکولای شو دخپلو پروپاګندونو لمنه د نړۍ تر لېرې ګوټونو پورې ورسوو. زموږ راډیویي ستیشن ډیر ضعیف دی. کله چې دبهرنیو ټولیزو رسنیو له لارې دیو شمیرمذهبي مشرانو ځینې خبرتیاوې خپرېږي د هغه په وړاندې زموږ پروپاګند نه اورېدل کیږي .

ب.ن.پونوماریيف: موږد افغانستان د دیموکراتیک جمهوریت د پروپاګندیزو بریالیو خپرونه لپاره پیاوړې اوله انرجې ډک ګامونه پورته کوو. موږ په دې اړه لا وختې د 'پراودا' په ورځپاڼه کې خبره کړېده. د نن ورځ په ګڼه کې ستاسو خبروته ځای ورکړ شویدی. هغه به دپاکستان، ایران او نورو هېوادونو له لارې خپرې شي.لدې لارې موږ ستاسو دراډیو د ضعیفوالي تلافی کولای شو .

ن.م. تره کی :دپروپاګند په اړه ستاسو مرسته موږ ته له ارزښته ډکه ده،خو موږ غواړو چې نړۍ زموږپروپاګند زموږ په غږ واوري. لدې امله ده چې موږ له تاسو د ۱۰۰۰ کيلوواټو په کچه د راډيو دستيشن دجوړو لپاره مرسته غواړو .

الف.ن.کاسيګين: موږبه دغه غوښتنه وڅيړو خو تر هغه ځايه چې زه پوهيږم د راډيو دستيشن جوړول ډير وخت غواړي .

ب.ن.پونومارييف: موږ به دپروپاګند په اړه تاسو ته يو کارپوه درولیږو. تاسو باید هغه ته ووایاست چې ستاسو دپروپاګند کومه لويه برخه دي د نوروسوسياليستي هيوادونو له لارې په خوندي توګه خپره شي .

د. ف. اوستينوف: دپوځي ماشينرۍ دلېږد په اړه يوه پوښتنه چې راپورته کيږي هغه د نوروپوځي کارپوهانو او سلاکارانو خبره ده .

ن.م. تره کی : که تاسو ګومان کوئ چې دغسې يوه اړتيا شته، نوموږ به هغوی په دواړو سترګو ومنو. خو سره لدې تاسو بيا هم موږ ته اجازه نه راکوئ چې له نوروسوسياليستي هيوادونو څخه پيلوټان او دشوبلو چلوونکي په خپل پوځ کې وکارَوو؟

الف.ن.کاسيګين :کله چې موږ پوځي کارپوهانو ته نغوته کوو زموږ منظورهغه تخنيکي کسان دي چې د پوځي ماشينري د ترميم ورتيا لري. زه نه پوهيږم چې دپيلوټ او شوبلوچلونکو خبره ولې دومره شاربل کيږي او اوړي را اوړي. موږله تاسو د دغسې غوښتنې هيله نه درلوده. او زه بشپړډاډلرم چې نورسوسياليست هېوادونه هم دغسې يوې غوښتنې ته غاړه نه ږدي. د سرتيرو د ليږلو په خبره ټينګار په خپله يوه ډيره شميرل شوي سياسي پوښتنه ده اوداسې مانا لري چې ګڼې سرتيري دې په شوبلوکې کښيني او ستاسو پر وګړو دې له ټانکونو په مردکيو اوربل کړي.

ن.م.تره کی: موږ به وګورو چې له هغوافسرانو څخه چې مخکې دلته دزده کړو لپاره رالېږل شوي په څه ډول کار واخلو. موږبه له تاسو وغواړو چې زموږ دخوښې وړ کسانو ته درزونې چټکه لړۍ ومنئ .

د.ف.اوستينوف: البته چې موږبه يې روزنه ومنو .

الف.ن.کاسيګين: غواړم ددغې غوندې دخبرو لړۍ رالنډه کړم، يوازينۍ پوښتنه چې بې ځوابه پاتې کيږي هغه ديوې پياوړې راډيو جوړول دي او هغه به وروسته څرګنده کړو. بله پوښتنه چې پاتې کيږي د پوځي تکنالوجۍ دلېږدونې دچټکتيا خبره ده. تاسو به ، لکه څنګه چې موږموپوه کړو، دچورلکوپيلوټان دروزنې لپاره موږ ته غوره کړئ چې ژر يې در و روزو. که تاسو نورې غوښتنې يا هيلې لرئ نودشوروي دسفير او مشرپوځي سلاکار له لارې موږ ته خبر راکړئ. موږبه يې په پام اوځيرو وڅيړو او دهغه پربنسټ به خپل غبرګون څرګند کړو .

همداشان موږومنله چې دپانګوالو او نورو په شاتلونکو(ارتجاعي) دسيسو په وړاندې دافغانستان ددیموکراتیک جمهوريت په ساتنه او ننګه کې سياسي ګامونه اوچت کړو. موږبه پر هغوی خپل سياسي فشار ته دوام ورکړو.

زموږرَسَنی به په نه سترې کېدونکې اوپرله پسې توګه دافغانستان دديموکراتيک جمهوريت په ننګه اوملاتړ خپرونې وکړي .

موږ ګومان کوو چې تاسو په خپل هېواد کې دټولنيزملاتړ دترلاسه کولو په برخه کې ډېر کار وکړئ، وګړي مو څنګ ته نيږدې کړئ، هڅه وکړئ چې هيڅ شی ونه شي کولای وګړي له دولت څخه پردي او بې لارې يې کړي. په پای کې که څه هم دغه خبره چې اوس به يې وکړم زموږ دغونډې په اډانه کې نه ده خو د يوې هيلې په توګه، غواړم په يوې ډېرې مهمې خبرې خپل نظر څرګند کړم چې د خپلوکارمندانو په اړه له ډېر احتياطه کار اخله. يو تن په بل تن پسې واچوه او له هر يوه سره بيل بيل چال چلند ولره. مخکې لدې چې د چاپرتندې ټاپه ولګيږي ښه اوله سرترپايه علم دې پرې ترلاسه کړه .

ن.م.تره کی: ته د افسرانو په هکله راته وايې يا د جنرالانو په اړه؟

]څوارلسمه پاڼه دملي امنيت دکاپۍ له دوسيې څخه ورکه ده[

الف.ن.کاسيګين: که پرهېواد مو زموږ پوځي يرغل ترسره شي نو دابه يوبشپړ بل اکرياحالت وي. خو موږ تر وسې وسې هڅه کوو چې ددغسې يرغل مخه ونيسو. اوګومان کووم چې ددغه حالت مخه به ونيسو .

ن.م.تره کی: زه داپوښتنه ځکه مطرح کووم چې چين زموږپه وړاندې پاکستان راهڅوي .

الف.ن.کاسيګين: که يرغل ترسره شي نو بل ډول اکرياحالت به را رامنځ ته شي. چين د ويتنام له بيلګې څخه زده کړل او ډاډه شو اواوس دخبرو لپاره موږ ته لاس ښوروي. دافغانستان په اړه بايد ووايم چې موږ د بهرنې تيرې دمخنيوي لپاره ګامونه پورته کړي دي. ما مخکې وويل چې موږ دپاکستان ولسمشر، خميني او دايران سر وزيرته لېکونه استولي دي .

ن.م.تره کی: زموږ دسياسي بيرو غړي ماسکوته زما له سفره خبردي. کابل ته له رسيدلو سره هغوی به د دغې غونډې له پايلو څخه خبرکړم. آيا اجازه ده ورته ووايم چې شوروي اتحاد به يوازې د افغانستان له ديموکراتيک جمهوريت سره سياسي اونورې (اقتصادي �ژ) مرستې وکړي؟

الف.ن.کاسيګين: هو. سياسي ملاتړ،په پوځي اړخ کې توکي او نورې پراخې مرستې دواړه. دا زموږد سياسي بيرو پريکړه ده. ل.الف. برژينف به له تاسو سره دخپلې غونډې په ترڅ کې درته ووايي چې څه ناڅه لس دقيقې وروسته پيل کيږي. زه ګومان کوم چې ته به افغانستان ته زموږ له ملاتړ او پر خپلو کړنو په لا نور ډاډ ستانه شئ .

ن.م.تره کی: خپله ژوره [ژباړه] مننه دترسره شويو خبرو اترواو دهغومرستو په اړه چې دافغانستان دکړکيچنو حالاتو په وخت کې به ورکړل شي څرګندوم .

شفاهي ژباړه دشوروي سوسياليستي جمهوريتونو د ايم آی ډي د ديپلوماتيکي اکاډيمي فارغېدونکي محصل ملگري کوزين .وي.پي. ترسره کړه او دغونډې دشفاهي خبرو ليکونکی دشوروي سوسياليستي جمهوريتونو د ايم آی ډي دديپلوماتيکې اکاډيمي دمنځني ختيځ دډيپارتمنټ سلاکارملگري گاوريلوف ايس.پي، دی .

____

21.III.79

#AK-786ss

۳۰ کاپي

21.III.79

سرچينه :

{Source: Storage Center for Contemporary Documentation (TsKhSD), Moscow, Fond 89, Perechen, Dokument 26}

د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د سیاسي بېرو پریکړه لیک

پښتو ژباړه: رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

نوټ: ددغه لاسوندي اصلي برخه نه ده ترلاسه شوي دغه برخه د لیاخوفسکي له کتابه 'افغان غمیزه او زړورتیا' رااخیستل شوې

اندروپوف، گرومیکو،اوستینوف اوپونیماریوف دافغانستان پرحالت د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو دکمونیست گوند مرکزي کمیټې ته گزارش ورکوي ۱۹۷۹ جون ۲۸

ډیر پټ (کاملأ سري)

ځانگړې دوسیه

دشوروي سوسیالیستي جمهوریتونو دکمونیست گوند مرکزي کمیټې ته

.....دافغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت جوړونه هغه ستونزمنه ننگونه ده چې په عیني توگه ټول وربانديې پوهېږو . دغه ستونزې له اقتصادي وروسته پاتې والي،په هېواد کې دکارگرې پاړکې یا طبقې کوشنی والی او دافغانستان دخلق ډیموکراتیک گوند له زمولتیا یا ضعف سره تړاو لري. خو دځېنو ځاني یا (عِـنـدي) لاملونو له امله سختۍ لا نورې هم هغه مهال پیاوړې کیږي چې له عملي ډگره ورته وگورو: دولت اوگوند دواړه د کارپوه اوله یوبل سره د همکار مشرتابه له نشتوالي سره مخامخ دي ،ټول ځواک یوازې د تره کي او امین په منگولو کې رامتمرکزشوی اوښکاري چې دواړه په گډه په خپلو کړنوکې سره لدې چې ډیرې تیروتنې کوی خو تیروتنې نه مني او په دې ډول قانون ترپښولاندې کوي او .....

له انقلاب ضد ډلو سره په ننگونې کې دافغان دولت لپاره د ملاتړ یوازېنۍ بنسټیزه سرچېنه پوځ دی اوبس. په وروستیو وختونوکې امنیتي او نویو رامنځ ته شویو د ځاني دفاع (دفاع خودي ناحیوي/کمیته های دفاع ازانقلاب)ځواکونو په دغې ننگونې کې فعاله ونډه لوبولې ده. په دغۍ ننگونې کې یوازې دوگړو غبرگون ته لاریونونواوشعارونو کافي نه دي اوځرگنده شوه چې دحالاتو په راکابو کولو کې دافغانستان ډیموکراتیک جمهوریت هڅې بې اغیزې پایلې درلودلې دي ....

ددغو مالوماتوپربنسټ دشوروي سوسیالیستي جمهوریتونو دبهرنیو چارووزارت او دشوروي سوسیالیستي جمهوریتونو دکې جي بي او دشوروي دکمونیست گوند دمرکزي کمیټې دنړیوالو اړیکو له څانگې غوښتل کیږي چې لاندیني مصلحتونه په پام کې ونیسي چې:

......۳ .دپوځي چارولوی سلاکار ته د مرستې لپاره دې یو پوخ اوکارپوه جنرال اوپاخه او په کارپوه افسران افغانستان ته ولېږل شي چې نيغ په نيغه دې په(فرقو اوغـُنـډونو) کې له سرتيرو سره روزنيزکار وکړي .

۴ .ددې لپاره چې دبا ګرام په هوايي ډګرکې دشوروي د هوايي ډلګي امنيت په خوندي تو‌ګه ونيول شي نو دافغان له دولت سره په همغږۍ کې دې دافغانستان ديموکراتيک جمهوريت ته په بَدَلو جاموکې (په عمومي ډول)دترانسپورتي الوتکو دترميم په جامو کې دپارشوټ يوه امنيتي لېوا واستول شي .

دشوروي اتحاد دسفارت دساتنې لپاره دې کابل ته دسفارت دکارکوونکوپه جامو کې دشوروي سوسياليستي جمهوريتونو دکې جي بي له (۱۲۵- ۱۵۰) تنه وليږل شي. دآګست دمېاشتې په پيل کې وروسته له دې چې دترتيباتو ټوله لړۍ بشپړه شوه داوضاع د ډيرخرابوالي په صورت کې دامنيت ، په ځانګړې توګه ددولتي ودانيو دساتلو لپاره دې دافغانستان ديموکراتيک جمهوريت د(باګرام هوايي ډګر) ته د جي آريو له عمومي پرسونل څخه يوه ځانګړې ډله واستول شي چې داړتيا په وخت کې ورڅخه کارواخيستل شي.

الف.ګروميکو، آی يو اندروپوف، د.اوستينوف ، ب.پونيمارييف

]سرچينه : الف.الف.لياخوفسکي،افغاني غميزه او زړورتيا، (ماسکو،جي پي آی 'ايسکان' '۱۹۹۵) پي.۷٦. ليخانوفسکي ليکي چې هغه لاربښوونې چې په دغه لاسوندي کې ويل شوې دي د۱۹۷۹

P.156/XI زکال دجون په ۲۸ دشوروي اتحاد دمرکزي کميټې دسياسي بيرو دڅانګې دغونډې په

پريکړه کې نېول شوې وې[.

د جرمني مشرانو سره د برژنيف او نورو شوروي چارواکو ليدنه

د (ختيزجرمني � ژ) د سوسياليست ګوند د يووالي له سکرترجنرال او د هغه هيواد دولسمشرۍ دسرمشريزې ډلې مشر ايريک هونکراو د ګوند دسياسي بيرو له نورو کانديدو غړوسره د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو دمرکزي کميتي د عمومي مشرليونيد ايليچ برژنيف او دشوروي اتحاد ددولت دغړو او دګوند د استازو په شته والي کې [د اکتوبرپه ۲۹ نيټې د منځنۍ په ورځ (سه شنبه) ۱۹۷۹زکال] د(ختيز جرمني �ژ) دولسمشر په کورکې د کتنې دغونډې د چټک-ليکنې (ستينوګرافيک) بڼه

[.....]

برژنيف [....]

تاسو په نيږدې تيرو وختونوکې موږته خبر راکړئ چې چانسلر شميديت [هلموت هينريچ ولاديمار شميديت � د لوېديځ آلمان مشر � ژ] له تاسوسره دليدلو لېوالتيا لري. موږ له تاسو سره همغږي يو چې د دغسې شيبې له لاسه

ورکول به ښه نه وي خو د چمتوالي لپاره به يې لږوخت ته اړتيا وي. دغه غونډه به په خپله ختېه او تومنه کې دفدرالي ټاکنو په درشل کې، دشميديت ، د ټلوالي ددولت او ولسمشرۍ د دريزد ګټلولپاره دډېرو مرستو نښې له ځان سره ولري. دا زموږلپاره هم اړينه ښکاري چې تاسوله دغې غونډې څخه ګټه واخلئ او ان ورته تيارى ونيسئ چې د چانسلردريز داسې خوا ته راواړوئ چې زموږ په ګومان په اروپا کې دنورو خبرو په ترڅ کې دامريکا دمنځني واټن ويشتونکو توغنديو د ستيشنونو دځاى پر ځاى کولو پلان لپاره مهم ښکاري .

ملګرى هونکر که تاسو ددغې غونډې په ترڅ کې زموږ سلا ته ليواله ياست نو موږ ورته په ورين تندي چمتو يو .

[.....]

امريکا په پام کې لري چې په ختيزې اروپا کې د امريکا دمنځني واټن ويشتونکي توغندي ځاى پرځاى کړي او دهرې ورځې په تيريدو زموږ لپاره دانديښنې او ارزښت وړګرځي. داسې ښکاري چې دجرمن فدرالي دولت او دفدرال چانسلرښاغلى شمېديت، ددغو پلانونو په چمتووالي کې ان کوشنى ونډه هم نه لوبوي. هغوى (امريکا-ژ) غواړي چې دناتو دټلوالي نورهېوادونه لکه هالند، بلجيم په دغې تابيا کې راګډ او په خاوروکې يې دتوغنديو نوي ستيشنونه ځاى پرځاى کړي. ددسامبرپه مباشت کې دناتو د کېدونکې غونډې لپاره دليکل شويو پريکړو دراکړې ورکړې تابيا په پام کې نېول شوې .

دآلمان له فدارلي جمهوريت سره زموږ د نيغو اوله نورو لارو د ګڼ شميراړيکو پربنسټ موږپه نه سترې کېدونکې توګه ددغو پلانونو د پلي کولو په وړاندې دخوځښت هڅه کوو. دا موږ ته مهمه ده چې ټول سيوسياليست هېوادونه په دې اړه ګډ مورچل ولري .

دآلمان په فدرالي جمهوريت کې دې اغيزمنې ډلې پوه کړاې شي چې بن اوواشنګتن دواړو يوه خطرناکه لوبه راپيل کړې، او ددغو پلانونو پلي کول به په خپله دديتانت په وړاندې يوه سياسي چاودنه رامنځ ته کړي ځکه بالمقابل سيوسياليست هېوادونه اړايستل کيږي چې په وړاندې يې سياسي اوستراتيژيک ګامونه اوچت کړي چې دا به په خپله د(آلمان-ژ) فدرالي جمهوريت لپاره يوه مخ په ودې ويره را وزيږوي .

زه ګومان کووم چې د پوځي ديتانت په ډګرکې دسوسياليستو هېوادونو ممتم اوګټوردفاعي اقدامات به يو شمير پايلې رامنځ ته کړي .

د دغې ستونزې په اړله زموږله پلټنو، له تاسو او دملګري ټلوالي هېوادونو له مشرانو سره له سلا او مشورو وروسته د ګټورو اقداماتو په تړاو ، موږ دغه لانديني چارې په پام کې لرو :

موږبه اعلان وکړو چې که ناتو او دامریکا متحده ایالات په لویدیځه اروپا کې دامریکایي توغندیو ددستګاوو دځای پرځای کولو له پلانونو څخه په بشپړ ډول لاس په سرشي نوموږ به هم دشوروي په اروپایي برخې کې د منځني واټن ویشتونکوتوغندیو کچه راټیټه کړو .

موږ به دشوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د ښه نیت دنخښو دڅرګندونو لپاره اعلان وکړوچې شوروي اتحاد به د آلمان په ډیموکراتیک جمهوریت کې دوسلو اوځواکونو یوه څرګنده برخه راټیټه کړي او پرنورو لوېدېځو هېوادونو غږ کوي چې دشوروي نوښت ته په کتنې دي وَرته نوښت ته ملا وتړي. ما د[آلمان د ډیموکراتیک جمهوریت د جوړېدلو د ۳۰ کلیزې دلمانځني په خوښیو کې] دګډون لپاره دلته برلین ته د خپل د راتګ په مهال غوښتل خپل نظر تاسو ته څرګند کړم .

غواړم ټینګار وکړم چې نوموړي اقدامات به د آلمان د دیموکرایتک جمهوریت په خاوره کې د دیره شوېوسرتیرو په ګډون زموږ دوسله والوځوکونو دفاعي وړتیا ته په هېڅ ډول تاوان ونه رسوي او له دې اړخه تاسو ډاډه اوسئ .

اوس به راشم په امریکا کې ددویم سالت د تړون په اړه دپریکړې خبروته :

زموږ احساس دا دی هرچا چې تراوسه ددغه تړون له پریکړې ملاتړکړی په ډیرولوړو ځایونو کې لاس لري. اوسنې اکر لاپیچلی شوی. دولسمشر کارترد اداري په ښکاره ګډون، دامریکې په متحدوایالاتوکې شدیدو چیغو او واویلاو په کیوبا کې د شوروي د یوه پوځي غځُ‌ِنـډ دځای پرځای کولو لپاره ټینګ خنډ رامنځ ته کړی دی. موږ دامریکې د تهدید په وړاندې د کیوبا په شان کلک درېز نیولی دی. موږ دامریکایانو داجباري انحصارغوښتنې اویا زموږ او دکیوبا په اړیکوکې دلاسوهنو په وړاندې په ټېنګه دربدلي یو. ولسمشرکارتربیرته په تش لاس په شا شو. ددغې په شا کېدنې په کړس کې غواړي خپل زور اوځواک ښکاره کړي، په ځانګړې توګه دکارابین په سیمه کې .

خو ددغه درېز ناوړه اغیزې لا تراوسه هم شته. ددویم سالت د تړون د پرېکړې حالت چې ولسمشر کارتروړته لیواله ښکاري له بده پسې بدتر شوی. د دویم سالت له سکالو پرته په واشنګټن کې د اندېښنې د کړکې را پرانیستنه هغه مهال په سترګو کیږي چې هغوی(امریکا)او په ټولیز ډول ټوله ناټو د پیاوړو وسلوجوړولو ته لیواله ښکاري .

دیوې ګډې دندې په توګه ، موږ اوتاسو باید سرله اوسه او ان ددویم سالت دتړون له رامنځ ته کېدلو وروسته په یوه پراخ مورچل کې څنګ ترڅنګ په ګډه ودرېږو چې د ټولو دیپلوماتیکو،سیاسي اوټولنیزو اغیزو له لارې ددغې لیوالتیا په وړاندې جګړه وکړو .

د شوروي اتحاد او نوروټولو سوسیالیستي هېوادونو په وړاندې واشنګټن اوس په فعاله او مخ په زیاتېدونکې توګه چینایي کارډ لوبوي. امریکایي � چینایي ملګرتوب یوازې نمایشې بڼه لري. دسیاسي کوژدې دغسې کرښه پیکینګ په ویتنام لاوؤس او کمبودیا کې نورولاسوهنو ته هڅوي. او دې ته موږباید ځانګړې ډول پاملرنه وکړو .

د چین � شوروي داړیکو د عادي کولو لپاره اوس په ماسکو کې خبرې اترې پیل شوي دي. دخبرو لومړۍ لړۍ داداري چاروتخنیکي اړخونو ته ورکړل شوې وه. له دې امله گرانه به وي اټکل وکړوچې چینایان به د خبرو د بل پړاو لپاره څه راوړي. زموږ پلاوي ته څرگنده لارښوونه شوې ده هغوی هڅه کوي چې د خبرو اترو مخه رښتوني اړخ ته راتاو کړي. موږ نه غولیږو. موږ له یوې سختې سیاسي جگړې سره مخامخ یو. موږ داړیکو دښه والي لپاره هلې ځلې کوو هغه هم ان که د لږ ترلږه کچې پورې وي. اوگران بریښي چې دغه به هم ترسره شي که نه. دسولې او سوسیالیزم په وړاندې د پیکینگ تگلاره له ژورې دښمنۍ ډکه ده .

اوس په لنډیز دایران اوافغانستان په حالاتو راتاویږم- په وروستیووختونو کې په ایران کې لږ ترلږه حالات دیوې ناځرگندې مثبتې لیوالتیا په پوښښ کې رادباندې شوې. اسلامي مشرانو د پرمختلونکو ځواکونه مشران دقانوني څار تر غیښې لاندې نیولې. هغوی په بې دردۍ د ملي لړکیو غړ په ستونې کې وچوي. هغوی موږ ددغوفعالیتونو په پاروني تورنوي .

له ایران سره دگاونډیتوب دښه اړیکو دځغلولو او پرمختگ په لاره کې زموږ هڅو په تهران هېڅ اغیزه نه ده شیندلې او موږ په ټولو خبرو ښه پوهیږو .

خوموږپه یوه بله خبره هم پوهیږوهغه دا چې : په ایران کې اسلامي انقلاب ، د ایران او امریکا پوځي ټلواله په بنسټیزه توگه له منځه یووړه. دیوشمیر نړیوالو، په ځانگړې توگه په منځني ختیځ کې، د ستونزو په اړه نن سبا ایران دپانگوالۍ ضد درېز غوره کړی دی. پانگواله نړۍ غواړي چې په سیمه کې خپله اغیزه بیا ترلاسه کړي. موږ هڅه کوو چې ددغو هڅو په وړاندې ودریږو. موږ دایران له اوسني مشرتابه سره په ډېر زغم کارکوو او د دوه اړخیزو برابرو گټو پربنسټ د دوه اړخیزو همکاریو دپراختیا دچاپیریال خواته درومو .

موږ تاسو ته په وروستیو وختونو کې د افغانستان د نویو پیښو دحالت په اړه لنډ مالومات درکړي. ددې ترڅنگ غواړم دغه ټکي پرې ورغبرگ کړم: موږ له افغانستان سره دپام وړمرسته کړېده. موږهلته خپل پوځي او ملکي سلاکاران لیږلي دي؛ موږ هغوی ته مو دپام وړ اوپریمانه وسله اوپوځي توکي ورکړي دي .

په دغه هیواد کې اوس حالات ښه شوي دي. خو په یو شمیرولایتونو کې له یو شمیر یاغي ډلوسره چې له پاکستان، امریکا او چینه غیرمستقیم او له ایرانه مستقیمه ملاتړ تر لاسه کوي،پوځي ترینگلتیا لا دوام لري. ددې ترڅنگ په افغاني مشرتابه کې یو شمیر کړکیچونه او خړپړتیاوې شته. موږ هڅې کړې دي چې د مشرتابه په منځ کې دیووالي او یوموټي توب لپاره دهمکارۍ لاس وغځوو. تاسو پوهیږئ چې امین د تره کي له غیرقاطعیت څخه په گټه اخیستنې او له ډېرنیږدې ملگرتوب سره سره، نوموړی له منځه یووړاو مشري یې په غاړه واخیستله. تاسوپوهیږئ کله چې تره کی د ناپییلتوب د غورځنگ په کنفرانس کې د گډون لپاره هاوانا ته تللی وو دخپلې لارې په ترڅ کې ماسکوته راغی. ما له هغه سره ولېدل او سلا مې ورکړه چې په خپل هېواد کې دې د ثبات لپاره کوټلي گامونه پورته کړي او

دنورو خبروترخنګ دې داساسي قانون او انقلابي قانونيت په منځ ته راوستلو کې کار وکړي. دا دی وينو هغه څه مې چې تره کي ته ويلي ول، اوس يې امين سرته رسوي .

که سپينه ووايم، موږ د امين په تګلارو او اعمالو خوښ نه يو. هغه د واک تږی دی. هغه په ځوځځله نامناسبه زيږوالی او شدت له ځانه څرګند کړی دی. خو د بنستيزې سياسي کړنلارې په ډګر کې په ډاګه منو چې امين په هوډمنه توګه دانقلاب په لا پرمختګ، له شوروي اتحاد او نورې سوسياليستي ټولنې سره د اړيکو د لاهمکارۍ لپاره کارکوي .

په حقيقي اړخ کې د امين ګڼ شمير لارروپان او پلويان د درناوي وړ خلک دي، هغوی دمارکسيسزم � لينينزم نظرياتو ته پاليالاه دي او زموږ په وړاندي د ښه چال چلند درېز لري .

داوسني حالت په پام کې نيولوسره موږ به له افغانستان سره خپل ملاتړ ته دوام ورکړو، يو شميرمرستې به ورسره وکړو،او دبهرني نيواک او انقلاب ضد ډلو په ټکولو به يې ملا ور وتړو .

[....]

سرچينه:

{Source: Stiftung �Archive der Parteien und Massenorganisationen der ehemaligen DDR im Bundesarchive� (Berlin), DY30 JIV 2/201/1342 }

دغه لاسوندی ميرمن کريستين اوسترمن له آلماني انګريزي ته ژباړلی دی

برژنیف ته د اندروپوف ځانګړی یاددښت لیک

پښتوژباړه: رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

برژنیف ته د اندروپوف ځانګړی یاددښت لیک

)۱۹۷۹ کال، ددسامبر پیل(

۱ .له کودتاه او د سړکال د سپتامبر په مباشت کې د تره کي له وژلو وروسته د افغانستان د حلالاتو مخه موږ ته د نه منلو پـلَـو ته نیغه شوې ده. په ګوند کې دننه ، ددولتي کارکوونکو اوپوځ په منځ کې اکرډیرکړکیچن شوی او د امین د ډله ییز فشار اوزورزیاتي املهٔ له هرومرو نابودۍ سره مخامخ دي. په همدې ترځ کې لوېدیځ ته د ممکنه سیاسي مخامخ تاوونې مخګواښیزه مالومات هم رارسیږي. [او هغه دا دي]:

-له امریکایي څارکښ سره د پټوسکالو په تړاو اړیکه چې موږېې پرې نه یو خبرکړي.

-له توکمیزو مشرانو سره ژمنه چې ګنې خپل مخ به د شوروي له سوسیالیستي جمهوریتونو څخه اړَوي او یو 'ناپییلی' سیاست به غوره کوي.

-د ترَلو دروازو ترشا غونډو کې د شوروي پر سیاستونو اوزموږ د کارپوهانو په فعالیتونو تیرى.

-له کابله په عملي ډول زموږد مرکزونو لیري کول او نور.

-په کابل کې میشتې ډیپلوماتیکې کړۍ په برالا توګه له ماسکو سره د امین پراختلافاتو اود هغه د شوروي ضد ممکنه ګامونو پراوچـَتـَونې خبرې کوي .

په وروستیو وختونو کې له موږسره یوشیمربهر میشتو افغانو کمونیستانو اړیکه نیولې. له'ببرک' کارمل او 'اسدالله ' سروري سره زموږ داړیکو په لړکې موږ ته په ډاګه شوې ' هغوی موږ ته په خپله ویلي ' چې له امین مخالفت سره په مخالفت کې پریوه پلان یې کارکړی او نوی ګوند اود دولت ارګان به جوړوي. ددغو ګامونو پروړاندې دخند کېدلو اوغبرګون په څرګندونه کې امین دډله ییزو نیونو اوبندي کولو ته لاس اچولی '۳۰۰ تنه یې تر اوسه وژلي'

دغو ټولو له یوې خوا د '۱۹۷۸زکال د اپریل' دمباشتې دلاس ته راوړنود له منځه وړلو ویره رازیږولې ده ځکه چې په هېواد کې به(په پسرلي کې دیاغیانو دیرغل لړۍ پراخه شي) او له بله اړخه زموږ دریزونه یې په افغانستان کې له ګواښ سره مخامخ کړي (همدا اوس هېڅ ډول ژمنه نه شي کېدای چې که امین پر واک پریږدونو نو په بدل کې به یې ګنې لویدیځ ته به مخ نه وراَ ړَوي.)

۲ .په وروستیو وختونو کې له موږسره یوشیمربهر میشتو افغانو کمونیستانو اړیکه نیولې. له'ببرک' کارمل او 'اسدالله ' سروري سره زموږ داړیکو په لړکې موږ ته په ډاګه شوې ' هغوی موږ ته په خپله ویلي ' چې له امین مخالفت سره

په مخالفت کې پریوه پلان یې کارکړی او نوی ګوند اود دولت ارګان به جوړوي. ددغو ګامونو پروړاندې دخپل کېدلو اوغبرګون په څرګندونه کې امین ډله ییزو نیونو اوبندي کولو ته لاس اچولی '۳۰۰ تنه یې تر اوسه وژلي '.

په دغسې یوه اکر کې پرته له دې چې کارمل او سروري له امین سره خپلو پلانونه ته بدلون ورکړي زموږ په اوږو هغوی ته د مرستې او داړتیا په وخت کې د پوځي مرستې په ګډون د ملاتړ پاژوالي په غاړه راپریوزي .

موږ دوه لېواګانې لروچې په کابل کې دیره دي او له هغه ځایه کولای سو ددغسې مرستې لاس ور وغځوو. داسې ښکاري چې 'همدغه دوه لېواګانې به -ژ' د یوه بریالي عملیات لپاره بس وي. خو دنااټکل شویو پیچلتیاوو دمخنیوي لپاره دیوه احتیاطي ګام په توګه ښه به دا وي چې یوه پوځي ډله دې کرښې ته نیږدې ځای پرځای شي. دپوځي ځواکونو دپلي کولو په صورت کې به په هماغه وخت کې د داړه مارانو دوژلوپه اړه هم د پریکړې وړتیا ولرو .

دپورتني عملیات په پلی کولو موږپریکړه کولای شو چې د اپریل د انقلاب له لاس ته راوړنوڅخه ساتنه وکړو، په ګوند کې مارکسیستي � لیننیستي اصول پلي اوپه افغانستان کې یوه دولتي سرمشریزه رامنځ ته او په دغه هېواد کې خپل دریز خوندي کړو .

سرچینه:

اي پي آر ایف (د امریکا د ټولنیزو اړیکو ټولنې): د اي.ایف دوبرین دیاددښت لیکونو له مخې اخیستل شوی چې د ناورې د نوبل انستیتیوت ته یې ورکړی وو، چې سي ډبلیو ای ایچ پي ' دسړې جګړې دنړیوال تاریخ پروژې' ته دنوبل انستیتیوت دڅیړنو مشر آد ارنه ویستاد ډالۍ کړی او ' دسړې جګړې دنړیوال تاریخ پروژې' ته دانیل روزاس رالیږلی دی .

{Source: APRF, from notes taken by A. F Dobrynin and provided to Norwegian Nobel institute; provided to CWIHP by Odd Arne Westad, Director of Research, Nobel Institute, trans - for CWIHP by Daniel Rozas }

د لاسوندی دکتلو لپاره دغه ځای کښېکاږئ

په امريکي کې د شوروي سوسياليستي
جمهوريتونو سفير اناتولي فيدروويچ دوبلين

اناتولي فيدروويچ: په ۱۹۴۵ کال کې دکمونيست گوند غړی شو تر۱۹۵۲ کال پورې يې د شوروي د بهرنيوچارو په وزارت کې کار وکړ له ۱۹۵۲ تر ۱۹۵۴ پورې په واشنگتن کې دشوروي کونسل وو. له ۱۹۵۵ تر ۱۹۵۷پورې بيرته ماسکو ته ولاړ او په ډيرو نړيوالو غونډو کې يې گډون وکړ، له ۱۹۵۷ تر ۱۹٦۰ پورې يې په نيويارک کې دملگروملتونو دسکرتريت دريزيې وساته . په ۱۹٦۲ کال کې نيکيتا خروشچيف نوموړی په امريکا کې د شوروي د سفيرپه توگه وټاکه. د هغه د ډيپلوماتيکي کارلړۍ دسرې جگړې په اوږدو کې د شوروي او امريکا د شپږو مشرانو د مشرۍ په دوره کې تر سره شوی . په ۱۹۸٦ کال کې ميخايل گورباچف بيرته ماسکو ته راوغوښت او د کمونيست گوند د نړيوالو اړيکو د سکرتر په توگه يې وټاکه او په ۱۹۸۸ز کال کې له دغه دريز څخه کورناستی شو .

سرچينه:

http://www.britannica.com/EBchecked/topic/167289/Anatoly-Fyodorovich-Dobrynin

د اصلي لاسوندي سرچينه:

پرحفیظ الله امین د روسانو شکمنېدل

یاددښت: پورتنی سرلیک په لاسوندي کې نشته

ژباړه : رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

ډېرټولو پټ (کاملأمحرم)

دشوروي اتحاد دکمونیست ګوند مرکزي کمېټې ته

د افغانستان اکریا حالت د سرکال د سپتامبر د ۱۳ � ۱٦ نېټو د پېښوله لړۍ وروسته چې په ترڅ کې یې تره کی دواک له ګدۍ راوغورځول شو اوپه جسمي لحاظ له منځه یووړل شو، لا تراوسه په بنسټېزدول پیچلی پاتې دی.

دیوشمیرسربېرنو (ظاهري) نښو په راڅرګندیدلو لکه داساسي قانون پر مسودې له سره کارپیل کول، له بنده د یو شمیر مخکې نیول شویو کسانوخوشې کول دې ته نغوته کوي چې امین د خپل واک د پیاوړي کولولپاره هڅې پیل کړې ؛ په حقیقت کې پرپوځ،دولتي فعالینو، مدني ټولنواو په ګوند کې دننه د د زورزیاتي او فشار لمنه پراخه شوې ده .

د هغومالوماتو پر بنسټ چې موږ یې په لاس کې لرو ښکاري چې دمګرۍ د سیاسي بیرو د یو شمیرغړو (زیري، میثاق او پنجشیري) اعدام چې په افسانه یي تورونو ' ګوندي ضد او انقلابي ضد کړنو' تورن دي په پام کې نېول شوی دی. د افغانستان د خلق ډیموکراتیګ ګوند د مرکزي کمېټې په پلینوم کې چې په وروستیو وختونو کې جوړ شوی وو امین د ګوند په پیاوړو واکمنو څانګو کې د خپلو خپلوانو په ګډون خپل ځان ته پالیاله کسان ورپیژندلي دي... .

په وروستیو وختونو کې یو شمیر د پاموړ حقایق څرګندوي چې د افغانستان سرمشریزه په پام کې لري له لوېدېځو ځواکونو سره د 'متوازنه سیاست' لاره راخپله کړي. له افغانانو سره د اړیکو د سرچینو پربنسټ لوېدېځه نړۍ په ځانګړې ټوګه د امریکا استازي دې پایلې ته رسیدلي دي چې په افغانستان کې د سیاست د کرښې د مخې د بدلولو لپاره داسې امکانات رامنځ ته شوي چې لوری یې د واشنګتن خوشالولو ته په اَوړېدو دی .

ددي په پام کې نيولو او د ټولو اړينوامکاناتو د کاروَني په پـيلـولو بايد په افغانستان کې د انقلاب ضد بريا اويا د لوېديځ په لور د امين سياسي ميلان ته دې اجازه ورنکړل شي او لاندنۍ کړښه دې په ډېر ځيراو پاملرنې په نظرکې ونيول شي :

د هغومالوماتو پر بنسټ چې موږ يې په لاس کې لرو ښکاري چې دمګړی د سياسي بيرو د يو شمير غړو (زيري، ميثاق او پنجشيري) اعدام چې په افسانه يي تورونو ' ګوندي ضد او انقلابي ضد کړنو' تورن دي په پام کې نيول شوی دی. د افغانستان د خلق ډيموکراتيګ ګوند د مرکزي کمېټې په پلينوم کې چې په وروستيو وختونو کې جوړ شوی وو امين د ګوند په پياوړو واکمنو ځانګو کې د خپلو خپلوانو په ګډون خپل ځان ته پااليالو کسان ورپيژندلي دي... .

۱ .له امين اوپه ټوليز ډول د افغانستان د خلق د ډيموکراتيک ګوند او د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت له مشرتابه سره دې په نه ستړې کېدونکي ډول په دې توګه کارته دوام ورکړل شي چې هغه ته ځرک ونه لګيږي چې ګنې موږ پر هغه يا ډاډ نه لرو او يا نه غواړو ورسره راکړه ورکړه وکړو. له امين سره د خپلو اړيکو د کارَولو له لارې خپل مناسب رسوخ ورښکاره کړئ او په عين حال کې د هغه حقيقې موخه ځانته راڅرګنده کړئ .

مځکې له دې چې امين د شوروي ضد درېز خواته ور تاوشي د حقايقو له موندلو سره سم زموږ له پلوه ورته زموږ شونواقداماتوپه اړه له اضافي تجويزونو څخه يې خبر کړئ .

الف.ګرميکو، آی.يو.اندروپوف

د.اوستينوف، ب.پونيماريوف

۱۹۷۹،اکتوبر ۲۹،

سرچينه

دالاسوندی دلياخوفسکي .الف.الف په کتاب کې' د افغانانو غميزه او زړورتيا' په ۱۰۲ پاڼه کې خپور شوی

(Moscow: GPI �Iskon�, 1995)

دلاسوندي دکتلو لپاره دغه ځای کښيکاږئ

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/r6.pdf

د امين لخوا د ځانګړو روسي ځواکونو د ليږد غوښتنه

د شوروي اتحاد د کمونيست ګوند د مرکزي کميټې د سياسي بيرو دغونډې له پريکړې اخيستل شوې

نېټه : ۱۹۷۹/٦/۱۲

سرچينه: الف.الف.لياخوفسکي، کتاب: د افغان زړورتيا او غميزه، ماسکو، جي پي آی، ايسکون، ۱۹۹۵ پ.۱۰۷

پيژندنه: د امين په غوښتنې د شوروي اتحاد د کمونيست ګوند د مرکزي کميټې د سياسي بيرو دغونډې له پريکړې رااخيستل شوې چې يوه ځانګړې فرقه دې افغانستان ته ور وليږل شي

ډير محرم

ځانګړې دوسيه

ملګرو: برژنيف، اندروپوف، ګرومېکو، سولوسوف، اوستيوف ته

اخيستل شوي له: د ۱۹۷۹زکال د ديسامبر د ٦ نيټې د شوروي اتحاد د کمونيست ګوند د مرکزي کميټې د سياسي بيرو دغونډې د پريکړې له ۱۷٦ پرتوکول څخه

افغانستان ته د ځانګړي پوځ ليږنه

په دې ټراو ټولو منلې او د شوروي اتحاد د کې جي بي او ددفاع وزارت ته لارښوونه شوې او لارښود لېک ورسره مل دی، نېټه ۱۹۷۹زکال د ديسامبر ۴ . شميره۰۰۷۳/۲/۳۱۲ (مل لېک ورسره دی)

کاپي: سکترجنرال ل. برژنيف

[له مل لېک سره]

تر ټولو محرم

د شوروي اتحاد د کمونيست ګوند مرکزي کمېټې ته

د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې عمومي منشي او د انقلابي شورى مشر او د افغانستان د ديموکراتيک جمهوريت سروزير ح. امين په ډيرټينګار د خپل استوګنځي د ساتنې لپاره کابل ته د يوه موتوريزه غونډ د ور ليږلو سکالوراپورته کړېده. د مخ په ودې اړوپيچ اود ح. امين د غوښتنې په پام کې نېولو سره مصلحت وګڼل شو چې د جي.آر.يو او د ستردرستيز د ډلې له ځانګړو سرتيرو څخه دې يوه ګډه ډله چې د همدغې موخې لپاره چمتوشوې، او په افغاني جامو کې دې ۵۰۰ نور مرستندويه سرتيري افغانستان ته وليږل شي خو د شوروي اتحاد

پوځي ځواکونو ته دی څرګنده نه شي چې ګنې دوې زموږ سرتیري دي. د افغانستان دیموکراتیک جمهوریت ته د دغې ډلې دشوني لیږد سکالو د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمېټې د سیاسي بیرو د ۰۶/۲۹/۹۷ پروتوکول شمیره پ. ۱۵٦ / ای ایکس کې غبرګون موندلی دی .

کابل ته دپوځې ډلو د استولو په تړاو موږ له افغان خوا څخه همغږي ترلاسه کړېده، موږ وړاندیزکړی چې سرتیري د پوځي ترانسپورت د الوتکو له لارې د سړکال د دیسامبر د مباشتې په لومړی نېمایۍ کې کوزولای شو. ملګری د.ف. اوستینوف له موږ سره همغږی دی .

یو.اندروپوف ، ن. اوګراکوف

شمیره: ۰۰۷۳/۲/۳۱۲

۱۹۷۹ ددیسامبر ۴

اخځ:

دلاسوندو راټولوونکي: په منځني ختیځ کې سره جګړه

جوړونکی:اوګراکوف

دلاسوندي ورکوونکی: یوري. ی. اندروپوف

بڼه: ګزارش

سکالو:پرافغانستان د شوروي یرغل

لیک بڼه: له روسي ژباړل شوی

سرچینه:

[Source: As cited in A.A. Liakhovskii, The Tragedy and Valour of the Afghani (Moscow: GPI "Iskon", 1995), p. 107.]

د ژباړې سرچینه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034DDFA-96B6-175C-97451DDBC39B5A35&sort=Subject&item=Ogarkov

پرافغانستان د شوروي د يرغل پريکړه او د لياخوفسکي ليکنه

پښتوژباړه: رحمت آريا

جولای ۲۰۰۸

دالکساندرلياخوفسکي له پلوه

دافغانانو غمېزه او زړورتيا

GPI Iskon, Moscow, 1995, pp.109-112

برېد جنرال الکساندرلياخوفسکي � دروسېي د ځمکني پوځ جنرال.

دافغانستان د جګړې په مهال يې په افغانستان کې دشوروی سوسياليستي جمهوريتونو ددفاع دوزارت د عملياتي ډلې دبولندوی وي.آی.واريکنوف دمرستيال بولندوی په توګه کار کاوه .

د۱۹۷۹ کال د ديسامبر په اتمه نېټه د ليونيد ايليچ برژنيف په ځانګړي دفتر کې د شوروي سوسياليستي جمهوريتونودمرکزي کميټې دسياسي بيرود يوې کوشنۍ کړی په ګډون يوه غونډه جوړه شوه: يو.اندروپوف، الف. ګروميکو،م.سولوسوف او د.اوستينوف له ليونيدايليچ برژنيف سره په غونډه کې راټول شوي ول. هغوی په سيمې کې دشوروي د سرتيرو دپلي کولو دګټو او تاوانونوپه څيړلو دافغانستان اوورځيرمه سيمې داوسني اکر په تړاواوړدي خبرې ترسره کړې. يو.اندروپوف او د.اوستينوف ددغسې يوه ګام د پورته کولوداړينتوب پرهمجوليزوالي 'هماهنګي' اودفاع کې خبرې وکړې او ويې ويل: د شوروي د سويلي جمهوريتونودخاوروپه ګډون د'نوې عثماني ستروا کۍ' دجوړولولپاره دامريکا دمتحده ايالاتو دسي آی اې د اداري ديوه کارکوونکي (په انقره کې ميشت امريکايي پاول هينز) هڅې؛په سويل کې ديوه ډاډمن دافع هواجوړښت نشتوالی چې له امله يې که امريکايان په افغانستان کې د 'پيرشينګ' ډوله توغندي ځای پرځای کړي نود شوروي د ژوند اومرګ ګڼ شميراهداف به په نښه کړای شي او په دي کې به دبينکونور فضايي مرکزهم ګډون ولري؛دا ويره شته چې پاکستان او عراق به دافغاني يورانيمو سرچينې په کار يوسي؛[ښايي]پاکستان دافغانستان په شمال او دهغه ترڅنګ په څېرمو سيموکې مخالف رژيمونه ځای پرځای کړي ، او دې ته ورته .

دغونډې په پای کې هغوی د يوه لومړني پلان پرجوړولو پريکړه وکړه چې په دوه وو پړاوونوکې بايد ترسره شي: ۱- د کې.جي.بي د ځارکښو په لاس دې حفيظ الله امين ليرې او پرځای دي ببرک کارمل کښېنول شي؛ ۲- دهمدغې موخې لپاره دې دافغانستان خاورې ته يو شمير سرتيري واستول شي .

د۱۹۷۹ کال د دیسامبر په لسمې نېټې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو ددفاع وزیر د.ف. اوستینوف، ستردرستیز ن.وي.اوگراکوف ته لنډه لارښوونه وکړه او ورته ویې ویل چې سیاسي بیرو خپلې لومړنۍ پریکړې ته رسیدلې او دلنډمهال لپاره به په افغانستان کې خپل سرتیري پلي کړي او هغه ته یې بولنده ورکړه چې له ۷۵ تر ۸۰ زروتنو سرتیري دي چمتو کړي .

ن.وي.اوگراکوف ددغسې پریکړې له امله هک پک او په قهر شو او ویې ویل چې ۷۵ زره تنه سرتیري به د اکرد کابو کولو وړتیا نه لري نو له دې امله نوموړی د سرتیرو دپلي کولو پلوی نه وو او هغه یې 'بې پروایي' وبلله. ددفاع وزیر په قهرژلې توگه دهغه خبرې ودَرَولې: ' ته غواړې چې سیاسي بیرو ته درس ورزده کړې؟ستا دنده یوازې د بولندې پرځای کول دي.....' په همدغې ورځ نیکلای واسیلیویچ 'اوگراکوف' په ناځاپه د لیونید ایلیچ برژینیف دفتر ته راوبلل شو چې خوشې په نامه کوشنۍ سیاسي بیرو(یو.اندروپوف،الف.گرومیکو او د. اوستینوف) غونډه جوړه کړې وه .

ستردرستیزیوځل بیا هڅه وکړه چې په غونډه کې ناستوکسانو ته قناعت ورکړي، هغه ټینگار کاوه چې دپوځ د کارَولو پرځای دې دافغانستان د لانجې پر سر د سیاسي لارو چارو د موندولو په اړخونو پریکړه وشي. هغه وویل چې افغانان هېڅکله د پردیو شتون نه شي زغملای اوهغوی ته یې زموږد ممکنه پوځي عملیاتو په اړه اخطار ورکړ- خو هر څه بې گټې ول .

خودخبروپه پای کې هغوی په ازمایښتي توگه هوډ وکړچې د اوسني وخت لپاره به د پوځي بیړنې مرستې په اړه پریکړه ونه نیسي، هرگوره پریکړه وشوه چې سرتیري دي هرومرو خپل چمتووالی ونیسي .

ماښام وو چې اوستینوف ددفاع وزارت ډله راوبلله او هغې ته یې دپوځي مشرتابه د لوړپوړوچارواکو کوشنۍ کړی ته خبروکړچې په نیږدې راتلونکي کې به دافغانستان پرخاوره دشوروي دلښکر دپلي کولوپه اړه پریکړه ونیول شي او له دې امله هغوی دې دلښکرچمتووالي ته ملا وتړي. له همدې امله ووچې ۰۰۱۳۳/۱۲/۳۱۲ شمیره لارښود لېک سرتیرو ته واستول شو.د دیسامبر له لسمې نېټې وروسته اوستینوف دترکستان په سیمه کې ستردرستیز ته دنوي لښکردجوړولو په اړه شفاهي لارښوونې ورکولې. د دغو لارښوونو پربنسټ دغوره شویو سرتیرو خوځښت ترلاس لاندې ونیول شو او دهوایي پوځ او دپوځ نورې څانگې دترکستان پوځې سیمې ته واستول شوې.دچمتووالي ټولې تابیاوې په پټه ترسره شوې او دځمکه انځورو یانقشوپرمخ ولیکل شوې .

څرگنده ده چې دافغانستان له حالت څخه په کابل کې دیره د کي جي بي د استازي تورنجنرال ب.ایوانوف دارزونې پربنسټ وروستنۍ پریکړه ونیول شوه. کله چې د دسامبر په ۱۲ نېټه ددفاع وزیر د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د کمونیست گوند د مرکزي کمیټې غونډې ته روان وو د ایوانوف گزارش دهغه د میز پرسرپروت وو. سترجنرال وي.پ. پلاتین چې په یوه وخت کې د افغان پوځ د اداري لوی سیاسي سلاکاروو،پورتنۍ گزارش لېدلی

او دغه خبره مني. یوه ورځ مخکې د شوروي د سوسیالیستي جمهوریتونو دفاع وزیرنومورې ماسکو ته رابولي اوغواړي هغه ته چې دافغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې په پوځي چارو کې له ترټولو ښه خبر سړي دی د را رسیدلي ګزارش په اړه مالومات ورکړي ځکه چې اصلي پوځي سلاکارس. ماګومیتیف نوی افغانستان ته رسیدلی وو اود افغانستان د حالاتو په اړه یې ژور مالومات نه درلودل. خو کله چې دخارکښو ادارو له خوا دافغان پوځ په اړه دراليږل شوي ګزارش په وړاندې جنرال خپله ناهمغږي او غبرګون څرګند کړ اودشخړو په ترڅ کی یې وویل چې دابه په افغانستان کې اوضاع له بده پسې بدتره کړي او ډیرې دراماتېکي پايلې به ولري، نو د.ف. اوستینوف دکي.جي.بي د استازي ته [کوډ/شفر/محرم] تیلیګرام وروښود چې پکې وویل شوي ول: ' که تاسو هلته 'په ماسکو کې �ژ' له له یو بل سره پریکړه نه شي کولای نومونړبه هرومرو'دلته' ' په کابل کې �ژ' پریکړه وکړو'.

ددیسامبر په ۱۲ د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د مرکزي کمیټې سیاسي بیرو' په بله وینا دغورو شویو غړو ډلې' د یو.وي.اندروپوف،د.ف.استینوف اوالف.الف.ګرومېکو په نوښت په همغږې توګه وروستۍ پریکړه وکړه چې � افغانستان ته دې سرتیري واستول شي، او د خبرې د پټ ساتلو لپاره دغه پریکړه 'اقدامات' ونومول شوه. شوروي مشران ګروهن ول چې دغه ګامونه به، پرته له دې چې نورې موخې ولري، یوازې دهېواد د حالاتو پیاوړتیا اوښه کولوته ګټور وي. دغونډې ترونلیک چې تر ډیرې مودې پورې ترټولوپټ لاسوندی ګڼل کېده اود ک.یو.چرنینکو په لاس لیکل شوی وو، هېڅ چا ان د مشرتابه لوړپوړو چارواکوته ونه ښودل شواو په ځانګړې صندوق کې وساتل شو او د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د کمونیست ګوند دمرکزي کمیټې په ځانګړې دوسیه کې بندي خو ژوندی پاتې شو.

دغه لاسوندی په ډاګه څرګندوي چې افغانستان ته د شوروي د سرتیرو د لیږد پیلوونکي او پریکړه کوونکي څوک ول. ترونلیک د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو دمرکزي کمېټې د سیاسي بیرو ټولو هغوغړوچې په غونډې کې یې برخه درلودله لاسلیک کړ. په دغووختونوکې د هغه 'ترونلیک' 'په وړاندې' چاخبرې نه شوای کولاې.د سیاسي بیرو هر غړی پوهېده چې ناموافقت به یې څنګه د سترګو په رپ کې د ګوند سکرترجنرال ته و رسول شي او له همدې امله ول چې هر وړاندیز په ېتو سترګو 'دټولو غړو له پلوه' په ټولیزډول منل کېده. د هغې ورځې تګلاره او پرنیسپ دا وو چې ټولیزاومجموعي پتېټاني واک چلاوه. د یادولو وړده، الف.ن.کاسیګین چې د دغې سکالوپه اړه یې منفي دریزدرلود، په غونډې کې ګډون ونه کړ. په ترونلیک کې د 'الف' له توري څخه موخه 'افغانستان' اوله 'اقداماتو' څخه موخه دغه هېواد ته د سرتیرو د لیږنې معني را څرګندوي. له دې امله افغانستان ته د سرتیرو د لیږلو د پریکړه کوونکو پازوالو 'مسوؤلینو' په اړه د ناسمو ډنډورو اوناهماهنګیو لمنه ورټوله شوله .

له افغانستانه ' دکي جي بي له پلوه � ژ' را رسېدلي پټ (محرم) تیلیګرامونه داسي منښته څرګندوي چې د افغانستان په اړه د شوروي د مشرتابه له پلوه نیول شوي ګامونه ګنې سم اوپرځای ګامونه ول .

د سرتيرو دلېږد په تړاو داسې يو حکم نه وو چې د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو د رئـيسه هېـئـت د عالي شورى له خوا دې صادر شوى وي.ټول امرونه په شفاهي ډول ورکول کيدل. دا ددې لپاره شوې ول چې ګنې محرميت په پام کې ونيول شي او امين غافله راچاپير کړي .

د شته سياسي دودونو اوتګ لارو پربنسټ په هغووختونوکې د مهمو سياسيې پريکړو په اړه ددغسې اعمالو ترسره کول ممکن ول:په رښتوني اړخ کې، دشوروي سوسياليستي جمهوريتونو دکمونيست ګوند د مرکزي کميټې د سياسي بيرو په منځ کې چې 'د واکمن ګوند ترټولو لوړه او پياوړې څانګه وه' يوه ټوليزه دوديزه پاليسې داوه چې ددولت ټولو ارګانونونو به هره پريکړه په 'رسمي' اوساده ډول منله او پريکړه به دخلکو خبرتيا ته وررسيدله.له همدې امله که هرڅومره دليل راوړلو نو بيا هم دې پايلې ته رسيږو چې که دغه سکالو د شوروي د رئـيسه هېـئـت عالي شورى ته د خبرو اترولپاره راوړاندې شوې وه نو ټولو به 'دويل شوي دود پربنسټ �ژ' په يوه غږپه پټو سترګو منلې وه. ځکه هغه وخت د 'متحده نظر' دَوريا پـَير وو او ديوه ډير سختچارى يا مقيده سيستم تر سيوري لاندې چې د ګوند د څانګنومونو 'نومينکليچر' په پوړيوکې يې جوړ کړى وو، ان يوه ګام ته يې اجازه نه ورکوله چې د ګوند د سياسي بيروله پريکړواو کړنو څخه دې هاغه غاړه واخيستل شي؛ هغه کسان چې د دولت په لوړو پوړونو کې ټاکل شوي ول د همدغسې يوه سياسي جوړښت تر بشپړ څارلاندې ول .

له روسي انګريزي ته ژباړه : دواشنګتن په پوهنتون کې د ملي امينت له آرشيف څخه ميرمن سويتلانا سارانسکايا

له انګليسي پښتو ته ژباړه: رحمت آريا

سرچينه :

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/soviet2.html

اتم لاسوندى کښيکاږي. دا لاسوندى په مايکروسافټ ورډ کې ليکل شوى. چې انګليسي بڼه يې دا ده:

From: Alexander Lyakhovsky,

The Tragedy and Valor of Afghan

GPI Iskon, Moscow, 1995, pp.109-112

Alexander Lyakhovsky�Major General, General Staff of the Russian Army. During the war in Afghanistan served as assistant to Commander of Operative Group of the USSR Defense Ministry in Afghanistan General V. I. Varennikov.

On December 8, 1979, a meeting was held in L. I. Brezhnev�s private office, which was attended by the narrow circle of the CC CPSU Politburo members: Yu. Andropov, A. Gromyko, M. Suslov and D. Ustinov. They took a long time discussing the present situation in Afghanistan and around it, considered all the pros and contras of introducing the Soviet troops in the area. Yu. Andropov and D. Ustinov cited the reasons justifying the necessity of such step, such as: the efforts, undertaken by the CIA of the USA (U.S. resident in Ankara--Paul Henze), for creating a �new Great Ottoman Empire,� which would have included the Southern republics of the USSR; the absence of a reliable air defense system in the South, so that in the case of stationing of the American missiles of the �Pershing� type in Afghanistan, they would threaten many vital Soviet objects, including the space center Baikonur; the danger that the Afghan uranium deposits could be used by Pakistan and Iraq for building nuclear weapons; [possible] establishment of opposition regimes in the Northern areas of Afghanistan and annexation of that region by Pakistan, and so on.

At the end of the meeting they have decided, as a preliminary plan, to develop two options: (1) to remove H. Amin by the hands of KGB special agents, and to put Babrak Karmal in his place; (2) to send some number of Soviet troops on the territory of Afghanistan for the same purposes.

On December 10, 1979, the Defense Minister of the USSR D. F. Ustinov summoned Chief of General Staff N. V. Ogarkov, and informed him that the Politburo had reached a preliminary decision of a temporary introduction of the Soviet troops into Afghanistan, and ordered him to prepare approximately 75 to 80 thousand people. N. V. Ogarkov was surprised and outraged by such a decision, and said that 75 thousand would not be able to stabilize the situation, and that he was against the introduction of troops, calling it �reckless.� The Minister of Defense cut him off harshly: �Are you going to teach the Politburo? Your only duty is to carry out the orders . . .� On the same day, Nikolai Vasilievich [Ogarkov] was promptly summoned to L. Brezhnev�s office, where the so-called �small Politburo� (Yu. Andropov, A. Gromyko and D. Ustinov) was in session.

The Chief of General Staff once again tried to convince those who were present, that the Afghan problem should be decided by the political means, instead of relying on using force. He cited

the traditions of the Afghan people, who never tolerated foreigners on their soil, warned them about the possible involvement of our troops in military operations, -- but everything was in vain. However, in the end of the conversation they tentatively determined that for the time being they would not make the final decision on the immediate military assistance, but, in any case, the troops should start preparing.

In the evening, D. Ustinov gathered the Ministry of Defense Collegium and informed the narrow circle of officials from among the highest military leadership that possibly in the near future the decision would be made to use the Soviet troops in Afghanistan, and that they had to start preparing the appropriate forces. For this purpose Directive # 312/12/00133 was sent to the troops. Beginning from December 10, D. F. Ustinov started giving oral instructions to the Chief of General Staff regarding formation of a new Army in the Turkestan military district. On the basis of these instructions, selective mobilization of troops was carried out, and airborne and other military units were transferred to the Turkestan military district. All arrangements were carried out in secret, and noted on the maps.

Apparently, the final step was made after they received the report from the KGB representative, General-Lieutenant B. Ivanov, stationed in Kabul, with his evaluation of the situation in Afghanistan. This report was on the table of the Defense Minister at the moment when he was leaving for the CC CPSU Politburo meeting in the morning of December 12. General-Major V. P. Zaplatin, who was at that time adviser to the Chief of Political Administration of the Afghan army testified about it. The day before, the USSR Defense Minister summoned him to Moscow to report on the situation as the man with the most thorough knowledge of the state of affairs in the army of the Democratic Republic of Afghanistan, since principal military adviser S. Magometov, who had just arrived [in Afghanistan], did not fully grasp the Afghan situation yet. However, when the General expressed his disagreement with the assessments of the Afghan Army provided by our special services, and presented his arguments to the effect that they had dramatized the situation developing in Afghanistan excessively, D. F. Ustinov showed him a coded telegram signed by the KGB representative, and said, �You cannot come to an agreement there, but we need to make a decision [here].�

On December 12, at the session of the CC CPSU Politburo (or rather its elite), on the initiative of Yu. V. Andropov, D. F. Ustinov, and A. A. Gromyko, the final decision was made unanimously�to introduce Soviet troops into Afghanistan, although in the interest of secrecy, it was called �the measures.� The Soviet leaders believed that that step was intended to promote the interests of strengthening the state, and pursued no other goals. The protocol of that session, handwritten by K.U. Chernenko, which for a long time was super secret, was not shown to anybody, not even those among the highest leadership and was kept in a special safe, survived in a special folder of the CC CPSU.

This document to a large extent clarifies who were the initiator and executor of the introduction of Soviet troops into Afghanistan. The protocol was signed by all the CC CPSU Politburo members, who were present at the session. In those times nobody spoke �against� [it]. Every Politburo member knew how a disagreement with the opinion of General Secretary would be received, and therefore all proposals were �received with unanimous approval.� The principle of collective cover-up ruled the day. It is significant that A.N. Kosygin, whose position on this issue was negative, did not attend the session. In the document, the letter �A� signified Afghanistan, and the word �measures� signified the introduction of Soviet troops into that country. Therefore, all the false rumors, and inconsistencies regarding who was responsible for making the decision to introduce troops into Afghanistan have been removed.

The coded telegrams coming from Afghanistan looked as if they provided confirmation that the steps undertaken by the USSR leadership in regards to Afghanistan were the right ones.

There was no Decree of the Presidium of the USSR Supreme Soviet on the issue of the introduction of troops. All orders were given orally. That was justified by the need to ensure secrecy and the need to confuse H. Amin.

In those times, such actions were possible as a result of the existing practice of making important political decisions: in reality, after their adoption by the CC CPSU Politburo (the highest organ of the ruling party), they were, for the main part, simply formally �approved�

by the state organs, and were announced to the people. Therefore, there is every reason to believe that if that issue was raised at the Supreme Soviet, it would have been decided unanimously positively. Because that was the era of �unified thinking,� and the strict system of hierarchy created by the party nomenclature did not allow even one step outside the line determined by the CC CPSU Politburo; the people who occupied the key posts in the government, were under the total control of that system.

Translated by Svetlana Savranskaya, The National Security Archive.

دپښتو ژباړونکې څېړنه او یادَونه:

پورته موو‌ویل چې دبرژنیف ترمشرۍ لاندې دګوند سیاسي بیرو یوه پټه پریکړه وکړه او دپریکړې مسوده چرنینکو په خپل لاس ولیکه او په هغې کې 'الف' افغانستان او 'اقدامات' پرافغانستان د یرغل د امر مانا راښندي. اوس دلته تاسو ته همدغه لاسوندی له انځور او ژباړې سره ډالۍ کوم او سرچینه یې هم لیدلای شي :

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/r9.pdf

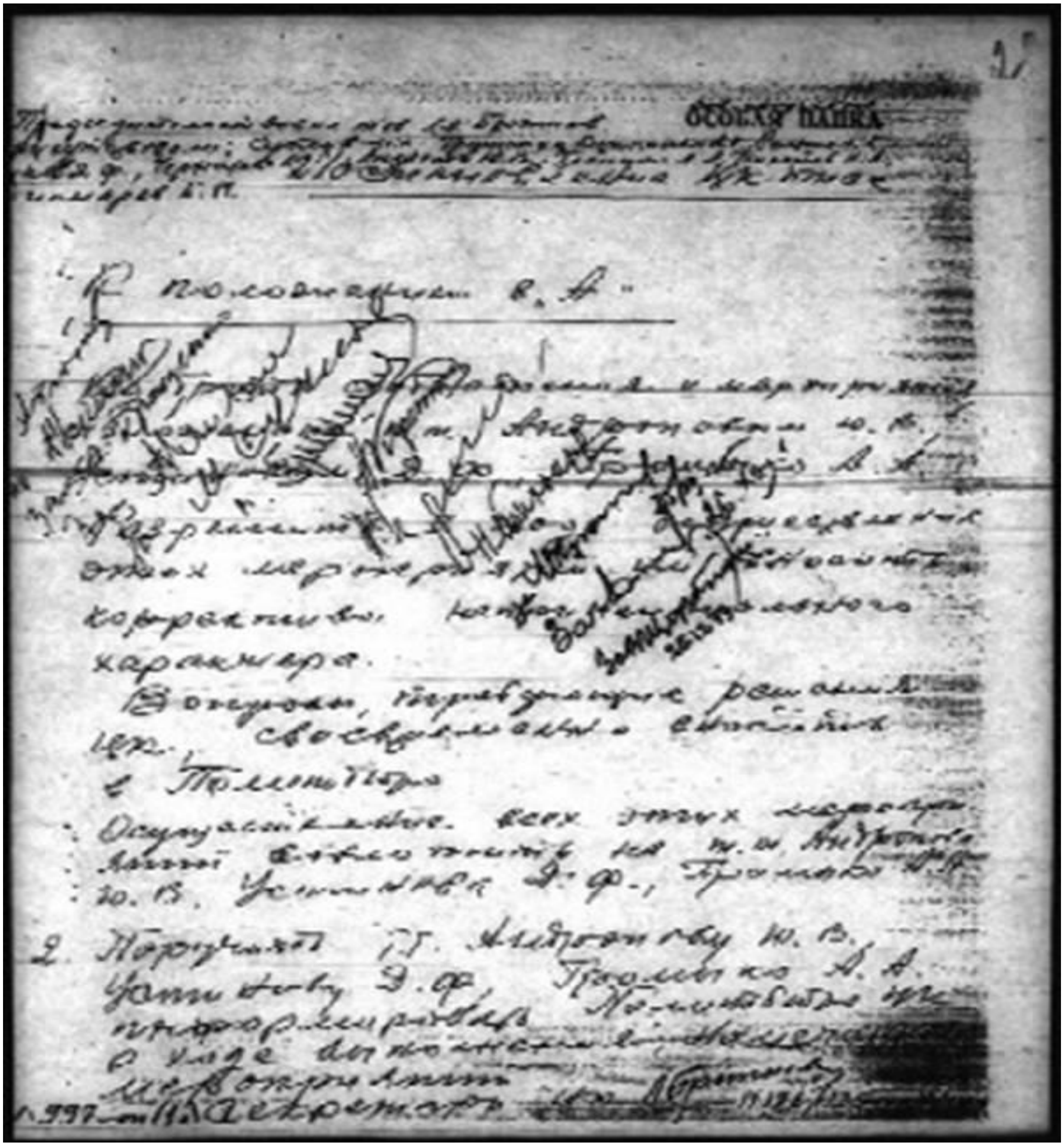
Особая папка

Председательствовал тов. Брежнев Л.И.
Присутствовали: тт. Суслов М.А., Гришин В.В., Кириленко А.П., Пельше А.Я., Устинов Д.Ф., Черненко К.У., Андропов Ю.В., Громыко А.А., Тихонов Н.А., Пономарев Б.Н.

К положению в «А»

1. Одобрить соображения и мероприятия, изложенные т.т. Андроповым Ю.В., Устиновым Д.Ф., Громыко А.А. Разрешить им в ходе осуществления этих мероприятий вносить коррективы непринципиального характера.

Вопросы, требующие решения ЦК, своевременно вносить в Политбюро.

Осуществление всех этих мероприятий возложить на т.т. Андропова Ю.В., Устинова Д.Ф., Громыко А.А.

2. Поручить т.т. Андропову Ю.В., Устинову Д.Ф., Громыко А.А. информировать Политбюро ЦК о ходе выполнения намеченных мероприятий.

П 997 – от 12.XII Секретарь ЦК Л. Брежнев

پښتو ژباړه: رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

ترټولو پټ (محرم)

[ټاپه:] ځانګړې ډوسیه

دغونډې مشر: ملګر'ی' ل. الف. برژنیف

همدارنګه، حاضر ول: سولسوف م.الف، ګریشین وي.وي، کریلینکو الف.پ، پیل شي الف.یا، اوستیوف د.ف، چرنینکو ک.یو، اندروپوف یو.وي، ګرومیکو الف.الف، تخنیکوف الف.الف، پونومارییف ب.ن

د ' الف ' د حالت په اړه ، د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو دکمونیست ګوند دمرکزي کمیټې دسیاسي بیرو پریکړه

۱ -دهغو ځیرنواوګامونو داوچتولومنل ، چې د اندروپوف یو.وي او ګرومیکو الف.الف له پلوه رامخته شوي دي. هغوی ته واک ورکول کیږي چې ددغوګامونو د اوچتولو په لړۍ کې دې دغیرضروري کرکترپه اړه اصلاحات راولي .

هغه پوښتنې او اړخونه چې د [مرکزي کمیټې] پرپریکړو پورې تړلې دي په بیړنۍ اوبشپړه توګه دې سیاسي بیرو ته ورسپال شي .

۲ -ملګرواندروپوف یو.وي، اوستیوف د.ف او ګرومیکو الف.الف ته دنده ورسپارل کیږي چې د'ګوند �ژ' دمرکزي کمیټې سیاسي بیرو دې دپورتنیو ویل شویو ګامونو د پورته کولو د اکر په اړه خبرکړي.

دمرکزي کمیټې سکرتر ' ل. برژنیف '

شمیره (صفر) ۹۷۷ (وپ) (۱) (پاڼه)

پروتوکول) ۱۷٦)

۱۲۵ له ۱۲/۱۲/۱۹۷۹

]لاسلیکونه چې په رېونده یا رېښنده ډول له کینې ښۍ خواڅخه دلاسوندې له پورتنۍ کینې برخې پیل کیږي په دې ډول دي : اندروپوف، اوستینوف، ګرومیکو،پیل شي،سولوسوف، ګریشین،کریلینکو،تخنیکوف، 'نه لوستل کېږي' ، ۱۲/۲۵ [ددسامبر۲۵]، 'نه لوستل کېږي' ۱۲/۲۵/ [ددسامبر۲٦]، او شچربیتسکي،۷۹/۱۲/۲٦[

اصلي سرچینه:

{Source: TsKhSD, F.89. Per. 14.Dok.31}

[افغانستان ته] د سرتیرو دلیږدپریکړه کله او ولې ونېول شوه

پښتو ژباړه: رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

پرافغانستان ولې او څنګه یرغل وشو

پېژندنه:

د ګریګوري کورنینکوځرګندونې

ګریګوري.م. کورنینکو(دشوروي دبهرنیوچارو دوزیرپخوانی مرستیال انځور یې دلاسوندي په پای کې وګورئ - ژ)

د ګریګوري.م. کورنینکوله پلوه : سره جګړه: دګډونوالو مـَنـَښته 'شهادت '

'ماسکو،میژدونـَروني اتنـَشینې "نړیوالې اړیکې - ژ" ۱۹۹۴" پ پ. ۱۹۳-۱۹۵

دلېځاوفسکي له کتاب او د ګریګوري.م. کورنینکو له ځرګندونوڅخه غوره شوې برخې :سره جګړه: دګډونوالو منښته 'شهادت''ماسکو،میژدونـَروني اتنـَشینې "نړیوالې اړیکې" په پراخه توګه هغه پریکړه څیړلې چې افغانستان ته دسرتیروپریکړه څنګه ونېول شوه. یوازینی لاسوندېزیا مستند ثبوت چې په ډېرمحرم ډول تړډیرووختونوپورې پټ ساتل شوی وو په لاس لېکل شوی هغه لاسوندی دی چې د 'الف' حالت نومېږي او د۱۹۷۹ کال ددیسامبرپه ۱۲ نېټه دسیاسي بیرو غړو لاسلیک کړی وو او په مخکیني لاسوندي کې وژباړل شو .

دلاسوندي پیل

[افغانستان ته] د سرتیرو دلیږدپریکړه کله او ولې ونېول شوه.

د[د ګریګوري.م. کورنینکوله پلوه : سره جګړه:دګډونوالو منښته 'شهادت''ماسکو،میژدونـَروني اتنـَشینې "نړیوالې اړیکې -ژ" ۱۹۹۴" پ پ. ۱۹۳-۱۹۵]

د۱۹۷۹ کال د مارچ او اکتوبردمېاشتو [په اوږدکې] ما او الف.الف ګرومېکوډېري وختونه د شوروي سرتیرو داستولو په اړه د افغان د دولت پرغوښتنې له یوبل سره خپل اندونه ګـډول او هرکله موچې د نظریاتوراکړه ورکړه کوله نو یوه ګډ نظر ته رسیدلو چې دغه به یو ناشونی کار وي. د دغې سکالوپه تړاو ما د اکتوبرترمېاشتې پورې پر یو.وي.اندرپوف یا د.ف.اوستینوف، پریوه هم شک نه درلود. هرګوره، یووخت د اکتوبرپه مېاشت کې، کله چې امین، تره کی له واک څخه راوپرځاوه، د ګرومیکو ' لاس اوپښې وتړل شوې' � هغه نور له ماسره په خپلوخبرو اتروکې افغانستان ته د شوروي د سرتېرو د لېږو په اړتیا ' یا نه اړتیا ' خبرې نه کولې. کله چې سرتیري ولېږل شول

زه ور سره د خبروپه ترڅ کې دې پايلې ته ورسيدم چې ګرومېکو د 'الف' په اړه د سرتيرود لېږد پريکړه منلې، خو نوموړی د دواړو اندروپوف او اوستينوف له پلو تر'فشار' لاندې نيول شوی وو. دا چې له دغودواړو کوم يوېې له خپل لومړی نظرڅخه اوښتی او د سرتيرو د ليږد په ملاتړېې خبرې کړې څرګنده نه ده او يوازې انګيرنه کولای شو اوبس.

او اندروپوف چې په هغه وخت کې د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو د کي جي بي مشروو د خپلو لوړپوړو چارواکوپه لاس کې يو يرغمل ووچې له يوې خوا يې د امين انځور د يوه امريکايي ځارکښ (جاسوس) په توګه راکښلی وو او دهغه د واکمنی دوام يې په ښنديز يا مبالغوي ډول شوروي ته يو ګواښ باله

هغه نوي لاسوندي چې په دغو نيږدې وختونو کې زمالاس ته راغلي دې ته نغوته کوي چې همدغه اوستينوف دد غه غم لړي ' الف ' يرغل وروستنی تائـيد يې وکړ. افغانستان ته د شوروي سرتيرو د ليږد په اړه دهغه نظر [له (نه اړتيا) څخه (اړتيا) ته � ژ)هغه مهال بدلون مومي کله چې د ۱۹۷۹ کال په منې کې امريکايي سمندري بيړی د فارس په خليج کې ودرېدلې او موږته را رسيدونکو مالوماتو راڅرګندول چې امريکا چمتو اوپرايران يې ممکنه يرغل ته ملا را ترلې او دغه به د سيمې د حالت په پوځي ستراتيژيکې معادلې کې د بدلون د ګواښ په رامنځ ته کولو د شوروي ګټو ته تاوان ورسوي. که امريکا له خپلې خاورې څخه په زرګونوکيلومتره ليرې ځان ته اجازه ورکولای شي چې د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو تر زنې لاندې کرښوته رانيږدې شي نو په ګاونډې افغانستان به کې موږ ولې د خپلودريزونو په ساتنه کې وويريږو؟ دا د اوستينوف تقريبي نظر وو. او اندروپوف چې په هغه وخت کې د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو د کي جي بي مشروو د خپلو لوړپوړو چارواکوپه لاس کې يو يرغمل ووچې له يوې خوا يې د امين انځور د يوه امريکايي ځارکښ (جاسوس) په توګه راکښلی وو او دهغه د واکمنۍ دوام يې په ښنديز يا مبالغوي ډول شوروي ته يو ګواښ باله او له بلې خوايې دشوروي په ګټه د حالت په بدلون کې د شوروي د پياوړتيا په اړه ډيره مبالغه کړې وه. د کي جي بي د کارکوونکوپه منځ کې زه د دغسې حالت او باور له شته والي څخه خبروم .

زما د مالوماتو پربنسټ افغانستان ته د سرتېرو د لېږد سکالو، په پوځ کې د يوشميرکسانو په منځ کې لکه د پوځ ستردرستيز ن.وي اوګراکوف، دهغه لومړي مرستيال س.ف. اخريموف او دعمومي عملياتو د څانګې مشر وي.آی. وارنيکو،لېوالتيا را ونه وپاروله. هغوی د سياسي اړخونو په پرتله د دغې لېږدونې په وړاندې خپل غبرګون او نيوکه يوازې په کارپوهيزه برخه کې راڅرګنداوه او په ويتنام کې له امريکايانو سره په نښته کې (په نغوتې) يې خپل ملاتړکاوه:پرته له دې چې په اروپا او له چين سره په لېکوکې د شوروي د ميشتو سرتيرو په شميره کې د پام وړلږوالی او ضعف رامنځ ته شي له افغانستان سره جګړه ناشونې وه، او په هغه وخت کې په دغو ځايونوکې د پوځ د شميرې راټېټونه د منلو وړنه وه. خوپه پای کې اوستينوف د هغوی نظر وغانده. ترهغه ځايه چې زه پوهيږم، د شوروي د

سوسیالیستي جمهورتیونو د کمونیست گوند د مرکزي کمیټې نړیوالې څانګې افغانستان ته د سرتیرو لېږنه یوه تیره وتنه اواشتباه وبلله او هڅه یې وکړه چې دغه خبره د مشرتابه دلوړپوړوچارواکو ترغوږونو ورسوي خوبریالې نه شوه .

ما وروسته هڅه وکړه چې د پېښو د پرمختګ لړۍ اواړیکې له یو بل سره وتړم او په دې توګه ماته د سرتیرو د لېږد په اړه د دغو دریواړو د دریزونوسنجونه ستونزمنه برېښېدله او دغې سنجونې د اکتوبر،نوامبر او د دسامبردمېاشتې تر لومړیوپوړې دوام درلود. د۱۹۷۹ کال د دسامبر په ۱۰ نېټه اوستنیوف ستردرستیزته شفاهي امرورکړچې د ترکستان په پوځي سیمه کې دې یوه پارا شوتي فرقه، پنځه پلې فرقې چې دالوتکو له لارې دلېږدولو لپاره چمتو وي پلې کړي او همدلته دې دوه سپکې موترورېزه فرقې د لېږلولپاره برابرې کړي اود کوشنیوپوځي بیړیوغـُنـډ دې پرته له دې چې په کومې دندې وګومارل شي د بشپړتیارسي حالت کې ودرول شي .

> د دیسامبر په ۲۴ نېټه اوستینوف د دفاع د وزارت لوړپوړي چارواکي پرته له دې چې د دغه مأموریت موخه ورڅرګنده کړي په یوې غونډه کې راټول او هغوی ته یې د شوروي سرتیرود لېږد پریکړه اعلان کړه.

افغانستان ته د شوروي سرتیرو وروستنۍ سیاسي پریکړه د دیسامبرد میاشتې په نیمايي کې د ۱۹۷۹ کال د دیسامبرپه ۱۲ نېټه د شوروي د مشرانو د یوې کوشنۍ کړۍ له پلوه ونیول شوه: برژنیف، سولوسوف،اوستینوف او ګرومېکو (یو شمیرورځپاڼې د کاسیګین نوم هم اخلي خو زما د مالوماتو پربنسټ هغه په دغه غونډه کې حاضرنه وو، ځکه چې ناروغه وو). له دې امله د برخلیک دغه پریکړه د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو د یوې کوشنۍ ډلې له پلوه ونیول شوه خو د سیاسي بیرو دغه په لاس لیکل شوې پریکړه وروسته له اصلي پریکړې ولیکل شوه او بیا د سیاسي بیرو پرټولو غړو لاسلیک شوه.

له هغه وروسته د (پوځي) ډلګیو چمتووالي اوجوړولو ته لا اوږه او چټکتیا ورکړل شوه او له پوځي سیمو څخه ګاونډي هیواد ته په پوله کې پرتوډلګیو ته د ننوتلو (دنده) وسپارل شوه. د دیسامبر په ۲۴ نېټه اوستینوف د دفاع د وزارت لوړپوړي چارواکي پرته له دې چې د دغه مأموریت موخه ورڅرګنده کړي په یوې غونډه کې راټول او هغوی ته یې د شوروي سرتیرود لېږد پریکړه اعلان کړه. په همدغې ورځ د دفاع د وزیر په لاس لومړی چاپ شوی لاسوندی لاسلیک او چمتو شو � چې لاربنود لیک نومېده � په لاربنود لیک کې ویل شوي ول پریکړه شوي چې (دهېواد په سویلي برخوکې د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې دې د شوروي ځو ځانګې پلې شي چې موخه یې له افغان وګړو سره د نړیوالو مرستو ترسره کول دي او د وړندو یا مساعدو حالاتو په رامنځ ته کولو دې د دواړوهېوادونو په سرحدي برخوکې د شونواوممکنه افغاني ضد اقدماتومخه ونیول شي.)

ژباړه: سویتلانا ساورنسکایا، دملي امنیت آرشیف

له کنفرانس وروسته د ډوډۍ په وخت: (له کیڼې - ښۍ خوا ته) د کي جي بي پخوانی مأمور نیکلای س. لیوانوف، دملي امنیت د آرشیف غړی سویتلانا سارانسکایا، دامریکې پخوانی سفیرریموند ل. گراتفورد، د شوروي د بهرنیوچار د وزیرپخوانی مرستیال گریگوري م. کورنینکو او د امریکا ددفاع پخوانی وزیرمک نامرا

دانځورسرچېنه :

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/nsa/cuba_mis_cri/McNamara%20lunch.JPG

د ټول لاسوندي سرچینه:

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/soviet2.html

لسم لاسوندی

له دې چې لاسوندی میرمن سوتیلانا ساورنسکایا په مایکروسافت آفیس کې په انګریزي ژبه ژباړلې اولاسوندی یوازې د لیکوال لیاخوفسکي له کتاب څخه په اخځ را غوره شوی نو که لوستونکي لاسوندی راخلاص هم کړي لاندینی انګریزي متن به په لاندې ډول وګوري:

When and Why the Decision to Send Troops [to Afghanistan] Was Made.

[from Georgy M. Kornienko, The Cold War: Testimony of a Participant, Moscow, Mezhdunarodnye otnosheniya, 1994, pp. 193-195]

[In the period] from March to October 1979, A. A. Gromyko and I often exchanged opinions regarding the requests from the Afghan government to send in Soviet troops, and every time we came to a shared understanding that such a step would be impermissible. I have not noticed any doubts on that issue on the part of Yu. V. Andropov or D. F. Ustinov either until October. However, some time in October, after the physical removal of Taraki by Amin, Gromyko became �locked in��in his conversations with me he no longer touched upon the issue of the expediency (or inexpediency) of sending Soviet troops into Afghanistan. From my conversations with him, already after the introduction of troops, I concluded that it was not Gromyko who said �A� in favor of such decision, but that he was �pressured� into it by Andropov and Ustinov together. Which one of those two was the first to change their initial point of view and spoke in favor of sending the troops, one may only guess.

Additional evidence that became available to me recently, leads me to suggest that it was Ustinov after all, who said �A� in this sad affair. The push to change his former point of view of inexpediency of sending Soviet troops in Afghanistan came from the stationing of American military ships in the Persian Gulf in the fall of 1979, and the incoming information about preparations for a possible American invasion of Iran, which threatened to cardinally change the military-strategic situation in the region to the detriment of the interests of the Soviet Union. If the United States can allow itself such things tens of thousands of kilometers away from their territory in the immediate proximity from the USSR borders, why then should we be afraid to defend our positions in the neighboring Afghanistan?�this was approximately Ustinov�s reasoning. As far as Andropov is concerned, who at that time was Chairman of the

USSR KGB, in this situation he was a hostage of his own apparatus, which on the one hand exaggerated the danger for the USSR of Amin�s continuation in power, because he was being portrayed as an American agent, and on the other hand, exaggerated the power of the USSR to change the situation in the desirable for the USSR direction. I was aware of the existence of such mood and perceptions in the KGB apparatus.

Among the leadership of the General Staff, people like Chief of General Staff N. V. Ogarkov, his First Deputy S. F. Akhromeev, and Head of Main Operations Department V. I. Varennikov, the idea of sending troops to Afghanistan did not inspire any enthusiasm, according to my information. For understandable reasons, they justified their objections against it by professional rather than political considerations, supporting them by [referring to] the American experience in Vietnam: the impossibility to cope with Afghanistan with the forces that could be used [for it] without substantially weakening the Soviet groups of forces in Europe and along the border with China, which was not acceptable in those years. However, in the end, Ustinov disregarded their opinion. As far as I know, experts of the International Department of the CC CPSU regarded the decision to send troops to Afghanistan as a mistake as well, and tried to let their considerations on that issue be known to the highest leadership, but without any success.

As far as I was able to reconstruct the development of the events later, the difficult deliberations of the �three� over the problem of whether to send the troops or not continued all through October, November, and the first part of December. On December 10, 1979, Ustinov gave an oral order to the General Staff to start preparations for deployment of one division of paratroopers and of five divisions of military-transport aviation, to step up the readiness of two motorized rifle divisions in the Turkestan Military District, and to increase the staff of a pontoon regiment to full staff without setting it any concrete tasks.

However, the final political decision to send Soviet troops into Afghanistan was made in the second part of the day on December 12, 1979 by a narrow group of Soviet leaders: Brezhnev, Suslov, Andropov, Ustinov, and Gromyko (some publications also mention Kosygin, but according to my information, he was not present there because he was ill on that day). Thus

the fateful decision was made by not even full CC CPSU Politburo, although a handwritten Resolution of the Politburo was prepared after the fact, which was signed by almost all the members.

After that, accelerated preparations of [military] units and formations that were assigned [the task of] entering the neighboring country began in the military districts on the border with Afghanistan. On December 24, Ustinov convened the highest leadership of the Defense Ministry and made an announcement of the decision to send Soviet troops into Afghanistan without explaining the purpose of that mission. On the same day, the first printed document signed by the Defense Minister was prepared�the directive, which said that the decision was made to �send several contingents of Soviet troops deployed in the southern regions of the country into the territory of the Democratic Republic of Afghanistan for the purposes of rendering internationalist assistance to the friendly Afghan people, and also to create favorable conditions to prevent possible anti-Afghan actions on the part of the bordering states.�

Translated by Svetlana Savranskaya, The National Security Archive.

مرکزي کمیټې ته دافغانستان د پېښو په تړاو گزارش

گرومېکو،اوستینوف، اندروپوف او پونیماریف د شوروي اتحاد د کمونیست گوندمرکزي کمیټې ته دافغانستان د پېښو په تړاو گزارش ورکوي

دیسامبر ۲۷-۲۸- ۱۹۷۹ اودیسامبر۳۱ � ۱۹۷۹

په دغه گزارش کې له یرغله وروسته د دیسامبر په ۳۱ نېټه دشوروي اتحاد دکمونیست گوند دمرکزي کمیټې ته سیاسيي بیرو هم د افغانستان د پیښو په اړه گزارش له دغه لاسونديي سره یوځای ورکړی دی

گرومېکو،اوستینوف، اندروپوف او پونیماریف د شوروي اتحاد د کمونیست گوند مرکزي کمیټې ته د افغانستان د پېښو په تړاو گزارش ورکوي

گرومېکو،اوستینوف، اندروپوف او پونیماریف د شوروي اتحاد د کمونیست گوند مرکزي کمیټې ته د افغانستان د پېښو په تړاو گزارش ورکوي

دیسامبر ۲۷-۲۸- ۱۹۷۹

نېټه: ۳۱ � ۱۹۷۹

ډیرمحرم

د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند مرکزي کمېټه

د۱۹۷۹ کال د دیسامبر په ۲۷ او ۲۸ غونډوکې دافغانستان په اړه ګزارش

له کودتا اود افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې د عمومي منشي او د انقلابي شورا د لوی مشرن.م. تره کي له وژلو وروسته چې د سږکال د سپتامبر په مېاشت کې دامین له پلوه ووژل شو په افغانستان کې اړوپیچ په لنډ وخت کې له بده پسې بدترشواود کړکېچ لورته یې مخ ور واړاوه .

د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې ح.امین په هېواد کې د شخصي د یکتاتورۍ پربنسټ ولاړ یورژیم رامنځ ته کړ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مرکزي کمیټه اوانقلابي شورى

یې د تش په نامه د یوې کوشنۍ څانګې کچې ته راکښته کړه.د مشرتابه ترټولو لوړدریزونه یا څوکۍ د کورنیواړیکود لرونکو او یا ح.امین ته د پالیالو ګومارل شویو کسانو له پلوه ډکې شوې. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې ،انقلابي شورى اود افغان دولت غړي شړونې ته اړیا و نیول شول. ځېل اوله منځه وړنه په ټولیزډول دهغو کسانو په لورنیغه شوې وه چې د اپریل په انقلاب کې یې کارَنده ونډه لوبولې وه، هغه کسان چې په برالا له شوروي اتحاد سره ګډ اندي (سمپاتي) ول او هغه کسان چې په ګوند کې دننه له لیننیستي ټاکلوتګلاروڅخه یې ننګونه کوله ټول د دغې ځېنې او له منځه وړنې بلهاریان شول. ح.امین د خپلوخبـرتیاوو له لارې ګوند او وګړې دواړه په دې وغولول چې ګنې د شوروي اتحاد له دولت اوګوند څخه یې دتره کي د لیرې کولو اجازه ترلاسه کړې .

د افغانستان په ډیموکرایتک جمهوریت کې د ح.امین په نیغه لارښوونه، د شوروي اتحاد د ککړوالي او په افغانستان کې د شوروي اتحاد د کارکوونکو د کارونو له انځورونو څخه د تورو سیورو په جوړولو، په برلاس ګنګوسې خپرې شوې، د شوروي اتحاد د کارکوونکوپرهڅو بندیزولګول شو او ورته وویل شول چې له افغان استازو سره دې د تړونلیک یا قرار داد په اړانه کې پاتې شي .

په عین وخت کې ح.امین هڅه کوله چې " په بهرنۍ تګلاره کې د "ځواک انډوله یامتوازن سیاست " په راخپلولو، له امریکا سره اړیکې ورَغَـوي. ح.امین په کابل کې د امریکا له شارژد افیرسره پټې غونډې جوړې کړې وې. د افغانستان ډ یموکراتیک جمهوري دولت دامریکا فرهنګي مرکزلپاره وړنده یا مساعده تشیال 'فضا' رامنځ ته کړى ووه؛ د ح.

امین تر لارښوونې لاندې د افغانستان ډیموکراتیک جمهوریت څارکښو ادارو د امریکا د سفارت په وړاندې ټول عملیات بند کړل.

ح.امین هڅه وکړه چې د کورنیو انقلاب �ضد ډلو د مشرانو په منځ کې د جوړجاړي له لارې خپل دریزته لا اوږه ورکړي. د خپلو د ډاډ ورکسانو له لارې یې له اسلامي بنسټپالو مشرانو سره اړیکه ټینګه کړه .

د سیاسي ځـپـنو لمنه ورځ په ورځ پراخېدله. د سپتامبر له پېښې وروسته یوازې د لنډې مودې په ترڅ کې له ٦٠٠ تنو څخه زیات د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړي،پوځي کارکوونکي،او دامین په وړاندې یو شمیرنور شکمن کسان امین ته دپالیالو پلویانو په لاس پرته له پلټنو او محکمې ووژل شول حقیقي موخه دا وه چې د ګوند لمنه ورټوله کړي .

په لاس یو کولو دغو ټولو ،عیني ستونزو او د افغانستان ځانګړو پیچلوحالاتو یو بل سره

د انقلابي پرمختګ لړۍ له ډېرو ستونزمنو کړاوونو سره مخامخ او انقلابي ضد ځواکونو ته یې لا پیاوړتیا ورکړه او د هیواد په ګڼ شمیرولایتونو کې یې دهغوی اغیزمن څاراوواک ته لاره پرانیستله. دامین په لارښوونه د مخ په ودې بهرنۍ مرستې ترسیوري لاندې هغوی هڅه کوله چې دهېواد په سیاسي � پوځي اړوپیچ کې بنسټیز بدلونونه رامنځ ته کړي اود انقلابي لاس ته راوړنو ټغرورټول کړي.

د زورځواکۍ د چال چلند تر سیوري لاندې د هېوادنیو چارو پرمخ بېونې، ځینې ،ډله یزې وژنې،او د قانون له ټاکلې کچې څخه پښې اوږدې غځونې په ټول هېواد کې پراخه ناخوښۍ را خپره کړه. په پلازمېنه کې شپې پاڼویا شبنامو سرونه راپورته کړل چې داوسنې رژیم وګرنیزضد چال چلندیې را انځوراوه او د هیواد پر وګړو یې غږ کاوه چې د امین د ډلې پروړاندې دې د ولسي یووالي په ګډ مورچل کې راټول شي. د ناخوښیو لمنه پوځ ته هم وغځېدله. د پوځ د بولندویانو یوې غټې شمیرې د امین د ناوړې یا بې کفایتې اداري په وړاندې خپله ناخوښي اونالیوالتیا را څرګنده کړه. دغه اړوپیچ په خپله تومنه کې د امین پر وړاندې په هېواد کې دننه یوپراخ مورچل راوزیږاوه .

د انقلاب د برخلیک او د هېواد د خپلواکۍ په اړه غوړ بوځوونکي اړوپیچ، ډلې په وړاندې د زور اخیستونکو غیرګونونو په رڼا کې ببرک کارمل او اسدالله سروري چې اوس په بهرکې د کډوالو په توګه ژوند کوي د انقلاب او د پلرنې ټاټوبې د ژغورلو په موخه یې دامین د ډلې د ټولو مخالفینو د یو والي نوښت په لاس کې راواخیست. د هغه ترڅنګ اوسنۍ ترځمکې لاندې پټې د 'پرچم' ډلې، د غیرقانوني مرکزي کمیټې ترلارښوونې لاندې، نه سترې کېدونکې کار ترسره کړ اوهڅه یې وکړه چې ټول پرمختلونکي ځواکونه د خلق په پخوانۍ ډله کې د تره کي د پلویانو په ګډون په یوه یوموټې دریز کې له یو بل سره ځنګ ترځنګ ودروي.

د امین او د هغه د د انقلاب د برخلیک او د هېواد د خپلواکۍ په اړه غوړ بوځوونکي اړوپیچ،

ډلې په وړاندې د زور اخیستونکو غبرګونونو په رڼا کې ببرک کارمل او اسدالله سروري چې اوس په بهرکې د کډوالو په توګه ژوند کوي د انقلاب او د پلرني ټاټوبي د ژغورلو په موخه یې دامین د ډلې د ټولو مخالفینو د یو والي نوښت په لاس کې راواخیست. د هغه ترڅنګ اوسنۍ ترځمکې لاندې پټې د 'پرچم' ډلې، د غیرقانوني مرکزي کمیټې ترلاربشوونې لاندې، نه سترې کېدونکې کار ترسره کړ اوهڅه یې وکړه چې ټول پرمختلونکي ځواکونه د خلق په پخوانۍ ډله کې د تره کي د پلویانو په ګډون په یوه یوموټي دریز کې له یو بل سره څنګ ترڅنګ ودروي .

د افغانستان د خلق په ډیموکراتیک ګوند کې د ټولو پخوانیو ناخوالو اود بیلتون د اوسنیو شته کرښو لمنه ورټوله شوه. خلقیانو (چې سروري یې استازیتوب کوي) او پرچمپانو (چې ببرک یې استازیتوب کوي) د ګوند د یووالي وروستنۍ خبرتیا یې خپره کړه. ببرک د نوي ګوند د منځمهالی مشر او سروري د هغه د مرستیال په توګه وټاکل شول .

په دغسې یوه سخت اړوپیچ کې د اپریل د انقلاب لاس ته راوړنو ته د ګواښ د مخنیوي او زموږ د هېواد د ولسي ټیکاو اوامنیت د ګټود ساتلو په موخه اړینه وبلل شوه چې افغانستان ته دې لا زیاته پوځي مرسته ورکړل شي په ځانګړې توګه چې دغسې پوځي غوښتنې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د پخوانۍ واکمنې اداري له خوا را وړاندې شوې وې. دافغان � شوروي د ۱۹۷۸ کال د پخواني تړون په رڼا کې پریکړه وشوه چې افغانستان ته دې د شوروي د پوځ یو شمیر اړین ډلګې واستول شي .

د هېواد پالو د ځپو په راپاڅېدلو چې د افغان ولس یوه لویه برخه جوړوي ټولو د افغان � شوروي د ۱۹۷۸ کال د څرګند تړون په رڼا کې د شوروي ځواکونورا پلي کېدلو ملاتړ ته شکاره او د امین مخالفینو یو سمبال شوی پوځي عملیات تر سره کړ چې پایله یې د امین د رژیم په راپرځولو را ووښتله. دغه عملیات ته د کارګرپاړکې یا طبقې، روڼ اندو، د افغان پوځ یوې لویې برخې

او دولتي کارکوونکوټولو اود افغانستان د خلق نوي ډیموکراتیک ګوند او د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د نوي دولت جوړونې ته ښه راغلاست ووایه .

نوی دولت او انقلابي شوری د پراخ بنسټه استازیتوب په اډانه کې د خلق او پرچم د پخوانیو ډلو، د پوځ د استازواو غیرګوندي کسانو په ګډون رامنځ ته شوي دي .

نوي مشرتابه د خپلې کړنلارې په خپرونو کې ژمنه کړې چې د ولسپالې � ډیموکراسۍ د خپرولو ، د ځمکوالۍ د او پانګوالۍ � ضد د انقلاب د بریا لمنه به تر وروستي ګوټ پورې ورسوي او د افغانستان له خپلواکې او ځمکنۍ بشپړتیا څخه به ساتنه وکړي. د بهرنۍ تګلارۍ یاسیاست په ځانګه کې هغوی ژمن دي چې له هرې شونې لارې د شوروي اتحاد له سوسیالیستي جمهوریتونو سره دهمکارۍ او ملګرتوب په پیاوړې کولو کې کاروکړي. د پخواني رژیم له تیروتنو څخه په زده کړه کې نوی دولت په پام کې لري چې د خپلو کړنلارو په پلې کولو کې د ټولنیز ژوند

په ولسواکه کولوکې، دقانون په مته د ولاړې ټولنې په رامنځ ته کولوکې،د ټولنیزبنسټ په پراخولوکې، د هېواد په هرگوټ کې ددولتي واکمنۍ په خپرولوکې، له مذهبي، توکمیزو او ټبرنیو لړکیو سره دیوې د زغم وړ کړنلارې په راخپلولو کې کوټلي گامونه را اوچت کړي .

یو له دغو کوټلو گامونو څخه چې د افغاني ټولنې پام یې ځانته را واړاوه، د یو شمیر سیاسي اوپوځي مخکښه فعالینو په گډون د سیاسي بندیانو د یوې غټې شمیرې آزادول ول. دهغوی گڼ شمیر(لکه قادر،کشتمند،رفیع او نورو) په فعاله او لېواله توگه د نوې انقلابي شورى او دولت د کارونو له لړۍ سره یو ځای شول .

د وگړو غټې شمیرې د ح. امین د راپرځولو خبرتیا د ښکاره خوښیو په زوړ کې ولوستله او واورېدله او د نوي دولت له کړنلارو سره یې خپل ملاتړ په لیوالتیا څرگنده کړ. د افغان پوځ د ټولو څانگو او ډلگیومخکښو بولندویانولا مخکې نوي گوندي او دولتي مشرتابه ته خپله پالیالي اعلان کړه. په ټولیزډول له شوروي سرتیرو اوکارپوهانو سره اړیکې د دوستۍ او ملگرتوب ترسیوري لاندې پراختیا مومي. په هیواد کې حالت عادي کېدلو ته مخه کړې.

د کابل په سیاسي کړیوکې انگیرل کیږي چې د ببرک حکومت به په ښکاره او باید توگه د اقتصادي اوکورنیو ستونزو د نویو تگلارو په رڼا کې له پخواني رژیم څخه پر راپاتې شویو ستونزو او ننگونو بریالی شي؛ خو هغوی هېله څرگندوي چې د افغانستان خلق ډیموکراتیک گوند به د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو په مرسته پردغو ستونزو لاس برى ومومي. ببرک کولای شو د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د تیوریکي مشرانو په ډله کې یو پوخ مشر وبولو چې په هوښیارۍ او موخیزې 'هدفمندې' توگې یې د افغانستان اړوپیچ را څېړلی دی؛ هغه تل د گوند په پاکزړو پلویانو کې شوروي اتحاد ته دیوه مخښکه رښتوني پالیال 'وفادار' په توگه پیژندل کیږي چې د گوند د پراخوکړیوپه منځ او هېواد کې له ځانگړي درناوي څخه برخمن دی. په دې تړاو ویلای شوچې د گوند په غاړه دروند پیټی پروت دی او دافغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت مشرتابه به اغیزمنې لارې چارې ومومي چې په هېواد کې په بشپړه توگه اړوپیچ کابو کړای شي .

]لاسلیک[

یو. اندروپوف

]لاسلیک[

د.اوستینوف

]لاسلیک[

الف.گرومېکو

]لاسلېک[

ب.پونيماريوف

۱۹۷۹

د ديسامبر ۳۱

لومړنۍ سرچېنه

{Source: TsKhSD, f.89, per 42, dak.10 provided by M. Kramer; trans by D. Roza}

ددغه لاسوندي د اخځ او د لاسوندي روسي او انگريزي سرچينې لپاره همدغه ځای کښېکاږئ

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/r11.pdf

دلاسوندي پای

د ژباړونکي شننه:

لکه څرنگه چې تاسو ولېدل، شوروي مشرتابه د خپل هيواد او گوند د غولولو لپاره له سياسته بې خبراو ناپوه ببرک د مرکزي کمېټې سياسي بيرو په خپل گزارش کې چې د وخت د يو پياوړي زبرځواک تر ټولو لوړه او د ډاډ وړ ځانگه وه، يوه ښايسته او غولوونکې ناوکۍ جوړه کړه. اوس به ستاسو هېوادوالو پام د ببرک د هغې مرکې ژباړې ته را واړوم چې د خپل له شرمه ډک ژوند په پای کې يې دبي بي سي له خبريال مصطفی دانش سره ترسره کړې ده. هغه په خپله ويلي: (په ژوند کې مې چې ترټوله ستره زده کړه ترلاسه کړه دا ده چې هېڅ هېواد نه شي کولای د پردي ځواک په مټه خپلواکي ترلاسه کړي يا پرمختگ وکړي. بايد د وگړو وېلاړ 'اراده' ته درناوی وشي او له خپلواکۍ دې ساتنه وشي. هر ولس بايد په خپلو پښو په خپله ودريږي).

که څه هم دطالبانو له غيرولسي تگلارو سره هموغمره په ټکر کې يم چې د خلقيانو او پرچميانو له هغو سره. خودهغو شاه زلميو پر مټ دي برکت شي چې د ببرک د مړي پاتې شونې يې د افغانستان له سپيځلې خاورې څخه را وايستلې او بيرته يې د شوروي په لور د آمو په مست سيند کې د تل لپاره لاهو کړې اود هېواد له تاريخ څخه يې دغسې تورټکی د تل لپاره ورک وکړ. د سپيځلې مور په سپيځلو شيدو مو دلوی څښتن برکت

له ببرک کارمل سره د وروستنۍ لېدنې يادونه

بي بي سي

مصطفی دانش

د ختيز د چارو کارپوه

ښۍ خوا مصطفی دانش له ببرک سره د کتنې پر مهال

له ببرک کارمل سره زما د کتنې وروستنۍ نېټه چې ښه مې په ياد ده ۱۹۹۵ز کال ته ورگرځي .

د هغه لېدنې ته دافغانستان په شمال کې د حيرتانو کوشنۍ ښارگوټي ته ورغلی وم. تر دغه دمه درې کاله کېدل چې مجاهدينو په افغانستان کې حکومت کاوه او هېواد کې په کنډوالو اړولی وو.هېواد په ځپځپانده اړوپېچ کې ډوب وو خو کارمل له يادونو ليرې د هيرونې په نړۍ کې ژوند کاوه .

کله چې د پخواني ولسمشر مخ ته و درېدلم نو په لومړي سرکې مې و نه پېژانده. يو زوړ، درې وړې بوډا سړی مې ترمخه راښکاره شوچې د سرطان ناروغۍ پرژوند يې منگولې ښخې کړې وې. په تيرو کلونو کې مې د ارگ په ماڼۍ کې له لس ځله زيات ورسره خبرې کړې وې. هغه په سرې جگړې کې د ختيزې ټلوالې په کړيو کې د يوه مخورسړي په توگه مخوريزه نوم درلود. په تيرو کتنو کې يې پرخپل ځان د بې پايه ډاډ ، ولولواو احساساتو په ځپو کې دخپلو موخو په اړه خبرې کولې .

کارمل ماته په کتلو ډير خوښ سو. مخښه يې وغوړېدله او د يوه ورک شوي ملگري په توگه يې په غيږ کې ونيولم. گومان کووم زه يوازينی خبريال وم چې د هغو تورو ورځو په تورتم کې لېدنې ته يې ورغلی وم. ټول ورڅخه تللي ول. نه ورته ځانگړی روس ډاکټر وو،او نه هغه په سل هاوو بولندويان او جنرال چې يو وخت تر ده را تاو ول. ټول شيان يې له لاسه ورکړي ول او په سپکاوي او بې وزلي يې په دغه ليرې ښارکې په شړونې 'تبعيد' کې ژوند کاوه .

د شوروي اتحاد جمهوريتونو تر خپلې وسې له هغه گټه پورته کړه. خو نن چې شړل شوی ان هغه ته د ويزې له ورکولو ډه ډه کوي. هغه اجازه نه لري چې د درملنې او د خپلې کورنۍ د کتنې لپاره روسيې ته سفر وکړي .

له ۱۹۸۰ تر ۱۹۸٦ کال پورې له کارمل سره د خبرو اترو په ترڅ مې کې تل روسي لوی سلاکارويکتور پيتروويچ پليچکا د هغه ترڅنگ ولاړ لېده. هغه په ظاهري توگه د کارمل مخ ته سرټيټاوه خو په حقيقت کې يې پر هغه واک چلاوه او دهغه له لارې يې پر ټول افغانستان واک واکمني خپره کړې وه .

د هغه د واکمنۍ پـَیریا مهال هماغسې پای ته ورسیده چې پیل کړی وو: د شوروي په لاسوهنې او مټ. یوه ورځ ویکتور پیترووېچ پلیچکا د 'افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند' له دوه غړو سره یوځای کارمل ته ورغلل او له هغه یې وغوښتل چې د ځان د گوښه کېدلو 'استعفی' په لیک دې لاسلیک وکړي. کارمل ښه پوهېده چې که پښې ټینگې کړي نو د پخواني ولسمشر حفیظ الله امین برخلیک به چې په ۱۹۷۹ز کال کې د روسانو په نغوته ووژل شو، ورپه برخه شي.

په ۱۹۹۱ز کال کې د نجیب الله د حکومت له را پرځېدلو یوکال مخکې دکارمل (کیڼې خواته) لېدنې ته ورغلی وم.

په یاد لرم چې په ۱۹۹۱زکال کې د نجیب الله د حکومت له راپرځېدنې څه ناڅه یوه کال مخکې په کابل کې د هغه لېدنې ته ورغلی وم. هغه ماسکو ته له شړونې وروسته نوی افغانستان ته راغلی راستون شوی وو. شوروي خپلې وروستنۍ سلگۍ ایستلې.کارمل خپلوپخوانیو خانواکو 'اربابانو' ته یو پالیاله مریي 'مرید' نه وو. هغه اوس د روسانو پر (شیطاني) سیاست کلکې نېوکې کولې. له خپلواکې او د هیواد له ساتنې یې ټېرواهه. د افغانستان د پوځ گڼ شمیر لوړپوړي چارواکې تر هغه راتاو شوي ول. د هغوی یو شمیر په ۱۹۹۲ کال کې د نجیب الله د حکومت په راپرځولو کې ونډه دردلوده .

د شړل شوی واکمن د ژوند پای

بیرته به د ۱۹۹۵ کال حیرتان ته راسو. کارمل د مجاهدینو له منگولو ژوندی پاتی شوی وو خو له سیاسي اړخه مړ وو. په حیرتان کې زما ترمخ د یوه دړې وړې سړي په توگه ناست وو.هېڅ مخه او ارزښت یې نه درلود. کارمل یو تریخ اوسوړ یاد وو چې ډېر نېږد به د هیرَونې خاورو ته وسپارل شي .

د خدای پر امانۍ په مهال یې د سترې ستومانه او خوړلن غږ په ازانگو کې د ټول ژوند یبـره یا حاصل یې داسې را ته ووایه: (په ژوند کې مې چې ترټوله ستره زده کړه ترلاسه کړه دا ده چې هېڅ هېواد نه شي کولای د پردي ځواک په مټه خپلواکي ترلاسه کړي یا پرمختگ وکړي. باید د وگړو وېلاړ 'اراده' ته درناوی وشي او له خپلواکۍ دې ساتنه وشي. هر ولس باید په خپلو پښو په خپله ودرېږي) .

آیا دغه زده کړه د داسې یو چا لپاره چې له سیاسي چاپېریال څخه رټل شوی او پرتندي یې د 'هیواد پلوري او چوپړمار' ټاپه وهل شوې او اوس د مړینې په درشل کې دې کېدای شوای گټه ولري؟

آیا دغه زده کړه د داسې یو چا لپاره چې له سیاسي چاپېریال څخه رټل شوی او پرتندي یې د 'هیواد پلوري او چوپړمار' ټاپه وهل شوې او اوس د مړینې په درشل کې دې کېدای شوای گټه ولري؟

په ۱۹۹۵ کال کې د شوروي اتحاد له پرځېدلو وروسته کارمل بريالی شو چې د روس ويزه ترلاسه کړي او ماسکو ته ولاړ شي. يوکال وروسته هماغلته مړشو. خو کله چې په ۱۹۹۸ کال کې طالبانو حيرتان کلابند کړدهغه په قبرپسې گرځېدل او قبرېې ور والوزاوه. مجاهدينو د هغه د مړي پاتې شونې را وايستلې او وگړو ته يې وښودلې. په دې توگه هغه بدبخته سياستپوه چې تل يې د خپل هېواد له ښيرازۍ او آباتۍ خبرې کولې او د هغه د ورانۍ لا مل دی په خپله وو، د قبر په زړه کې آرامه شيبه ونه لېدله.

اخځ:له بي بي سي په ځانگړي توگه له مصطفی دانش څخه په مننې

http://www.bbc.co.uk/persian/afghanistan/story/2004/12/041220_aa_mdanesh.shtml

پښتو ژباړه: رحمت آريا

جولای ۲۰۰۸

د ۱۹۸۰ � ۸۲ زو کلونو په اوږدو کې په سویل لویدیزه آسیاکې د کې جې بي فعاله اقدامات

پښتو ژباړه : رحمت آریا

سپتامبر ۲۰۰۸زکال

د ۱۹۸۰ � ۸۲ زو کلونو په اوږدو کې په سویل لویدیزه آسیاکې د کې جې بي فعاله اقدامات

سرچینه د واسیلي میرتوخین د لاسوندونو آرشیف نېټه اپریل ۲۰۰۴

د لاسوندي پیژندنه :

د غه توکي د کې جي بي د آرشیفي لاسوندونو پخواني راټولونکي میتروخین، [د خپل کتاب" کي جي بي په افغانستان کې " ډبلیو پي ۴۰ له خپرولو وروسته] د سرې جګړې د نړیوال تأریخ د پروژې لپاره را برابر کړي دي. د آسیا په سویل او سویل لویدیزکې د شوروي د" فعاله اقداماتو" په اړه د میتروخین د یادښت لېکونو ټولې ټولګې د چاقاق شویو او په پټه را ایستل شویو توکو پربنسټ ولاړې دي اوپه ځانګړې توګه د سرې جګړې د نړیوال تأریخ د پروژې لپاره په درنښت ورکړل شوي دي او غوښتنه کیږي چې د دغو لاسوندونو د سرچینو په اړه د محدودیت د څرنګوالې یادَونې ولولې.

الف :

د شوروي لاسوهنې په افغانستان کې د ۱۹۷۹ زکال د دیسامبر له مباشتې را وروسته د نړیوالې ټولنې پریکنده او خوځنده غبرګون را وپاراوه. د دې لپاره چې کې جي بي په افغانستان کې د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو او د هغه د ځواکونو د کړنو په تړاو د منفي غبرګونونو را ټوکېدلې لرې راشنډه کړي نو د نا سمو اوغلطو مالوتو د خپراوي په ګډون يې ګڼ شمیر اقدامات تر لاس لاندې ونیول .

کې جې بي نوي دکتورین را وزیږول چې له مخې به يې ویل : کې جې بي له دښمن سره د جګړې لاره نه ده غوره کړې بلکه جګړه د دښمن د کړنو پربنسټ وربانديې تپل شوې نو له دې امله د کې جې بي ټولې کړنې په فرضي توګه قانوني او پر ځای وي .

]،، [دغلطو او بې لارو کوونکو مالوتو خپـَرَونه د شوروي د کمونیست ګوند د لاس اوزار ول، دا د څارکښیزو کارونو یوه بشپړونکې ، اړینه ، حتمی او پټه برخه ده. دا نه یوازې زموږ وګړو ته ګټه رسوي بلکه د نړۍ په هر ګوټ کې د کارګرې پاړکې "طبقې" لپاره هم ګټور دي؛ دا په خپله د پرمختلونکي انسان لپاره د نړېوالې مرستې یوه بڼه ده او د لویدیزو کمپنیو له هغو بې لارو کوونکو مالوماتو څخه په بنستیز ډول توپیر لري چې په خپله تومنه کې يې د وګړو د ټولنیزنظر د راخپلولو لپاره پټ ساتلي دي. د کي جې بي د ناسمو مالوماتو علمیات پرمختللي دي؛ هغه په برلاس

د بې لارې کولو لپاره را جوړ شوي خو د بې لارې کولو موخه يې دښمانان دي نه کارګري وګړي، دا مالومات يا د پانګوالو واکمنو کړيو د بې لارې کولو لپاره دي چې په بل ډول او په بې لارۍ کې عمل وکړي ، يا د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو د ګټو د خوندي ساتلو لپاره دي چې له مخې يې د هغوی [د پانګوالو � ژ] د کړنو مخنيوی وکولای شي؛ اويا د سولې د ټينګښت او ټولنيز پرمختګ لپاره دي. دا مالومات د نړيوال ديتانت "بې وسلو کولو" لپاره دي، دا مالومات انساني دي اوپربنسټ به يې داسې يو سپيڅلي چاپيريال رامنځ ته شي چې په خټه کې به يې د انسانيت ځلانده راتلونکي نغښتې وي] ،، [

]،، [د ټولو فعاله اقداماتو ټولېزه ارزښت په دې کې دی چې د ليږل شويو او خپرو شويو مالوماتو درښتونولی او د هغود رښتونې سرچينې موندل ګران خواغيزمنتوب يې د ګټې د ضريب په توګه هغه مهال څرګندېدای شي چې په لږ لګښت اولږو هڅو ستري پايلې او ګټې را وزيږوي. د بې لارو کوونکو مالوماتو بڼې په ټوليز ډول په درېو ډولونو دي � (ليکلې) لاسوندې، (شفاهي) غيرلاسونديز، نندارېز (نمايشي)] ،، [

]،، [د کې جي بي په استوګنځايونو [په بهرنيو هيوادونو کې د سفارت ځانګړي کارکوونکي، سوداګران، سلاکاران او نور- ژ] کې په فعالو اقداماتو پورې اړوند استوګن کسان په خپلو اړوندو کارونو کې د خپلو کړنو پازوالي "مسؤوليت" په خپله په غاړه لري. په لويو استوګنځايونو کې د ځارکښيزو "جاسوسي" کارونو په اډانه کې فعاله اقدامات د اړوند سرې له پلوه په خپله سر ترسره کيږي او لارښوونه ورته نه کيږي؛ له دې امله د دغسې کارونو د سرته رسولو لپاره کارپوهان او ازمويل شوي کسان ګومارل کيږي. د کې جي بي د سر مشر د ۱۹۸۲ز کال د اپريل د مياشتې ۰۰٦ لارښود ليک حکم کوي چې د ديپارتمنتونو ايف سي ډي [د لومړي لاس لوی مشران] ګان او د هغه پرسونل بايد او په هرو مرو توګه د فعالو اقداماتو په تر سره کولو او په هغو کې د ګډون کولو دنده په غاړه راواخلې؛ ددغسې کارونو په ترسره کولو کې ځوان افسران بايد له يوې آزموينې څخه راتير شي اودا په خپله د فعالو اقداماتو يا ځارکښيزو فعاليتونو د يوه ډول په توګه پيژندل کيږي. هغه افسران چې د [الف] ډوله خدمتونه ترسره کوي بايد د نوښتونو د رامنځ ته کولو ورتيا ولري او د ساده او پيچلو کارونو په تر سره کولو کې له ځانه رَنِه ورتيا راڅرګنده کړي. هغه کسان چې د ورځنيو اړوندو کارونو په ترسره کولو کې لارښوونو ته اړتيا ولري، هغوی د دغسې کارونو لپاره وړ نه بلل کيږي] ،،[

ب:

د ۱۹۸۰زکال د فبرورۍ په مياشت کې اندروپوف د کې جي بي لپاره د پاکستان په تړاو د اقداماتو يوه تګلاره و منله چې لاندينۍ ځانګړتياوې يې درلودلې:

]،، [۱ . کې جي بي بايد د ايس سي دي [په دويمه کچه د لويو کاري مشرانو- ژ] له لارې په ماسکو کې مېشت پاکستاني سفارت او مأموريت ته مخګواښنه (اخطار) وروليږي که چيرې د [پاکستاني مشر] ضياالحق په سياسي دريز کې روښانه او اغيزمنې کرښې راڅرګندې نه شي، او پاکستان د امريکا او چين لارښوونو ته غاړه کښيږدي چې

له مخې یې د پاکستان خاوره د افغانستان په وړاندې د یوې مُدامیزې (دایمي) اډې په توګه را وکارول شي نو د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د ختیزپیژندنې اکاډمي ته به لاړشوونه وشي چې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د پولو د خوندي ساتلو په ګټه په پاکستان کې د بلوڅي او د پښتني زبیښاک ضد غورځنګ او همدا رنګه د پوځي رژیم د کورنیو مخالفینو په تړاو دې د لارو چارو د لټونې او څیړنې کار راپیل کړي .

۲ . د عملیاتي چـلونو یا تخنیکونو د کاروَنې له مخې دې په مرکز کې را جوړې شوې شپې پاڼې یا شبنامې اسلام آباد او کراچۍ ته ولېږل شي؛ دغه شپې پاڼې دې د پاکستاني پوځ د یو شمیر افسرانو د نامه له پلوه ولیکل شي او په هغو کې دې ددولت کورنۍ او بهرنۍ پالیسۍ په کلکه وروغندل شي چې له پایلو یې دغه هیواد ته د شتمنیو یا مادیاتو د لویو تاوانونو د رسولو هېله کیږي .

۳ . د " سردار" تر سرلیک لاندې دې درې سوه شپې پاڼې راجوړې شي او په هغه دې کې پر دولت کلکې ګوت نیونې وشي او څرګنده دې شي چې وګړي ددولت له ټولنیزې تګلارې او پوځي کړیو څخه په ټینګه سرټـکاوی لري.

۴ . د پاکستان په سیمه یزو رسنیو کې دې داسې جړې ور وکـړل شي چې ګنې پوځي رژیم په درواغو د افغانستان په تړاو له حالاتو څخه د ګټو د را پورته کولو په پلمه غواړي خپله پوځي وړتیا لا پیاوړې کړې او له دې لارې غواړي په ټول هېواد کې د خپلې واکمنۍ اغیزو ته لا اوږد ژوند او پراختیا وربه برخه کړي اوپه دې پلمه غواړي تر یوه ناڅرګند وخت پورې د سیاسي ګوندونو او ډلو ټپلو پرفعالیتونو بندیز ته دوام ورکړي .

۵ . په بنکاک کې د پاکستاني مأموریت له غوړونو دې ور تېره شي چې د ضیاالحق د رژیم په وړاندې د راکټېدلو ټولنیزو - سیاسي ناخوښیود څېو په پام کې لرلو، د کارتر په اداري کې پاکستان ته د پوځي مرستو د ورکړود ګټو په اړه شکونه راپارېدلي دي. د امریکا د بهرنیو چارو وزیر [سایروس] وینس او دهغه مرستیال دواړوپه پام کې نیولې چې د امریکا د سیاست د یوې بلې ستړې تیروتنې د مخنیوۍ لپاره دا اړینه بولي چې په پاکستان کې د پوځي رژیم پرځای دې داسې یو رژیم راوستل شي چې د پاکستان ټیکاو او امن داډ من کړای شي .

٦ .په هندوستان کې سروزیرې ګاندهي ته دې مالومات ورکړل شي چې پاکستان د امریکا له لېږې پوځي مرستې څخه خوښ نه دی ځکه چې امریکا پر پاکستان داسې اړونه (شرایط) را منلي چې ګنې امریکا به په دې اړ د مرستې د ورکړې لړۍ ور وغځوي چې پاکستان د اټومې سرګلولې له چـولو څخه لاس پرسر شي. پاکستاني مشران په بیړه هرلورې ته لاس اوپښې اچوي چې د افغانستان له حالاتو څخه په ګټې اخیستنې له امریکاڅخه ډیره وسله تر لاسه کړي او تر څنګ یې د پاکستان د اتومي بم د جوړولو په وړاندې را ولاړ شوي بندیزونه لیرې کړي .

۷ . د ملګرو ملتونو د مشرتابه له لارې دې د ایران استازو ته خبر ورکړل شي چې پاکستان ته د پوځي مرستو په را ډیریدا اوس امریکا د بلوڅستان په ګډون د پاکستان په خاوره کې د ایران د خاورې د سرحدي پولو په ورڅیرمه سیمو کې د پوځي اډو د جوړلو په لټه کې ده. پاکستاني مشران امریکا ته د دغه انحصاري حق د ورکړې لېواله دي .

۸ .د ناپیپلتوب د غورځنګ د هیوادونو په ټولو کړیو کې دې د پاکستان د بهرنۍ پالیسۍ د سپکولو اوبې اعتباره کولو لپاره ګامونه رااوچت شي او ټینګار دې وشي چې پاکستان د ناپیپلتوب د غورځنګ د کړنلارو له کرښو څخه اوښتې ځکه چې پاکستان دوه وو سترو ځواکونو امریکا او چین ته اجازه ورکړې چې هیواد یې په آسیا کې د هغوی د لاس د اوزارو په توګه را وکارول شي .

۹ .په هندوستان، سیریلانکا، بنګله دیش، نیپال، اندونیزیا، اُردن، ایتالیا او فرانسه کې دې د خَپـرَونو د خپراوي لړۍ نوره هم را وغځول شي او ټینګار دې وشي چې د پاکستان د ځارکښیزې اداري او دهغې اداري اړوند کسان نیغ په نیغه د افغانستان په کورنیو چارو کې د وسله والې لاسوهنې په سمبالولو کې را ښکېلې دي] .،،[

د ۱۹۸۰زکال د سپتامبر په دویمه کرچکوف [ولادیمیر د کې جي بي مشر] د پورتني پلان د مودې را غځېدنه ومنله. د کې جي بي د مرستیال وي الف چوخروف ترمشرۍ لاندې د[ایف سي دي] تر کچې یوه کاري ډله راجوړه شوه چې د [ک] او [آر تي] د ادارو د لومړیو درجو خدماتو [الف]او د ۸، ۱۷ او ۲۰ دیپارتمنتونو استازو په کې ګډون درلود. ډلې ته دنده ورپه غاړه شوه چې جاسوسي اقدامات دې تر لاس لاندې ونیسي او د ټولو [ایف سي دي] ګانو ګډ او را اوچتېدونکي ګامونه دې له یو بل سره همغاړې او ترځنګ دې د پلي کولو ځارنه هم وکړي. د [الف] د خدماتو د دریم دیپارتمنت مشر ډګروال وي ریخلوف، د چوخروف د کاري ډلې دغړي په توګه وټاکل شو او دنده وروسپارل شوه چې د فعاله اقداماتو د پلي کولو ځارنه دې وکړي او دهغو له پایلو څخه راټول شوي مالومات دې د همغاړي کولو په موخې په یوه ټکي کې راټول کړي .

د ۱۹۸۱ زکال د فبرورۍ په مباشت کې کاري ډلې د " تورخم" تر پورَني (مستعار) نامه لاندې د عملیاتي پلان ډېرې برخې را جوړې کړې. دغه پلان باید په ګڼ شمیر هېوادونو کې تر سره شواى واى، او د همدغه پلان تر رڼا لاندې نورو جلا جلا او ځانګړو بشپړونکو پلانونو باید لاندینۍ ځانګړتیاوې درلودلاى:

-د ضیاالحق له رژیم سره سوله؛

-په پاکستان کې د امریکا او چین د دریزرا کمزوره کول؛

-له ایران سره د اړیکو بـَدَولو ته ملا راتړل؛

-د پاکستان او هندوستان ترمنځ د روانو شخړو پرسر اور را تازه کول؛

-دهند-پاکستان په اړیکوکې نوېو پارونو ته لاس اچول؛

-شخصأ د ضیا الحق پروړاندې د اندیرا ګاندهي او د هندوستان د نورو مشرانو په زړونو کې د کرکې او شکمنۍ د احساس را پیاوړي کول؛

-د هند او د نړۍ د نورو هېوادونو د مسلمانانو په سترګو کې له هغه (ضیاالحق � ژ)سره زموږ د رغښتې یا سازش د احساس راژوندي کول؛

-د هندوستان دولت دې را وهڅول شي چې پر پاکستان زور واچوي او اړ دې باسي چې د افغان له یاغیانو څخه لاس په سر شي؛

-د پاکستاني کډوالو" مهاجر قومي غورځنګ �ژ" او د ولسپالو د غورځنګ فعالیتونه دې را سمبال شي؛

د افغان مهاجرو تنظیمونه دې له یو بله را جلا کړای شي -

د افغان کډوالو په وړاندې دې د سیمه ییزو وګړو کرکه او دښمني نوره هم پیاوړې شي .

-د ایران او هندوستان له غوړنو دې ور تیره شي چې د پاکستان د پوځي ورتیا د پیاوړي کولو موخه نه یوازې د افغانستان په وړاندې دښمنۍ ته د چمتوالي لپاره بلکه دغه دښمني د هندوستان او ایران په وړاندې هم ده.

هندوستان په دې را و توانېد چې ضیاالحق ته ور څرګنده کړي چې د افغان کډوالو په سترګو کې د هندوستان ضد حساسات را ژوندي کوي او په هندوستان کې د پاکستان په ګټه افغان پټ مأمورین په کار اچـَوي. همداشان پلان :

-د هندوستان او نورو هېوادنو له پلوه د پاکستان په وړاندې د تبلیغاتو په پیاوړي کولو او هندوستان ته د پاکستان له پلوه د نیول شوي کشمیر د بیرته ور ګرځولو د یوې کمېټې په جوړولو ټینګار کوي.

-بې لارې کوونکي مالومات دې د ګاندهي له غوړونو ور تیرشي چې امریکا ، پاکستان او د چین د وګړو ولسي جمهوریت د جمو او کشمیر د اړوپېچ د بې ثباته کولو لپاره غواړي په ګډه پوځي عملیات ترسره کړي .

په بنګله دیش کې زموږ ټولیزه وګړنیزه موخه دا وه چې د ضیاالرحمن رژیم دې د افغان انقلاب ضد ډلو ټپلو له ملاتړه لاس په سرشي، د بنګله دیش او پاکستان ترمنځ دې د شخړو وړ د سکالو اورته لا لمن ووهل شي؛ د بیلګې په توګه د پاکستاني کډوالو بیرته راګرځېدنه، د بانکي شتمنیو ویشنه او دغو ته ورته نورې، او ټینګار دې وشي چې د بنګله دیش په اقتصادي بیرته پاتې کې د پاکستان واکمنې کړی پخه ونډه لري. لومړنۍ موخه دا وه چې د افغانستان د والي ډیموکراتیک جمهوریت په وړاندې د امریکا، پاکستان او د چین د وګړو د ولسي جمهوریت د فعالیتونو مخه را ونیول شي. په ۱۹۸۱ او ۱۹۸۲ زو کلونو کې د "تورخم" د عملیاتو په اړانه کې د لاندینیو فعاله اقداماتو را پورته کول په پام کې را نیول شوي ول:

لومړی :

-د شیعه د مذهبي ډلو له اړخه او نامه دې شپې پاڼې ور جوړې اوپاکستانی رژیم او له امریکا سره د هغه همکاري دې پکې په کلکه ور وغندل شي. په شپې پاڼو کې دې د ایران د لاس لرلو نښې نښانې ورڅرګندې کړای شي او په

لېکنه کې دي د آیت الله خمیني له خولې پرضیاالحق نیوکې وشي. د شپې پاڼو د شیندلو لارې چارې: شپې پاڼې دې د ګڼ شمیر ودانیو پردیوالونو ونښلول شي، په اسلام آباد کې په ورځپاڼو او د بهرنیو هیوادونو په مأموریتونو " سفارتونو" کې دې خپرې شي او په کراچۍ کې دې وشېندل شي .

-(د "سردار" د لړۍ د یوې برخې په توګه په انګلیسي ژبه دې) په پاکستان کې د وسله والو بیلتون پالو له پلوه شپې پاڼې ور وشیندل شي، او په هغو کې دې ور څرګنده شي چې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت او هندوستان په وړاندې د ضیاالحق د را خپلو شویو پالیسیو په اړه د پاکستان په پوځي کړیو کې عمومي مخالفت مخ په را کـتېدلو او ډیرېدلو دي او رژیم د پردیو د ګټو لپاره لکه د امریکا او د چین د مریيتوب پړی په خپله غاړه کې اچولی دی. دغه شپې پاڼې دې په اسلام آباد او کراچۍ کې ور خپرې شي .

-پورتنۍ شپې پاڼې ته وَرته یوه بله بېلګه دې د یوه شخصي لیک په توګه د پاکستان د کورنیو چارو د وزیر محمد هارون په نامه چې په دولت کې د لړکي شیعه استازیتوب کوي د ایراني مشر امام خمیني په لارښوونه ولېکل شي. په لېک دې راڅرګنده شي چې ضیاالحق په پام کې لري په پاکستان کې د شیعه په وړاندې ټینګ بندیزونه را منځ ته کړي او له دې امله دوی [شیعه وګړي- ژ] له خپلو ایراني ورونوڅخه غواړي چې ددغې ویرې مخه راونیسي. ددغه لېک یوه کاپي دې د پاکستان د پوځي ځانګړو استخباراتو یوه مشر ته د یوه " خیرغوښتونکي " له پلوه ور ولیږل شي .

د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې د بلوڅو او د مېشتو پاکستاني مخالف ځواکونو د په کار اچولو د وړاندیزبرخې یا جیزئیات رابشپړې کړئ .

د سولې ټول لاسوندي د ګڼ شمیر هېوادونو په رسنیو کې خپاره کړئ] ،، [

دویم] ،،[

په ټول زور او ځواک د پاکستان په وګړو کې د افغان مهاجرینو په وړاندې دښمنۍ را سختې کړئ او پاکستان ته د افغانانو د راکډوال کېدلو د بهیر په وړاندې شوني خنډونه رامنځ ته کړئ .

د پاکستاني ټولنې په منځ کې له ډندورو ډک مالومات را خپاره کړې او ټینګار وکړئ چې د ضیاالحق رژیم په خپل رښتوني اړخ کې نه غواړي د افغان کډوالو ستونزې راحل کړي او له کډوالویه ګټې اخیستنې غواړي دغه ستونزه په یوې تل پاتې یا دایمي نه حل کېدونکې ستونزې راواړوي. د افغانستان له ډیموکراتیک جمهوریته د را کډوال شویو افغانانو شمیره او شتون پاکستان ته دا وسه وربخښي چې په لویه کچه مرستندویه توکي د هغوی په نامه له نورو راټولې کړي، دولت غواړي چې د بلوڅانو او پښتنو ولسپاله غورځنګونه یوې ګوښې ته کړي او د هغوی په سیمو کې خپله واکمنۍ نوره هم پخه او پراخه کړي.

-د پاکستان دولت او د خبریالانو کړیو ته مالومات ورسوئ چې د افغان کډوالو مشران د بېلګې په ډول [بنسټپاله اسلامي مجاهدین د (اسلامي ګوند) لارښود] ګلبدین حکمتیار او ن. محمد [ښايي نبي محمدي وي � ژ] هڅه کوي چې پښتانه ټبرونه تر خپلې اغیزې لاندې راولي او له هغوی سره ژمنه کوي چې د افغانستان او پاکستان په خاوره کې یو نوی دولت د خپلواک پښتونستان تر نامه لاندې رامنځ ته کړي.

د پاکستان د څارکښو ادارو د څانګو له غوړه ور تیره کړئ چې افغان کډوالوته د را رسیدونکې وسلې ستره برخه د هغومخالفو سیاسي ګوندونو پر پلویانو اورسمي چارواکو پلورل کیږي چې په پاکستان کې مېشت له افغان انقلاب ضد مخورو سره دایمي نا څرګندې اړیکې ټینګې کړې دي.

د هېواد د رسنیو له لارې ډنډورې راخپرې کړئ چې په پاکستان کې د مېشتو افغان مشرانو په منځ کې یووالی او یو موټی والی نسته، هغوی د ضیاالحق له ادارې څخه خوابدي شوي او غواړي چې د امریکا له څارکښو ادارو، د چین د وګړو له ولسي جمهوریت او له سعودي عربستان سره د پاکستان له څارنې او منځګړتوب پرته اړیکې راټینګې کړي .

ددې لپاره چې په افغان کډوالو کې ګډوډي رامنځ ته شي نوپه خپله د افغانانو د مرستې له لارې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت له څارکښو ادارو څخه دې په دغه اړه کارواخیستل شي] .،،[

]،، [دریم

د پاکستان د اټومي بمب په تړاو د واشنګتن، پیکنګ او د ضیاالحق درژیم تر منځ د اړیکو د خرپړ کولو لپاره د فعاله اقداماتو د کارونې چارې تر لاس لاندې را ونیسئ .

-د هندوستان، بنګله دیش او د نورو هېوادونو له غوړونو دا مالومات ورتیر کړئ چې د شوروي سوسیالیستي جهموریتونه غواړي تاسو د هغو هېوادونو په کتار کې راودروي چې غواړي شوروي پلوه وي. یو شمیر اقدامات دې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د ټولو ځواکونو له ستر درستیز سره په ګډه تر لاس لاندې ونېول شي .

-د آسیايي هېوادونو رسنیو ته په ډیلي ، ډاکه ، کولمبو او په دغو هیوادونو کې د پاکستاني مأموریت سفارتونو ته دا مالومات له غوړونو ورتیر کړي چې د امریکا او پاکستان ترمنځ د پوځي همکاري له پايلې څخه به د پاکستان په خاورې کې د امریکا د پوځي اډې جوړېدنه هرو مرو را وزیږیږي، د هغه هېواد د پوځي سلاکارانو بې شمیره ډلې به راشي او د پاکستان د خاورې په سمندري څنډو کې به امریکايي بیړۍ را تمې شي او د دې ترڅنګ به د پاکستان اړیکې له اسلامي او د ناپییلتوب د غورځنګ له هېوادونو سره خړې پړې او د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو اتحاد، هندوستان او ایران به د پاکستان په وړاندې د یوې ګډې لیکې په راجوړولو کې له یو بل سره را همغاړې شي او دا به د ضیاالحق د رژیم مخالفینو ته ښه پیاوړې پلمه په لاس ورکړي او په ټینګ درېز به په پښو را و دریږي .

-د هندوستان او د ملګرو ملتونو د سکرتر جنرال د همکارۍ په شوني والي کې امریکا ته دا مالومات ور تیر کړئ چې پاکستان ته د پوځي مرستو د پراخېدنې په اړه د ریګن د اداري پلانونه به د ضیاالحق د رژیم په وړاندې د مخالفو ډیموکراتیکو کړیو ټېنګ غبرګونونه را وپاروي. که د ضیاالحق کم پاینښته د یکتاتور او ځانغوښتونکی رژیم را وپرځېږي نو په دغه هېواد او په ورته کچه په ایران کې به امریکايي ضد احساسات را وپاریږي .

-د هنګریانو له لارې د ناتو د چارواکو کړیو له غوږونو د ضیاالحق د رژیم ضعف او بې وسۍ او په پاکستان کې د پاکستان د پوځ په ګډون د مخالفینو د ځواک د وَدې راچـَتـَکېدنه ور تیره کړئ او ټینګار وکړئ چې هېواد د بې ثباتۍ پر لور درومي .

په ډاکه کې په ولسي جرګه کې د ولسي جرګې د غړو له پلوه پوښتنې او خبرې را تودې کړئ، د وګړو، مخورو سیاسي کسانو او د لویو مخالفو ګوندونو له پلوه خبرتیاوې را خپرې کړئ ، پردولت دې زور راوستل شي چې د " بیهاري" کډوالو د بیرته راستندیدونکو د ستونزو په هوارۍ کې دې له ځیر او احیتاطه کار واخلي اوبنګله دیش ته د ملګرو ملتونو د منځګړي کمیسیون لپاره دې لاره هواره کړي او پرپاکستان دې زور واچوي چې د پاکستاني کډوالو را ستنېدا دې په ډېرې بیړنۍ توګه تر لاس لاندې ونیسي او د ضیاالحق رژیم دې را اړباسي چې د سعودي عربستان له پلوه ورکړل شوې وړیا بسپنه دې د افغان انقلاب ضد کړیو د مرستې لپاره نه بلکه د همدغو کسانو په بیرته راستنېدا کې ولګولي .

-په ډېلي کې مالومات راخپاره کړئ چې امریکا او ناتو غواړي د هندوستان پروړاندې په سویلي آسیا کې یوه ټلواله رامنځ ته کړي چې په هغې کې به پاکستان کارنده او څرګنده ونډه ولوبوي. لویدیز هېوادونه نه یوازې غواړي چې پاکستاني پوځ راپیاوړي کړي بلکه د هندوستان په وړاندې د پاکستان ورانکارو فعالیتونو ته لاټینګه اوړه ورکړي او غواړي د هندوانو او مسلمانانو ترمنځ د شخړو لمبو ته لا لمن ووهي او د سیکهه د بیلتونپالو ملا ور و تړي چې یو خپلواکه خالسلیستان " (خالستان ـژ) رامنځ ته کړي .

-په ډاکه کې میشتو هندي دیپلوماتانو ته د هندوستان په وړاندې د پاکستاني مشرتابه د تیري ګرو موخو او د جـَنـَتـا " پټو ګوندونو �ژ" د ستراتیژیکو پلانونو په اړه راکاږه شوي مالومات خپاره کړئ چې ګنې ددغو ستراتیژکو پلانونو موخه د هندوستان په لوېې نیمې وچې کې د هندوستان د هر اړخیزه دریز راټیټول دي چې د امریکا او د چین د وګړو د ولسي جمهوریت له پلوه ترلاس لاندې نیول شوي او پایله یې د پاکستان د پوځي ورتیا په پیاوړي کولو ور اوړي .

-په تهران کې په پرله پسې توګه بې لارې کوونکي مالومات را خپاره کړئ چې ګنې پاکستان له افغان کډوالو څخه په کاراخیستنې غواړي بلوڅو او عربو بیلتونپالو ډلو ته په ایران کې وسلې ورتیرې کړي چې د خوزستان [د ایران په

سویل لویدیز کې]، سیستان [د ایران په ختیزکې] او د بلوڅستان په ولایتونو کې د ګډوډۍ ډله یزې دولتي ضد پیښې را وپاروي] ،، [

د ۱۹۸۱زکال د مارچ په مباشت کې د "تورخم" پر عملیاتي اقداماتي پلان سربیره د "ګوادر" تر نامه لاندې یو بل څنګیز پلان را وزیږول شو او موخه یې د بلوڅانو له ستونزو څخه په ګټه اخیستنې پرپاکستان د اغیزو شیندل او پیاوړي کول ول. د ایف سي دي [الف] د مشرمرستیال ډګروال م. الف کراپیوین ددغې تابیا د پلي کولو پازوالي په غاړه درلودله .

د "ګوادر" عملیاتي پلان د لاندینیو ځانګړتیاوو په لرلو داسې دی :

]،، .[د افغان د استخباراتو او په اسلام آباد او کراچۍ کې د کې جي بي د میشتو څانګو له لارې د بلوڅانو مشرانو ته د پاکستاني چارواکو د موخو په اړه را کاره شوي مالومات ورتیر کړئ چې ګڼې پاکستاني چارواکي غواړي په بلوڅستان کې د افغاني کډوالو شته والی را قانوني کړي او هغوی ته حق ورکوي چې دایمي استوګنځي را جوړ کړي او هغوی به حق ولري چې پووندې او باړې په کار یوسي او خپل څاروي به پکې وپیایي .

-له افغاني وسله والو ډلو سره د یو شمیر بلوڅي ډلو د نښتو را پارولو ته اوږه ورکړئ .

-اروپا ته د بلوڅانو له ټاکلي استازي سره د اړیکو د ټینګولو او ساتلو شوني والی تر آزمایښت او څیړنې لاندې ونیسئ چې له هغې لارې په بلوڅي غورځنګ کې دننه حالات وڅیړل شي، پرهغو اغیزه وشیندل شي او داسې ژمنې پکې راژوندۍ شي چې ګڼې د شوروي اتحاد سوسیالیستي جمهوریتونه به ددوی غورځنګ ته پراخه مرسته وربرابره کړي .

-په افغانستان کې د بلوڅي راډیو د ستیشن د جوړولو د تخنیکي اړخونو شونتیا په پام کې را ونیسئ چې پربلوڅي وګړو د یوه خپلواکه هېواد د را جوړولو په موخه د جګړې کولو غږ وکړا ی شي .

-د افغانانو له لارې دشپې پاړو د شیندلو لړۍ را پیل کړئ چې له مخې یې د بلوڅي وګړو او افغان کډوالو ترمنځ اړیکې لاپسې اور واخلي .

د پاکستاني مشرانو له غوړونو کاره مالومات ورتیر کړئ چې امریکا د بلوڅانو له ستونزې څخه په ګټه اخیستلو ځانګړې موخې لري او په پام کې لري چې د ضیاالحق پر رژیم زور واچوي چې له پاکستانه د افغانستان په وړاندې د نا اعلان شوې جګړې د سمبالولو لپاره د یوه پیاوړي مورچل په توګه کار واخلي .

-د سي آی اې په اړه بې لارې کوونکي عملیاتي مالومات را خپاره کړئ چې ګڼې د غې اداري په غیر مستقیم ډول د یو شمیر سیاسي مخورو کسانو ،د بیلګې په ډول[شایي د ایران پخوانی سر وزیر شاه پور] بختیار او [پخوانی ایرانی جنرال غلام علي] اویسي له لارې اویا نیغه په نیغه بهرته د را کډوال شوی او یا په کور کې دننه د بلوڅانو له یوشمیر

مشرانو سره اړیکې را ټنیګې کړې دي. ددې لپاره چې باور يې راشي نو د بلوڅانو له پلوه يو شمير ظاهري ليکونه راټول کړئ چې په امريکا کې د پاکستان سفارت او يا په آسيايي هېوادونو کې پاکستاني سفارتونو ته يې ورلېږلي وي او په لېکونو کې دې ضياالحق او په پاکستان کې نورو دولتي او پوځي مشرانو ته ګواښونه شوی وي. دا دې هم روښانه کړای شوی وي چې بلوڅي مشران د امريکا له چارواکو څخه مالي مرسته ترلاسه کوي او د يوه خپلواک بلوڅستان د راجوړلولو په بدل کې ځانګړې خدمات او مرستې تر لاسه کوي .

-د ايراني مشرتابه له غوړونو کاږه مالومات ور تيرکړئ چې امريکا ځانګړي موخې او اقدامات په پام کې لري ددغو اقداماتو له لړيو څخه يوه يې د "ساواک" [د ايران د څارکښې اداري] د پخوانيو څارکښانو ګومارل دي او ګڼې امريکا په پام کې لري چې له ايرانه ايراني بلوڅان راټول اوله پاکستاني چارواکو سره له غاړه غړۍ کېدلو وروسته د پاکستان په خاوره کې يو يوموټی خپلواک بلوڅستان را منځ ته کړي .

-په کولمبو کې د پاکستاني ديپلوماتانو له غوړونو ورتيره کړئ چې د ليبيا له مشرتابه څخه په را اخيستل شويو خبرو کې پاکستاني بلوڅو مشرانو له ليبيا څخه د يوه خپلواک هېواد په راجوړولو کې د مرستې غوښتونکي شوي او د ليبيا لوړپوړي چارواکي په دغې غوښتنې غور کوي. د پاکستان د بلوڅانو وسله وال اقدام هغه مهال بيرته په شا کيدلای شي چې په هيواد کې ولسي ژوند خوندي او ډيموکراته لاره راخپله او له بلوڅستانه افغان کډوال بيرته خپلو کورونو ته ورستانه کړای شي .

-له افغانانو سره يوځای او په ګډه په دولتي ضد پارونو کې د بلوڅانو رانښلول تر پام لاندې ونيسئ او څرګنده کړئ چې څه ډول مرستې دې ورته ورکړل شي .

-د [فلسطين د خپلواکۍ د اداري مشر] ياسر عرفات او د ګڼ شمير هېوادونو رسنيو ته دا مالومات ورسوئ چې پاکستان غواړي پر اسرائيلو د يورشلم پرسرد اسلامي هېوادونو د قهر ملا راماته او ددغې سکالو پر سر د هغوی يو موټی والی را دړې وړې کړي. که د اسلامي هېوادونو د اسلامي کنفرانس بيړنۍ غونډه را وبلل شي نو امريکايانو پاکستان ته دنده ورسپارلې چې د ټولو پام د افغانستان سکالو ته را واړوي او د يورشلم په تړاو پراسرئيلو د اسلامي کنفرانس د پريکړو را ماتول به د امريکا او اسرائيلو له پلوه وستايل شي] .،، [

د چوخروف کاري ډلې د يوې نوې قهرراپارونکي خبرې د اړخونو راجوړول په پام کې ونيول � دا د هندوستان او پاکستان ترمنځ د خپلواک کشمير پرسر د ستونزې لا پراخول او په افغانستان کې په پرديس کې د يوه خپلواک او آزاد بلوڅستان دولت را جوړول ول. خو د ددغې سکالو د څو اړخيزه نا ډاډ والي او د حالت د پيچيلتيا په پام کې نيولو سره د دغې ستونزې له را کټَهَولو څخه لاس واخيستل شو .

دې ته ورته ډيرې اقدامات تر لاس لاندې ونيول شول او د پاکستان د ډيموکراتيکو ځواکونو د پياوړي کولو لپاره شرايط رامنځ شول. د پاکستان د خلق د ګوند يا پيپلزپارټي له استازو، تحريک استقلال ، د مسلم لېګ د ګوند له

ټولو ځانګو ، د مساوات له ګوند، د پاکستان د نشنل ډیموکراسي له ګوند، د پاکستان له نشنل ګوند او د هېواد له نورو ولسي � ولسپالو ځواکونو سره کارونه ترلاس لاندې نیول شوي ول .

د فعالو اقداماتو د پلي کولو لپاره په بهر کې د کې جي بي د میشتو څارکښو"جاسوسانو" او د کې جي بي د قرغزیا، تاجکستان، ترکمنیا او آزربائـیجان دغړو د په کار اچولو شونتیا را ډګر ته شوه .

ج

د فعاله اقداماتو ډېري برخې په اسلام آباد کې د " نوا" تر نامه لاندې په خپریدونکې مهالنۍ کې چې د مېشتې کې جي بي له لوره ځارل کېدله ځای پرځای شوې وې.

په ۱۹۸۰زکال کې ۲۳۹ مقالې د "الف" د ډلې اقداماتو پورې اړوند خپرې شوې، د ۱۹۸۰زکال په لومړۍ نیمایۍ کې، د ټولو خپرو شویو شمیره ۲۱٦ ته را ورسیدله. کله چې د افغانستان په اړه د پاکستان � افغانستان اړیکې تر شننې لاندې نېول کېدلې، مهالنۍ به ګڼ وختونه د افغاني ضد او شوروي ضد دریزونو په راخپلولو کې خپلې شننې کولې. د همدغې مهالنۍ لسمه ګڼه د امریکا له رسنیو څخه په را اخیستنې د ضیاالحق وینا را اخلي اوڅرګندوي چې د شوروي اتحاد سوسیالیستي جمهوریتونو غوښتل د خلیج فارس له لارې ځان ته د ننوتلو لاره را پیدا او د پاکستان لاس د شا له لورې ورو ترې. د مهالنۍ ٤٦ ګڼې د " نوای وقت " لیکنه د دویم ځل لپاره را خپره کړه او شننه یې وکړه چې دغه ولس ولې د شوروي پوځ د ملګرو او خپلواکۍ بخښونکو په توګه ګڼي او ټول کیڼ اړخي یې ویرولي ول چې که شوروي سرتیري راسي نو نه به دوی او نه به ددوی کورنۍ په کرار پریږدي .

په ۱۹۸۱زکال کې د مهالنۍ ډېري برخې د افغانستان په اړه د کنفرانس او ناپییلتوب د غورځنګ پردریز خپرونې کولې .

په ۱۹۸۱زکال کې په پاکستان کې د [ک ر] د کرښو ۱۲ فعاله اقدامات پلي شول چې په هغو کې د " لیو" سولې او د سي آی اې په اړه د پوسترونو ویشنې ګډون درلود. د امریکا د بهرنیو چارو د وزارت چارواکو، د امریکا د سفارت قونسلګرۍ او "لیو" بلوڅستان ته سفر وکړ او د ولایت د بیلتونپالو د پلویانو له سیاسي مشرانو سره یې وکتل چې د هغوی له سفرڅخه ګټه را واخیستل شوه. له همدغه ځایه ول چې امریکا په ایران کې د را پورته شویو انقلابي ریفورمونو په وړاندې د شخړو د رامنځ ته کولو او سمبالولو ته ملا را وتړله او له دغو مشرانو سره یې ژمنه وکړه چې د ایران په وړاندې د خنډ په را پورته کولو به د ولایت کورواکي دوی ته ور وګرځول شي .

په سیمه یزې ورځپاڼې کې یولنډ خبر خپور شو او یکې ویل شوي ول چې یو پولیس د امریکا د سفارت د یوه غړي موټر دَرَوي او د [چیکیستو] مأمورینو تر اغیزې لاندې د امریکایانو په قاچاق کې راښکېل شوی وو او ورځپاڼې له پښتـنـو بیلتونپالو سره د نومورې مأمور د اړیکو په منلو ټینګار کاوه .

څرګندونه :

د شوروي ((ЧК)) چيکستчрезвычайная комиссия Chrezvychaynaya Komissiya, [tɕɛka] ::

د جاسوسۍ له لومړنيو ادارو څخه وه . دغه اداره د ۱۹۱۷ زکال د ولاديميرلينن له پلوه د ديسامبر په شلمه نېټه رامنځ ته شوه او لومړنۍ مشر يې کمونيست فليکس اندماندوويچ ځرژينسکي وو. دغه اداره وروسته په يوه پوځي ځواک واوښتله او د شوروي د رژيم د ساتلو دنده يې په غاړه درلودله. � ژ [

په هماغه وخت کې يوه طرح يا دسيسه د فعاله اقدام په اړانه کې را پلې شوه. خبره دا وه چې د امريکا د سفارت د سياسي برخې د سکرتربکس ورک شو. په بکس کې داسې لاسوندي ول چې په خپله تومنه کې يې پاکستاني ضد مواد درلودل. بکس د يوه پاکستاني له پلوه په يوه ګنه ګونې ډک ځای کې وموندل شو او پوليس ته ور وسپارل شو. د ۱۹۸۰زکال د اپريل د مياشتې په ۵ نېټه په ډيلي کې د کې جي بي تر څارلاندې ورځپاڼې " پتريوت � هيوادپال " يوه لېکنه را خپره کړه چې سر لیک يې وو:" د ضياالحق په وړاندې د امريکا د څارکښې اداري سي آی اې تر چپنې لاندې چاره په لاس جګړه ". ليکنۍ د دولتي ضد مأمورينو په دسيسو کې د سي آی اې پرښکيلوالي ټينګار کاوه .

همدغې ورځپاڼې د ۱۹۸۱زکال د اپريل د مياشتې په څلورمه " په پاکستاني فرقو کې د پوځي پاڅون " ' ۷ تنه اعدام شول ' تر سرلیک لاندې يوه بله لېکنه خپره کړه. لېکنې د پاکستان په سمبال شوي پوځ کې د راولپنډۍ ، پيښاور او کراچۍ په بارَکونو کې د ميشتو ځواکونو په منځ کې د ګډوډې د راپارېدنې په تړاو خبرې کولې. د کې جي بي د ايف سي دي د " الف" د خدماتي څانګې د هېلو برخلاف له تاس پرته بلې هېڅ ورځپاڼې ددغو بې لارې کوونکو معلوماتو په وړاندې غبرګون راڅرګند نه کړ .

د ۱۹۸۱زکال د جولای د مياشتې په شپږمه نېټه شوروي پوه او ختيز پېژندونکي چې د کې جي بي څارکښ هم وو په شوروي اتحاد کې د پاکستان له شاژدافير سره يوه غونډه درلودله. د پټو خبرو په ترځ کې نوموړي شوروي پوه امريکا ته د پاکستان د بهرنيو چارو د وزير آغاشاهي د سفر په تړاو په اړوندو پياوړو ايجنسيو کې د واکمنو او اکاډيمکيو کړيو د نظر د غبرګون څرنګوالی وریاد کړ .

په خبرو کې په ځانګړې توګه ټينګار وشو چې امريکا افغان ياغيانو ته د پاکستان له لارې د وسلو مرسته کوي؛ په دغو وسلو نه يوازې افغانان وژل کيږي بلکه شورويان هم وژل کيږي؛ او دې ته په کاتو د شوروي اتحاد سوسياليستي جهموريتونو اړ کيږي چې نه يوازې خپله پوځي مرسته به را ټيټه نه کړي بلکه دهغه په بدل کې به د خپلې پوځي مرستې کچه نوره هم را لوړه کړي. که پاکستان وغواړي چې د امريکا له پلانونو سره د يوه ملګري او همغاړي په توګه په ځانګړې ډول د آسيا په اړوپيچ اړوندو چارو کې ونډه ولوبوي، نو شوروی لوری به ونه شي کولای چې د يوه بيکاره په توګه ددغسې يو پرمختګ پرمخ راو نه دَريږي. شارژدافير د خپل دولت له کړنو څخه د ننګې په کولو

ټينګار وکړ او د خپل دولت له خولې يې ورته وويل چې د پــښــتــنــو په ټـَـبرنيو سيمو کې د اړوپيچ " حالت" او فعاليتونو مخنيوى ناشونى کار دى .

شارژدافير وپوښتل: موږ څه کوو؟ "

جاسوس ځواب ورکړ. " زه خو واک نه لرم، زه نه شم کولاى د پاکستان د دولت لپاره پريکړه وکړم، خو زه غواړم ستاسو پام دغه ټکي ته را واړوم چې زموږ د خبرو پر ختمې او تومنې ټينګ فکروکړئ"

شارژدافير په لوړ غږ وويل : " مګر دا خو تاوتريخوالي ته لا پونده ورکوي "!

جاسوس د شارژدافير خبره وروغندله او ور غبرګه يې کړه: " آيا بانديستانو او ياغيانو ته د شوروي د سرتيرو د وژنې لپاره امريکايي وسله ورکول تاو تريخوالي ته پونده ورکول نه دي؟ پاکستان خو اوس د ياغيانو د سمبالولو په يوې لويې اډې اوښتاى دى او د وسلو د تيرولو او برابرولو يو لوى سورى (تونل) شوى دى. اوتاسو ګومان کوئ چې شوروي اتحاد به په چوپه خوله کرار کښېني او دې ته به ستر ګه په لار وي چې څه ورپښيږي؟

شارژدافير په دغو خبرو داسې د پاى ټکى کښيښود: " دا مهم معلومات دي. که څه هم ليواله نه يم چې دا کار وکړم، خو غواړم دغه ګزارش اسلام آباد ته ورکړم ".

په افغانستان کې د شوروي د وسله والو ځواکونو په اړه ايرانيانيو ته د ناسمو مالوماتو د ورکولو په مهال د [چيکا][� د کې جي بي له جوړيدلو مخکې د شوروي لومړنې څارکښه اداره، چې پورته يې څرګندونه وشوه �ژ] څارکښان وروسته له يو څه وخته دې پايلې ته را ورسيدل چې که په افغانستان کې امريکا ته نيږدې سياسي کړى واک په لاس کې را ونيسي او د واک پرګډيو کښېني، نو له خميني سره به د غورځو پرځو او دښمنۍ د کرس په کړاو کې د هغه په وړاندې د هغه خپله وسله � اسلام � ور وکاروي. له دې امله هغه [خيمني � ژ] بايد د نوي رژيم د رښتوني دښمن ورانکاريو ته ټينګه پاملرنه راواړوي چې نوم يې لوېديز او ګاونډي عرب هېوادونه دي .

ددې لپاره چې د ايران � پاکستان په اړيکو کې نور تاو تريخوالي ته لمن ور ووهل شي او د افغان کډوالو په وړاندې د ايرانيانو کرکه نوره هم را وپارول شي نو د سيمه يزو چارواکو په مرسته ددغه کار لپاره يو شمير تر لاسه شوي مالومات په کار واچول شول، خبره دا وه چې سي آى اې په عـُمان او پاکستان کې د پوځي روزنې يو شمير روزنځايونه جوړ کړي ول چې په پوځي روزنه سمبال شوي جنګيالي په ايران کې د نوي رژيم او ايراني انقلاب په وړاندې د ورانکارو عملياتو لړۍ تر سره کړي. روزنه د سي آى اې د مأمورينو، د ساواک د پخوانيو څارکښانو او افسرانو او په پاکستان کې مېشت د افغانو تنظيمونو له پلوه ترسره کېدله .

د ۱۹۸۰زکال د نوامبر د مباشتې په لسمې نيټې د ايران د ولسي جرګې مرستيال د زاهدان [د ايران په سويل ختيځ کې] له ښارګوټي څخه په ولسي جرګه کې د ايران په وړاندې د پاکستان، عـُمان او په سيمه کې د نورو لاسپوځو

دولتونو له دښمینو ډکو کړنو ته په کلکه نغوته وکړه. هغه په خپلو خبرو کې وویل موږ څرګند مالومات په لاس کې لرو چې: " تش په نامه ملګری خو پټ دښمن یعني پاکستان د ایران د اسلامي جمهوریت په وړاندې غواړي ورانکارې کړنې تر سره کوي" مرستیال په خپلو خبرو کې د کې جي بي له ورکړل شویو مالوماتو څخه یادَونه وکړه او ټینګار یې وکړ چې د ورانکارۍ په یوې برخې کې د پاکستان له خاورې افغان کډوال لاس لري او نوموړي د ایران له دولته په ټینګار وغوښتل چې ددغو ورانکاریو په وړاندې دې کوټلي ګامونه را اوچت کړي او د ایران په خاور کې دې د افغان کډوالو حالت دې ور معنی کړي ځکه چې له هغوی څخه د ایران دښمنو ځواکونو له خوا د سیاسي موخو په پلي کولو کې ګټه اخیستل کیږي .

د "توکیسک" 'زهر �ژ' تر نامه لاندې یو بل فعاله اقدام تر لاس لاندې ونیول شو چې په ایران او پاکستان کې د افغان کډوالو د ژوند د حالت د لا تریخولو په موخه راجوړ سو. ددغه اقدام په سرکې دا پوښتنه را برسیره شوې وه چې د افغان جنګیالیو ستره ستونزه د پیسو نشتوالی دی. او ددې لپاره چې جنګیالي خپله پوځي بودیجه را سمبال کړای شي نو پر لوېدیز باندې د نیشه یې توکو په پلورلو کې راښکیل شوي دي .

یوازې د ۱۹۸۰ز کال د جنورۍ او فبرورۍ په مباشتو کې د افغان د سکالو په اړوند ٥٦ لیکنې وکـَرل شوې؛ په افغانستان کې د شوروي ځواکونو د یرغل په پلوي ۱۲ سرمقالې ولیکل شوې. سرمقالو ټینګار کاوه چې دغه تیری د افغانانو د ۱۹۷۹ ز کال د انقلاب په وړاندې یوازې د امپریالیزم د هغې نا اعلان شوې جګړې په ځواب کې دی چې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو اتحاد یې له افغانستان سره د ملګرتوب د تړون تر سیوري لري او د افغانستان د قانوني دولت د غوښتنې پربنسټ دغه هیواد ته راغلي او دهمدغه ملګرتوب په رڼا کې به خپله دنده تر سره کوي .

له دې چې دغو لیکنو د ټولنې د وګړو په اندونو کې د هېلې وړ اغیزې ور ونه شیندلې او د ټولنې سترې برخې د شوروي یرغل وغانده، نو په بهر کې د کې جي بي میشتو څارګښو د سیمې په ګوندونو کې د [اغیزمنو سیمه ییزو جاسوسانو له لارې وغوښتل چې د وګړو نظر د شوروي د یرغل له سکالو بل لوري ته را تاو کړي اودنده ورکړل شوه چې د افغانستان د نیواک پرځای دې د امریکا او بنګله دیش د ارتجاعي سیاست د تومنې را بربنډولو او د بنګله دیش په کورنیو چارو کې د امریکا لاسوهنو ته راواړوي. که دغې خبرې اغیزه نه درلودله نو د وګړو د ټولنیز نظر د حالت په پام کې نیولو سره دې په افغانستان کې د شوروي د یرغل د غندنې پرځای دې په عین وخت کې هم د شوروي یرغل او هم د امریکا امپریالیزم دې دواړه له یو بل سره پرتله کړي .

د کې جي بي په مرکزي کمېټه کې یو ډیره پټه پریکړه وشوه چې د جاسوسانو له لارې دې د [سرکار دعملیاتي پلان د ډلې څانګې] د سي بي پي [د بنګله دیش کمونیست ګوند] اود همدغه سي بي پي ګوند د [ایم او ایچ آی � موهي] څانګې ته دنده ورکړل شوه چې د ګوند د غړیوپه زړونو کې د شوروي ضد روحیه مړژواندې کړې او د هغوی

پام دي د هنداو چین ترمنځ د هند په شمال ختیز ایالت کې د امریکا او د چین د وګړو د ولسي جمهوریت موخو ته را تاوکړي چې غواړي د سیتاګانګ د غـرَنۍ ولسوالۍ ، تیري پوره ، میزورام او مانیپور له سیمو څخه جوړ یو نوی دولت د یوه بفر ستیت یا حایل په توګه رامنځ ته کړي .

یوه بله شخړه ور پلې شوله : د افغانستان د پېښې په اړه امریکایانو خپله پاملرنه د ټولنو په ځوانې برخې ورنېغه کړې وه او له بلې خوا په ګڼ شمیر ټولنو کې د زده کوونکو ټولنو هم خطرناکه دنده په غاړه درلودله او دا ټولنې د همدې برخې لپاره جوړې شوې وې چې د ایران له انقلاب سره ډغرې ووهي خو امریکا هم دغه ټولنې او هم د ټولنو ځوانه برخه د افغانستان د پېښې په تړاو را پاروله. په دې اړوند په اندویزیا کې ټولنیزو ډلو، مالیزیا او پاکستان ته شپې پاڼې ور ولېږل شولې. د "ګونوکونغ" ، "جونپود"، سندباد"، نوتو بنګله" او " ډیموکرات" په خپرونو کې لیکنې خپرې شوې .

لاندینۍ لیکنه د ایف سي دي د الف د خدماتي څانګې له پلوه جوړه شوې یوه کوشنۍ برخه ده چې د بنګله دیش په خپرونو کې خپره شوې وه :

سره له دې چې له افغانستان را کډه شوي کډوال روسي ضد روحیه لري خو په وروستیو وختونو کې راغلي کډوال وايي چې افغان وګړي د شوروي سرتیرو له سم چال چلند څخه به هک پک کېدل، او ددی زړونو به نه منله چې یو نیواک ګرځواک دې داسې یو چال چلند وکړي او دا له یو بل سره هېڅ نه جوړیدل. رښتیا دا ده چې شورویان له ۱۹۲۰زکال وروسته، د شلمې لسیزې له کلونو څخه ترلاسه شویو تجربو ته ورګرځي. په هغو وختونو کې دوی د منځنۍ آسیا مسلمان هېوادونه ونیول او اوس غواړي همدغه آزموینه په افغانستان کې را پلې کړي .

د شوروي د منځنۍ اسیا اړوپیچ په هغو وختونو کې کټ مټ په افغانستان کې د ۱۹۷۸زکال د اپریل د مېاشتې له انقلابه را ورسته اړوپیچ ته وَرته وو: پولې ته نیږدې د پرتو ټبرونو په منځ کې ټبرنۍ شخړې، د لویو ځمکوالو ډیر قهرنۍ دریز، د پووندګرو او شپنو پر ټولنو د مذهبي کړیو پیاوړې اغیزې چې له لېک لوسته بې برخې ول، د بریتانیا تر مشرۍ او لاړښوونې لاندې په بهر کې (ایران، پي آر سي) کې له مخالفو ډلو ټینګ ملاتړ.

په هغه وخت کې روسانو له ځانه د نه منلو نرمښت را څرګند کړ او دا وړتیا یې ومونده‌له چې پوځي او سیاسي تګلارې دواړه سره راګډې کړي، دا په حقیقت کې هغه کار وو چې وروسته یې باید کړی وای خو دوی هغه وروستني کار "نرمښت" ته په لومړي سر کې لومړیتوب ورکړ. په افغانستان کې د شوروي د پوځ شتون په ورځني ژوند لړ اغیزه راشیندلې ده. د ورځني ژوند د یوه قانون په توګه هغوی په داسې ځایونو کې لښکرکوټونه راجوړ کړېدي چې د وګړو له منځه لیري دي او هر څه یې چې په وس کې وي هڅه به وکړي چې د سیمه ییزو میشتو کسانو پام ځانته را وا نه ړوي. څرګنده ده چې سرتیري او افسران نه شي کولای له خپل لښکرکوټه د باندې را ووځي او یا دې له افغان وګړو سره اړیکه را ټینګه کړي .

د افغان کډوالو له خبرو داسې څرګندېږي مخکې له دې چې روسان افغانستان ته را ولیږل شي هغوی ته په ځانګړي ډول لارښوونه شوې وه چې که څوک کډوال کیږي یا دباندې ځي هېڅ څه دې ورته ونه ویل شي ځکه دا به د مسلمانانو پر احساساتو تیری وبلل شي او یا به برعکس د ګڼ شمیر تېرونو پردودونو چې په لسګونو ډولونه یې په هېواد کې میشت دي تیری وبلل شي. د پاملرنې وړ خبره خو دا ده چې د شوروي هر سرتیرى له ځان سره د چال چلند ځانګړی لارښود لېک لري چې له افغانانو سره د چال چلند په مهال دې په پام کې ونیسي. په څو ځله ټینګار شوی چې له مؤمنانو سره دې هېڅکله د مذهبي سکالوپه اړه خبرې ونه شي او پر دغو خبرو بندیز لګول شوی؛ لارښوونه شوی چې دا ډول خبرې د ټولو افغانانو له پلوه د یوه قانون په ټوګه ګڼل کیږي او هرڅوک دې باید په ورځ کې پینځه ځله لمونځ وکړي او کله چې څوک پر لمانځه ولاړ وي هم دې درناوی وشي او نه دې لاس ورنه وړل شي. د مسلمانو تر مخ دې هغه کارونه چې په قرآن کې منع شوي دي و نه شي او په ټینګه ورباندې بندیز لګول شوی او دې ته وَرته نور. کډوال وایي چې د شوروي په لښکرو کې شوروي بولندویانو ته اخطار ورکړ شوي که ددوی تر لاس لاندې کسان د سیمه یزو وګړو په منځ کې ناخوښۍ را منځ ته کړي او یا د سیمه ییزومېشتو وګړو په تراونامطلوبې پیچلتیاوی رامنځ ته شي نو دوی به سخته جزأ ووینې. د لمانځنو په وخت کې کله چې افغانان له روسانو سره په اړیکه کې راځي او له یو بل سره ګوري او یا افغانان غواړي چې په روسي لښکرکوټونو کې د سرتیرو له ژوند څخه لېدنه کتنه وکړي، هغوی ته په ټینګه امر شوی چې که زړه یې وغواړي یا ونه غواړي باید له ځانه خوښي او خوشحالي را څرګنده کړي دغه امر نه یوازې په سرتیرو پلی کیږي بلکه د هغوی افسران دې هم ورته کار وکړي او یادې په چوپه خوله د خپل دسپلین په اړانه کې پاتې شي ".

په ۱۹۸۱ او ۱۹۸۲ زکلونو کې د [تورخم] د عملیاتي پلان په اړانه کې د پاکستان په اړه ایراني مشرتابه ته په پرله پسې توګه بې لارې کوونکي مالومات ورکول کیدل چې پاکستان د افغان کډوالو له لارې بلوڅي او عربو بیلتونپالو ته ورسلې ورلیږي چې د خوزستان، سیستان او بلوڅستان په ولایتونو کې دولتي ضد پیښې او وسله والې پارَونې رامنځ ته کړي .

د افغانستان په ملاتړ یوه شپې پاڼه په هېوادنۍ او پراخه کچه د ایران د ملت د غیر نیونکو د ملي اداري له خوا وګرځول شوه او ویل یې چې د افغانستان په وړاندې دي د ایران او پاکستان پاروونې بندی شي .

د ۱۹۸۲زکال د مې د مباشتې په دویمه نیمایي کې د " زهر" د شپې پاڼې عملیات په پاکستاني بلوڅستان کې تر لاس لاندې ونیول شول چې د ضیاالحق پر راپرځولو یې غږ کاوه. د افغان د ځانګړواستخباراتو د څانګې [ایس جي ای � سګي] د جاسوسانو له لارې ۹۹۰ شپې پاڼې خپرې شوې. د بلوڅانو د یوه تېرد مشرانو په منځ کې د سګي یوه جاسوس وکولای شول چې د یوه مشر د ډاډ وړیو سړی راخپل کړي او د ایراني ریال د ورکړې په بدل کې د کویټې او ایرانې پولې تر منځ د زاهدان د ریل په پټلیو کې شپې پاڼې وشیندي. جاسوس وویل چې د نوموړي سړي کسانو د شپې پاڼو عملیات پلي کړل او دوی د یوه سړي له پلوه دغه کار ته را ګومارل شوي ول چې غه سړی د ایران په سیستان

کې د بلوڅانو له توکم څخه د يوه مشر ملګرى وو او دغه سړي شپې پاڼې او پيسې خپلې عملياتي ډلې ته ورکړې او ورته ويل شوي ول چې چوپه خوله دې پاتې شي او دغه خبره دې خپلو افغانو ملګرو ته ونه کړي. د سګي يو بل جاسوس چې پټ نوم يې " محمد خانو" وو او د "فدا" د يوې کوشنۍ ډلې مشري يې کوله، خپل دوه تنه د ډاډ وړملګري استوي چې د کويټې د سکرکورټ [سَـکَـرَ] په سيمه کې شپې پاڼې وشيندي.هغه د لګښت لپاره ايراني ريال ورکړل او ويې ويل چې پيسې يې د ' يوه ايراني په غوښتنه' اخيستلي دي ، او څرګنده موخه يې دا وه چې د نورو بخششونو هېله هم وکړي'. په دې توګه د عملياتو د اصلي مخ لا پټېدلو ته ښه لاره ومونديل شوه او په حيقيت کې د بهاندو اوبو مخ ته داسې ډنډ را جوړ شو چې څاڅکى به هم ورڅخه بې ځايه ونه بهېږي څکه که د عملياتو پلي کوونکي ونيول هم شي هغوى د زياتولو لپاره څه نه لري او د سپنسيو د جړشوي غونډارې د تار د سر را موندل نا شونى کېده .

په ۱۹۸۰زکال کې د افغان کډوالو پروړاندې د کې جي بي د لاندينۍ شميرې جاسوسان په عملياتو کې را ښکېل ول: په پاکستان کې ۸، په بنګله ديش کې ٦، په هندوستان کې ۱۲، په افغانستان کې ۱۲ .

په بريتانيا کې کې جي بي د پاکستاني کډوالو د يوه مشرپه لټه کې شوه، په فرانسه کې دغې اداري يو بلوڅى مشر لټاوه او موخه دا وه چې د هغوپه مرسته په ګډه عمليات را پلې شي .

د کې جي بي د فعاله اقداماتو په لړ کې يو پلان ترلاس لاندې ونيول شو او موخه يې د هند � پاکستان د اړيکو په پرمختګ کې د خنډ رامنځ ته کول ول او کره موخه دا وه چې د پاکستاني مشرتابه په هغې هڅې کې ناکامۍ رامنځ ته شي چې غوښتل يې له هندوستان سره خپلې اړيکې پراخه او له هندوستان سره په ګډه پوله کې د تاو تريخوالى کچه راټيټه کړي .

د خنډ د رامنځ ته کولو موخه وه چې که پاکستان يوه شيبه وخت ترلاسه کړي نو په هوساينې به خپله مخه افغاني لانجې ته را واړوي او په نړيواله کچه به د افغانانو په لانجه کې د شوروي اتحاد د لاسوهنې په تړاو شوروي ضد ګامونه را اوچت کړي. په ۱۹۸۱زکال کې [د فبرورى له ۹ تر ۱۳ نېټې پوري د ناپيلتوب د غورځنګ په غونډه کې] د [افغان د بهرنيو چارو وزير "دوست" محمد] دوست سفر نوي ډلي ته په ناکامۍ پاى ته ورسېد؛ [په همدغه کال کې د جون په مياشت کې اسلام آباد ته د هندوستان د بهرنيو چارو د وزير پ. وي. نارا سيما [شرما �ژ] سفر پايلې را ونه زيږولې. مهمه دا وه چې هندي سياستمداران دې ته را ډاډه شي چې له هندوستان سره د اړيکو پرمختيا ته د پاکستان ليوالتيا يوازې يوه تاکتيکي مانور يا خوځښت دى، څکه پاکستان په هندوستان کې د خپلې خوښې وړد بې ثباتۍ د رامنځ ته کولو په موخه د ورانکارو په راټولولو او وسله والو کولو غوښتل وخت تر لاسه کړي اوبيا له همدغه رامنځ ته شوي اړوپيچه وکولاى شي د کشمير د ستونزې د حل لپاره د هوارى لاره را پيدا کړي .

په ملي کچه يو لاسوندی چې سرلیک يې د " هېګ ميمورنډم يا د هاګ يادښت لیک" وو راجوړ شو. ددغه لاسوندي پاخه ټکي دا ول :

]،، � [امریکا په پام کې لري چې پاکستان د ایران په بندرونو، د افغانستان په ډيموکراټيک جمهوريت او د هندوستان په سمندرکې د نړيوالې آزادې سوداګرۍ لپاره په يوه پاخه مورچل را واړوي ترڅو د هند په سمندر کې د هندوستان د زبرځواکۍ د مخکښې ټېروهنې مخه را ونيسي .

-امریکا چمتو ده چې پاکستان ته الوتکه وړونکې بېړۍ ورجوړې کړي (يوه يا دوې الوتکه وړونکې بېړۍ به په پور ورته ورکړي) چې د تم کېدلو ځايونه به يې په ګوادر کې وي او د کراچۍ د بېړيو د لنګر اچولو ځنګيز بندر به نورهم ورته وروغځوي .

-د ريګن اداره د ضياالحق د هغو هڅو هرکلی کوي چې له مخې به يې د هندوستان په وړاندې د ښه چال چلند چاپيريال رامنځ ته شي، خو له دغې په وريځو کې پټې اوربشتونې خبرې څخه هېڅوک سترګې نه شي پټولای چې تر هغه مهاله چې اندیراګاندهي د واک پرګدۍ ناسته وي نو ډيلی به د شوروي پلوي سياست کرښې ته لېواله وي .

-پايله دا سوه چې: د واشنګتن � پيکينګ � اسلام آباد د درې څنډيز په ګډو هڅوکې د هندوستان ددولت په بې ثباته کولو کې د يوې شيبې لپاره هم دَرېدنه يا بَسېدنه دې منځ ته رانه شي .

-امریکا چمتو ده چې پاکستان ته د اې ډبليو اې سي ايس [په هوا کې د خبردارۍ او په خپل سر چلېدونکې څارونکې جوړښت لرونکو] پوځي الوتکو په برابرولو کې د پاکستان پرغوښتنې غور وکړي چې له نوموړو الوتکو څخه د هندوستان په پوله کې ګټه واخلي او له هغه څخه پخه موخه دا وه چې د نوموړو الوتکو په ورکړې به د امريکا، چين او پاکستان ترمنځ د مالوماتو د راټولولو او د يو بل ترمنځ د مالوماتو ګډولو ته لاره را پرانيستل شي] .،، [

په ډيلي کې د کې جي بي ميشتې څانګې ومونډل چې د ۱۹۸۱ زکال د فبرورۍ د مباشتې له ۹ تر ۱۳ پورې د ناپيیلتوب د غورځنګ د بهرنيو چارو د وزيرانو په کنفرانس کې، د غورځنګ د ښې لاس برخې غوښتل او هڅه يې کوله چې شوروي ضد شعارونه راپورته کړي او په برلاس د افغانانو لانجه او د کمپوچيا ستونزه د دغو شعارونو تر مترکولاندې ښه و تــکـَـوي .

]،، [هڅه وشوه چې د سوسياليستي هېوادونو په تړاو هغه پوهَــنـلېدتـوګه (تيزس) چې ګڼې هغوی د ناپيیلتوب د غورځنګ طبيعي ملګري دي را بې اعتباره کړي او شعارونه راپورته شول چې د ناپيیلتوب غورځنګ پنځدوی يا طبيعي ملګري او ټلواله نلري خو پنځدويه دښمنان لري او هغه نوې � نيواک (نيو کلونياليزم) ،توکمپالنه (ريسيسم)، پانګوالي (امپرياليزم) او لوړتياپالنه (هژمونيسم) دي. يوګوسلاويا او شمالي کوريا د غورځنګ په ښې اړخ کې ډه ډه ولګوله. د ناپيیلتوب د غورځنګ يوازيني رښتوني او پرمختلونکي جنګيالي ځواکونه کيوبا او ويتنام ول .

د غورځنګ د ښي لاس څانګې د یوه ډونډ یا اعلامیې د لیکنې په راکاړلو له افغانستانه د بهرنیو ځواکونو دوتلو پرسرتیینګار کاوه (دا یې منلې وه چې د شوروي د ځواکونو نوم به په ډونډ کې نه اخلي). افغانستان ، انګولار، ایتوپیا او د یمن د وګړو دیموکراتیک جمهوریت سم چمتوالی نه درلود او له ځانه یې د غورځنګ د جنګیالي مخ سم راڅرګند نه شوای کړای] .،، [

په ډیلي کې مېشتې د کې جي بي د څانګې غړې پروخوروف چې [د ګینادي افاناسییچ واومین تر نامه لاندې په ډیلي کې کار کاوه وروسته د تورنجرالۍ په رتبه د ایف سي دي د څانګې د ۱۷ دیپارټمنټ مشروټاکل شو] [د ۱۹۸۱زکال د مې د مباشتې د پینځمې نېټې په خپل ۱٦٦۹ شمیره تیلګرام کې] په خپل نوښت د فعاله اقداماتو د پلې کولو لپاره یو وړاندیز رامنځ ته کړ. نوموړی دغې بې لارې کوونکې پایلې ته رسیدلی وو چې : ددې لپاره چې د ببرک کارمل رژیم په افغانستان کې د واک پرګدۍ ژوندی پاتې شي نو د هند او پاکستان ترمنځ جګړه به د شوروي اتحاد په ګټه وي او هغوی باید همداسې یوه لور ته راوکاږل شي. دیپارټمنټ نه یوازې دا چې په بهر کې خپل میشت غړې ته د هغه ددغسې یوې خړسرۍ په ځواب کې د هغه غوږونه ور تاو نه کړل بلکه د نوموړي وړاندیز یې د کې جي بي د ایف سي دي جغرافیوي دیپارټمنټ او د شوروي اتحاد د بهرنیو چارو وزارت ته ورولیږه .

د فعالو اقداماتو په اړه د هر عملیاتي مأمورد هر نوښت پلې کېدل را وهڅول شول. د موضوع یا سکالو په تړاو د بهرمیشت څارکښ لیدتوګه اود کړنې څرنګوالی وروسته د وړاندیزونو په ډول له مرکزه نورو بهرمیشتو څانګو ته په اسلام آباد او تهران کې ولیږل شوه. د [الف] خدماتي څانګې له خپلو غړو څخه د هندوستان � پاکستان د اړیکو د لا خرابیدا د څرنګوالي په اړه پوښتنې کړې وې. په تهران کې د [شابروف] په نامه یو ټیلیګرام ولیږل شو او له هغه "د ایران � پاکستان د خړو پرو اړیکو په اړه د نظر غوښتنه شوې وه چې دا به په خپله کې جي بي ته د ایران او پاکستان د اړیکو په لا خړپړولو کې او یا هغو ته د لارو چارو د موندلو په تړاو بله لاره پرانیزي ان تر دې کچې چې دواړه هېوادونه د اړیکو د خړپړتیا له چاپیریاله د دښمنۍ تر کچې د یو بل په وړاندې را ودروي. د تیلګرام په پای کې د دیپارټمنټ مشر تورنجنرال م. ک. پولونیک لاسلیک کړی وو. د ۱۹۸۲زکال د جنورۍ د مباشتې په ۱۲ نېټې همدې ته ورته غوښتنه د اسلام آباد په پته چې د اوولسم دیپارټمنټ مشر تورنجنرال نیکیشچوف (کاري نوم یې: میشین وو) لاسلیک کړی وو، ولېږل شوه. له دغو خبرو څخه یو بل وړاندیز را وزیږېد :" د پاکستان او ایران ترمنځ اړیکې ښایې په ډېر حساسو ټکو کار وکړي او کېدلای شي دغه اړیکې ددوې ترمنځ ډېرې خړې پړې شي ان تر دې کچې چې له یو بل سره بربنډې دښمنۍ ته را ووځي، او دا به په خپله په سیمه کې زموږ د خدماتي موخو د ترسره کولو لپاره ګټورې را پریوځي ".

د دواړ و تیلیګرامونو لومړني بنه د [الف] د ځانګي مامور [الکسین] لیکلي وه .

په ډیلي او کولمبو کې د کې جي بي د میشتو ځانګو د څارګرو له لاري دغې ځانګې وکولای شول د ایف سي دي د [الف] د خدماتي ځانګې مالومات په هندوستان کې په لوړو پوړو کې د کې جي بي د ځای پرځای شویو چارواکو غوږونو ته ورورسوي. په ډیلي کې یوه څارګر(چې پټ نوم یې "وانو") او خبریال وو، دغه مالومات یې سروزیرې میرمن اندیرا ګاندهي ته ورسول .

د ۱۹۸۱زکال د سپتامبر په مپاشت کې نوموړی پاکستان ته واستول شو.د [الف] خدماتي ځانګې هغه ته د افغان د لانجې پرسر مالومات وربرابر کړل، او هغه باید د پاکستان د اداري استازو ته رسولي وای اودنده ورکړل شوې چې له راستنېدلو وروسته تر لاسه شوی پیغام دې د هندوستان مشرتابه ورسوي او بیا دې د هند په رسنیو کې را خپور کړي. مرکز اجازه ورکړه چې رالیرل شوي مالومات دې لږ نور هم سم کړلای شي او د جاسوس د کتنې د سفر په رڼا کې دې سمونې پرې ورزیاتې شي، خو دا داسې بریښېدل چې شخصي اړخ پکې برلاسی ولري او له پاکستاني اداري څخه په ځانګړې توګه له ضیاالحقه د هندوستان د مشرتابه کرکه ډېره تر سترګو کېدله. ددې لپاره چې خبریال په راتلونکې کې پاکستان ته د خپلو شونو سفرونو په وړاندې خنډونه رامنځ ته نه کړي نوموړي د خپل کار په خپرو شوېو برخو کې له ډېرې پام لرنې او هوښیارۍ څخه کار اخیستای وو او رمزونه یې په قاعدوي او نه سپړېدونکې بڼه جوړ کړي ول .

د اکتوبر په مپاشت کې له پاکستانه د خپلو راستنیدلو پر مهال نوموړي څارګر له میرمن ګاندهي سره غونډه درلودله او هغې ته یې د افغانستان د سکالو په اړه د کې جي بي ګامونه په تفصیل وویل .

]،، [هغه څه چې پاکستاني مشرتابه وویل او که په څیر ورته وکتل شي نو په پاکستان کې د افغان کډوالو شتون د ضیاالحق اداري ته ګټور ول ځکه هغه ته یې دا وسه وربخښله چې له امریکا، چین، سعودي عربستان او نورو څرګندو هیوادونو څخه د هغوی په نامه لا زیات مرستندویه توکي او وسلې ترلاسه کړي. خو ددې ترڅنګ افغان کډوال د اسلام آباد لپاره د یوه سرباري تاو تریخوالي سرچینه وه ځکه د پاکستان بومي اوسېدونکو په خپله له هغو کوم توپیر نه درلود چې د هغوی ایلبندونه او پووندې او د پووندې ځمکې، د هغوی اوبه او خوراکي دانه باب کډوالو کارول.د یو شمیر پوځیانو د لېد توکې پربنسټ د پاکستان � افغان د پولو ترمنځ به تاو تریخوالی تر هغه وخته دوام ومومي چې پاکستان په بشپړ ډول خپل پوځ له سره سمبال او له سره یې په ډېرو پرمختللو وسلو وپنځوي. داسې نښې نښانې را څرګندې شوي چې د ۱۹۸۲زکال د جنوري له مپاشتې وروسته به امریکا اسلام آباد ته د ایف � ۱٦ جنګي الوتکو لومړنې ډله او د ګزمې کوشنې بیړۍ چې په ایم - ۱۱۳ " هاوک" توغندیو به سمبال وي ورکړي. له دې امله سرې کولای شي د وخت او د سیمې د سیاسي تومنې په پام کې نیولو سره و انګیري چې د پوځ په وسلو له سره پنځول هېواد پوځي کولو "میلیتاریزم" ته په بیړه را کاږي او د هغه تر څنګ دغه هېواد په خپله په یوه تیري کوونکي هېواد

اوړي چې د امريکا، چين او نورو اسلامي ارتجاعي رژيمونو د ګټو او موخو په پلي کولو کې به ورځخه ګټه واخيستل شي]....،،[

په کولمبو کې د کې جي بي د بهرميشتې څانګې يوه څارګر د سريلانکا د خبريالانو په منځ کې په سريلانکا کې د هندوستان له عالي کمشنر تې. سيري ابراهام سره اړيکه درلودله. هغه د ايف سي دي د [الف] د خدماتو د څانګې مالومات ابراهام ته ورسول او نومړي وروسته په دې تړاو خپله نه ناکامېدونکې ليوالتيا ورڅرګنده کړه. له دې امله د ۱۹۸۱زکال د جنوري د مباشتې په لسمه نېټه په يوې عادي غونډې کې دغه څارګر نومړي ته د هندوستان د ګټو د راڅرګندولو لپاره په هندي سمندر کې د امريکا د يوه شل کلن پلان په تړاو مالومات ورکړل او ورته په ډاګه يې کړه چې امريکا غواړي په هندي سمندر کې برلاسی راخپل کړي. ابراهام وويل چې د جنوري په ۱۲ نېټه د هندوستان د بهرنيو چارو د وزارت سکرتر اي. ګونسالويس سريلانکا ته د يوه سفر لپاره راځي او دغه مالومات به هغه ته په لاس ورکړي .

ددغه ډول مالوماتو ور تيرېدا ته " د ځانګړو مثبتو اغيزو د شيندلو تګلاره " وايي. په دغه ډول تګلارې کې کاږه مالومات هم ګډون لري او کېدای شي د مالوماتو بڼه او تومنه له هر ډوله وي، او يا کېدای شي بې لارې کوونکې مالومات وي، دغه ډول مالومات په دې بڼه جوړ شوي دي چې پر دولتونو، ګوندونو، ځانګړو سياسي څېرو، پر يوې ټولنې او دولتي چارواکو د اغيزو د ور شيندلو لپاره د خبرو اترو په مهال د څارګرو، د بهرنيو پټو اړيکو، څارګرو مأمورينو، د شوروي اتحاد د تابعيت لرونکي يوه څارګر او يا د شوروي اتحاد د يوه شرکت له لارې ورسول کيږي. د " ځانګړې مثبتې اغيزې" تګلارې مخکې له مخکې خپلې فرضيې سنجولې وي او د خپل کار لپاره په پرله پسې ډول فرضيې را سپړي، په پرله پسې توګه د هغو پايلې او د راپورته شويو ګامونو په وړاندې د غبرګونونو راڅرګنديدل په ځير څيړي .

کې جي بي له هنګريانو سره په ګډه چې د هندوستان له يوه نامتو خبريال سره يې په ويانا کې اړيکه درلودله د فعاله اقداماتو عمليات تر سره کړل؛ هغوی نومړي ته د کې جي بي، بې لارې کوونکي مالومات په لاس ورکړل چې په رسنيو کې يې تر خپل نامه لاندې خپاره کړل .

د " اوټو پالما" تر پټ نامه لاندې يو بل هنګري څارګر په کار واچول شو چې د لوېدېزو هېوادونو کړيو ته کاږه کړل شوي مالومات ور تير کړي. د [الف] د خدماتي څانګې د پام وړ مالومات د هنګري د څارګرې ادارې د بې لارې کوونکو مالوماتو د څانګې مشر[جوسان] ته د پلي کولو لپاره ور وليږل شول .

په پاکستان، ايران او هندوستان کې د کې جي بي ميشتو څانګو ته لارښوونه وشوه چې د رسنيو د هر ډول ګزارش په وړاندې چې د کولمو د ناروغيو د راپارولو په اړه وي کلک غبرګون راڅرګند کړي اود " تاراکاني " [ورږو � د ورږو مورينه� ګرندی � کيک يو ډول خزنده ده- مادر کيک] تر نامه لاندې د پيچلو فعاله اقداماتو يوې برخې

په توګه دي د امریکا د بې اعتباره کولو لپاره خپلې لېد توګې مرکز ته راولیږي. دا د لاهور له طبي مرکز سره نښتې د یوې امریکایي کمپنۍ او د هغې د کارکوونکو د بې اعتباره کولو لپاره په پام کې نېول شوي ول او عمیات ددې لپاره پلي کېدل چې د کمپنۍ کار له ناتو او امریکا سره د کیمیاوي او بیولوژیکي وسلو د جوړولو په تړاو را ونښلول شي. د ۱۹۸۱ او ۱۹۸۲زو کلونو په اوږدو کې وخت په وخت د هندوستان، ایران، بنګله دیش او لبنان په رسنیو کې مواد را څرګندېدل اوویل کېدل به چې د امریکایي کارپوهانو په مرسته او شکېلوالي په پاکستان کې د باکتریالوژیکي وسلو د جوړلولو لپاره چمتووالی تر لاس لاندې نېول شوی چې د افغانستان، ایران او هندوستان په ورانولو کې به ورڅخه کار را واخیستل شي. [،،] د انساني کولمو د ناروغیو پیښې د پشین، سرخاب، مسلم باغ او افغانستان ته په ورڅیرمو سیمو کې او د څارویو د وُبا او لیږدېدونکو یا ساري ناروغیو پیښې د هندوستان په لویدیزه برخه (د پنجاب د ولایت د هرنایه او په جمو او کشمیر او راجستان کې) له پاکستانه د را کېدوال شویو او را کوچیدلو انسانانو او څارویو په منځ کې ولېدل شوې او ټول یې د امریکایي کارپوهانو له پلوه په پاکستان کې په دغو ناروغیو اخته شوي ول. ډېري وختونه د څارویو د روزلو لپاره یو شیمر څاروي روزونکي توکمونه له یوې سیمې څخه بلې سیمې ته په افغانستان، ایران او هندوستان کې په کلنۍ او موسمي توګه کډوال کیږي چې له ځان سره د لیږدېدونکو نارغیو نوي ډولونه راوړي او دغه راوړل شوې ناروغۍ په هغو ځایونو کې خپروي چې هلته دَمه کیږي ، خو له همدغې پېښې څخه د امریکایانو او پاکستانیانو موخه دا وه چې دا به په همدغو هېوادونو کې اله ګوله، ګډ وډي او ډول ډول پریښانۍ را وپاروي .

]،، [په ایران کې ډنډوري راخپرې شوې چې امریکایان په پاکستان کې شیعه ګان د ګینایي خوکانو په څیر په کیمیاوي لابراتوارونو کې تر ازموینو لاندې نیسي چې له مخې یې پر انسانانو باندې د کیمیاوي او باکتریالوژیکي جوړو شویو توکو اغیزې وڅیړي او له امله یې د هغوی یو ګڼ شمیر یا مړه شوي او یا ګوزڼ وهلي دي. ډنډورو به ویل چې دا د پاکستاني رژیم پریکړه وه او امریکایان یې پریښودل چې پر انسانانو دغسې ازموینې تر سره کړي او دا څرګندوي چې پاکستانی مشرتابه په ښې هوښیارۍ د شیعه له را پاریدونکې ویرې څخه خبر دی او دغه ویره سیمه یزو شیعه ګانو مشرتابه ته لا وختې ورڅرګنده کړې ده نو له دې امله مشرتابه پریکړه وکړه چې د خپل کورني پیاوړي دښمن له سرخوږاوي څخه ځان را خلاص کړي] .،،[

]،، [په همدغو هېوادونو کې داسې ګامونه را پورته شول چې د نړیوالې روغتیا اداره پرې را خبره کړي او ټینګار کېده هغه امریکایي کارپوهان چې پاکستان ته تللي دي د هغو د فعالیتونو په اړه دې پلټنې وشي او په دې تړاو دې یو کمیسیون ته دنده ورکړل شي چې پرانسانانو او څارویو دې د آزموینو هغه لابراتوارونه را وپلټي چې د کیمیاوي او باکتریالوژیکي وسلو د فابریکو په توګه ورڅخه کار اخیستل کیده .

]،،[په کابل کې رسنيو، راډيو او ټلويزيون خپرونې تر لاس لاندې ونيولې او په هغو کې يې د پاکستان له خاورې څخه په ګټه اخيستنې نوموړو هڅو ته نغوته کوله او ټينګار يې کاوه چې په پاکستان کې د افغانستان، ايران او هندوستان په وړاندې د باکترياولوژيکي وسلو د جوړولو لپاره ويرونکې ازموينې تر لاس لاندې نيول شوي دي] .،،[

]،، [په ډاکه کې د ورځپاڼو يو شمير ليکنو د ډاکې او د نوروښارونو په روغتونونو کې د نس ناستې يا اسهال او د نړيوالوناروغيو د څيړنې د نړيوال مرکز تر سيوري لاندې په هيواد کې د امريکايي کارپوهانو د ازموينو په اړه د رښتونو پلټنو پرغوښتنې ټينګار وکړ]،،[

کې جي بي په دغو هېوادونو کې د امريکايي باکترياولوژيکي خدماتو په تړاو بريالې شوه چې ټولنيز نظر په سمبال شوې توګه د امريکايانو په وړاندې را وپاروي. له پاکستانه د باکترياولوژيکي لابراتور مشر وشړل شو. د هندوستان دولت د هندو- امريکا د روغتيا ساتنې ګډ کميسيون او د کولمو د نارغيو په اړه د آسيايي کنفرانس چارې چې تابيا يې په هندوستان کې په پام کې نيول شوې وه وتړلې.

د ۱۹۸۲زکال د فبرورۍ د مياشتې په ۱۱ نېټې په کراچۍ کې خپرېدونکې ورځپاڼې " ډيلي نيوز" په واشنګټن کې د خپل خبريال له خولې د پاکستاني چارواکو د هغې پريکړې په اړه ګزارش خپور کړ چې له مخې يې يو امريکايي ډاکټر د ماريليند د پوهنتون سيانس پوه ډاکټر ديويد نيلين چې د لاهور له طبي مرکز سره يې تړاو درلود له هېواده وشاړه. نيلين وويل چې دده د شړلو لامل د هغه د پاکستاني ملګرو د دروهو يا دسيسو له امله رامنځ ته شوی دی.امريکايانو وويل چې د ډاکټر نيلين د بدغوښتونکو او بې لورينو کسانو په ډله کې پوهاند سلام خان او برېد جنرال م. الف. چوهدري ګډون لري. کې جي بي د پاکستاني طبي پوهانو له خوا د بربنډو راڅرګندو شويو غندنو اود امريکا يې ضد ليکنو پربنسټ چې د امريکايي کړنو غندنه يې د نړۍ د ډېرو هېوادونوپه رسنيو کې په ترخې ژبې کـَرلې وې ، ټولې يې د روغتيا د نړيوالې اداري مرکزونو ته د غاولېکونو (احتجاجيه لېکونو) په توګه ور وليږلې.

د ۱۹۸۲زکال د فبرورۍ په مياشت کې د شوروي ادبي مجلې " ګزيت" د [زه اندروپوف] تر لوی سرلېک لاندې يوه لېکنه خپره کړه او تر سرلېک لاندې لېکل شوي ول: " د مرګ زېږونې ماشين". دا د لاهور د څېړنيز مرکز په اړه د کې جي بي د بې لارې کوونکو مالوماتو پرځای يو ځواب وو.

د ۱۹۸۲زکال د فبرورۍ د مياشتې په ۲۷ نېټه " پراودا" ګزارش ورکړچې هندي چارواکو د هندو- امريکايي د ورغتيا ساتنې د ګډ کميسيون غونډه او د کولمو د نارغيو په اړه آسيايي کنفرانس را فسخ کړ. هغوی دغه فسخ کول په پاکستان او بنګه ديش کې د امريکايي کارپوهانو د هغې څېړنې په کړس کې وکړل چې د باکترياولوژيکي وسلې د جوړولو په اړه يې د يو شمير توليد شويو تجربوي توکو څېړنه تر لاس لاندې نېولې وه. د "پتريوت " د ورځپاڼې د ګزارش پربنسټ د هندوستان د کورنيو چار وزير په پام کې درلودل چې په هندوستان کې د امريکايي پوهانو او ډاکټرانو په اړه ځانګړې پلټنې ترلاس لاندې ونيسي. د بنګله ديش چارواکو هم په خپل هېواد کې غوښتل د تش په

نامه د نړیوالو څېړنو د انستیتیوت د چاروپه اړه چې بیلګه یې په لاهور کې د ډاکټرنیلین ترمشرۍ لاندې یو څېړنېزمرکز وو ، پلټنې راپیل کړې. [یاددښت: 'پټریوټ' اونیزه ژورنال، په ډیلي کې د کې جي بي د میشتې څانګې له خوا څارل کېده] .

د ۱۹۸۲زکال د فبرورۍ په ۲۳ نېټه پاکستانۍ ورځپاڼې [ډان] د امریکا د ملي روغتیا د انستیتوت داستازو پاول احمد اودګلاس ویلیام او د پاکستان د روغتیا وزیر ډاکټر نصیرالدین جوګي زي ترمنځ دغونډې ګزارش ورکړ .

ددغې غونډې په اړه رسنیو داسې ولیکل :

"له پاکستانه د ډاکټر د. نیلین د شړلو په اړه چې د لیږدېدونکو نارغیو د خپرولو په تړاو یې ویروونکې ازمېښتونه ترلاس لاندې نیولي ول یو امریکایي طبي پلاوی په بیړه اسلام ته ولاړ اوغواړي د هغې اشواینې یا رسوایي پر خولې برغولی کښېږدي چې خپته یې په ناڅاپه ډول د لاهور د طبي پلټنو د مرکز پرسررا وچاودېدله او هم غواړي پرپاکستان زور واچوي چې ددغه مرکز له پلوه د تولوترسره شویو پلټنو کارپایلې چاته ورڅرګندې نه کړي. د امریکایي پلاوي مشري پاول احمد او دګلاس ویلیام کوي. په پاکستان کې د امریکا د طبي کارپوهانو نابېره راڅرګندیدنه په خپله د واشنګټن دا ویره مني چې د ډله ییزې وژنې باکتریالوژیکي وسلې د نویو اجزأ وو د جوړولو په اړه به د تر سره شویو ازمېښتونو مختورواڵی را بربنډ شي او په خپله په دې پایلې د منښتې ګوته ږدي چې ګڼې پاکستان په خپله امریکایانو ته اجازه ورکړې چې ددوی په خاوره کې ویرووونکې تجربې ترلاس لاندې ونیسي او شوني به نه وي چې دغه وسله به د ایران، هندوستان او افغانستان پرضد وکارول شي " .

د ۱۹۸۲زکال د مې په مپاشت کې په پاکستان کې دامریکا د کیمیاوي اوباکتریالوژیکي وسلو د ځای پرځای کولو په اړه له اسلام آباده په نیټه ییز ډول راخیستل شوي ګزارشونه د هندوستان په رسنیو کې را خپاره شول .

"د ګزارشونو پربنسټ چې له سیمه یزو پوځي سرچینو څخه موږ ته ترلاسه شوي دي څرګندوي چې په تیرو نیږدو وختونو کې د امریکا د کیمیاوي وسلو جوړولو له فابریکو څخه چې په جاپان او د پاسیفیک په سمندرکې په جانستون اتول کې ځای پرځای دي پاکستان ته کیمیاوي [ري ایجنټونه] [څرګندوونکي : هغه کېمیاوي ماده ده چې د نورو کیمیاوي توکو سپیڅلتوب را څرګندوي او ازمویل کیږي- ژ] راوړل شوي دي؛ په پام کې ده چې دا توکي به په اسلام آباد، کراچۍ، لاهور، کویټې او پیښاور ته په ورځیرمو سیمو کې را زیرمه شي. د سرچینو په وینا هغه څه چې د دغو ري ایجنټونو په ځانګړتیاوو پورې اړه نیسي، هغو توکو ته ورته دي چې پخوا امریکایانو د ویتنام په جګړه کې کارولي ول. د همدغې سرچېنې په وینا، په پاکستان کې د امریکا د کیمیاوي او باکتریا لوژیکي زیرمو را جوړونه په دې موخه ډیزاین شوې چې امریکا په بیړنۍ توګه غواړي خپل ځواکونه د آسیا په سویل او سویل لویدیز کې په یوې پراخې سیمې کې په شوني توګه را پلي کړي .

د پاکستان په خاورې کې د کیمیاوي او باکتریالوژیکي وسلو د جوړونې په اړه د واشنګټن او اسلام آباد ترمنځ د دوه اړخیزه پوهاوي پیلینزه نېټه د ۱۹۸۰زکال د اګست مباشت ته ورګرځي اودا هغه مهال دی چې په پاکستان کې د امریکا د باکتریالوژیکي خدماتو فعالیتونه په رسمي ډول د یوه تړون له مخې راوغځول شول. د همدغه تړون د پینځمې مادې دویم بند امریکایانو ته په ځانګړې توګه په څرګنده دا حق ورکوي چې د امریکا د نړیوال پرمختګ د اداري یا ایجنسۍ (یو ایس ایډ ایجنسي) له لارې کولای شي په ټاکلو او په پرله پسې وختونوکې د کارپایلې وڅېړي او د هغو د بیا او لا سماونې لپاره خپل وړاندیزونه ورجوړ کړي. په عملي ډګر کې، دا په دې مانا ده چې امریکایان د پاکستان په خاوره کې ځان ته دا حق را ګټلی چې په پاکستان کې د کیمیاوي، باکتریالوژیکي او بیولوژیکي وسلو د جوړولو په اړه د څېړنو په ټولو اړخونو څار او واکمنۍ ولري.

ددغه ډول تړون جوړښت امریکا ته په یوه اړخیزه دا شوني وړتیا وربخښي چې د پاکستان په خاورې کې کیمیاوي ري ایجنټان زیرمه او و یې کاروي. ددغې خبرې د څرګندې منښتې نښې د لاهور په طبي مرکز کې په هغو پېژندل شویو حقایقو او فعالیتونو پورې تړنه لیدل کېدای شي چې په هغو کې امریکایي کارپوهان د باکتریالوژیکي او کیمیاوي وسلو په جوړولو کې ښکیل ول ".

دغه ډول خپاره شوي توکي تاس راغونډ کړل او د شوروي اتحاد په رسنیو کې یې راخپاره کړل؛ درسنیو د مخپاڼو سکښتې د بې لارو کوونکو مالوماتوپه په کره یا اصلي بنو را ډکې شوې ول.[د اخبارونو پرمخ په حواشیو کې دفعاله اقداماتو اصلي شکلونه خپاره شوي ول]. تریوې کچې خو رسنیود افغان وګړو په وړاندې د شوروي د پوځ د کېمیاوي وسلې د کارَونې په تړاو له لوېدیزو ورځپاڼو او ګزارشونو څخه اخیستنه کړې وه. د شوروي د پروپاګند او تبلیغاتو خدماتي څانګو دغسې ګزارشونه وغندل او په لېکنو کې یې ټینګار کاوه چې د لویدېزرسنۍ د امریکا ترپخور یا فشار لاندې دي او پر امریکایانو یې تور ولګاوه چې دوی پر افغانانو کیمیاوي وسلې کارَولي دي.

په پاکستان د کي جي بي میشت څارکښ ، اکیم ته د کې جي بي د مشر یوري اندروف له پلوه د " تاراکاني" د فعالو اقداماتو د بریالیو پلي کولو په ویاړ یو منلېک د سوغات په ډول ورکړل شو .

له ۱۹۷۷ تر ۱۹۸۱زکلونو پورې په کولمبو کې د کې جي بي د میشتې څانګې د فعالو اقداماتوکار چې د کارمند ګرینویچ په خپل نوښت ترلاس لاندې نېول شوی وو، مثبتې پایلې یې له څېړنې وروسته را وزېږولې: کارمند په ټولې هوښیارۍ د څارکښې ټول اړین اوزار وکارول، د څانګې ټول اړوند کارکوونکي یې راښکیل کړل او ددوی د جاسوسانو د کار ګټه خورا زیاته وه. د " لنکا" او " ترایبون" نوبتي خپرونې چې د څانګې تر څارلاندې وې د ستاینې وړ وګرځېدلې .

په ۱۹۸۰زکال کې د کې جي بي مشرتابه ته د ترسره شویو فعالو اقداماتو له ډلې څخه د ۱۳ په اړه یادونه شوېده. دا ډېر پیچلي ګامونه ول او موخه یې دا وه چې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت د دولت دریز په نړیوالې کچه

را پیاوړی کړي او هڅه کېدله چې د سیریلانکا په دولت او وګړو کې د کارمل خیره د یوې مثبتې څیرې په توګه را واړول شي. د غو عملیاتو دومره وکولای شول چې د شوروي اتحاد د سیوسیالیستي جمهوریتونوپه وړاندې د سیریلانکا استازي له خپلو پخوانیو ګوت نیونو څخه را واوړي او یو منځمهالی دریز را خپل کړي او همدا شان پرافغانستان د شوروي د یرغل په اړه رسنۍ په خپل دریز کې نرمښت را څرګند کړي.

په ۱۹۸۰زکال کې د "ځوانو مسلمانو د ټولنې" تر دروغي "جعلي" نوم لاندې په کولمبو کې ۵۰۰۰ شپې پاڼې خپرې شوې چې د کارمل د دولت ملاتړې کاوه او د افغانستان په وړاندې یې د امریکا او د چین د وګړو د ولسي جمهوریت اقدامات غندل. همدې ته ورته ګامونه د غونډو، سیمینارونو، پریکړو او د خبرو اترو له لارې د اغیزو د شیندلو په بنه کې را پورته شول .

د "سوترا" د ټولنې له لارې د سیریلانکا د ملي مرکز د آسیا د بودایانو د سولې د کانګرس له لارې د چین او پاکستان د سیاستونو د غندنې په موخې یوه غونډه را وبلل شوه او په ترڅ کې یې د غیراتومي نړۍ د ترون پر پراخیدا زور واچول شو .

یو بل فعاله اقدام تر لاس لاندې ونیول شو چې په سیریلانکا کې د چین د وګړود ولسي جمهوریت " اومریکون" وغندل شو او غندن لیکونه د علمیاتو په ډول په سیریلانکا کې د چین د وګړو د ولسي جمهوریت سفارت ته ولیږل شول او په همدې ډول د چین او البانیا ترمنځ د بیلتون د پراخولو ، د امریکا ضد غندن لیکونه او د هند په سمندر کې د سولې د یوه زون د جوړولو لپاره دغوښتنې په تړاو د شپې پاڼو د شیندلو لړۍ ترلاس لاندې ونیول شوه .

د یوه څارګښ د مرستې له لارې د سیریلانکا � افغانستان د همکارۍ کمېټه راجوړه شوه: ددغې کمېټې له جوړولو څخه موخه دا وه چې د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې د امریکا، د چین د وګړو د ولسي جمهوریت او د پاکستان لاسوهنې د ډله ییزو غونډو له لارې وغندل شي او په هیواد کې له انقلابي ریفرمونو څخه ملاتړ وکړي. کمیټې د ولسمشر ضیاالحق او د پاکستاني دولت د ورځپاڼې (ډان) پروړاندې د غاو لېکونو (احتجاج لیکونه) د راسمبالولوچارې هم ترلاس لاندې ونیولې. په دغو لیکونو کې په پاکستان کې د سي آی اې فعالیتونه او د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې د امریکا، د چین د وګړو د ولسي جمهوریت او د پاکستان لاسوهنې وغندل شوې .

]،،[په کولمبو او کینډي [د سیریلانکا یو مرکزي ښار- ژ] کې په افغانستان کې د پانګوالو ځواکونو د غندنې په تړاو سیمنیارونه را جوړ شول او ډیرې کړې اړول شوې [له مخکې ورښوول شوې] خبرې اترې تر لاس لاندې ونیول شولې چې افغانستان ته د ګاونډیو هېوادونو له پلوه د جنایتکارو او په پیسو اخیستل شویوجنګیالیو ډلو په وړاندې ولسمشر جې آر جېواواردین او سر وزیر راناسینا پریماداسا اود واکمن ګوند مخورې کړۍ او د بهرنیو چارو وزارت را وهځول شي. په سیریلانکا کې د سیاستپوهانو، دولتي چارواکو او مخورو ټولنیزو کسانو له پلوه د خبرو اترو له لارې د اغیزو د شیندلو خبرې اترې ترلاس لاندې ونیول شولې چې موخه یې د افغانستان او دهغه د ګاونډیو پرلور د جېواواردین

پر دریزد اغیزو را شیندل ول. د جاسوسانو له لارې پر سوداګریزو او ګروهینزو (مذهبي) ټلوالو او ډلو د اغیزو د شیندلو عملیات تر لاس لاندې ونیول شول او وهڅول شول چې د پریکړو او خبرتیاوو له لارې په افغانستان کې د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو له پالیسیو څخه ملاتړ وکړي. د افغان د سکالو په اړه د کې جي بي د ایف سي دي د [الف] د خدماتي څانګې له پلوه د " تریبیون"، لنکا ګاردین" او د سیریلانکا د مرکز د بودایانو د سولې د دکانګرس په خپرونه کې لیکنې خپرې شوې] .،، [

د ۱۹۸۰زکال د جون په مباشت کې په کولمبو کې لاندینې بې لارې کوونکي مالومات پاکستاني دیپلوماتانو ته ورورسول شول :

]،، [فرانسي دیپلوماتان د افغانستان په وړاندې د ضیاالحق سیاسي تګلارې ته له یوه ویرونکي اور سره د لوبې په توګه ګوري. د کابل له نوي رژیم سره د نیغ په نیغه اړیکو په تینګولو کې ډیرې څنډونې په اسلام آباد کې غملړلې پایلې را زیږولې دي. هندوستان په اسلامي نړۍ کې د ضیاالحق سیاسي تګلارې ته د یوه مخکښ مشر خو له زړه نا زړه او شکمنې ډکې تګلارې په سترګه ګوري او په پاکستان کې دړژیم د بدلون په اړه به خنډونه رامنځ ته نه کړي. امریکا د دغه رژیم پر پایښت ګروهنه نه لري او د رژیم له مخالفینو سره یې د پټو اړیکو راټینګولو ته ملا را تړلې ده] .،، [

]،، [په همدې ترڅ کې په ډیلي کې پاکستانیانو ته وړاندیز شوی دی چې د تش په نامه د دیورند د کرښې پرسر د افغانستان او پاکستان ترمنځ د اړیکو دربښتونې ښه والي شونیوالی لیدل کېده او د اړیکوپه ښه والي کې د څنډ د شیبې له لاسه ورکول دغه شونتیا تر سیورې لاندې راوستله] .،، [

]،، [په افغانستان کې د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو او د شوروي د سرتیرو په وړاندې د سیریلانکا د نرم دریزو استازو او د رسنیو د منفي چال چلند په پام کې نیولو سره؛ ټول، دولت او په هېواد کې سیاسي کړې دې ته را وهڅولې چې په افغانستان او د آسیا په سویل لویدیزې سیمې کې د حالاتو او شخړو د حلولو په پلوي د شوروي وړاندیزونو ته لیواله شي او له هغو پلوی وکړي] .،،[

د لاسوندي راټولونکی	د میتروخین آرشیف
جوړونکی	واسیلي میتروخین
د لاسوندي بڼه	یادښت لیکونه
	افغانستان، پوځي ځواکونه، افغانستان: په افغانستان کې سیاسي چاپیریال، په افغانستان کې ټولنیزې ستونزې، هغه ته د شوروي مرسته، امریکایي ضد، دولتي ضد ګامونه، د شوروي � عرب اړیکې، پټ عملیات، سایروس وینس، تبرنی تګلاره،

	گلبدین حکمتیار، پانګوالي، هندوستان، څارکښیزه عملیات، منځنی ختیز، د غیر اتومي نړی ترون، شوروي لښکرې، د
سکالو : دغه لاسوندی دغه سکالو رانغاړي	امریکا لاسوهنې، د شوروي بهرنۍ تګلاره، د شوروي موخې، د شوروي څارکښیزه کړنې، په افغانستان کې د شوروي لاسوهنه، ډنډورې، د شوروي امریکا اړیکې، پرافغانستان د شوروي یرغل، په افغانستان کې د شوروي پرمختګ، شوروي اتحاد، د شوروي بهرنی سیاست، له افغانستان سره د شوروي اړیکې، له هندوستان سره د شوروي اتحاد اړیکې، شوروي اتحاد، له شوروي اتحاد سره د امریکا اړیکې، شوروي اتحاد، د امریکاپه وړاندې ستراتیژی، یوري اندروپوف
ښکېل هېوادونه	د افغانستان ډ یموکراتیک جمهوریت، هندوستان، ایران، عراق، منځنی ختیز، پاکستان، پلستین، شوروي اتحاد، د انګلستان شاهي دولت، د امریکا متحده ایالات
اړیکې	
په رسنیو کې د لاسوندي خپره	
شوې ژبه	انګریزي
خپرندویه ټولنه	د سړې جګړې د نړیوال تاریخ پروژه
خپرندویه حق	د سړې جګړې د نړیوال تاریخ پروژه
خپرنیزه ژبه	انګریزي
د لاسوندي پیژندونکې شمیره	3FF29963-ABFA-30E0-344EE1596C121EDF
ژباړه	اصل متن : روسي: له روسي انګریزي ته او له انګریزي پښتوته
ژباړونکی	سپتامبر ۲۰۰۸ رحمت آریا
اخځ:	http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction =va2.document&identifier=3FF29963-ABFA-30E0-344EE1596C121EDF&sort=Subject&item=Gulbuddin%20Hekmatyar

د ۱۹۸۰ � ۸۲ زو کلونو په اوږدو کې په سویل لوېدیزه آسیاکې د کې جې بي فعاله اقدامات

پر افغانستان د روس له پوځي یرغل وروسته د کمونیست گوند د سیاسي بیرو لومړۍ غونډه

د سیاسي بیرو غونډه

پښتو ژباړه:رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

]په لاس لیکل شوې[

پ.۱۷۹

ترټولو محرم [ټاپه]

له محرمېته وتلې [یوازې کاپې]

کاري لیکښه

د شوروي اتحاد د کمونیست گوند د مرکزي کمېټې د سیاسي بیرو غونډه

جنوري ۱۷,۱۹۸۰

]لنډیز[

دغونډې مشر : ل.الف.برژنیف

گډونوال ملگري: اندروپوف، یو.وي. گریشین، وي.وي.گرومېکو، الف.الف.کریلینکو،

الف.پ.پیلشي،الف.لا.سولوسوف، م.الف.تخنیکوف ن.الف.، اوستینوف.د.ف، چرنینکو. ک.ی،

گرباچف.م.س،دیمیشف.پ.ن، کورینخوف.وي.وي، پونوماریف.ب.ن، سولیمنخوف.م.س، کپیتانوف.آی.وي، دولگیخ.وي.آی

۸ .سکالو : په افغانستان کې داړوپیچ ستونزه

برژنیف: تاسو غږو او ملگروته څرگنده ده چې څو مباشتې مخکې مو د افغانستان د پیښې په تړاو یو کمیسیون جوړکړچې ملگري اندروپوف، گرومېکو،اوستینوف او پونیماریف یې غړي ول چې د اړتیا په وخت کې دې د اوچت شویو گامونو په اړه لاسوندي چمتو اوهغه دې سیاسي بیرو ته وسپاري .

باید څرګنده کړم چې کمیسیون خپل کار ښه پرمخ یووړ. په تیرډیرلنډوخت کې د پریکړه لیکونو لړۍ ومنل شوې او پربنسټ یې په پام کې نیول شوي ګامونه پلي شول .

ماته خو داسې ښکاري چې د افغانستان اکر یاحالات لاتر اوسه هغه وخت نه دی رارسیدلی چې هره ورځ یې وڅارو اویا د اړوپیچ پربنسټ اړین ګامونه اوچت کړو. ماته بریښې چې د بل کمیسیون جوړولو ته اړتیا نه لیدل کیږي؛ اوهمدغه کمیسیون دې لکه څنګه چې پخوا یې کارکاوه په وَرته ډول دې خپل کار پرمخ یوسي .

په دې تړاو نیوکې او وړاندیزونه لرئ؟ نه!

نو چې داسې ده، موږبه د سیاسي بیرو د نوموړي کمیسیون غړي ومنو اوخپل کاردې پرمخ یوسي .

ګرومېکو: په افغانستان د ځواکونو یووالی پرمخ ځي. ګڼ وختونه له موږڅخه سلا او مشورې غواړي. موږ یې ورکوو. هغوی انګروزي " اعلامیې" خپروي. په پوځ کې د پام وړ بدلونونه نه دي راغلي. خو له بده پسې بدتر شوي هم نه دي. دا ترټولو دپام وړ خبره ده. پوځ د افغانستان له مشرتابه څخه ملاتړ کوي .

د افغانستان ګرد چاپېره نړیوال اړوپیچ له بده پسې بدتره شوی دی. هغه چېغې اوبغارې چې په ځانګړې ډول د امریکې په متحده ایالاتوکې راپورته شوې وې داسې برېښې چې مخ به سړېدو دي.

په ناټو کې د شوروي اتحاد په وړاندې د اقداماتو د نیولو په اړه یووالی نه لېدل کیږي. هرګوره لوېدېځو هېوادونو په ځانګړي ډول ایف.آر.جي (د جرمن فدرالي دولت- ژ)،ایتالیا،ترکېې او نورو هېوادونو د امریکا وړاندیز ونه مانه، او له هغو بندیزونو سره هغړي نه دي چې امریکا یې غواړي پلي کړي .

د[ملګروملتونو � ژ]عمومي اسامبله پای ته ورسیدله. د دریو ورځو په اوږدو کې ډیرو استازو خبرې وکړې. د یادولو وړ خبره دا ده چې د پریکړه لیک په اړه له ۱۴۰ استازو رایه ورکوونکو څخه ډیرو په پټو سترګو رایه ورکړه ،۴۸ هېوادونه پښه بیرته وایستله او دهغې پرضد یې رایه ورکړه. دا په بشپړ ډول یو پر دریمه برخه ده. په دې ډول امریکایانو وکولای شول چې یو شمیر په شاتلونکي ارتجاعي رژیمونه سره راټول کړي او اړ یې ایستل چې د پریکړه لیک لپاره رایه ورکړي. زه ګومان کوم چې د امریکا او نوروهېوادونو په رَسَنیو کې به یو ناڅاپي خوځښت را وپارېږي. خو یو شمیر هېوادونه لکه ارجنتاین او برازیل له امریکایانو سره همغږي نه دي، د بیلګې په ډول ، پر شوروي اتحاد دغلَو دانو خرڅلاو. کاناډا هم په همدې ډله کې راځي .

برژنیف: وینس داولمپیک په لوبو کې د امریکا د ګډون پرضد راووت. (وینس: په فرانسه کې د یوه ښارګوټي اوټولنې نوم دی چې د پیس دې لا لوریې په سیمې کې په سارتې دیپارتمنت کې پروت دی �ژ)

ګرومیکو: وینس! هو، رښتیا ده، په غیررسمي ډول یې ویلي دي. خوانګریزان په ټولو اقداماتو کې ډیرپرځان غـرَه دي. ګیسکارد دې ایستنګ هم یو پیغام ورلیږلې دي. (والیري ماري ګیسکارد دې ایستنګ له ۱۹۷۴ تر ۱۹۸۱زکال

پورې دفرانسې ولسمشر وو. ژ-). دا ډېره ښه ده. په اسلام آباد کې د اسلامي کنفرانس غونډه جوړېږي. ک. ببرک له موږ څخه سلا (اجازه- ژ) غوښتې چې آیا دی کولای شي دغه کنفرانس ته ورشي که نه. موږ ورته سلا ورکړه چې ده به ښه دا وي چې د هېواد له لېکو دې دباندې ونه وځي .

اندرپوف: په تیرو لسو ورځو کې د دولت او ګوند د مشرتابه ټولې څانګې جوړې شوې. ان یوه وکالتي شورى هم نومول شوې. افغان مشران په زړه ورتوب پیل کړې (یوه یا دوې کرښې له اصلي لاسوندي څخه ورکې دي � د لاسوندي رالیږونکی). له دغو ټولو سره سره د خلق او پرچم د ډلو ترمنځ تاو تریخوالی د پام وړ دی. البته چې موږبايد د ګوند په منځ کې ټولې چارې د یووالي د سلا په ورکولو په احتیاط وڅارو. هغوی د شوروي اتحاد د سیاسي بیرو لېک د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې په پولینوم کې په پام کې نیولی او د لېک د لارښوونو په رڼا کې یې د ګوند لومړنیو کرښو ته لارښوونه ورکړې چې پلې یې کړي .

توکمونه هلته ډېره ستره ونډه لوبوي. موږ ته اړینه ده چې دهغوی زړونه د ګوند خواته راواړَوو. درو (۳) مخورو توکمونو د ببرک د رژیم د ملاتړ خبرتیا ورکړه. ببرک د یوالي په لاره کې ډیر ښه کار کوي. په ځانګړي ډول له مذهبي برخوسره د کار په اړه خرګند بدلون رامنځ ته شوی .

اوستنیوف: د افغانستان له ګن شمیر سیمو څخه د پوځي حالت په اړه پراخ ګزارش ورکوي؛ هغه وايي: په ټولیزډول پوځي اکر د قناعت وړ دی، دیاغیانو د مقاومت څو تاوده او پاخه مورچلونه شته .

پونیمارییف: دهغو اقداماتو په اړه خبرې کوي چې د ګوند د جوړولو اود یووالي د منځ ته راوستلو په اړه پورته شوي. هغه ګزارش ورکوي چې زموږ د کارپوهانو یوه ۱۶ کسیزه ډله د ملګري ګریکوف ل. آی. تر مشرى لاندې افغانستان ته ولیږل شوه. ببرک کارمل زموږ د ملګرو سلا مشورو ته په ډیر ځير او پاملرنې غوږ نیسي. ګوندي مشرتابه اوس د خپلې ملا ستنه لري .

برژنیف: ددغې سکالو په اړه دملګرو ګرومېکو،اندروپوف، اوستنیوف او پونیمارییف د مالومات پربنسټ يو وړاندیز شته چې باید په پام کې ونیول شي .

ملګرو ګرومېکو،اندروپوف، اوستینوف او پونیمارییف ته دنده ورکول کیږي چې دافغانستان د اړوپيچ په تړاو د اړوندو موادو په څېړنې او چمتوالي، خپل کار ته دوام ورکړي. هغه سکالو چې د پریکړې نیولو ته اړتیا لري سیاسي بیرو ته دې وسپارل شي .

ټولو: ومنله

اخځ :

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/r12.pdf

د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو پریکړه

پښتو ژباړه: رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

د ژباړونکې یادونه :

ښاغلو لوستونکو!

په لاندني لاسوندي کې رانغاړل شوې سکالوپرافغانستان د شوروي لښکر له یرغله وروسته د شوروي د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې او د شوروي د دولت د بهرنۍ او کورنۍ تګلارې د راخپلولو تېوله اډانه راځرګندوي چې پربنسټ یې دخلق او پرچم لاسپوڅو رژیمونو خپله کورنۍ او بهرنۍ تګلاره وټاکله. د افغانستان د اکربکر سیاسي شنونکو او د هیواد د اوسمهالي تأریخ لیکونکو لپاره دغه لاسوندی کیدای شي هغه تیاره اړخ رابنډ کړي چې یو وخت د خلق ډیموکراتیک ګوند د خپلواکه سیاسي او ولسي تګلارې ډنډورې وهلې حال دا چې دغه لاسوندی په راڼه ډول ځرګندوي چې دوی ته هم په کورنۍ او هم په بهرنۍ تګلاره کې لا دمخه ځانګړې اډانه ټاکل شوې وه. هېښنده خو لا دا ده چې ددغې تګلارې هېنداره لا نن موږ له بل اړخه په وَرته توګه په سترګو وینو.زما د ټولو خبرو موخه یو ټکی دی او هغه له بهره لارښوونه او دولسي تګلارې نشتوالی دی. د همدغه لاسوندي په پای کې ځرګندیږي چې روسانو خوارځواکي خلقیان او پرچمیان یوازې په دې او هغې پلمې د خپلو موخو د پلي کولو لپاره کارولي او موخه یې له لومړیو څخه څرګنده وه چې ددوی له لارې به پر افغانستان تیری کوي. د تره کي تیلفوني سناریو ددغسې تیري لپاره یو بشپړ لاسوندی نه شي ګڼل کېدای ځکه د همدغه لاسوندي پربنسټ مخکې له مخکې هېڅ ډول ترون نه دی لاسلیک شوی او روسان له تیري وروسته د خپلې پاتې کېدنې لپاره د ترون د لارو چارو د موندلو په لټه کې کیږي .

غواړم پرې راغبرګه یې کړم چې ددغه لاسوندي ژبه ډیره سیاسي او دیپلوماتیکه ده، ښایي د عادي لوستونکي لپاره دومره د پام وړ نه وي.

زه هېله لرم چې تأریخ پوهان اوسیاسي شنونکو ته د پام وړ وګرځي .

د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو پریکړه

۱۹۸۰ز کال د جنوري ۲۸: د اندروپوف،ګرومېکو،اوستینوف او پونیمارییف د ۱۹۸۰ کال دجنورۍ د ۲۷ نېټې له ګزارش سره جوخت

ترټولو محرم

شمیره: پ.۳۴/۱۸۱

ملګرو برژنیف، اندروپوف،ګرومیکو،سولوسوف،اوستینوف،پونیمارییف او روساکوف ته:

د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو د ۱۹۸۰ کال د جنورۍ د مباشتې د ۲۸ نېټې د ۱۸۱ شمیرې پریکړې لنډیز :

سکالو: د افغانستان د اکربکر اړوند د شوروي اتحاد د ملي امنیت لپاره د نورو اقداماتو نېول

دملګرو ګرومېکو الف.الف، اندروپوف ایو.وي، اوستنیوف د.ف، پونیمارییف ب.ن له یاددښت لېکونو سره جوخت چې ستاسو ترمخ پراته دي، ټول ملګري نېول شوې پریکړې مني

د شوروي اتحاد دبهرنیو چارو وزارت، د دفاع وزارت، د شوروي اتحاد کي.جي.بي. د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د بهرنیو اړیکو څانګې ته لارښوونه ورکول کیږي چې په افغانستان کې دې د لاندنیو ټکیو په پام کې نیولوسره دې خپل کارپلی کړي .

دویمه کاپي: سکرتریت

]مل لاسوندی[

سکالو: ۳۴ ټکی ۱۸۱ شمیره پریکړه (پروتوکول)

ترټولو محرم

ځانګړې دوسیه

د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند مرکزي کمېټې ته

د افغانستان په اکربکر اړوند، د شوروي اتحاد د ملي امنیت لپاره د نورو اقداماتو نېول

افغانستان ته د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو څو اړخیزو مرستو، د پوځي او د ببرک کارمل د نوي واک ته رسیدلي حکومت ته د مرستو په ګډون، د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې د اکربکر د ټېنګښت لپاره د پام وړ پرمختګونه رامنځ ته کړي اوپه منځني ختیځ کې یې دهغوپرمختګونو پرمخ د پای ټکی کښیښود چې زموږ لپاره یې ویرې را زیږولې .

د پېښو د پرمختګ ترڅنګ،څرګند شواهد ښیي چې د امریکا متحده ایالات، د هغې د ټلوالې ملګري او د چین ولسي جمهوریت په ټول واک او ځواک خپلې موخې ټاکلې او د افغانستان د پېښو په اړه د شوروي ضد (انتي سویتیزم) چاپیریال په رامنځ ته کولو غوارې خپلې بهرنۍ اوږد مهالې تګلارې په داسې بڼه پلې کړي چې مخه یې د شوروي

اتحاد په وړاندې له دښمنۍ ډکه یوه تګلاره وي او ستنه يې په (نړیوال �ژ) واک کې د داسې یوه بدلون پر رامنځ کولو ولاړه وي چې ددوی په ګټه پای ته ورسيږي. لوېديځ او د چین ولسي جمهوریت افغان انقلاب ضد ډلو ته د مرستو د پراخولو له لارې غواړي په افغانستان کې د جګړې لمنه پراخه کړي چې دوی په ګروهنې په پای کې به يې شوروي اتحاد په دغه هېواد کې ستړی او د شوروي اتحاد پرنړیوال مخورتوب او پرستیژبه منفي اغیزې وشیندي .

د پراخو ګټورو بهرنیوتګلارو رامنځ ته کول اود شوروي اتحاد ټپکاو له موږ غواړي چې د افغانستان د پېښو په تړاو د راتلونکو ګامونو په ختړه کې د یرغلیزې یا متهاجمې تګلارې تومنه خوندي وساتو. د دغې تګلارې د پلي کولو لپاره موږ د لاندینیو ټکیو وړاندیز کوو:

-د کارترد ادارې د پارو‌ونکو ګامونو په وړاندې او له امریکا سره د خپلو اړیکوپه تړاو،باید سرله اوسه د نړیوالو چاروپه کرښه کې خپل ټینګ دریزلا پیاوړی وساتو. له دې سره سره چې واشنګتن به په راتلونکې کې د شوروي- ضد کمپاین راپیل کړي او هڅه به وکړي چې د خپلې ټلوالې د اقداماتو له سمبال شوي کرکترڅخه ګټه پورته کړي، هڅه به وکړي چې زموږپه وړاندې د غبرګون په ښودلو د ناوړو ګامونو دخړپړتیا په لا خړولو به د شوروي او امریکا ترمنځ ټولې څواړخیزې پیچلې اړیکې لا خړې پړې کړي .

-ددې لپاره چې په ناټوکې دامریکا د ټلوالې پر ګڼ شمیر هیوادونو په ځانګړې ډول پر فرانسې او ایف آر جي (دآلمان فدرالي دولت) خپلې اغیزې لا پیاوړې کړوباید له هغو اختلافاتو څخه تر وسې وسې ګټه پوره کړوچې د دوی او د امریکا تر منځ را بربنډې شوې او د دغو اختلافاتو مخه باید هغه لور ته نیغې شي چې په افغانستان کې د شوروي اتحاد له اقداماتو څخه د ملاترلپاره لاره ومونډل شي .

-باید په یاد ولرئ چې فدرالي آلمان او امریکا د خپلو اړیکو د نیږدې کولو لپاره د افغانستان پېښه د شوروي اتحاد پرووړاندې د یوې وړ پلمې په توګه کاروي؛ د فدرالي آلمان ، امریکا او جاپان نومبرلې درې څنګېزه ټلواله به، د پیکېنګ او واشنګتن داړیکو د پیچیلي کولو لپاره د اوږد مهالو تګلارو تابیاوې ونیسي .

-د شوروي اتحاد د سرتیرو د پلي کېدلوسکالو باید د پانګوالو او د پرمختلونکو هېوادونو د کمونیستو ګوندونو د مشرتابه او کارګري پاړکې 'طبقې' په منځ کې دې د افغانستان ډیموکراتیک جمهوریت او افغان انقلاب ته د ورورۍ دمرستې ترنامه لاندې د یوه پراخ کمپاین په توګه په پام کې ونیول شي. برسیره پردې داسې غیررسمي لارې چارو دې ولټول شي چې نورې ټولنیزې ډلې ، رسنۍ او نور دغه کمپاین ته را وهڅوي .

-دناپییلتوب د غورځنګ په منځ کې، د کیوبا، د ویتنام سوسیالیستي جمهوریت اود ناپیلتوب د غورځنګ د پرمختلونکو هېوادونو دډلې له سرچینوڅخه په ګټه اخیستنې، د افغانستان د دولت د ملاترلپاره دې لارې چارې ولټول شي، شونې ښکارې چې چین او لوېدیځه نړۍ به هڅه وکړي چې غورځنګ د شوروي اتحاد د کړنو غندونه ته

ولمسوي، ددې کار لپاره به د افغانستان دريز ګوښې کړي او له اوسني مخ په ودې حالت څخه په ګټه اخيستنې به دغورځنګ په منځ کې د پرمختلونکو هېوادونو ځانګه کمزورې کړي .

-په منځني او نيږدې ختيز په ځانګړې توګه پاکستان او ايران اوپه آسياکې د نورو مخورو هېوادونو لکه هندوستان کې دې د اسلامي هېوادونو په وړاندې د امريکاد کړنو پرمخالفو ځانګو دې ډېره کلکه پاملرنه وشي . امريکا غواړي د لوېديځې نړۍ اود يوشميرځرګندو اسلامي هېوادونو په ګډون يو ګډ مورچل راجوړکړي او اسلامي تنګ الواکې ډلې بيا له سره له يو بل سره سمبال کړي، موږ ته ښايي چې ددغسې يوې تګلارې په وړاندې په ټېنګه ودريږو او دغه مورچلونه دړې وړې وکړو .

-چين او امريکا دواړه په نه ستړې کېدونکې توګه هڅه کوي چې له پاکستان څخه ګټه واخلي، په دې ډول چې دافغاني ياغي ډلو ټپلو جوړونه د همدغه هېواد په خاوره کې ترسره کېږي؛ دوى د ځانګړو لارو په ګډون غواړي ضياالحق ددې منلو ته اړباسي چې د پاکستان له خاورې څخه دې د ياغيانو د کړنواو فعايتونو د لړۍ لمنه ور لنډه کړي. [داغونډله لنډه شننه غواړي. هغه دا چې : روسان غواړي په پام کې ونيسي چې له امريکا سره په لوبه کې يې دې خبرې ته پام دى : امريکا غواړي نوروته ځرګنده چې ګنې د مجاهدينو ډلې د افغانستان په خاوره کې په خپله خپل ځانونه سمبالوي او دغه غورځنګ يو هراړخيزولسي غورځنګ دى چې له بهره يې ملاتړ نه کيږي او دپاکستان ونډه يوه خړه او تياره ونډه ده. ژ]

-د پانګوالې او امريکا ضد، د زيرمه شويو تدابيرو بيا راژوندي کول او د ايران په بهرني سياست کې د داسې عناصروکارول چې د ايران � امريکا اړيکي له کړکېچ سره مخامخ اود هڅولړۍ دې ترهغې کچې ورسول شي چې په اسلامي نړۍ کې دافغان ياغيانو په ملاتړد خميني د رژيم د پاروني وړتيا ورشنډه کړي .

-بايد په پام کې ولرو چې په افغانستان کې دوګړنيز ، ښه سمبال شوې او اغيزمن سياسي مخالف نشتوالي، د چين او امريکا د موخو د ترسره کولو لړۍ سوکه کړې، ددې لپاره چې د افغان کډوالو په منځ کې د هغوى ټولنيزې ډلې بې زړه او بې موراله او مشران يې بې اعتباره کړو نو موږته اړينه ده چې د خپلو اقداماتو او موخو پرپلې کولو په ځانګړې توګه هغه موخې چې بېل ماهيت او تومنه لرى، ډېره ټينګه او لا پاملرنه وکړو.

-بايد د ملګروملتونو په عمومي اسامبلې کې تش په نامه 'دافغانستان د ستونزې' ترپوښتنې لاندې د دامريکا، دهغه د ټلوالې او همدارنګه د چين، شوروي- افغان ضد ميکانيزم هڅو ته نيغه پاملرنه وشي، او ددغې غونډې هغه پريکړې دې شنډې شي چې د شوروي او د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت په ګټه نه وي .

-د بهرني سياست د پلي کولو او د تبليغاتي تګلارې د راخپلولو په اړانه کې دې د داسې لارو چارو پرلټولو ټينګاروشي چې د امريکا د پاروونکوهڅو په لړ کې افغانستان ته د شوروي اتحاد د پوځي مرستو برابرونو د يوازېنۍ ګوښه شوې سکالو په توګه نه کتل کيږي، ځکه له اوږدو مودو راهيسې دغسې پاروونکې هڅې په هغو سيمو کې تر لاس لاندې

نېول شوي چې امريکا پکې خپلې پوځي برلاسۍ ته پراختيا ورکړي او دغه سيمې له ستراتيژيکي اړخه شوروي اتحاد ته ډيرې زياتې د ارزښت وړ دي .

-د افغانستان په ډيموکراتيک جمهوريت کې د کورنيو سياسي � اقتصادي ستونزو او په هېواد کې د شوروي ضد مخ په ودې اړوپيچ په پام کې نېولو سره چې له يوې مودې راهيسې د امين او د هغه د کړی د جناياتو له امله په افغان وګړو کې رامنځ ته شوي، څرګنده ده چې بيا رغاونه او عادي حالت ته راګرځېدنه يې وخت ته اړتيا لري .

-په راتلونکو څو کلونو کې په هېواد کې د ولس د ځواک پياوړتيا او په افغانستان کې د اقتصادي او سياسي حالت ټېنګښت له خپلو ټولونګونو او پراخوالي سره په دې اړه لري چې د ګوند د کړيو په ټولو پوړيوکې يو رښتونی يووالی رامنځته او ټول پرمختلونکي ولسپاله او ولسپالياله ځواکونه د يوه يوموټي مورچل په اډانه کې راټول کړای شي .

-د دغو په پام کې نېولو سره د مرستې د چمتو کولو د لړۍ د غځولو لپاره ، د (۱۹۷۸) کال د اپريل د انقلاب په رڼا کې د افغانستان خلق ډيموکراتيک ګوند ته د ملاتړ د ورکولو، د ګوند د بنسټيزو سکالو په اړوند زموږ دسلامشورو د پلي کولو، د هېواد د رغاونې او داقتصاد د پرمختګ لپاره ،موږ يو بنسټيز وړانديز وړاندې کوو چې په لاندينيو ټکيو کې رالنډ شوی دی :

-د ګوند د يو موټي والي لپاره د ګوند په ژوند اود ګوند په جوړونه کې د همغږو اوپرله پسې سلا مشورو پلي کول چې افغان ملګروته د شوروي اتحاد د کمونيست ګوند د مرکزي کمېټې له پلوه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند مشرتابه ته ورکړل شوي دي. په مرکزي او سيمه يزه کچه دهغو کسانو پيژندنه او ګوښې کول چې له دغو کړنښو سره همغږي نه کوي او په دې توګه به د ګوند په بې موراله کولو کې د هغوی داغيزو لمن ورلنډه شي .

-دافغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند تر مشرۍ لاندې، په سوسياليستو هېوادونو لکه (چکوسلواکيا، بلغاريا او نورو) کې د ترلاسه شويو تجربو د پلي کولو په رڼا کې د يوه هوښيار او استازي پراخ کين اړخه مورچل رامنځ ته کول. د سپورتي، فرهنګي او دغو ته وَرته ټولنو له لارې د کمسومول د ډلګيو رامنځ ته کول او پرافغان ځوانانوباندې د ګوند د اغيزو شيندل په ځانګړې توګه د ښوونځيو پر زده کوونکو .

-د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت د پرمختلکونو ټولنيزو - اقتصادي بنسټونو ډيرزښت ټېنګښت،د نوي اساسي قانون بيا جوړولو ته د هلوځلوچټکوالی ،د توکمونو او ولسي لړکيو استازو ته د داسې لار چارو او امکاناتو موندل چې دخپلو ټولو حقونو په خونديتوب په جرګو او سيمه يزو شورى ګانو کې استازيتوب وکولای شي .

-د افغانستان په ډيموکرتيک جمهوريت کې د جنګيَـلَوو توکمونو له لارښودو مشرانو اوسپين روبو سره د اړيکو ټينګول او خبرو اترو ته کښينستل او دداسې بيړنيو لارو چارو موندل چې هغوی د دولت پروړاندې له خپل مخالفت څخه لاس پر سرشي . د نرموالي د ښودلو، له ډول ډول توکمونو سره د ډول چال چلند په راخپلولو او د سياسي �

اقتصادي پلمو او چـلونو له لارې د توکومو دغبرگون ښووني د اړخونو موندل او پر دغو اړخونو کرارکرار اوگام پرگام یرغل .

-له اسلامي دينپالو سره ديوې اوږد مهالي تگلارې را خپلونه او پرهغې کار کول چې منځلارې دين گروهن په نښه او له چارواکوسره یې کارکولو ته را وهڅوي، د ديني بنسټپالوکړيو داستازو رټل،له شيعه ديپوهانوسره د اړيکو ټينگول، د شيعه ډلې په وړاندې د (اقتصاد په گډون) د هېڅ ډول توپيرپالنې نه منل .

-په هيواد کې د عادي منځمهالي اقتصادي ژوند جوړول، په ځانگړې توگه کارگرانو ته د کليو او ښارونو په کچه د کارمونډنې د لارو چارو پرمختگ. د دولت او شخصي سکتورونو ترمنځ د دوه اړخيزې گټورې برابرې همکارۍ لپاره د کار کولو د اډانې جوړول .

-کورنۍ او بهرنۍ سوداگرۍ ته د پراخو امکاناتو برابرول،د دولت تر څارنې لاندې د منځنيو، په ځانگړې ټوگه کوشنيو پانگوالو کړيو ته د توليدې اسانتياو برابرول .

ددغو ټکيو ترځنگ، زموږ له اړخه :

-د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ته اوږه ورکول چې پر خپلې بهرنۍ تگلارې کاراو د افغانستان د بهرني سياست په لاټېنگښت کې هلې ځلې تر سره کړي .

-د روزل شويو،چټکو، منظمو او په وسلو سمبال پوځيانو په پام کې لرلو سره د پوځ په جوړونه کې هر اړخيزه مرسته. دپوځي بولندويانو دکړيو په منځ کې د افغانستان دخلق ډيموکراتيک گوند د درېز دټينگولو لپاره د لارو چارو موندل، د افغانستان د ولسي ځواک د سيوري په اډانه کې پوځي روزنې ته چټکتيا ورکول .

-په ياد ولرئ چې د افغانستان د څارکښې يا استخباراتي څانگې د پيچلي کارستونزه دې هرو مروحل شي، دهغې تابيا يا پروگرام د پلي کولو چټکتيا ته دې لا اوږه ورکړل شي چې د دولتي امنيت د ارگانونو، د کورنيو چارو د وزارت، ولسي اربـکيو يا مليشودڅانگو له لارې په مرکزي او سيمه يزو کچو ورسره مرسته کيږي .

-بايد په ياد ولرئ چې د ۱۹۸۰ کال په پسرلي کې به دياغيانو د غورځنگ هلې ځلې ډيرې شي. دا هم بايد په يادولرو چې د افغانستان د تأريخي اوملي ځانگړتيا په پام کې نيولو سره دې ، دافغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت او ددفاع له وزارت سره دې په سلا او مشوره کې دداسې يوه مناسب او وړ ټرون پر لارو چارو خبرې اترې وشي چې په افغانستان کې د شوروي اتحاد د پوځي ډلگيود پاتې کېدنې د مهال او قانوني شته والي اړخونه را څرگند کړي .

موږ ستاسو کتنو ته سترگې په لار يو.

الف. گروميکو

د. اوستينوف

ایو.اندروپوف

ب.پونيماريیف

جنوري ۲۷، ۱۹۸۰

پخه سرچينه

Source: Cold War International History Project Bulletin, Issues 8-9, Winter 1996/1997, pp. 163-165.

{Source: TsKhsD, f,89, per, 34,Dok,3; provided by: M.Kramer}

د ژباړې سرچينه:

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/r13.pdf

د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو پریکړه

په افغانستان کې د شوروي اتحاد د ځواکونو د بدلېدونکي مأموریت په اړه

]د الکساندرلیاخوفسکې له پلوه، د افغان زړورتیا او غمیزه، ماسکو، جي پي آی ایسکون' ۱۹۹۵[

پښتو ژباړه:

رحمت آریا

۲۰۰۸ زکال جولای

غواړم ټینګار وکړم چې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د اتحاد مشرتابه او زموږ پوځي بولندیانو تر یوه ځانګړې مهاله د مخالفینو له پوځي ډلګیو سره د جګړې په اړه د ببرک کارمل غوښتنې ته د ځواب له ورکړې ډه ډه کوله. د شوروي اتحاد د دفاع د وزارت د عملیاتي څانګې مشرانو، دشوروي اتحاد مارشال س.ل. سوکولوف او ډګرجنرال س.ف. اخریموف ټینګارکاوه چې هغوی د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت په خاوره کې د پوځي شخړلوالي لیرلېد نه درلود. که له هغوی (سرتیرو) غوښتل شوي وای چې دغسې یوې غوښتنې ته ځواب ووایي نو دیاغیانو د ناځاپه اغیزمن اور ته غبرګون یا زموږ د پوځي سلاکارانو د ژغورنې او خلاصون عملیات یې نشوای کولای ترلاس لاندې ونیسي. خو د ۱۹۸۰زکال د فبروري د میاشتې په پای کې په کابل کې له ډله یز دولتي ضد پاڅون (د کب پاڅون- ژ) اود ب.کارمل له دویمې غوښتنې وروسته چې له پاڅونه ډیر سخت ویرېدلی وو، په افغانستان کې د شوروي ځواکونو مشرانو له ماسکوه یو پرېکنده پیغام ترلاسه کړ چې : 'د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت له پوځ سره اوږه په اوږه د مخالفینو د ډلګیو درېي وړې کول پیل کړئ...' ځرګنده ده چې دغه امر له لومړني ټاکل شوي پلان سره سمون نه خوړ او له هغه اوښتنګ وو خو امر له دولته راغلی وو او سرتیري اړ ول امرهرومرو پلي کړي .

د ۱۹۸۰زکال د مارچ د میاشتې له پیله د شوروي پوځي لښکر او ل.سي. س.ت (د شوروي محدودو پوځي قطعاتو) د کنړ په ولایت کې خپل پوځي عملیات پیل کړل. هغوی په افغانستان کې خپل ځانونو د یوې غچ اخیستونکي جګړې په هېنداره کې ولېدل او د یاغیانو د درې وړې کولو د سپارل شوې دندې په تر سره کولو یې پیل وکړ او دا د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو په لومړني پلان کې په پام کې نه وو نېول شوي.

غوارِم ټینګار وکړم چې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د اتحاد مشرتابه او زموږ پوځي بولندیانو تر یوه ځانګړي مهاله د مخالفینو له پوځي ډلګیو سره د جګړې په اړه د ببرک کارمل غوښتنې ته د ځواب له ورکړې ډه ډه کوله.

د ستردرستیز د عمومي عملیاتو د څانګې د لاسوندونو پربنسټ ... د ۱۹۸۰ز کال د فبرورۍ د میاشتې په پای کې د شوروي مشرتابه (د ل. الف. برژنیف په نوښت) له افغانستانه د شوروي پوځ د ډلګیو د بیرته را ایستلو تابیا ترلاس لاندې ونېوله، ځکه په پام کې نېول شوې وه چې د امین په راپرځولواو د ب. کارمل تر مشرۍ لاندې د افغان دولت له ټېنګولووروسته د هغوی دنده پای ته رسیدله. خو هغوی د ځو لاملونو له کبله دغه کار ونه کړ. د.ف اوستینوف او یو. وي اندروپوف (او ښایي الف. الف. ګرومېکو هم) له افغانستانه د شوروي پوځونو د بیرته راغوښتلو پرضد ول. په بله وینا ، په هغه وخت کې د سرتیرو را ایستل د امریکا یرغلګري پالیسې ته د ځانګړې شېبې د په لاس ورکولو مانا درلوده؛ په امریکا او نورو لوېدیځو هېوادونو کې یې دشوروي اتحاد په وړاندې د ترخو نظریاتو او استدلالونودریز ته لا اوږه ورکوله، دهغو ترونونو په اړه چې شوروي اتحاد لاسلیک کړي ول او شوروي اتحاد دغو ترونونو ته ځان ژمن ګاڼه دشوروي اتحاد مخورتوب او پرستیژ ته یې تاوان رساوه، د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې یې دګوند، ددولتي کارکوونکو او دپوځ د کمزورۍ په پای کې اړوپیچ لا بې ثباته کېده او په پای کې افغانستان له لاسه تللو،او دشوروي اتحاد د کرښو په څنډو کې د اسلامي بنسټپالو چټکې ودې ته یې لاره پرانیستله. د پورتنیو خبرو په پام کې نېولو سره د سرتیرو درا ایستلو سکالو په دې آړ 'شرط' په پام کې ونېول شوه چې ګوند او دولتي ځواکونه پیاوړتیا او په هېواد کې سیاسي اړوپیچ ټیکاو ومومي. ډیره شوني ښکاري چې د فبرورۍ د میاشتې په پای کې د کابل د حالت کړکیچن کېدلو د هغوی په پریکړې اغیزه کړې وي؛ هرګوره.... له افغانستانه د شوروي د سرتیرو د راایستلو (پریکړه) ناشونې وه او په پای کې سرتیري د افغانستان په کورنۍ جګړې کې راښکېل شول .

خو د ۱۹۸۰زکال د فبرورې د میاشتې په پای کې په کابل کې له بله یز دولتي ضد پاڅون (د کب پاڅون- ژ) اود ب.کارمل له دویمې غوښتنې وروسته چې له پاڅونه ډیر سخت ویرېدلی وو، په افغانستان کې د شوروي ځواکونو مشرانو له ماسکوه یو پرېکنده پیغام ترلاسه کړ چې : 'د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت له پوځ سره اوږه په اوږه د مخالفینو د ډلګیو درې وړې کول پیل کړئ...

کله چې څرګنده شوه چې دشوروي محدود پوځي ډلګي د یوه اوږده مهال لپاره پاتې کېږي نو پوځ احتیاطي سرتیري او افسران راوبلل. د احتیاط د سرتیرو او افسرانو د رابللو لړۍ داسې پیل او پای ته ورسېدله:افسران د ۱۹۸۰زکال تر نوامبرپورې، برېدګي او سرتیري ترمارچه پورې. ټول ټال درې دیرش نیم زره کسان را وبلل شول، له هغې ډلې دوزه دوه سوه افسران او یودیرش زره او درې سوه تنه برېدګي او سرتیري. په همدغه وخت کې ټول ملکي موټران او د لیږد وسایل په پوځي ګاډو بدل شول .

سرچینه :

[Lyakhovsky, pp. 176-177]

Translated by Svetlana Savranskaya, The National Security Archive.

سرچینه :

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/soviet2.html

د کمونیست گوند مرکزي کمېټې ته د لېکوال شېدېروف لې

(پراودا)، د افغانستان د اړوپیچ په تړاو د شوروي اتحاد دکمونیست گوند مرکزي کمېټې ته د لېکوال شېدېروف لیک، ۱۹۸۱زکال، دنوامبر ۱۲ نېټه:

پښتوژباړه:

رحمت آریا

جولای ۲۰۰۸

د لاسوندي پېژندنه:

دغه لاسوندی په افغانستان کې د شوروي د راښکېلېدلو هغه ریښتونی اړخ را څرگندوي چې دوی له ټول لښکر سره سره بیا هم دپوځ له لږ والي سره مخامخ او مني چې پوځي حل یوازینی د حل لاره نه ده .

د لاسوندي پیل:

د ۱۹۸۱ کال د اکتوبردمېاشتې د گوندي سلاکارانو دغونډې د مالوماتو پربنسټ، دافغانستان دیموکراتېک جمهوریت له خپلو ۳۵ زرو کلیو څخه یوازې پر پینځه زرو کلیو او د ولسوالیو په مرکزونو او پر۲۹ ولایتونو واک لري او بس دا د پینځلس په سلو کې لا لږمانا راښندي. د پروسږکال له دوبي را پدېخوا په ټولیزډول په اړوپیچ کې کوم بدلون نه دی رامنځ ته شوی.

تراوسه هېڅ یو ولایت په بشپړه ډول نه دی آزاد شوی. په کلېوالي سېموکې چې د یاغیانو له پلوه یې څارنه کیږي په هېڅ یوه گوریلایي ډلگي کې د افغانستان د خلق د دیموکراتیک گوند، د ولسي جرگې [دوما: -ژ]اویا دافغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت پټه تر ځمکې لاندې ډلگۍ په سترگو نه لېدل کیږي .

د هغه پراخ عملیات په ترڅ کې چې موخه یې دانقلاب ضد ډلو ترشا د ولاړویاغیانو د ټینگو مورچلونو دړې وړې کول ول اوترسره شول، بیا هم پینځه اتیا په سلو کې ځایونه دیاغیانو په ولکه کې پاتې او عملیاتو هېڅ اغېزه نه درلودله. د علیماتو له بشپړېدلو سره سم افغان � شوروي سرتیري بیرته خپلو پوځي اډو ته راستانه او سېمې بېرته د یاغیانو په ولکه کې را پرېوتلې .

په یو شمیر لیرې سېموکې ددولتي کسانو پرېښودل پرته له دې چې د پوځي ځواکونو پرله پسې ملاتړ ورسره وي، په اړوپیچ کې یې کوم بدلون نه دی رامنځ ته کړی.ددې ترڅنگ په یاغیانو پسې په پرله پسې تلل او دهغوی په سېمو کې د هغوي د ځالگیو له منځه وړل د سېمه یزو وگړو په منځ کې مخ په ودې گوت نېونې راپورته کړیدي. د دغسې عملیاتو په ترڅ کې کرهېنزې سیمې ویجاړیږي، وگړي وژل کیږي او په پای کې هرڅه همداسې په خپل حال پاتې

کېږي. یاغیان بیرته راځي او په خپلو سیمو خپله ولکه له سره ټینګوي. دتیرکال تجربو څرګنده کړه چې ددغسې عملیاتو په پای کې د افغانستان ډیموکراتیک جمهوریت بیا هم په خپله دولتي ځمکني بشپړتیا واک نه لري او لا تر اوسه همداسې پاتې ده. ددې تر څنګ په ډېري ولایتونو کې دیاغیانو تر ولکې لاندې سیموڅخه کلیوال د ولایتونو مرکزونو ته په پټه راځي او غواړي د انقلاب او د ولسي رژیم په ملاتړ دفاعي ډلګي جوړ کړي خو په یوه اړ یا شرط چې � تر هغه وخته پورې چې ولسي رژیم پیاوړی شي او هغوی د یاغیانو له جزائـي حملو څخه وژغورلای شي او له همدې امله (هغوی له موږ غواړي) چې دهغوی ولایتونو ته نیږدې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت دایمي وسله وال او یا ګرځنده پوځي ځواکونه لیری کړای شي. د فراه د ولایت تجربې لا وختي مثبتې پایلې رامنځ کړې .

یو څه برعکس بیلګې هم سته. په کندز، شینډنډ او یو شمیر نورو ځایونو کې چې د شوروي - افغان لویي پوځي اډې او ډلګي ځای پرځای اواغزن مزي ترې را تاو دي، له همدغو پوځي اډو څخه یو شمیرډلګي د یاغیانو د ټینګو مورچلونو د ځپلو لپاره په دودیزپوځي تاکتیک پراخو سېمو ته ورننوځي، رښتیا خبره خو دا ده چې دودې له پوځي اډو څخه دد یوه یا دوه کیلومترو په واټن کې سیمې په بشپړ ډول د یاغیانو تر ولکې لاندې دي او کله چې شپه راشي او ان د ورځې له پلوه له ډیرو نیږدو ځایونو څخه د جګړو د ډزو غږونه راځي. یو خنډ دکابل � پغمان بېلګه ده چې لا تر اوسه د یاغیانو په ولکه ده.

په افغانستان کې جګړه یوه ځانګړې تومنه لري، دا داسې یوه جګړه ده چې د نړیوالو ځواکونو له وګړنېز غبرګون سره جوخت، یوه نا اعلان شوې جګړه ده. په بل اړخ کې دا یوه کورنۍ جګړه هم ده، د انقلاب � ضد ډلو نوي چلونه راخپل کړي، هغوی له یرغلګردریز څخه اوس د ځان او د خپلې سیمې د ساتنې چل ته ملا ترلې ؛سره له دې چې د پوځي ډلګیو ټولیزه شمیر هماغه شمیره ده خو د افغان- شوروي ځواکونو پر وړاندې پراخې جګړې نه ترسره کیږي.

د انقلاب ضد ډلې اوس داسې چلونه کوي چې ګنې هغوی ملکي وګړي دي او هغوی د وګړو په منځ کې ژوند کوي. یاغیان نه یوازې په فعاله توګه ترهګري تر سره کوي بلکه پروپاګند هم کوي،پراخه سېمه یې په ولکه کې ده او د ځمکوالۍ او توکمیزې ټولنې د پخوانیو دودونوپه ډول ژوند کوي .

چاڼ شویو پوځي عملیاتو چې موخه یې د یاغیانو د ډلګیو تـَکـَونه،او یادهغوی د پیاوړو مورچلونو له منځه وړنه وي، د دښمن تر ولکې لاندې سېموکې هېڅ پایلې نه رازیږوي .

چاڼ شویو پوځي عملیاتو چې موخه یې د یاغیانو د ډلګیو تـَکـَونه،او یادهغوی د پیاوړو مورچلونو له منځه وړنه وي، د دښمن تر ولکې لاندې سېموکې هېڅ پایلې نه رازیږوي. اوس په بشپړ ډول څرګنده ده چې په هرحالت کې ان زموږ د خوښې وړ د حالت په ګډون، د دېرو اغیزمنو ستراتیژیو او تاکتیکونو په لرلو سره سره د انقلاب ضد ډلو له منځه وړل کلونه کلونه غواړي او ښایي له پینځو کلونو لا نوره هم پسې وغځیږي. دغه خبره ماته ب.کارمل او س.الف کشتمند د مرکز اود ګڼ شمیر ولایتونو مشرانو او زموږ سلاکارانو کړې ده.

اوس په بشپړ ډول ځرګنده ده چې په هرحالت کې ان زموږ د خوښې وړ د حالت په ګډون، د دېرو اغيزمنو ستراتيژيو او تاکتيکونو په لرلو سره سره د انقلاب ضد ډلو له منځه وړل کلونه کلونه غواړي او ښايي له پينځو کلونو لا نوره هم پسې وغځيږي. دغه خبره ماته ب.کارمل او س.الف کشتمند د مرکز اود ګڼ شمير ولايتونو مشرانو او زموږ سلاکارانو کړې ده.

اصلي سرچينه:

[from the Center for Preservation of Contemporary Documentation, Moscow, Fond 5, Opis 84, delo 855]

Translated by Svetlana Savranskaya, The National Security Archive.

دژباړې سرچينه

http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB57/soviet2.html

د لاسوندي شميره ۱۵

د افغانستان د ديموکرايتک جمهوريت خاورې ته د يوه امريکايي د ننوتل

اخيستل شوې د شوروی اتحاد د کې جې بي او د ستردرستيز له گزارش څخه د ۱۹۸۲زکال دديسامبر ١٦

پښتو ژباړه:

رحمت آريا

اگست ۲۰۰۸

سرچينه: اکلساندرلياخوفسکي، د افغانانو زړورتيا او غميزه، ايسکون، ماسکو ١٩٩٥ پ.۲٦۳، د سوتيلانا ساورانسکايا ژباړه

١١ .د افغانستان د ديموکرايتک جمهوريت خاورې ته د يوه امريکايي د ننوتلو په اړه له واشنگتن څخه د ملگري الف. ف.ديميترين د مالوماتو پربنسټ :

الف: موږ د پراودا او ايزويستيا ورځپاڼو ته د افغانستان په کورنيو چارو کې دامريکاد لاسوهنو په اړه لېکنه چمتو کوو(يوه لېکنه چې د امريکا داداري دمشرانو په ورانکارو کړنو نيغه وي، افغان انقلاب ضد ډلو ته وسلو او مهماتو د برابرولو،خپلو ترهرگرو ته د پيسو د برابرولو، د قانوني چارواکوپه وړاندې داقداماتو د پورته کولواو د افغانستان ديموکراتيک جمهوريت خاورې ته د يوه امريکايي د راننوتلو په اړه سکالو روښانه کړي)- ورځپاڼې او رسنۍ دې په دغه ډله کې راودانگي،

ب:د ترکوو(د ترکمن پوځي سېمه) د ځواکونوبولندويانو اود افغانستان په ديموکراتيک جمهوريت کې لويو سلاکارانو ته دنده ورسپارل شوې چې امريکايي تبعه چې د افغانستان په خاوره کې له انقلابي ضد ډلو سره بوخت دی، ونيسي .

ج:هغه څوک چې د ياغيانو په ډله کې نېول کيږي، هڅه وکړئ ومومئ چې په پاکستان کې د خپلې استوگنې په موده کې چا د امريکا د څارکښې اداري له چارواکو سره تړاو درلود. له هغوی سره وړ چال چلند وکړئ. له هغه وروسته،د افغانستان په کورنيو چارو کې د امريکا د لاسوهنو په اړه په کابل کې يوه خبري غونډه جوړه کړئ .

د شوروي اتحاد د کې جې بي او د وسله ځواکونو د ستردرستيز له دفتر څخه

د ۱۹۸۲ کال، ديسامبر

Source: Alexander Lyakhovsky, Tragedy and Valor of Afghan, Iskon, Moscow 1995, p. 263, Translated by Svetlana Savranskaya]

له کودتا څخه څلورکاله مخکې خلقیانو او پرچمیانو ته د روسانو فرمان

دغوایي له کودتا څخه څلورکاله مخکې خلقیانو او پرچمیانو ته د روسانو فرمان

پښتو ژباړه:

رحمت آریا

آگست ۲۰۰۸

سریزه:

د بینوا د ویب پاڼې ښاغلو لوستونکو!

ما دلاسوندو د رابربنډولو په لومړۍ سریزه کې نغوته کړې وه چې د خلق ډیموکراټیک گوند هیڅکله یو یوموټې گوند نه وو او تل په خپلمنځي شخړو او جگړو او تېرنیو ناخوالو کې یوه

ډوبه سیاسي ډله وه. بشپړ ډاډ لرم چې ددغو ډلو مشران دغه کرښې لولي. زه هغوی ته هغه شیبې اود دوی ډنډورې ورپه یاد راولم چې ویل به یې موږ له چا فرمان نه اخلو او نه مو دی اخیستای. اوس ورته تېنگ شي!!!.

کله چې ارواښاد شهید سردار محمدداوؤد خان د سپینې کودتا له لارې شاهي رژیم په جمهوري رژیم راواړاوه د روسانو غوږنو دوه بنستیزو سکالو ته نیغ شول. لومړی: جمهوري رژیم دافغانستان په سیاسي کورني ډگر کې نوې سا رامنځ ته کړه. دویم: د همدغه نوي چاپیریال پربنسټ دخلقیانو اوپرچمیانو تر منځ له رژیم سره د همکاري کولو یا نه کولو پرسر بوږنونکې شخړې رابرسیره شوې. دغه اکر د خلق ډیموکراتیک گوند ددواړو لویو ډلو ترمنځ د بیلتون کرښه لا پسې اوږده کړه. خبره دې کچې ته ورسیدله چې روسانو د گوند پریووالي او له رژیم سره د همکارۍ فرمان ورولیږه. دا دی ددوی د خانواک فرمان :

دشوروي اتحاد دکمونیست گوند د مرکزي کمېټې فرمان � د ۱۹۷۴ کال د جنوري په اتمه نېټه د دافغانستان دخلق د ډیموکراټیک گوند د خلق او پرچم له مشرانو غوښتنه

نېټه

۱۹۷۴/۰۸/۰۱ سرچینه:

RGANI (formerly TsKhSD), f. 89, op. 46, d. 103, ll. 31. [Not for publication].

پیژندنه :

دغه لاسوندی د افغانستان په سیاسي ډلو کې د خپلمنځي جګړې په اړه د ماسکو ویره رانغاړي او په منځني ختیځ کې د شوروي د راښکلېدېلو پایلو ته نغوته کوي ..

۱ .وپتیل شوه چې په کابل کې د کې جي بي دسوریو له لارې دې د شوروي اتحاد د وزیرانو د شورى غوښتنه دې په کابل کې د (خلق) او(پرچم) د ډلو مشرانو ته ولېږل شي. (مل پاڼه ملګرې ده)

۲ .په افغانستان کې دشوروي سفیرته دې دغوښتنې دلېکلې بڼې په اړه مالومات ورکړل شي.

]لاسلیک[

د رائـيو پايلې:

]ټول ۷ لاسلیکونه، د ټولو رائـیې ریکارډ شوې دي[

]دپاڼې په پای کې:' اخیستل شوې برخې ملګرو اندروپوف او پونیماریيف ته لیږل شوې' لاندې' ملګري ب.ن.پونېماریيف ته: ۱۵/۵/۸۷ (ملګري ک.م.بوګولیوبوف ته لارښوونه) نېټه په کېڼ اړخ کې:'۱۹۷۴/۱/۳': په پای کې:' ویشل شوې: ۱۹۷۴/۱/۸. خالتورینا['

]له روسي څخه انګریزي ته د ژباړن یادښت: دلاسوندي په کښتنیو دوه پاڼو کې په هرکالم کې وروستني ۸-۱۰ وییکي پریکړل شوي؛ هغه وییکي چې نه لوستل کیږي د (ایکس ایم) په نښه ورښودل شوي او د وییکي په اړه ګومان نه شم وهلای [.

کابل

له ک.ببرک او ن.م.تره کي سره په جلا جلا توګه وګوره او هر یوه ته لاندیني سکالو جلا جلا ورکړه .

'له کابله د ورکړل شویوغوربوڅونکو ګزارشونو پربنسټ په ماسکو کې هغوی د 'خلق' او 'پرچم' د ډلو دمشرانو د پرله پسې خپلمنځي جګړو په تړاوپه ژوره اندېښنه کې دي. په خواشېنۍ چې دغه خپلمنځي شخړې [ایکس ایم] دهغوی له اوږدمهاله تومنې سره جوخت، دواړه خواووې د کمزروۍ لورته راکاږي، اوپه ټولیز ډول ادا دپرمختلونکو ځواکونو اودیموکراتیک [غورځنګ] د پوړیو په منځ کې یو بیلوالی رامنځ ته کوي .

رامنځ ته شوی اړوپیچ د افغانستان په جمهوریت کې یوازې کورني [او] بهرني دښمنان چې دروهې 'دسیسې'، سبوتاژ او نورې بد ـلَوربنې [ایکس ایم]جوړوي، خوښوي، او هغه کسان خوښوي چې د زاړه رژیم د بیا راژوندي کولولپاره هڅه کوي. په دې [اړه] په دغسې یوه پیچلې اړوپیچ کې ټولو پرمختلونکو ځواکونو ته لارښوونه کیږي چې د خپل هېواد او وګړو د ګټو لپاره دې خپلمنځي [ایکس ایم] یوې خواته پرېږدي او جمهوري رژیم ته دې په ګډه د خپلو هڅوله لارې پراخه مرسته ورکړي چې (نوی رژیم �ژ) خپل ټولنیز بنسټ پیاوړی کړي او د بهرنیو او کورنیو ارتجاعیونو[ایکس ایم] مخه دې ونیسي. یوازې د ټولو پرمختلونکو او هېوادپالو ځواکونو ګډه [ایکس ایم] کولای شي دافغانستان په دغسې یوې حساسې شېبې کې، بریا رامنځ ته کړي'.

په افغانستان کې دشوروي سفیرته دې دغوښتنې دلېکلې بڼې په اړه مالومات ورکړل شي.

ګزارش راکړئ چې دغه کار مو کله ترسره کړ.

۲وي ژ[لاسلیک[

د شوروي اتحاد دکمونیست ګوند مرکزي کېمټه

د افغانستان د خلق ډیموکرایتک ګوند د 'خلق' او'پرچم' له مشرانو غوښتنه

د شوروي اتحاد دکمونیست ګوند دمرکزي کمیټې د۱۹۷۳زکال د فرمان په اړه [ایکس ایم] د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د نړیوالو اړیکو څانګې د [ایکس ایم] د شوروي اتحاد د وزیرانو له شورى سره یو ځاى منلي چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د پرچم دډلې مشر کارمل ببرک او د خلق د ډلې مشر نور محمد 'تره کي' ته دې دغه فرمان ولیږل شي او له هغوى دې غوښتنه وشي چې خپلې ټولې هڅې دې د [ایکس ایم] د دولت اود هغه د ټولنیز درېز په ملاتړ [ایکس ایم] او ارتجاعي ځواکونو سره د جګړې لورته دې نیغې کړي .

دغوښتن لیک یوه یوه کاپي دې ک. ببرک او ن.م. تره کي ته [ایکس ایم]

دغه خبره د شوروي اتحاد د وزیرانو د شوري د کي.جي.بي د څانګې (ملګري ف.ک. مارتین) سره د همکارۍ لپاره ګډه شوېده.

ښه به وي ددغې غوښتنې لیکبڼه دې په افغانستان کې د شوروي له سفیرسره هم ګډه شي .

دشوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د فرمان مسوده له دغه لیک سره ملګرې ده .

د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمېټې د نړیوالواړیکو د څانګې مرستیال

]الاسلیک[

۱۹۷۴/جنوری ۲

شمیره: ۲۵- ایس- ۲

دژباړې سرچینه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034D659-96B6-175C-940B9213249667B8&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

ماسکو ته د داؤد خان سفر

پښتو ژباړه:

رحمت آریا ، آگست ۲۰۰۸

شوروي اتحاد ته د محمد داؤد د سفرد پایلو په اړه دافغان پرمختلونکو ځواکونود 'پرچم' او 'خلق' دډلو مشرانو ته د شوروي اتحاد دکمونیست گوند د مرکزي کمېټې معلومات	
نېټه: ٦/٢١/١٩٧۴	سرچینه:
پېژندنه: دغه لاسوندی د افغان د سیاسي گوندونو ترمنځ خپلمنځیو جگړو ته نغوته کوي او څرگندوي چې په پای کې به یې هېواد بې ثباته شي. دغه گزارش شوروي ته د محمد داؤد له سفره وروسته ورکړل شوی دی.	

د افغانستان د پرمختلونکو سیاسي ټولنو مشران ببرک کارمل (پرچم) او نورمحمد تره کی (خلق) چې په غیررسمي توگه په کابل کې د میشتې کې جي بي ځانگې او د شوروي اتحاد د وزیرانو د شورى له لارې د شوروي اتحاد د کمونیست گوند له مرکزي کمیټې سره اړیکې ساتې، د ۱۹۷۳ زکال د جولای په مباشت کې د جمهوري رژیم له رامنځ ته کېدلو سره سم د جمهوري نظام د وزیرانو په شورى، دولت او پوځ کې د رونې اندو د کارَونې له لارې په هېواد کې د (کمونیست گوند د حق تر نامه لاندې) دخپلو دریزونو د پیاوړې کولو او د خپلې ډلې د اغیزو د غښتلې کولو لپاره یوه وژونکې جگړه ترلاس لاندې نېولې ده. په عین وخت کې د چین د پلویانو او ولسپاله ډلو په شان یې ددولت په بیروکراسۍ او پوځ کې فعاله سیاسي کار پیل کړی چې دافغانستان ولسمشر او سروزیر محمد داؤد ته یې ژورې اندیښنې رامنځ ته کړې دي .

محمد داؤد په ځانگړې توگه د ځارکښوادارو له هغو مالوتو څخه په سخته اندیښنه کې دی چې هغه ته یې دچپي ځواکونوله خوا دیوه زیږول شوي فرضي پلان په اړه ورکړې او په پلان کې نغوته شوې چې که دی (سردار محمد داؤد-ژ) د افغانستان ټولنیزه او اقتصادي جوړونه په چټکۍ او په داسې لاره پیل نه کړي چې موخه یې د ناپانگوالو اقتصاد پر لور نیغه نه وي او په پای کې د سوسیالیستي پرمختگ لور ته ونه درومي، نو دی به له واکه بې واکه کړي .

د ۱۹۷۴زکال د فبرورۍ او مارچ په مباشتو کې م. داؤد یو شمیرگامونه پورته کړل چې موخه یې د پرمختلونکو ځواکونو پرځپلو نېغه او د 'پرچم' او د 'خلق' ډلې یې له سیاسي فعالیتونو څخه منع کوي .

د ۱۹۷۴زکال د جنوري په مباشت کې د (س.ت ۳۱/۱۰۹ � جي ايس د ۸/۱/۱۹۷۴) لارښود لېک ک. ببرک او ن. تره کي ته ورکړل شو چې د يو بل ترمنځ خپلمنځي وژونکي جګړې و دَرَوي دواړه ډلې دې سره يو شي او يو يوموټې ګوند دې جوړ کړي، او په هېواد کې د جمهوري رژيم د ملاترلپاره دې خپلې ګډې هڅې سمبال کړي.

يو ځل بيا دواړو ډلو ته ددغه لارښود لېک ويل اړين بلل کيږي؛ له دغه لارښود لېک سره کېدلای شي له شوروي اتحاد څخه د م.داؤد د وروستني سفرپايلې هم مل کړئ. په کابل کې د شوروي سفيردې هرومرو ددغو مالوماتو په اړه خبر کړای شي.

دشوروي اتحاد دکمونيست ګوند د مرکزي کمېټې د فرمان مسوده له دغه لارښود لېک سره مل ده

د شوروي اتحاد د کمونيست ګوند دمرکزي کميټې د مشر مرستيال [لاسلېک]

د نړيوالو اړيکو څانګه ر.يو. يانوفسکسي

۱۹۷۴زکال جون ۲۱

شميره: ۲۵- س- ۱۱۸۳

د ژباړې سرچېنه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034D649-96B6-175C-9E98082C2D1E6186&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

د داؤدخان دسفرپه اړه خلقيانو او پرچميانو ته د روسانو بل فرمان

پښتوژباړه:

رحمت آريا آگست ۲۰۰۸

دشوروي اتحاد دکمونيست گوند د مرکزي کمېټې فرمان � د۱۹۷۴زکال د جون په ۲٦ شوروي اتحاد ته د محمد داؤد د سفرد پايلو په تړاو افغان سياسي پرمختلونکو ټولنو 'پرچم' او 'خلق' ته مالومات	
نېټه ٦/۲٦/۱۹۷۴	سرچېنه : RGANI (formerly TsKhSD), f. 89, op. 46, d. 113, ll. 61. [Not for publication].
دلاسوندي پيژندنه: دغه لاسوندی د افغانستان د پرمختلونکو سياسي گوندونو مشرانو ته د مرکزي کمېټې د ټاکنو پايلې را څرگندوي	

]اخځ[

شميره س ت � ۱۱/۱۲۹ س د ٦/۲٦/۱۹۷۴ ځانگړې دوسيه

دشوروي اتحاد دکمونيست گوند د مرکزي کمېټې

فرمان

شوروي اتحاد ته د محمد داؤد د سفر د پايلو په اړه د افغان سياسي پرمختلونکو ټولنو 'پرچم' او'خلق' مشرانو ته معلومات

]د لېکل شوي لېک په سر کې په لاس لېکل شوي چې :' ملگرو: سولوسوف، کريلينيکو او پونيمارييف'[

۱ .منل کيږي چې شوروي اتحاد ته د م. داؤد دسفرپه اړه په کابل کې د کي.جي.بي د چينلونو له لارې دې (مل معلومات د يوه تيليگرام له لارې د افغان د پرمختلونکو دسياسي مشرانو ټولنو 'پرچم' (ک. کارمل) او 'خلق' (ح. تره کي) ته په ورکړل شوې پټه وليږل شي .

۲ .په کابل کې د شوروي سفير پرې خبر کړئ .

]دوه لاسلېکونه [

دټاکنو پایلې

دمرکزي کمیټې د سکرتریت د ۶/۲۶/۱۹۷۴ نېټې په غونډه کې منل شوې. پ ر. ۱۲۹ پ. ۱۱.س

]دمرکزي کمېټې سکرتران په دې ډول یو بل ته مسوؤلیت لري- ژ[

د مرکزي کمېټې سکرتران : ملګری م.الف. سولوسوف ملګري

وي. آی. دولګیخ ته، ملګری

ک.ف. کپیتانوف ملګري

ک. ف. کتوشیف ته، ملګری

الف. پ. کیرلینکو، ملګري

ف.د.کلاکوف ته، ملګری

ب.ن.پونیماریف ملګري

ف.د. اوستینوف ته، ملګری

الف. یا. پیل شي �

]په لاس لېکل شوي � نه لوستل کیږي[

د مرکزي کمېټې پیکه ټاپه

۱۴۹ اخځ ملګرو اندروپوف او پونیمارییف ته

۱۵,۵,۷۸]ایس. ای. سي.[ملګري ب. ن. پونیمارییف ته (ملګري ک]م[بوګولیوبوف ته لارښوونه)

۱۹۷۴/۰۶/۲۱

ویشل شوې : ۱۹۷۴/۶/۲۷ خالتورینا

ځانګړې دوسیه

د ژباړې سرچینه

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034D62A-96B6-175C-96E106BAD17715EE&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

د شوروي له سفير پوزانوف سره د تره کي د خبرو ريکارډ شوې برخه

پښتو ژباړه:

رحمت آريا آگست ۲۰۰۸

د شوروي د سفيرالف.م. اندروپوف او تره کي سره د مرکې ريکارډ	
نېټه ٦/١٨/١٩٧٨	سرچينه: Notes of O.A. Westad, TsKhSD, f. 5, op. 75, d. 1181, ll. 22-27
دلاسوندي پيژندنه : د مرکې ريکارډ برخه- شوروي سفير الف.م. پوزانوف له تره کي سره د مرکې په ترڅ کې د افغان دکمونيست گوند د شوني بيلتون په اړه خبرې کوي خو تره کی د هغه خبره نه مني او وايي چې گوند يو موټی دی.	

دغه غونډه د وي اي خرازوف تر مشرۍ لاندې کابل ته د شوروي د گوندي سلاکارانو ديوه پلاوي له را رسيدلو وروسته ونېول شوه .

[سفېر] کابل ته د جولای په ۲۷ نېټه د شوروي د سلاکارانو د لومړي پلاوي د راتگ په اړه ن.م تره کي ته خبرورکړ چې له افغان وزارتونو او دولتي څانگوسره کار وکړي .

[...]وروسته تره کي وغوښتل چې يوازې شوروي سفير او وي اي خزاروف دې پاتې شي او ويې ويل چې کارمل راغلی او غواړي يوشمير سکالو را څرگندې کړي.

کارمل دفتر ته ننوځي او دغه خبرې کوي :

په وروستيو وختونو کې ډيري وختونه ويل کيږي چې د افغانستان د خلق په ديموکراتيک گوند کې يوموټی والی نشته. پرته له شکه چې دغه خبرې په خپله پرگوند، پرپوځ، دولتي کارکوونکو، انقلاب، د شوروي اتحاد پرمخورتوب ناوړه اغيزې شېندي او ښايي سختې پايلی راوزيږوي. ډول ډول خلک دي، او دغه توپيرپالنه ښايي د پاروونکو موخو لپاره وکارول شي. په خواشينۍ په گوند، ددولتي کارکوونکو او په پوځ کې زموږ دريز (دپرچم ډله) د يو شمير پاروونکو هڅو تر يرغل لاندې راغلی. تر هغه ځايه چې زه ډاډه يم او پرته له دې چې پر انقلاب شک ولرم د ن. م. تره کي او د (سروزير) ح.(حفيظ الله) امين تر مشرۍ لاندې گوند،دولت او پوځ د شوروي د سترې مرستې په مټ په هېواد کې سوسياليزم جوړوي، زه نه غواړم لانجې را وپاروم، نه غواړم چې هېڅ يو ملگری او يا دښمن زما له حالت څخه ناوړه گټه پورته کړي. د افغانستان د خلق ډيموکراټيک گوند د مرکزي کمېټې د سياسي بيرو د جون د ۱۷ نېټې د پريکړې په اړه چې يو شمير ملگري دي بهرنيو هېوادونو ته د سفيرانو په توگه واستوي، زه او ن. الف. نور ..... غوره

ګنو چې بهر ته د سفیرانو په توګه ولاړشواو یا د ناروغۍ په پلمې یوې خواته ولاړ سو،چې په پای کې به یې د صادقو او شریفو کسانو په وړاندې د پارووںکو کسانو د پارونو لمنه را لنډه شي. په دې ډول به ن. م. تره کی او حفیظ الله امین وکولای شي چې دغسې یو پروګرام پلی کړي. کارمل وویل، په خواشېنۍ چې زه په ګوند او پوځ کې ځانته داسې ځای نه وینم چې له خپلو نظریاتو دفاع وکولای شم --- ډېره ګرانه به وي چې د مې د مباشتې د ۲۴ د ګوندد سیاسي بیرو دپریکړې په اړه لارښوونې پلې شي، یوازې د کاغذ پرمخ پاتې کیږي، تر هغه پورته بل څه نسته .

[....] وروسته کارمل په ډیر هېجاني حالت دغه خبرې وکړې:

له ن.م.تره کي وروسته زه په ګوند او دولت کې دویم دریز لرم. له دې سره سره، زه خبر نه یم چې په هېواد کې څه تیریږي � زه یې ګوښې کړی یم، ماته نه دکورني سیاست او نه دبهرني سیاست په ډګر کې ځای راکول کیږي، زه په قفس کې د راګیرپاتې شوي په شان ژوند کووم. ماته د یوه کمونیست په توګه، دا ستره غمیزه ده. هغه د ن.م. تره کي، د خلق ډیموکراتیک ګوند د سیاسي بیرو غړي ح. امین تر مخې وویل ګوند ته یووالی راولـئ اوډېره اړینه ده چې کوټلي ګامونه اوچت کړئ. ن. م. تره کی د زړه له کومې غواړي چې په ګوند کې یووالی راشي. خو ددې لپاره چې یووالی راشي نو په زرګونه صادقه کمونیستان دې لومړی قرباني شي، ودې وهل شي،او په نومونو دې تور ولګول شي.زه په خپله په ویره کې ژوند کوم چې نن یا سبا به بندي شم. په پای کې کارمل ټینګار وکړ چې ګوند د بیلتون پر لور درومي، هر څه د دولت او پوځ په ولکه کې ورننوځي .

ن.م.تره کي وویل چې ټولې سکالو دافغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د واکمنو ارګانونو له لارې پرمخ ځي اوټولې پریکړې دډیموکراتېک مرکزیت تر سیوري لاندې نېول کیږي او هېڅوک څوک نه ویروي. په ګوند کې بیلتون نسته، یووالی مو ټېنګ دی، خو یوشمیر څرګند کسان د ګوند دیووالي پرضد دي. که هرڅوک د ګوند دیووالي او انقلاب پرضد ودریږي نو په ګوند کې به تصفیه رامنځ ته شي. وژنه ، ویرونه او تروریه ګوند کې نشته، خو دا دې ومنل شي چې که دی یا بل څوک انقلاب ته ویره وزیږوي نو په وړاندې به یې کوټلي ګامونه اوچت او جزاګانې به ان تر اعدام پورې ورته ورکړل شي. ددغې خبرې په کولو ن.م. تره کی مرکه و دَروله او ویې ویل چې نور نه غواړي له کارمل سره خبرې وکړي. ب. کارمل وویل. د خدای په امان او ووت. [سفیر او خزاروف] کله چې له تره کي سره یوازې پاتې شول، نو یو ځل بیا یې هغه ته د سیاسي تشدد او له هغه څخه د راپاڅېدونکو پایلو په تړاو د یوې بلې غونډې د نیولو غوښتنه وکړه. هغوی ټینګار وکړچې باید دښمن ته اجازه ورنکړل شي چې له دغې تشې څخه د خپلو موخو لپاره کار واخلي. ن.م. تره کي وویل چې ګوند یو موټی دی او ګوند د پیاوړتیا پر لور درومي، خو هغه کسان چې د ګوند دیووالي پر وړاندې خپل مخالفت څرګندوي ' موږ به یې په دړې وړې کړو حتی که به بولدوزر هم وي. یوازې دغسې کوټلي ګامونه به په ګوند کې یووالی راولي .

کاپي لیږل شوې : کوزیریف سي پي، پونیمارییف ب. ن

د ژباړې سرچینه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034DB79-96B6-175C-9852BEDFA0D5E1DA&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

د شوروي له سفیر سره د تره کي د مرکې بله برخه

پښتو ژباړه:

رحمت آریا ، آګست ۲۰۰۸

افغانستان ته دشوروي د سفیر الف. م. اندروپوف او تره کي ترمنځ د مرکې ریکارډ شوې برخه	
نېټه ۷/۱۸/۱۹۸۷	سرچینه : Notes of O.A. Westad, TsKhSD, f. 5, op. 75, d. 1181, ll. 36-40
دلاسوندي پیژندنه: دافغانستان د اړوپیچ په اړه دامریکا د بهرنیو چارو د وزارت له مرستیال دیوید نیوسم سره د تره کي غونډه او افغانستان ته د شوروي سفیر الف. م. اندروپوف ته د تره کي ګزارش او افغانستان ته ددفاعي جوړښت د وسلو ورکړه	

[سفیر وویل] هغه اندیښنې چې د افغانستان د ډیموکراټیک جمهوریت د مشرتابه له خوا دافغانستان د ډیموکراټیک جمهوریت د هوايي حریم د دفاع او د یوه اغیزمن دفاعي جوړښت د لرلو لپاره را وړاندې شویدي د شوروي اتحاد د سترډرستیز دپوځي ځواکونو له خوا په ډیرځیرځیرل شوي، او که د افغانستان ډیموکراټیک جمهوریت ته هرډول هوايي ویره رامنځ ته شي نو په اړه به یې کوټلي او اړین ګامونه را اوچت شي. سر بیره پر هغې باید په یاد ولرو چې له ځمکې څخه هواته ددفاعي بنسټونو نور جوړښتونه هم د اوس او هم د راتلونکي وختونو لپاره څیړل شویدي. د وسلو د رالیږلو سکالو به د یوه تړون له لارې وروسته له لاسلیک کولو راپیل شي او د تړون د لاسلیک کولو لپاره به د ډګرجنرال وي. اي کوزنیتسف تر مشرۍ لاندې یو پلاوی نن راورسیږي. تره کي سفیر ته خبر ورکړ چې هغه د هېواد د اړوپیچ په تړاو د جولای په ۱۳- ۱۴ نېټه د امریکا د بهرنیو چارو د وزارت له مرستیال دیوید نیوسم سره ولیدل. تره کي وویل، د بهرنیو چارو مرستیال د خپلې غونډې په ترڅ کې ماته د امریکا ددولت د اندیښنو په تړاو وویل چې افغانستان یو اړخیزه بهرنۍ تګلاره لري او هم یې د افغانستان � امریکا سرو اړیکو ته ګوته ونېوله. دیوید نیوسم له ما څخه پاروونکې پوښتنې وکړې � او ویې ویل چې که شوروي اتحاد د افغانستان پردیموکراتیک جمهوریت یرغل وکړي تا سوبه څه وکړئ. ن. م. تره کي ددغسې یوې پوښتنې ناوړتیا ته ګوته ونېوله.

دژباړي سرچينه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034DB89-96B6-175C-9FD69A46836A1D17&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

د ک. کارمل په اړه چکوسلواکیاته دشوري وړاندیز

پښتو ژباړه:

رحمت آریا آگست ۲۰۰۸

د شوروي اتحاد د کمونیست گوندمرکزي کمېټه دک. ببرک په تړاو د چکوسلواکیا کمونیست گوند ته اندیښنه ښرگندوي	
سرچینه:	نېټه ۱۱/۰۹/۱۹۷۸
دلاسوندي پېژندنه: په دغه لاسوندي کې هغه مالومات رانغاړل شوي چې په پراگ کې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت پخواني سفیرببرک کارمل په چکوسلواکیا کې سیاسي پناه غواړي او له هېواده دباندې د ژوند په غوره کولو دافغانستان دډیموکراتیک جمهوریت په وړاندې دښمنۍ ته دوام ورکوي، دشوروي اتحاد د کمونیست گوند مرکزي کمېټه له ببرکه د ورانکاریو د بندولو غوښتنه کوي.	

په کابل کې د شوروي اتحاد د استوگنې دامنیت ډلې څانگه موږ ته خبرراکوي چې په پراگ کې د افغانستان د ډیموکراتېک جمهوریت پخوانی سفیر کارمل ببرک چې د چکسلواکیا ملگرو ورته سیاسي پناه ورکړې، د سفارت له دندې څخه له گوښه کېدلو وروسته نه غواړي بیرته هېواد ته ستون شي، دی غواړي له بهره د خپلې ډلې پرچمیانو په منځ کې په افغانستان اوپه بهرکې (په سوسیالیستو اوپانگوالو هېوادونوکې میشتوپرچمیانو) کاروکړي او هغوی هڅوي چې دافغانستان د اوسني رژیم، دافغانستان دخلق ډیموکراتیک گوند او د افغانستان د ډیموکراتیک دولت په وړاندې ټینگه جگړه وکړي. (له کابله تیلیگرامي شفر، سپتامبر: شمیره ۱۵۳۷ نېټه ۲۵/۱۰/۱۹۷۸)

موږ د شوروي اتحاد مرکزي کمیټې ته د دغه مصلحت وړاندیزکووچې ک. ببرک دې خبرو اترو ته راوغواړي او پرې ودې مني چې د افغانستان د واکمن رژیم په وړاندې دې له دښمنۍ څخه لاس واخلي.

د شوروي اتحاد د مرکزي کمېټې د پریکړې کاپي له لېک سره مل ده

د شوروي اتحاد د کمونیست گوند د مرکزي کمېټې د نړیوالو اړیکو د څانگې مرستیال

[لاسلیک]

ر.یو ای.یانوفسکي

۱۹۷۸ نوامبر ۹

شمیره: ۲۵- س - ۲۱۷۵

دلاسوندي سرچينه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034D678-96B6-175C-9F9372D624CDFA3E&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

دوهم لاسوندی

د ک. کارمل په اړه د چکوسلواکیا کمونیست گوند ته د شوروي اتحاد د کمونیست گوند د مرکزي کمېټې وړاندیز	
نېټه ۱۵/۱۱/۱۹۷۸	سرچینه:
دلاسوندي پيژندنه: شوروي دولت په هېوادکې د یوازېني شوروي پلوي د افغانستان خلق ډیموکراټیک گوند په وړاندي هرډول ورنکاراۍ غندي.د شوروي د مشرتابه د دریز پربنسټ دغسې پاروني په سیمه کې پیاوړې بې ثباتی او سیاسي گډوډۍ رامنځ ته کوي.	

گڼ شمیر لاسلېکونه]

[د شوروي اتحاد د کمونیست گوند د مرکزي کمیټې له مل لېک سره]

شمیره: ایس تي � ۱٦/۱۳۴ جي ایس، نېټه ۱٦/۱۱/۱۹۷۸

اخیستل شوی gs 16 � د مرکزي کمېټې د سکرتریت د غونډې له خبرو څخه له شمیرې ۱۳۴

د ک.ببرک په اړه د چکوسلواکیا له کمونیست گوند څخه غوښتنه

د تیلگرام لیکل شوی لېک له (مل لېک) سره منظور شو او د چکوسلواکیا په سوسیالیستی

جمهوریت کې دې د شوروي سفیر ته واستول شي.

دویمه کاپي: سکرتر ته

ولیږل شول: ملگرو گرومېکو، پونوماریف ته

کاملأ محرم

مل لېک

۱٦ جي ایس د ان ۱۳۴ ټکیو ته

پراگ

د شوروي سفیر!

د چکوسلواکیا د کمونیست گوند د مرکزي کمیټې د نړیوالې پالیسۍ له څانگې سره وگورئ ، هغوی ته د شوروي اتحاد د کمونیست گوند د مرکزي کمېټې لارښوونې وروښیاست او [هغه] ته لاندیني ټکي ووایاست.

په پراگ کې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت پخواني سفیر ببرک کارمل چې اوس د چکوسلواکیا په سوسیالیستي جمهوریت کې اوسیږي، په سوسیالیستو اوپانگوالو هېوادونو کې د میشتو افغانانو په منځ کې څرگندو کارونو ته ملا تړلې ده. د هغه ټولې هڅې دا دي چې له پرچمیانو(هغه ډله چې لارښوونه یې د ک.ببرک له پلوه کیږي) سره اړیکې ټینگې کړي او د افغانستان د اوسني رژیم، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند او د افغانستان د ډیموکراټیک جمهوریت پرضد ټول د یوې پیاوړې تگلارې پاپلاتفورم گرد چاپیره راټول کړي. نوموړی دغې موخې ته درسیدلو لپاره غواړي په افغانستان کې له خپلو پلویانو سره چې د افغانستان د خلق په ډیموکراتیک گوند، افغان پوځ، دولتي اداراتو او نورو ټولنو کې کارکوي اړیکه ټېنگه کړي .

دافغان مشرتابه ته دغسې فعالیتونه څرگند شوي او له منفي غبرگونونو سره جوخت به ناوړه پایلې را وزیږوي.

په افغانستان کې د اوسني انقلابي رژیم په وړاندې دغه چاره، دده مېلمه پال او شوروي ملگري په یو ډیر سخت دریز کې رانغاړي

هغه فعالیت چې په افغانستان کې د واکمن ، دافغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند، د کمزوروالي په لور نیغ شوی وي او هغه هڅې چې د نوي افغانستان د جوړولوخنډ گرځي، د یوې تیروتنې په توگه گڼل کیږي او یوازېنی تاوان یې افغانستان ته رسیږي.

ترلاسه شوي مالومات ښیي چې د هغوپرچمیانو په وړاندې چې رژیم ته پالیاله او په دولتي ادارو کې په صداقت کارکوي زورزیاتی نه کیږي او نه د پرچمیانو کورنۍ ځورول کیږي. ک.ببرک دې هرومرو دغه حالات په پام کې ونیسي او له هغوځخه دې گټورې پایلې راوباسي: هغه ته نه ښایي چې په دولتي ضد کارونو کې گډون وکړي او نه دې خپله ډله د چاپه وړاندې راپاروي.

[په بیړه لاسلېک شوې، ښایي د ر. یوي. یانوفسکي وي]

۲۱ ف

دلاسوندي سرچینه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034D668-96B6-175C-9251846F7B26E7F4&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

دشوروي دبهرنيوچارو وزارت ته دشوروي دسفيرليک

پښتو ژباړه:
رحمت آريا آگست ۲۰۰۸

"د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت د کورني سياسي اړوپيچ په تړاو" د شوروي د بهرنيو چارو وزارت ته په افغانستان کې د شوروي اتحاد د سفير الف. پوزانوف سياسي ليک (يادښت ليک)	
نېټه: ۰۵/۳۱/۱۹۷۸	سرچېنه: دغه لاسوندی د معاصرو لاسوندونو د سرچينوپه مرکز کې د اوږ آرنه د اخيستل شويو نوټونو پربنسټ ولاړ دی Center for the Storage of Contemporary Documentation (TsKhSD), fond (f.) 5, opis (op.) 75, delo (d.) 1179, listy (ll.) 2-17
دلاسوندي پيژندنه : "د افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت د کورني سياسي اړوپيچ په تړاو" د شوروي د بهرنيو چارو وزارت ته په افغانستان کې د شوروي اتحاد د سفير الف. پوزانوف سياسي ليک (يادښت ليک) د نوي افغاني دولت د راتينگولو لپاره د مرستې په اړتيا ټينگار کوي.	

د يادولو وړ ده چې د [محمد] داؤود د [واکمنۍ - ژ] د راپرځول کېدلو " لومړني اټکلونه" له ۱۹۷۳زکال وروسته هغه مهال را پيل شول چې د هيواد د کورني اقتصاد او سياست د پرمختيا لپاره د هڅو لړۍ په لاس کې ونېول شوه او پايله يې د ۱۹۷۸زکال د اپريل د مياشتې پرپېښې را واوښتله. داؤود خپله پاملرنه د متضادو منځنيو ځمکوالو پاړکو ' طبقو ' او ښي اړخو ولسپالو ځواکونو گټو ته را وگرځوله او له دې امله يې ونه شواى کولاى د پراخې کارگرې پاړکې په گټه " خپل ريفورمونه را پلي کړي چې په لومړي سر کې د کرهنيزو ځمکوسماونيز يا اصلاحي ريفورمونه " ولاړ ول. په هېواد کې د ورانۍ پر مخ د يوه روان اقتصاد په چاپيريال کې او د ۱۹۷۳زکال له خپرې شوې تگلارې څخه اوښتـنگ " د و گړو د ناخوښيو د مخ په ودې مورچلونو راجوړولو ته لاره را پرانيستله"، د داؤود د پټو تړاونو لړۍ چې ملاتړ يې د " اسلامي مرتجعو رژيمونو " او د" امريکا د پانگوالۍ " له پلوه کېده، " کورنۍ غبرگون" را وپاراوه، او دغې چارې په خپله رژيم د " شخصي واک د پياوړي کولو" لورته را وکاږه.

دغسې يوه اړوپيچ " د داؤود د رژيم او د هغه د پاړکيزو يا طبقاتي ملاتړو او د پراخ بنسټې کارگرې پاړکې ترمنځ چې غبړ يې د افغانستان د خلق په ډيموکراتيک گوند کې راغبرگېده " د ناانډولۍ پرکـَندې يوه پريره کرښه رامنځ ته کړه .

د افغانستان د خلق ډیموکراتیک [د مشرتابه � ژ] د نیول کېدلو په اړه د داؤود امر د هغه د رژیم پرراپرځېدنګ را واوښت. د [۱۹۷۹زکال د مې د مپاشتې د اعلامېې] پربنسټ د تره کي د دولت تګلاره د افغانستان د خلق ډیموکراتېک ګوند د ۱۹٦٦زکال له راځپل کړل شوې تګلارې سره سم دا دی اوس پرمخ ځي. تر ټولو لوی کار د کارګرې پاړکې د ګټو لپاره د ټولنې د ټولنیزو- اقتصادي جوړښتونو بیارغاونه، او " د نوی ښکیلاک او پانګوالۍ د اغیزو له منځه وړل دي."

د اپریل د مپاشتې په ۲۹ تره کي د شوروي له سفیر سره په خپلې یوې مرکې کې وویل چې" افغانستان به د مارکسییزم � لیننیزم د تګلارو په راځپلولو د سوسیالیزم د جوړولو لپاره لاره هوار کړي او په سوسیالیستي بلاک پورې تړلی یو هیواد به سي" خو موږ ته ښايي چې دغه لاره په " ډیرځیر او احتیاط " را پلي کړو او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند به د هېواد وګړي" وروسته " له خپلې اصلي موخې را خبر کړي."

د افغانستان ډیموکراتیک جمهوریت په خپل بهرني سیاست کې د ناپییلتوب دغورځنګ لور ته لېواله دی، خو د شوروي اتحاد له سوسیالیستي جمهوریتونو سره همکارۍ ته به لومړیتوب ورکړي.

د لوېدېیز د غبرګون په اړه: د داؤود راپرځېدنګ " ټول هک پک کړل" او د نوي دولت په وړاندې د لوېدېزو او د " مسلمانومرتجعو هېوادونو" رسنیو د " درواغو د خپرولو کمپاین" راپیل کړ.

له بله اړخه " د هغو مالوماتو پربنسټ چې موږ یې لرو" د امریکا او نورو لوېدیزو هېوادو سفارتونو لارښوونې ترلاسه کړیدي چې په افغانستان کې د پاتې کېدلو لپاره دې ټولې لارې چارې د اقتصادي مرستو د ژمنو د ورکولو په ګډون ، و پلټي.

د افغانستان مشرتابه، د بهرنیو اقتصادي اړیکو په بیا رغاونې کې چې د لومړیتوب اوړه یې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو او د سوسیالیستي بلاک پـلـو ته کړه ده ، له لوېدیز سره د اقتصادي تړونونو په ترسره کولو کې له" ځانه بیره نه راڅرګندوي "

هغه ګامونه چې په دغې مپاشت کې د نوي دولت له پلوه را اوچت شوي د سترګو د لېدلي حال په توګه د دولت په هغو" ټینګو موخو" ټینګارکوي چې کرار کرارېه د سوسیالیستي پرمختګ د لارې د هوارولو لپاره په " افغانستان کې" مخکېنې شرایط رامنځ ته شي.

وګړي د نوي واک ته رسیدلي د افغانستان د خلق له ډیموکراتیک ګوند او د هغه له کړنو څخه په ټینګه ملاتړکوي. " په همداسې یوه مهال کې که څه هم " کورني غبرګون" "براﻻ لاریون" ته لاس نه دی اچولی خو پټې او ترځمکې لاندې هڅې یې راپیل کړې دي " (ډنډورې، د وسلو د راتګ بهیر او کوډلارې ډلې چې د پاکستان له پلوه سمبالیږي).

د خلق اود پرچم د ډلو ګوند او ګوند بازۍ ناوړه اغیزې لري. تر ټولو لویه شخړه د دولت د دریزونویا پوستونو د راځپلولو پرسرده. د خلق د ډلې استازي د پرچم د ډلې د استازېو له مشرتابه سره په لوړو پیاوړو پوستونو په ځانګړې توګه په پوځ کې په کارکولو خوښ نه دي. د پرچم د ډلې مشر[ببرک] کارمل په خپل وار د پوځ په ګټه د انقلابي

شورى له پراخېدلو څخه کلکه سرټکونه کړی ده. سفير او " ګوندي سلاکارانو" د خپلو خبرو او مرکو په ترڅ کې په راپاڅېدلې " تاوتريخوالي" د لاس بري کېدلو او د ګونديز مشرتابه او د ګوند د "يووالي پرپياوړي کېدلو" ټينګار کړی دی. په پای کې د ۱۹۷۸زکال د مې د مياشتې په ۲۴ نېټه د افغانستان د خلق ډيموکراتېک ګوند د مرکزي کمېټې سياسي بيرو پريکړه وکړه چې د خلق او د پرچم د ډلو نومونه له منځه يوسي او د افغانستان د خلق د ډيموکراتېک يو موټي ګوند په نامه له يو بل سره سلا شول.

افغانانو د شوروي اتحاد له جمهوريتونو څخه وغوښتل چې د "مشاورينو او سلاکارنو يولويه ډله" دې ورولیږي چې له دولتي کارکوونکو او د پنځه کلن پلان د برخو په يو ځای کولو کې ورسره د مرستې لپاره جوګه شي. د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو دغه غوښتنې په " ورين تندي" ومنلې.

دا به د شوروي اتحاد د سيوسياليستي جمهوريتونو لپاره لاره پرانيزي چې موږ په افغانستان کې خپل دريزونه لا نور پياوړي او غښتلې کړو.

پايليزې خبرې: حالت په هيواد کې " په ټوليز ډول د هرې ورځ په تيرېدلو" لا پياوړی کيږي، دولت په خپلو ټولو سيمو خپل واک راتينګوي او د " کورني غبرګون او لاريونونو د .... د پريکولو لپاره" اقدامات تر لاس لاندې نيسي.

د نوي واکمنۍ د لا راټېنګولو لپاره ترټولو اړينه خبره د افغانستان د خلق د ډيموکراتېک ګوند او دولت په مشرتابه کې د يو موټي والي راوستل دي. خو " تاو تريخوالى لا تر اوسه له منځه نه دی تللی". سفارت او ګونډي سلاکاران دواړه په ګډه د افغان د مشرتابه د ډلې په منځ کې پراختلافاتو د لاس بري کېدلو په موخه اړين ګامونه را اوچتوي.

اخځ:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034DB6A-96B6-175C-91262B384BCC068C&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

په افغانستان کې دروسانو د تبليغاتو د مورچل جوړول

پښتو ژباړه : رحمت آريا

سپتامبر ۲۰۰۸

"د افغانستان له ډيموکراتيک جمهوريت سره د رَسَنېو په پياوړي کولو کې مرسته	
نېټه:۰۲/۱۹/۱۹۸۰	سرچينه:
د لاسوندي پېژندنه هغه پلان چې په افغانستان کې شوروي پلوې ، انقلاب ضد رَسَنۍ جوړه شي. په دغه پلان کې په ماسکو کې د باخترآژانس د خبري رَسَنۍ لپاره د عملي زده کړو لارې چارې هم په پام کې شوې دي	

۱.د افغانستان په ډيموکراتيک جمهوريت کې سياسي اړوپيچ ته په کتنې د شوروي اتحاد ټولې رسنۍ هڅې کوي چې په افغانستان کې د شوروي اتحاد له کړونو او دريز څخه په کلکه ننګه وکړي او څرګنده کړي چې ټولې هڅې د افغانستان د ملي خپلواکۍ ، ځمکنۍ بشپړتيا ، د ښه ګاونډيتوب د اړيکو او د افغانستان او شوروي د وګړو ترمنځ د همکارۍ او ملګرتوب لپاره دي او موخه يې د شوروي ضد، د پانګوالو هېوادونو او د پيکنګ د زبرواکپالو پاليسيو له مخې د افغان- ضد دريزد څادر لېرې کول دي. د نوي مشرتابه د تګلارو د تبليغاتي کمپياين په تړاو دې افغانو ټوليزو رسنيو ته ټينګه اوږه ورکړل شي .

۲ . د افغانو ملګرو پام دې په خپرونو کې زياتـوالي ته را واړول شي چې په ترڅ کې يې په افغانستان کې په کورني ژوندانه کې د ښو بدلونونو د منځ ته راتللو څرنګوالي ته غبرګون ورکړي. د شوروي سيوسياليستي جمهوريتونو د دولتي تيليويزيون او د راډيو د خپرونو کمېټه او د " نووستې" خبري ايجنسۍ د خپلو بهرنيو کانالونو له لارې پورتنۍ تبليغاتي تګلاره خپروي .

۳ . د افغا نستان د ډيموکراتيک جمهوريت ټوليزو رسنيو ته د اوږه ورکولو لپاره :

د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو ګوس- تيليراډيو :

د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو د مخابراتو د وزارت په همکارۍ دې، د سنجول شويو راډيويي څپو خپرَنيز اوزار د ځانګړې شوې " اختصاصي" بودېجې له لارې په پام کې ونېول شي او د شوروي د راډيو په خپرونو کې دې د پښتواو دري ژبو د خپرونو وختونه دوه ځله نور زيات شي او ډاډ دې تر لاسه شي چې د دغې راډيو خپرونې د افغانستان او پاکستان په څېرمو سيمو کې د اوريدلو وړ رسنيزه وړتيا ولري .

د ۱۹۸۰ز کال په دویمه اودریمه څلوریزه کې دې، په یوه درې مباشتني عملي زده کړنيز پروګرام کې د افغان راډیو او تیلیویزیون پینځه تنه کارکوونکي ومنل شي؛

د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو د ګوس- تیلیراډیو لپاره دې په کابل کې په یوې څانګې کې استازی دفتر او د یوه خبریال او یوه مرستیال کاریزه څوکۍ هم په پام کې ونیول شي.

د ۱۹۸۰زکال په دوېمه څلوریزه کې دې افغانستان ته د شوروي د تیلیویزون د تیلیګرافۍ یوه درې کسیزه ډله واستول شي (خبریال، د کمرې چلوونکی او د غږ سمبالوونکی)،

ټیلیویزوني په ځانګړې توګه خبرونه او د پروپاګند ضد مواد دې افغانستان ته واستول شي. " زموږد سترشمالي ګاونډي هېواد" تر نامه لاندې دې یوه نېم ساعته خپرونه چمتو او یوازې په درې ژبه دې د مباشتنۍ خپرونې لپاره دبینګ شي .

تاس :

له "باختر آژانس" سره دې د بهرنیو خپرونو په څانګه کې مرسته وشي. د دې ترڅنګ تاس او د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو د مخابراتو وزارت دې د کابل � ماسکوترمنځ راډیو -تیلیګرافي چینل پرانیزي چې په پای کې يې له کابله تر عربي، اروپايي او د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت ترګاندېو هېوادونو پورې خپرنیزه او رسنیزه ورټیا ورلي؛

له " باخترآژانس" سره دې مرسته وشي چې له هندي یو ان آی اینجسۍ سره یو ترون لاسلیک کړي چې له مخې یې نوموړې اینجسۍ د خپلو چینلونو له لارې د افغان وګړو د ژوندانه په اړه مواد خپاره کړي؛

افغان لوري ته دې له اضافي پرزو سره یو ځای د فارسۍ ژبې ۲۰ تیلي ټایپ وړیا ماشینونه او د دوه سوه زرو شوروي روبلو په بیه په شوروي کې جوړ اړوند په لاس چلېدونکي ماشینونه ور ولېږل شي؛

د چارو د سمبالولو لپاره دې یو سلاکار د شپږومیاشتو لپاره د افغان "باختر" آژانس په واک کې ورکړل شي؛

د تاس د قانونو په کاري او د ټاکلي کارګري تنخوا په ۱ ډانه کې د افغان "باختر" آژانس د ایجنسۍ شپږ تنه کارکوونکي دې د درې میاشتـنۍ عملي زده لپاره ومنل شي او د عملي زده کړو پر مهال دې د عملي زده کړو د زده کوونکو لپاره ځانګړې شوي ژمني توکي [ایخـیـپیروکا] ورکړل شي؛

د افغانستان ډیموکراټیک جمهوریت ته د ترانسیفرونو د ځای پرځای کولو، همغاړه کولو او د پرسونل د روزلو لپاره د (" خبري موادو �ژ" د اخیستلو او ورکولو) کارپوهان واستوئ

الف پ ن (اي پي ان)

د افغانستان په ډیموکراتېک جمهوریت کې د اې پي ان له لارې دې په پښتو او دري ژبو د " اخبار" د مجلې د هرې
ګڼې ويشنه شلو زرو ته لوړه شي

سرله ۱۹۸۰زکاله دې د ای پي ان له لارې په پښتو او دري ژبو د ادبي خپرونو کچه را لوړه شي او په هغې کې دې د
تیوری ، د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمېټې د کړنو او په شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو کې د
سیاسي تجربو او توکمیزې پالیسۍ سکالو ته لومړیتوبونه ورکړل شي؛

په دري اوپښتو ژبو دې د [ناد پیسي] {روسي اصطلاح او نامتو خپرونې � ژ} تر نښې لاندې د
انځوریزواخبارونوخپراوي ته سمبالتیا ورکړل شي .

د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د چاپي خپرونو، چاپـونو او د کتابونو د سوداګرۍ دولتي کمېټه دې :

د افغانستان د ډیموکراتېک جمهوریت د اطلاعاتو او کلتور له وزارت سره په همکارۍ کابل ته د کارپوهانو یوه ډله
واستوئ چې د چاپې تولیداتو د کچې د سمبالولو، د کارکوونکو په روزنې او په چاپیزو چارو کې د کورنیو سیمه
یزوکارکوونکو د کارپوهنې لوړاوي ته وده ورکړي؛

د افغانستان د ډیموکراتېک جمهوریت د اطلاعاتو او کلتور له وزارت سره په همکارۍ او د شوروي سوسیالیستي
جمهوریتونو د کارپوهانو او کارپوهنیزو یا مسلکي زده کړو له دولتي کمېټې سره په یوځای والي دې د ځانګړ شوې
ونډې په اډانه کې د افغان چاپوونکو د روزنې چارې دې سمبال او ترلاس لاندې ونېول شي؛

د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د نصبولو او ودانولو د چارو له وزارت سره په ملتیا دې یو سلا کار کابل ته
واستول شي چې د آفسیت د اخبار چاپولو د شپږ رنګیزه چاپ - ماشین په چالانولو کې مرسته وکړي .

۴ .د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د منځنیو اولوړو زده کړو وزارت دې له افغان لوري سره په ګډه د بشري
زده کړو په څانګه کې د شوروي د لوړو زده کړو په انستیتیوتونو کې شل تنه افغان زده کوونکي غوره او هغوی دې
د ورځپاڼو، راډیو او ټیلیویزیون په څانګو کې وروزي او همدا شان د ۱۹۸۰ او ۱۹۸۱ زکلونو لپاره د ژورنالیزم په ښوونځیو
کې د شوروي د لوړو زده کړو په انستیتیوتونو کې د افغان زده کوونکو د منلو په اړه دې له افغان لوري سره خپلو
خبرو ته دوام ورکړي .

۵ .د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د سینماتوګرافۍ دولتي کمېټې له افغان لوري سره په درَي او پښتو ژبو د
یوه ګډ لاسوندیز 'مستند' فیلم د جوړولو لپاره د همکارۍ یوتړون وروستنیو پوړیو ته را رسولی دی چې په هغه کې
د افغان وګړو په ژوند کې راغلي بدلونونه را څرګندېږي او د افغانستان د خپلواکۍ پر وړاندې د پیکینګ او پانګوالو
کړیو ورانکارې کړنې ورغندل کیږي؛ په ازبکستان او تاجیکستان کې د ډبینګ په برخه کې له افغان لوري سره د
شوروي د خیرې او په لاسوندیزو فیلمونو کې دې مرسته وشي .

٦ .د توکو، تخنیکي څانګو اوله افغان لوري سره د ټولیزو رسنیو لپاره د مالي مرستو د برابروني لګښتونه :

د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د مالیې چارو وزات :

د ۱۹۸۰زکال او ورپسې کلونو لپاره له دولتي بودېجې څخه له ځانګړي شوي جلا کړل شوي اختصاصي لګښت څخه دي د تاس او مخابراتو د وزارت لګښت ورکړل شي چې د کابل � ماسکو ترمنځ د راډیو- ټیلیګراف د چینل د سمبالولو او له کابله د رارسیدونکو مالوماتو د آخذې آسانتیاوې را برابرې کړي؛

کابل ته د کار پوهانو لګښت دې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د دولتي بودیجې له هغې ځانګې څخه چې د بهرنیو هیوادونو لپاره د ورپا مرستو د ورکړې لپاره ځانګړې شوې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د [ګوسکومیزدات] او د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د[مینموتاژپیڅستروی] له لارې برابرشي؛

په دَري او پښتو ژبو د خپرندویه اینجسۍ د خپرونو د پراخیتا لپاره دې د مالي لګښت په اړه له ای پي ان سره په ګډه پریکړه وشي .

د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د مخابراتو وزارت :

د کابل اود هېواد د لسو ولایتونو له مرکزونو سره د باختراژانس د ایجسنۍ د راډیویي اړیکو د چینلونو لپاره چې ځایونه یې لا د مخه چمتو دي؛ افغان لوري ته دې د سلو زرو روسي روبلو په ارزښت شل دانې د آرایس او- ۳۰۰ او آرایس او � ۳۰ ترانسیفرونه له آنتنا او ګاسولین سره یو ځای ولیږل شي؛

د افغانستان ډیموکراټیک جمهوریت ته د کارکوونکو د روزلو او د ترانسیفرونو د سمبالولو او ځای پرځای کولو لپاره دې لس تنه کارپوهان واستول شي .

د مخابراتي توکو د صنایو وزارت دې له خپلې زیرمې څخه په ۱۹۸۰زکال کې د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د مخابراتو د وزارت له لارې دې لس آر ایس او ۳۰۰ ترانسیفرونه ورکړي .

د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د ګاز- پلان اداره دې تاس ته د اسعارو د آزاد بازار په بیې اتیا زره شوروي روبله ورکړي چې د افغان باختراژانس لپاره پرې توکي ور واخلي .

د باختر افغان خبري آژنس لپاره د بهرنۍ سوداګرۍ وزارت دې په ۱۹۸۰زکال کې تاس ته د توکو د رسونې له لګښت سره یو ځای شل د ټایپ زیمنس ماشینونه چې د فارسي ژبې د لیکلو وړتیا ولري، واخلي .

د هوايي ملکي ترانسپورت وزارت:

له کابله تر ماسکوه - له ماسکوه بیرته تر کابله د شوروي روبلو په لګښت د تاس د وړاندیزپر بنسټ شپږو تنوافغانانو، او د شوروي سوسیالیستي جمهوریتونو د ګوس تلیراډیو د غوښتنې پربنسټ پینځو تنوافغانانوته دې د تګ او راتګ ترانسپورتي لارې چارې برابرې شي .

د شوروي روبلو په بيه د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو د مخابراتو د وزارت له مصرفي بوديجې څخه دې ، کابل ته د شلو آر ايس او ۳۰۰ او آر ايس او ۳۰ ترانسيفرونو، آنتنا اود تيلو د جنراتورونو د ليږد چارې تر لاس لاندې ونيسي

د شوروي روبلو په بيه د تاس له مصرفي بوديجې څخه د شلو زيمنس ټايپونو او ورسره ا ضافي پرزو او همدشان تاس ته د اختصاص ورکړل شويو په لاس چلېدونکو ماشينونو ليږد دې ترکابله په پام کې ونيول شي

د وزيرانو د شورى د بهرنيو سيلانيانو لوى رياست دې تاس ته اجازه ورکړي چې په ماسکو کې د افغان مېلمنو زده کوونکود مليمستون لګښتونه دې د شوروي وګړو لپاره د لګښوتونو د ځانګړي شوي ليست له مخې ورکړي .

دوېمه کاپي : سکرتر ته

وليږل شوه [ځاى سپين دى]

33vs

د لاسوندي سرچينه او اخځ :

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034DA02-96B6-175C-9DF6EBC81C8212F3&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

احمدشاه مسعود او روسي سلاکار

پښتو ژباړه : رحمت آریا

سپتامبر ۲۰۰۸

د احمدشاه مسعود لیک د روسانو لوی سلاکار ته	
نېټه ۱۲/۲٦/۱۹۸۸	سرچېنه : باریس گروموف، " اوگرانیچیني کونتینجنت" (محمود قطعات)، پروگرس، ماسکو، ۱۹۹۴
د لاسوندي پیژندنه: دغه لاسوندی د احمدشاه مسعود له پلوه یولیک دی چې په افغانستان کې د شوروي پوځیانو د شکېلوالي په تړاو د هغه چال چلند رابربندوي	

ښاغلی سلاکار!

کله چې ما ستاسو لیک تر لاسه کړ نو تر هغه لا مخکې ما غوښتل چې په ټاکل شوي ځای کې د شوروي له استازي سره وگورم. د لاځرگندولو لپاره باید راغبرگه کړم چې : موږ د لسو کالو په اوږدو کې جگړه او ستاسو شتون زغملی دی. انشاالله د ځورنورو ورځو لپاره به یې نور هم و زغمو. خو که تاسو پوځي عملیات راپیل کړئ نو موږ به یې د مخنیوی لپاره غبرگ ځواب ورکړو. بس همدا ده. موږ به سر له ننه خپلو ټولگیو او ډلو ته د عملیاتو لپاره د بشپړه جگړه ییز تیارسی دنده وسپارو.

په درناوي،

احمدشاه مسعود

۱۹۸۸ دیسامبر ٢٦

د لاسوندي سرچېنه:

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034D290-96B6-175C-9E996A8244FE5265&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

احمدشاه مسعود دروسي سترتيژۍ پلي کوونکي ګوډاګۍ

د نجيب الله د واکمنۍ په دَور کې د نجيب ياور جنرال اسحق توخي د ټول افغان له لارې يوه ډيره په زړه پورې ليکنه خپره کړې او په هغې کې يې له يو شمير حقايقو څخه څادر ليرې کړی دی. ښاغلی توخي د خپلې ليکنې " ډُکتور نجيب الله و خروج نيرو های نظامي شوروي از افغانستان" په ۱۴ او ۱۵ پاڼه کې د شمالي ټلوالې د بولندوی احمد شاه مسعود په اړه داسې ليکي :

"په هغو شپو ورځو کې چې د شوروي ځواکونو د وتلو لړۍ خپلې بشپړيدا ته نيږدې کېدله د شوروي د بهرنيو چارو وزير ادوارډ شيواردنازي د يوه پلاوي په مشرۍ کې کابل ته را ورسيد. د نوموړي له سفر وروسته ډُکتور نجيب الله ما ليکوال ته وويل ' اوس ورته څرګنده شوې چې د کابل په ښار کې د خوراکي توکو د زيرمو د تشولو د سبوتاژ په اړه د حسن شرق د مشکوکو کړو وړو تر شا د مسکو د زړو کارپوهانو لاس دی. ډُکتور نجيب الله د خپلو خبرو په دوام وويل ، شواردنازي په پټه راته وويل چې

'ددې تر څنګ چې د ټولو امنيتي چارو څار ته ډيره پاملرنه وکړئ د شوروي د سرتيرو د وتلو د لړۍ تر بشپړيدا پورې د سروزيرې له څوکۍ څخه محمد حسن شرق مه ليرې کوئ ترڅو ستاسو پر وړاندې د شوروي د مشرتابه کړۍ را ونه پاريږي '.

وروسته څرګنده شوه چې د مسکو زاړه کارپوهان د حسن شرق ، ګلابزوی ، شهنواز تني ، پاچا ګل وفاداراو په احمدشاه مسعود پورې د تړلو کسانو او ستميانو د ګډولې په راټولو د شوروي د سرتيرو له وتلو سره سم يوه کودتا په لاره واچوي ترڅو نړيوال په دې خبرې ډاډه کړي چې افغانانو خپل برخليک په خپلواکه توګه په خپل لاس کې واخيست.

په همدې تړاو زما ښه په ياد دي چې له افغانستانه د شوروي سرتيرو د لړۍ له بشپړيدا وروسته د ډُکتور نجيب الله په نامه د هيواد له ولايتونو څخه يو شمير شفرونه را رسيدلي ول ، ما دغه پاکټونه پرانيستل چې په هغو کې يوه پاکټ زما پام ځانته را واړاوه. دغه پاکټ له هغو پاکټونو څخه توپير درلود چې د شفرونو د راليږلو لپاره په کار وړل کيدل. پاکټ مې پرانيست او و مې ليدل چې پر يوې کوشنۍ پاڼې په دري ژبه ليکل شوی ليک د شوروي د سفير يولي ورانتسوف په نامه ليک وو چې د احمدشاه مسعود له پلوه د شوروي سفير ته ليږل شوی وو. په ليک کې داسې ليکل شوي ول:

"ښاغلی سفير! ستاسو پيام مې چې له ما سره مو د ليدلو په اړه را ليږلی وو ، ترلاسه کړ. له دې چې تاسو په خپلې ژمنې چې واکمنې به له " دال" څخه " شنه " ته ليږدوئ پاليالي ونه کړه ، نو له تاسو سره د ليدلو څه اړتيا شته ؟ "

ما نوموړی پاکټ په بيړه ډُکتور نجيب الله ته ور ووړ، د شفر په لوستلو په فکر کې ډوب شو او له ما يې وپوښتل تاسو ته د " دال" وييکي څه مانا ښندي؟ ما وويل ، دوې مانا وې ښندي يا " ډيموکراتيک خلق " يا " ډاکټر نجيب" او

د " شنه" وییکی په خپله څرګنده ماناښندي ، اخوانیان ، یعنی دی " مسعود" په خپله. ډُکتور نجیب الله وویل پاکټ په هغه بڼه بیرته وتړه چې هېڅ څوک وربانديې پوه نه شي او بیرته یې ماته راوړه " .

سرچینه : وګورئ Dr.Najibullah Wa Khorouj Nairo haie Shprawi :

له دغې لیکنې مخکې ما " ژباړونکي" د وودرو ولسن د مرکزله پلوه خپور شوی لاسوند د بینوا د ویبپاڼې د جنګي جنایتکارانو د ځانګړ شوي برخې له لارې خپور کړی وو چې احمدشاه مسعود د شوروي د یرغلګرو ځواکونو د څلویښتم لښکر بولندوی جنرال باریس ګروموف ته لیږلی وو. یو شمیر کسانو پر نوموړي لیک د ویاړ په ترڅ کې ویلي چې مسعود غوښتل د روسانو پښه ورلنډه کړي خو له دواړو لیکونو او لاسوندنو په ډاګ جاج اخیستل کیږي چې روسانو مسعود د خپلو ستراتیژیو د یوې آلې په توګه په کار اچولی وو. شوروي روسانو نه یوازې مسعود ته اقتصادي او پوځي مرسته ورکوله بلکه نوموړی یې د خپلو ستراتیژیکو موخو لپاره د خپل یرغل او له یرغله په وروسته کلونو کې په کار واچاوه. داسې بریښي چې له مسعود سره روسانو پخې ژمنې کړې وې ، د هغو ژمنو له منځه یوه یې مسعود ته د افغانستان د واکمنۍ لیږدول ، او په بد ترینه حالت کې د افغانستان د نهو شمالي ولایتونو بیلول او له تاجکستان سره د هغوی نښلول ول. دغه نهه ولایتونه د هندوکش په لمنه کې پراته دي او هندوکش د روسانو لپاره یو ستراتیژیک دریځ لري او مسکو په افغانستان کې له خپلې بدنامې ماتې وروسته لږ تر لږه د هندوکش په څارنه او کنترول بسنه کوله. دواړه لیکونه او لاسوندونه د همدغې ستراتیژۍ بیلګې دي .

که ښاغلو لوستونکو د " حاجي مراد" په نامه د لیو تولستوی د ۱۹۱۲ زکال ناول لوستلی وي نو هغوی ته به پته ولګیږي چې شوروي کمونیستانو له خپلو تزاري واکمنو څخه په زده کړی د افغانستان د یرغل په کلونو کې دویم حاجي مراد د احمد شاه مسعود په نامه وزیراوه چې د افغانستان د جهاد ملا پر هغه ور ماته کړي او روسان په افغانستان کې خپلو موخو ته ورسیږي. د لیو تولستوی د حاجي مراد د ناول غټ ټکي په لاندې ډول دي :

"حاجي مراد په قفقاز کې د امام شامل د خپلواکۍ غوښتونکې ډلې یو بولندوی دی. مراد له خپلو دوه تنو ملګرو سره یو ځای د شامل له ډلې تښتي او د سادو په نامه د یوه تن په کور کې چې د شامل له ملاتړو څخه دی پناه اخلي. کلیوال خبریږي او غواړي شامل ته د هغوی د پټېدا په اړه خبر ورکړي. د مراد د ډلې یو تن په دې بریالی کیږي چې له روسانو سره اړیکه ونیسي او له هغوی سره وګوري. شامل په دې هیله په ولادي واستوکیا کې له روسانو سره ګوري چې د هغوی په مرسته د شامل ځواکونه په شا و تمبوي. په ولادي واستوکیا کې مراد له روسي شهزادګي سیمیون ورانتسوف او د هغه له ماندینې ماریا سره د ملګرتوب اړیکي ټینګوي او د شهزادګي د لښکر کوټ د بولندویانو زړونه لاس ته راوړي. وارنستوف ، مراد ته خپل لاسي ساعت د نخښې په توګه ورکوي ".

په دې توګه مراد د روسانو د ملاتړ په مټ له شامل سره کورنۍ جګړه پیل کوي ؛ روسان له مراد څخه د شامل د ځواکونو په ټکولو کې ډیره ګټه تر لاسه کوي لکه چې له احمد شاه مسعود څخه یې تر لاسه کړه. مسعود په هېڅ ډول د سالنګ په سویلي څنډو اود شمالي ډنډ په اوږدو کې یې د مجاهدینو هېڅ ډلې ته اجازه نه ورکوله. لاسوندونه

په زباد رسوي چې مسعود به په همدغو سیمو کې د میشتومجاهدینو کواردیناتونه روسانو ته ورکول او روسانو به په ناڅاپه د شوبلو او الوتکو غوبل پیل کړ.

احمدشاه مسعود او روسي سلاکار

پښتو ژباړه: رحمت آريا

سپتامبر : ۲۰۰۸

د ببرک کارمل او د چک د ډيپلوماتيک ترون د مشر ترمنځ د خبرو د ثبت لنډيز	
نېټه ۱۹۷۸/۱۲/۰۹	سرچينه: مرکزي دولتي آرشيف، د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو د کمونيست گوند د مرکزي کمېټې آرشيف، د هوسک دوسيه، نا زيرمه شوي توکي، د افغانستان بکس. [موږته] د اولدريچ توما له پلوه را چمتو سوي دي.
د لاسوندي لنډيز : د ببرک کارمل او د ډيپلوماتيک ترون د مشرترمنځ د خبرو اترولنډيز چې کارمل د خپلې سفارتي چارواکۍ د پاي په ترڅ کې په چکسلواکيا کې د سياسي پناه غوښتنه کوي	

ببرک کارمل د سپتامبر په ۱۱ نېټه د ماسپښين په دريو بجو د ډيپلوماتيک ترون له مشره سره وکتل. هغه خپلې خبرې په چکسلواکيا کې د هغه د اړوندو ډيپلوماتيکو چارو په پای موندلو راپيل کړې. د ډيپلوماټک ترون مشرخواب ورکړ چې د بهرنيو چار وزارت غه خبر په کابل کې د چکوسلواکيا د استوگن سفارت له لارې تر لاسه کړی دی.

کارمل وويل چې هغه پوهېده د هغه اړوندې چارې په چکوسلواکيا کې په رسمي ډول پاې ته رسيدلې خو د خپل گوند د مشرتابه د يوه غړي په توگه غواړي له ملگري بيلک سره وگوري چې د خپل هېواد داړوپيچ او د خپل ځان په تړاو ورسره خبرې وکړی. همداشان کارمل خبر ورکړ چې د اوسني روان کورني اړوپيچ په اړو دوړ کې نه غواړي خپل مورني ټاټوبي ته بيرته ستون شي خو يوه پانگوال هېواد ته په هېڅ ډول کډوال کېدنې ته ليوال نه دی. هغه خپله موخه رابربنده کړه او د سياسي پناه غوښتنه يې وکړه.

کله چې کارمل د سفارت له کاره له گوښه کېدلو وروسته په چکسلواکيا کې د خپل مدني حالت په تړاو پوښتنه وکړه چې مدني حالت به يې څه وي نو د ډيپلوماتيک ترون مشر ځواب ورکړ چې تاسو د يوه افغان تبعه په توگه د افغان د سفارت تر ساتنې لاندې ياست.

اخځ :

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifi
er=5034D0DB-96B6-175C-
90CF0C4CC31CC1C6&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanista

افغانستان ته د شوروي اتحاد د سفير الف. میم . پوزانوف او د تره کي منځ د خبرو لنډيز

پښتو ژباړه : رحمت آريا
سپتامبر، ۲۰۰۸

افغانستان ته د شوروي اتحاد د سفير الف. میم . پوزانوف او د تره کي منځ د خبرو لنډيز	
نېټه ۰۳/۲۲/۱۹۷۹	سرچينه: Notes by O.A. Westad in TsKhSD, f. 5, op. 76, d. 1044, ll. 29-30
د لاسوندي د پېژندنې لنډيز: افغانستان ته د شوروي اتحاد د سفير الف. میم. پوزانوف او تره کي ترمنځ د خبرو لنډيز چې په ترڅ يې کې تره کی د پوزانوف له لارې د شوروي له مشرتابه څخه مننه کوي او سفير ته د هغو خبرواترو په تړاو مالومات ورکوي چې ده د شوروي له مشرانو سره کړې وې.	

تره کي پوزانوف ته د خپلو هغو خبرو اترو په اړه خبر ورکړ چې نوموړي د پياوړو خوندي څپو لرونکوي (های فريکوينسي) راډيو له لارې له برژنيف، کاسيگين، اوستينوف، گروميکو او پونيماريف سره کړې وې. شوروي مشرانو پريکړه وکړه چې که ايران، پاکستان او نورهېوادونه د افغانستان پرډيموکراتيک جمهوريت بريد وکړي نو شوروي اتحاد به ورسره سياسي او پوځي مرسته وکړي، ددې لپاره چې د هوا له لارې د ليږد چارو ته چټکتيا ورکړل شي نو د کريديتونو د نېټې د پای نېټې دې وځنډول شي، د افغانستان ډيموکراتيک جمهوريت ته دې سل زره ټنه دانه باب ورکړل شي او د هغه طبيعي گازو بيه دې لوړه کړای شي چې شوروي اتحاد له افغانستانه راپيرودلي دي. تره کي د شوروي اتحاد له سوسياليستي جمهوريتونو څخه مننه کړې چې دافغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت په کورنيو چاروکې د پاکستان او ايران د لاسوهنې د غندنې په موخې يې اعلاميه خپره کړې ده.

[پالیزه يادښت: د افغانستان د اړوپيچ په تړاو د شوروي اتحاد د کمونيست گوند مرکزي کمېټې ته د جوړ کړل شوي گزارش د ژباړې لپاره چې گروميکو، اوستينوف او پونيمارييف د ۱۹۷۹زکال د اپريل په لومړی نېټه چمتو کړی او سياسي بيرو ه د ۱۹۷۹زکال د اپريل د مباشتې په ۱۲ نېټې منلای وو ، د سړې جگړې د نړيوال تأريخ د پروژې دريم بولتن وگورئ (د ۱۹۹۳ زکال منی) ۶۷ � ۷۹]

اخځ :

http://www.wilsoncenter.org/index.cfm?topic_id=1409&fuseaction=va2.document&identifier=5034DBF6-96B6-175C-935A5B274DB250F0&sort=Collection&item=Soviet%20Invasion%20of%20Afghanistan

د امریکا سفیر: د شمالي ټلوالې جنګي جنایات نه شي کنټرولیدای

آرشيف � منځنۍ ، نوامبر ۲۰۰۱
راپورتر : مارک کولوين]1[
ژباړه : رحمت آريا

مارک کولوين: شمالي ټلوالې چې په افغانستان کې د طالبانو د والګي (ګریپ) د ماتولو لپاره دومره لوځې پوځې وکړې ، آيا اوس پوښتلای شو چې دغه ټلواله څوک کنترولای شي؟
د بيلګې په ډول د شمالي ټلوالی يو بولندوی جنرال دوستم يو له هغو بې رحم ترينه توپکواکو جګړه مارانو څخه دی چې ډيري افغانان ورته له ويري درنښت لري. په ځانګړې توګه افغان ميرمنې لا تراوسه نه غواړي چې خپلې چادرۍ ليري کړي ، دا د دې مانا نه ښندي چې ګڼې چادري د هغوی خوښيږي دا ځکه چې هغوی د شمالي ټلوالې د جنسي تيريو پخوانۍ شپې ورځې په ياد لري او ويره لري هغوی نه غواړي چې د ټلوالې په شتون کې دې پخوانۍ پـَيـر بيا را ژوندی شي .
تام شيفر [2] په آسټراليا کې د امريکا سفير دی. ما نن له نوموړي څخه په مزارشريف کې د رامنځته شويو وحشتونو او بيرحميو په اړوند پوښتنه وکړه .
تام شيفر: دغه ډول چلند او دې ورته نور کړه وړه چې ترسره شوي --- څرګنده ده چې ناوړه کړه وړه ول او ښکاره خبره ده چې موږ يې ملاتړ نه کوو .
مارک کولوين : خو تاسو د هوا له لارې د هغوی مرسته وکړه ، همداسې نه ده؟
تام شيفر: که په يوه جګړه کې ستا ملاتړ کوونکی وژل کيږي نو ته به هرومرو د هغه د وژل کيدا مخه نيسی. هلته په کلا کې دننه څو تنه را پورته شول ، په لاسونو کې يې بمبونه را واخيستل ، هغوی نه يوازې خپل ځانونه وژل بلکه نور خلک يې هم وژل ، کله چې د کلا د نيولو لپاره هڅې وشوې څرګنده ده چې د نيولو پر مهال خلک وژل کيږي ، او دا هغه څه دی چې پيښ شول .
]د ژباړونکی يادونه : دلته له کلا څخه د ټام شيفر موخه د کندز " قلعه جنګي " ده چې په ۲۰۰۱ زکال کې تسليم شويو بندي طالبانو پاڅون وکړاو ګڼ شمير يې ووژل شول. د لا زياتو مالوماتو لپاره د بينوا ويب پاڼه � جنګي جنايتونه � د مرګ کاروان وګورئ [
مارک کولوين: که تاسو په هغه پړاو کې دومره کنټرول په لاس کې درلود نو ولې مو له هغه وروسته د جنرال دوستم د سرتيرو مخه ونه نيوله ؟
تام شيفر: و ګورئ! زه ګومان نه کوم چې د جنرال دوستم کنټرول به دقيقاً هغه څه نه دي چې موږ يې په خپل کار کې ولرو. زما موخه د هغوی د کړو وړو.....

مارک کولوین: ولې به نه وي ، آیا دا د دې لپاره چې ټول په دغه جګړه کې نوموړې خبره د یوې ستونزې په توګه یادوي؟ آیا په ډیموکراسۍ کې به دا مقوله د یوې ښې قاعدې په توګه و ګڼل شي چې زما د دښمن غلیم زما ملګری دی ، همداسې نه ده ؟

تام شیفر: ښه نو! زه ګومان نه کوم چې دا به ښه قاعده وي او زما په باور موږ داسې نه کوو. ګومان مې نه راځي چې موږ دې د پورتنې مقولې پربنسټ خپلې چارې بر مخ بوځو. دلته د جګړو لمنه له پخوا وختونو پراخه وه خو اوس که چا وحشت رامنځته کړی وي نو ښکیل کسان یې هرو مرو پازوالي لري او پازوال کسان دې د خپلو کړنو په ځواب کې عدالت ته را وکاږل شي .

زما په ګومان دا به تر یوې کچې ګرانه وي چې په افغانستان کې د هررامنځته کیدونکي وحشت د پړې بار دې د امریکا پر اوږو کښیښودل شي. موږ هلته نه یو بلل شوي. هلته داسې یو رژیم وو چې په خپله غیږ یې ترهګرو ته د پناه په توګه پرانیستلې وه ترهګر له همدغه ځایه را والوتل ، په بې ګناه خلکو بار الوتکې یې وتښتولې او له آسمان څکالو ودانیو سره یې و جنګولې .

مارک کولوین: دا چورلټ د پوهیدو وړ ده خو....

تام شیفر: خو موږ غواړو چې نور یې پای ته ورسوو .

مارک کولوین : خو تاسو باید له دیموکراتیکو ارزښتونو څخه دفاع و کړئ نه دا چې هغه دړې وړې کړئ .

تام شیفر: زه خو هلته نه یم چې داسې وکړم ، خو که خبره پر امریکې راځي او که امریکا داسې کوي نو دا بیا امریکا ته ښه نه ده او نه باید داسې وکړي.

مارک کولوین : څرګنده خبره ده چې همداسې کیږي او همداسې له شمالي ټلوالې سره په همکارۍ کې را منځته کیږي ، شمالي ټلواله د داسې کسانو له ګډولې څخه جوړه یوه ډله چې اکثریت یې بدنامترینه خونړۍ سابقه لري ، دا هغه کسان دي چې ستاسو د مټ او مرستې په زور یې د افغانستان کنترول په لاس کې اخیستی دی .

تام شیفر: موږ ورته د طالبانو د رنګیدا په هینداره کې ګورو او د طالبانو د واکمنۍ ګټه نن خلک ګوري. په بله وینا دلته داسې یو ملت وو چې د لوږې پر ژۍ ولاړ وو. اوس د لوږې پر ژۍ نه دی ولاړ ځکه چې امریکا ور ودانګل . هلته یو نیم میلیون کسان ول چې خپله ورځنۍ ډوډۍ یې نه درلودله موږ تر ټولو ستره مرسته وکړه ، موږ خوراکي توکي ورکړل ، دا مرستې د جګړې لپاره نه دي شوې دا مرستې موږ له جګړې مخکې کړې. د دې په ویلو تاسو نه شئ کولای چې په افغانستان کې د هرې ستونزې د پازوالۍ پړه زموږ په اوږو را سپره کړې. زه ګومان کوم چې موږ ډیره لویه اجنډا لرو .

مارک کولوین : ما خو اوس داسې نه دي ویلې خو دا ډیره څرګنده ده چې.....

تام شیفر: که ته غواړئ پوه شې چې آیا موږ دې د دې ملاتړ وکړو چې لومړی ولاړ سو د خلکو لاسونه ور وتړو او بیا یې په ډزو ډزو ووژنو ل ، څرګنده خبره ده چې موږ د دغسې چلند ملاتړ نه کوو او موږ یې نه کوو .

مارک کولوین : ستاسو خلک خو هلته ول .

تام شیفر: زموږ د کسانو شمیره څومره وه؟ زما موخه دا ده چې تاسو نه پوهیږئ زموږ څو تنه هلته ول ، څوک ول او کنترول د چا په لاس کې وو.

مارک کولوین : موږ پوهیږو. موږ د هغوی انځورونه لیدلي دي.
تام شیفر: ستاسو مالومات زما تر مالوماتو ښه دي ځکه زه خبر نه یم....
مارک کولوین : ستاسو د سي آی اې د کسانو انځورونه د ورځپاڼو پر لومړیو مخونو خپاره شوي ول. اوس باید تاسو ته ځرګنده شوي چې تاسو تر یوې کچې کنترول درلود.
تام شیفر: د هغو کسانو انځورونه چې د ورځپاڼو پر لومړیو مخونو خپاره شوي ، پر هغوی تور لګول شوی چې د سي � ای � اې غړي ول ، ګومان کوم هلته یوازې د درو تنو انځورونه ول. اوس نو تاسو ګومان کوئ چې یوازې همدا درې تنه په ټول افغانستان کې د روان وحشت پاژوال و بولو؟ تاسو نه پوهیږئ چې دغه درې تنه هلته څه کوي؟ تاسو نه پوهیږئ چې هغوی څه ویلي دي. تاسو نه پوهیږئ چې د هغوی دریځ څه وو او کوم دریځ یې را خپل کړی وو.
آیا هغوی د هوایي ملاتړ غوښتنه وکړه ؟ تاسو باید پوه شئ چې هغوی د هوایی ملاتړ غوښتنه وکړه. پوهیږئ ولې؟ ځکه چې نیږدې ول هغوی ووژل شي. دا د دې مانا نه ښندي چې هر څه دې شمالي ټلواله وکړي د هغې پازوال دې موږ وګڼل شو ځکه چې د شمالي ټلوالې کنترول زموږ په لاس کې نه وو .
مارک کولوین : څه شو د امریکا اوسني ټینګار چې افغانستان به بیا ودان کړي ، ما ته خو داسې بریښي چې ددغه هیواد واګې د داسې کسانو لاسونو ته ور لویږي چې خورا زیات بیخونده کسان دي ، همداسې نه ده؟
تام شیفر: امریکا هڅه کوي چې په سیمه کې پایښت او امن راخوندي کړي. دا د امریکا په ګټه ده. او په هماغه کچه د افغانستان په ګټه هم ده . موږ په سیمه کې یوه ټینګ او له امنه ډک افغانستان ته اړتیا لرو او موږ تر خپلې وسې وسې هڅه کوو چې دغې موخې ته ورسیږو. دا یوه کورنۍ جګړه ده .
مارک کولوین : دغه خبره ما بیرته جنرال دوستم ته را ګرځوي. دوستم د امن راړونکی دی ، آیا همداسې ده ؟
تام شیفر: ښایي تاسو داسې ګومان وګړئ. خو هلته....
مارک کولوین : خو ډیري افغانان داسې فکر نه کوي لکه چې تاسو یې انګیرئ ، د هغوی په یاد دي چې دوستم او د شمالي ټلوالې نورو جګړه مارو ور سره څه وکړل؟
تام شیفر: موږ باید څه کړي وای؟
مارک کولوین : زه دا پوښتم چې که دوستم له تاسو سره په ټلواله کې وو نو ولې د هغه کړه وړه نه دي کنترول شوي؟
تام شیفر: موږ په افغانستان کې توکمیز مشران نه کنترولوو.
مارک کولوین : تاسو له دوستم سره ټلواله جوړه کړې.
تام شیفر: د کاغذ د کومې پاڼې پرمخ لیکل شوي چې موږ ورسره ټلواله جوړه کړې. زما موخه دا ده چې موږ دغه ډلې له یو بل سره یو ځای کوو.
مارک کولوین : تاسو ورسره ټلواله لرئ ځکه ستاسو هوایی مرستو هغه ته زړه ا و زور ور کړ او دوستم په ځمکنی پرمختګ کې وسه او پیاوړتیا وموندله.
ښاغلی مارک ! څه غواړئ؟. تام شیفر:

مارک کولوین : آیا دا یوه ټلواله نه ده؟

تام شیفر: ښاغلی مارک! موږ بهرنۍ پالیسي لرو. بهرنۍ پالیسي د نړۍ د امن په لاره کې کار کوي.هلته توکمیز مشران دي. ټوله سیمه د جګړه مارو ډلو په منځ کې ویشل شوې ده. موږ ټینګښت او امن غواړو موږ نه شو کولای هر هغه څوک تر پوښتنې ،حساب او کتاب لاندې نه شوی نیولای چې د طالبانو خلاف دي ځکه بیلابیل خلک د بیلابیلو لاملونو پر بنسټ د طالبانو مخالفت کوي. دا ستونزمنه او خونړې سیمه ده ، دلته [جوزوف ب.] [3] نه شي راتلای چې زموږ په ګټه دې زموږ تر څنګ و دریږي او زموږ په خوښه دې سوله راته جوړه کړي .

مارک کولوین : زه دغه پوښتنې له تاسو څخه له دې امله کوم چې د شمالي ټلوالې تګلارې او چلند په ټولنه کې داسې شرایط او حالات رامنځته کړل چې خپله په خپله یې د طالبانو راتګ او د هغوی واکمنۍ ته لاره پرانیستله. او ډاډه اوسئ چې تاسو هماغسې یوې واکمنۍ ته بیا لاره پرانیزئ ، آیا تاسو هماغسې یوه بله لوبه نه رامنځته کوئ چې په زړه کې یې له امریکا سره دښمني او امریکایي ضد احساس وده وکړي؟ آیا تاسو د همداسې قماري معاملې پړی په لاس کې نه دې اخیستی؟

تام شیفر: که تاسو داسې انګیرئ چې طالبان د شمالي ټلوالې په غبرګون کې رامنځته شول او شمالي ټلوالې هغوی واکمنان وګرځول ، ګومان کوم دا سمه نه ده. طالبان یوه مرتجعه اورپکې ډله ده چې د اسلامي نړۍ یوه برخه ده. دا هغه کسان دي چې ښځې د ټولنې د چاپیریال له کړۍ څخه دباندې باسي ، که ښځې پوهنتونونو ته ځي هغوی یې په ډزو وژني .

مارک کولوین : خو کله چې طالبانو د واکمنۍ واګې په لاس کې واخیستې ، د ولس ډیریو پرګنو او وګړو ورته په ورین تندي ښه راغلاست ووایه ځکه چې طالبانو د یوې وحشتاناکې واکمنۍ ځای ونیو او اوس هم په ولس کې ډیر خلک شته چې د هغوی ملاتړ کوي .

تام شیفر: دا به د طالبانو لپاره پیاوړی تبلیغ وبلل شي که ووایو پر طالبانو په غیر عادلانه ډول تور لګول کیږي ، همداسې نه ده ؟ موخه مې دا ده چې له تاسو وښتم ایا طالبان د ډیموکراسۍ یو انځور دی؟ آیا په هغوی کې داسې کسان شته چې زغم ولري ؟

مارک کولوین : دا هغه پوښتنې وې چې ما غوښتل له تاسو یې وپښتم .

تام شیفر: که رښتیا ووایم ، زه نه پوهیږم تاسو څه غواړئ. زه نه پوهیږم چې ستاسو پوښتنې له کومه ځایه سرچینه اخلي. تاسو د طالبانو د راتګ پازوالي د شمالي ټلوالې پر غاړه ور غورځوئ او دې ورته ، زه غواړم ووایم چې دا یوه کورنۍ جګړه ده او ښاغلی مارک دغه جګړه له پخوا روانه وه. دغو ډلو له پخوا له یو بل سره جګړه کوله ، په دې جګړې کې یوازې د جګړې دوې ښکیلې غاړې نه دي په دغې جګړې کې پینځوس ښکیلې خواووې دي. که تاسو د نړۍ په دغه ګوټ کې او په دغسې یوه چاپیریال کې ټینګښت راولئ دا هر چاته آسانه کار نه دی .

مارک کولوین : ښه نو ستاسو د خبرو مانا دا ده چې تاسو د دغو خلکو په ملاتړ کې هیڅ ډول شونی ګواښ نه وینئ؟

تام شیفر: زه په افغانستان کې د بې ثباتۍ په لاره کې ستر ګواښ وینم. زه دلته د ډیموکراسۍ هیلې وینم چې دغې سیمې ته به راوړل شي. ګومان کوم دا زموږ ټولو لپاره ستره هیله ده او د دغې هیلې په لاره کې امریکا کار کوي .

د سرچنې د لیدلو لپاره لاندنۍ پته و ګورئ :

http://www.abc.net.au/pm/stories/s428962.htm

----

[1] Mark Colvin

[2] TOM SCHIEFFER

[3] Joseph B = Joseph Ber (Yosef Dov, Yoshe Ber) Soloveitchik 1903-1993

امریکایي یهودي دیني ارتودکس پوه ، تـَلـَمود پاله او معاصره یهودي فیلسوف

افغان مخالفين د (وحشت ريكارډ)

آدېنه : د اكتوبر ۱۹ ، ۲۰۰۱ ز كال
شمالي ټلواله د طالبانو ډېر خرګند بديل

په افغانستان كې د طالبانو او اسامه بن لادن پروړاندې د امريكا تر مشرۍ لاندې جنګېدونكې ټلواله د افغانستان له پياوړې مخالفې ډلې شمالي ټلوالې سره كلكې همكارۍ او مرستې ته دومره ليواله نه ده ځكه شمالي ټلواله تورنه ده چې له بشري حقونو څخه بې شميره سرغړونې كړې دي .
امريكا او د هغې د ټلوالې ملګري دې له هغو بولندويانو سره مرسته نه كوي چې د هغوی و حشي كرو وړو د هغوی د مشروعيت پوښتنې رامنځته كړي دي.
سيدني جونز : د بشري حقونو د څار ټولنه
په امريكا كې ميشتې او له ملګرو ملتونو سره په همكارې كې د بشرى حقونو د څار ټولنې د اكتوبر په شپږمې نېټې اخطار وركړ چې شمالي ټلوالې ته دې د پوځي ملاتړ مرسته نه وركوي. دغه ټلواله په ۱۹۹۷ زكال كې رامنځته شوه. د بشري حقونو د څار ټولنې وويل چې د افغانستان په كورنيو جګړو كې ښكيلو خواوو د بې شميرو وژنو ، ړندو بمباريو ، پر ملكي وګړو د بريدونو ، د ډله ييزو وژنو له لارې بې شميره بشري حقونه تر پښو لاندې كړي دي .
كه دا سمه و خيږي نو د شمالي ټلواله به د طالبانو په پرتله په چې د ټول افغانستان د نيولو لپاره يې ملا تړلې وه او له ډېرو پخوا وختونو په جنګې جناياتو كې تورن بلل شوي ، ښايي باالنسبه ښه دريځ كې ودرَوي .
په آسيايي چارو كې د بشري حقونو د څار د ټولنې مشر ښاغلي سيندي جونز وويل چې امريكا دې په خپله ټلواله كې له ډېر احتياط او ځير څخه كارواخلي او پوهه دې شي چې د شمالي ټلوالې له كوم بولندوی سره كار وكړي .
سيندی جونز زياته كړه : " امريكا او د هغې د ټلوالې ملګري دې له هغو بولندويانو سره مرسته نه كوي چې د هغوی و حشي كرو وړو د هغوی د مشروعيت په اړوند پوښتنې رامنځته كړي دي ".
“هر هيواد چې له افغان مخالفينو سره مرسته كوي بايد دا پاژوالي هم په غاړه واخلي چې د هغوی مرستې پر كومې لارې لګول كيږي ".
ځورونې او ناوړه چلند
ګزارش د ۱۹۹۹ او ۲۰۰۱ زو كلونو ترمنځ د څلورو مېاشتو په اوږدو كې د پښتـانه توكم د وګړو هغو سيستيماتيكو او پراخو ځورونو ته نغوته كوي چې شمالي ټلوالې د سمنګانو د ولايت د نيولو په لړ كې تر سره كړل.
د شمالي ټلوالې يو بولندوی چې نوم يې په ګزارش كې راغلی دی رشيددوستم دی
ويل كيږي چې د شمالي ټلوالې د بولندوی ، احمدشاه مسعود ځواكونو د ۱۹۸۸ز كال د سپتامبر په مېاشت كې د كابل په شمال كې د ملكي وګړو ګڼ ميشتې سيمې بمبارد كړې او ۱۸۰ تنه ملكي وګړي يې ووژل.
د ۱۹۹۷ز كال د مې په مېاشت كې د طالبانو له يوه ناكام بريد وروسته د جنرال عبدالملك ځواكونو د مزارشريف په ښار كې څه د باندې ۳۰۰۰ تنه بنديان اعدام كړل .

پر شمالي ټلوالې د نورو لګول شویو تورنو په لړ کې ویل شوي چې د احمدشاه مسعود د جمعیت ځواکونو د ۱۹۹۵ز کال د مارچ په میاشت کې د هزاره توکم په لړکي برید کړی ، د برید په لړ کې یې پر ښځو ډله ییز جنسي تیري کړي او د وګړو کورونه یې لوټ کړي دي .
شمالي ټلواله او طالبان دواړه پر بلل شوي چې له بندیانو سره نا وړه چلند کوي.
که څه هم جمعیت او جنبش په خپلو منځو کې له یو شمیر جګړو وروسته یوه ټلواله جوړه کړه خو ددوې جګړې دې هم باید په کلکه په پام کې و نیول شي .
اټکل شوی چې تر ۱۹۹۴ز کال پورې د کابل د ځواکجګړې او ځواک ویشنې په اخ و ډب کې ۲۵۰۰۰ تنه ملکي وګړي د توغندیو او د توپچي ځواکونو د اور په لړ کې وژل شوي دي .
په افغانستان کې له بشري حقونو څخه د سرغړونې په تور د شمالي ټلوالی هېڅ بولندوی تر اوسه نه دی محکمه شوی او د بشري حقونو نړیواله ټولنه ویره لري چې له هغوی سره د نوې ټلوالې په رامنځته کیدلو او هغوی ته د نویو امکاناتو په ورکولو به د ځورونو او د بشري حقونو د ځپنې یو نوی پړاو رامنځته شي .
سرچینه و ګورئ :
http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/1608504.stm

احمد شاه مسعود له هماغه پيله، د افغانستان د ټوټه ټوټه کېدلو پلان درلود

ژباړه : رحمت آريا
۲۰۱۱ ز کال د جون د مياشتې ۳ نېټه
له آرشيفونو څخه : د � لوی تاجيکستان� په لټه کې
ليکوال : بروس ريچارډسن
احمد شاه مسعود له هماغه پيله، د افغانستان د ټوټه ټوټه کېدلو پلان درلود
په افغانستان کې د ځلوېښتم لښکر ستر بولندوی[1] ، جنرال ا. ا. لياخوفسکي]2 [

د افغان � شوروي د جګړې د کلونو په لړ او له هغه په را وروسته کلونو کې بې شمېره تيورۍ رامنځته شوي چې هره يوې يې په خپل وار د شوروي له ځلوېښتم لښکر سره د احمد شاه مسعود د مرستې تر شا پټې انګېزې رابندېوي او پر بنسټ يې شمېرو ليدلورو وده کړل شوې ده. په دې لړ کې تر ټولو برلاسه تيوري د شوروي د رسمي آرشيفونو د لاسوندونو پر بنسټ ولاړه ده چې د کې جي بي او جي آر يو (KGB and GRU) د څارګرو رسمي چارواکو، او يا يې هم په افغانستان کې د ځلوېښتم لښکر په ليکو کې د کورناستو لوړ پوړو افسرانو په يادښت ليکنو کې غبرګون موندلی دی، او يا په پېښو کې د تل حاضرو بې شمېرو عيني شاهدانو د سترګو ليدلی حال، اوريدل شوي يادښتونه او يا د يوې ځانګړې پېښې روايتی يادښتونه دي چې د څارګرو ادارو په راپورنو کې د يادښتلېک په بڼه راڅرګند شوي دي؛ دغه ټولې څو اړخيزې ګواهۍ، هغه بې شمېره لاسوندونه دي چې ټول په ګډه، تأريخپوهانو او پلټونکو ته د يوې ډاډمنې ايکې � سکې� ارزښت لرلی او د هغوی په آثارو کې خپاره شوي دي. په دې ترڅ کې يوه تيوري رامنځته شوې چې د احمد شاه مسعود هغه وسواس او روحي عقده په زباد رسوي چې غوښتل يې افغان تاجيکان د هغه وخت د شوروي اتحاد د تاجيکستان له سوسياليستي جمهوريت سره د اتنيکي تړاو پر بنسټ يو کړي، دا د � لوی تاجيکستان� د جوړولو په لاره کې د مسعود د هغې لېواتيا څرګندويه ده چې غوښتل يې په خپله ورباندې واک وچلوي. مسعود د دغه خوب د رښتني کولو په لاره کې له ځلويښتم لښکر سره د ستراتېژيکې همکارۍ د لارې په غوره کولو غوښتل د شوروي له پياوړې ځواک څخه په مرستې خپل ټول دايمي ميرڅمن چې په منځ کې يې د پام وړ لوی دښمن د ګلبدين حکمتيار تر مشرۍ لاندې اسلامي ګوند وو، له منځه يوسي. وګورئ (Misdaq, p : 330N).

د شوروي د ځلوېښتم لښکر لوی بولندوی جنرال ا. ا. لياخوفسکي په خپل افشا کوونکي يادښتلېک کې چې] پلاميا افګانا [Plamya Afgana نومېږي داسې ليکي : � احمد شاه مسعود له هماغو لومړيو د افغانستان د ټوټه ټوټه کېدلو پلان درلود�. همدا شان د � لوی تاجيکستان� د طرحې په اړوند د [مسکو] د [لاسونو] [The Hand of Moscow]په کتاب کې لاسوند شواهد راغونډ شوي چې پانې يې پلټونکو ته سترګه په لاره دي؛ دا شواهد چې د کې جي بي د يوه رسمي چارواکي شخصي يادښت ليکونه هم دي په افغانستان کې د شوروي د جګړې د کلونو په لړ کې د پليو شويو پټو عملياتو او ستراتيژيو له مخې څادر لېږې کوي. د کتاب ليکوال د کې جي بي د [بهرنۍ څارګرۍ د عمومي اداري] د لومړي رياست رئيس جنرال لئونېد شېبارشين [3] دی چې د کتاب په يوه برخه کې

په ډېرو مهمو، او د پام وړ تأريخي يادښتلېکونو باندې خبرې کوي؛ په دې وراشه � بحث� کې لېکوال د دوه وو فکس شويو لاسوندونو پر بنسټېزو ټيکو باندې خبرې کوي چې لا تر اوسه پې پر تندي د لوړ محرميت ټاپه وهل شوې ده؛ دواړه لاسوندونه هغه شرايط او جزئـيات شرح کوي چې پر بنسټ پې بايد د مسعود او د شوروي د مرکزي بولنې د مقام تر منځ دې د دښمنۍ ټغر ټول او د يوه تړون د ټکيو په اړانه کې دې د تاجيک د نېمه خپلواک � شبه قلمرو� د رامنځته کېدلو او پراختيا لپاره لارې چارې برابرې شي؛ بنسټېز ټکي په لاندې ډول دی :

لاسوند : له احمد شاه مسعود سره د خبرو اترو ټکي

۱ : - د يوموټي افغانستان د مفهوم په اړانه کې په تاجيک ميشتو سېمو کې د خپلواکه تاجک قلمرو لپاره د لارو چارو برابرول ؛په دغو سيمو کې د بدخشان، توخار، کندز، بغلان ولايتونه او د پروان � کاپيسا د ولايتونو يو شمېر برخې رانغاړل کېږي او هم په نوموړو سېمو کې د يوه [خپلواک] دولت رامنځته کېدل .

۲ : - د هېواد � مشرۍ د رياست په چوکاټ کې د تاجيکانو استازيتوب او هغوی ته د ځانګړو مقامونو حق، په ملي پارلمان او د افغانستان د وزيرانو په کابينه کې د تاجيکانو ځانګړی حق او درېز .

۳ : - د يوه خپلواک رسمي ګوند په توګه د [IOA] يا] د رباني، د افغانستان د اسلامي غورځنګ Islamic Movement in Afghanistan]ګوند په رسميت پېژندنه ، او همدا شان دداسې يوه ګوند په توګه چې په افغانستان کې برابر حق ولري .

۴ : - د [IOA] يا] د رباني : د افغانستان اسلامي غورځنګ Islamic Movement in Afghanistan] د جوړښت په چوکاټ کې د منظم تاجيک پوځي ځواک جوړول او په [4] [VSRA] کې د هغوی ورګډېدل. د دغه ځواک د پازواليو/ مسؤوليتونو تعريف د ملي ګټو [محتملاً د تاجيکستان ملي ګټې � لېکوال] پر بنسټ او د ټولو هر اړخېزو حکومتی دندو پر بنسټ کېږي چې د حيرتان � کابل تر منځ د لوېې لارې خوندي ساتل هم په کې ګډون لري .

۵ : - په خپلواک تاجيک قلمرو کې د سولې رامنځته کول او په دې سېمې کې مېشتو وګړو ته د عادي ژوندانه د شرايطو او حالاتو راګرځول او د امکاناتو برابرول .

٦ : - په شمال - ختېزو سېمو کې د اقتصادي ودې سکالو� موضوعات� : په دې اړوند د افغانستان ددولت د همکارۍ برخه په اقتصادي، طبي، او نورو څو اړخېزو مرستو کې رانغاړل کېږي چې د سرحداتو ترمنځ د سوداګرۍ وده هم په کې ګډون لري. هغه ټکي چې ما دلته راپورته کړي زما او د شوروي سفير يوري . م. ورنتسوف[5]، او جنرال . وي. آی. ورنينکوف[6] تر منځ ورباندې سلا شوې او هغوی په خپل وار د [افغانستان � ژ] جمهوريت له مشرتابه سره يو په يو روښانه او راپورته کړي دي.

] سرچېنه: په افغانستان کې د MO SSSR عملياتي ډله، د ځلوېښتم لښکر د بولنې اعلی قوماندانۍ ، کابل، ۱۹۸۸ زکال.

لاسلېک کوونکي : ډګر جنرال بي . وي. ګروموف. د افغانستان جمهوريت د دفاعي چارو وزير شهنواز تنی او احمد شاه مسعود] [7].(Shebarshin, pp 177-214)]]

د پروتوکول مسوده:

د دوه اړخېزو اړيکو په اړوند

په افغانستان کې د مېشتو شوروي ځواکونو او د پنجشېر د مخالفو وسلوالو ځواکونو (IOAP) تر منځ په افغانستان کې د سولې د ټېنګښت په هېله لاندنۍ لاسلیک کوونکې خواوې دواړه د نېکې ارادې په لرلو لاندنۍ پازوالۍ/ مسؤولېتونه مني : چې

۱ : - د سالنګ په سویل او د کابل � حیرتان د لوېې لارې په ورڅېرمو سیمو کې هر ډول پوځي فعالیتونه په بشپړ ډول دړول کېږي، پنجشېري مخالفه وسلواله ډله IOA مني چې د دوی تر ولکې لاندې له هېڅ کلي څخه به هېڅ وسلواله ډلګۍ د هېڅ ډول وسلې اور پر کتارونو، د افغان - شوروي د سرتیرو د ځار پر کلاکوټونو، د تلاشېو پر پوستو، د سرحدي پولو پر ساتونکو او د ځارندوی پر ځواکونو نه کوي .

۲ : - د پنجشیر را بیلې شوې وسلوالې ډلې پر خپل ځان د � تاجیکانو د کلي � او � چاګني � ترمنځ د اړیکو د خوندیتوب پازوالي په خپل ځان په دې موخه مني چې د شوروي او افغان سرتیرو پر وړاندې د توپخانې د ډزو، لوټماریو او نورو ورته کړو وړو مخه دې ونیول شي .

۳ : - د دوه اړخېز تړون پر بنسټ شوروي لوری دنده لري چې ، د پنجشیر د ډلې او د اړوندو ورڅېرمو سیمو د پاینښت لپاره چې په پروتوکول کې د لوېې لارې په اوږدو کې د پرتو سیمو په نامه یادې شوې دي د خوراکي توکو په ګډون اړین اکمالات او د بېړنۍ اړتیا پرمهال اړین توکي او نور مواد دداسې یوه مهالیز واټن په اډانه کې برابر کاندي چې دواړه خواوې ورباندې سلا شوې وي .

۴ : - د نورو خواوو هېڅ ډلې او ان رابېلې شوې ډلې ته اجازه نه ورکول کېږي چې په دغه پروتوکول کې یاد شویو سیمو ته پر افغان- شوروي کتارونو باندې د اور د ګوزار په موخه ننوځي یا ترهګر کړه وړه تر سره او یا راغځېدلې نللکیه سبوتاژ کاندي. که د بلې هر ډلې غړي د داسې کړو وړو لپاره هلې ځلې وکړي شوروي اړخ هېله لري چې د پنجشیر وسلوالو ډلو ته دهغوی د غوښتنې پر بنسټ د ملاتړې توپخانې اور او د هوایي ځواک مرسته برابره کړي.

۵ : - په پروتوکول کې د یادو شویو سیمو په چاپیریال کې د شوروي او افغان اتباعو د تري تم شویو کسانو په اړوند د مالوماتو تبادله او د هغوی د موندنې لپاره د هر اړخېزو همکاریو پلې کول .

٦ : - د دباو � فشار� او تربنګلتیا د ډېرېدلو په صورت کې او په ځانګړو زونونو کې د سولې د ټېنګښت او د نویو پوځي اقداماتو د مخنیوي په موخه، دوه اړخېزې سلا مشورې، د غونډو او لېدنو کتنو له لارې تر سره کېږي .

۷ : - ددغه پروتوکول د مفرداتو اغېزې د اړیکو د کرښې د دواړو غاړو په اوږدو کې د دېرش کېلومترو په واټن خپرې دي چې د � تاجیکانو د کلي� او � چاګیني � ترمنځ د جغرافیوي چاپیریال سېمه رانغاړي. هره هغه وسلواله ډله چې په هرګوند پورې اړه ولري او ان که ددغه جغرافیوي چاپیریال له کرښو دباندې د ټرونوالو خواوو پر وړاندې پوځي خوځښتونه و نه دَروي، شوروي سرتېري او د پنجشیر وسلوالې ډلې حق لري چې د هغوی د درېې وړېې کولو په موخه پوځي عملیات ترسره کاندي.

۸ : - دا پروتوکول د لاسلیک کولو له شېبې وروسته د اعتبار وړ دی .

]سرچینه: په افغانستان کې د MO SSSR عملیاتي ډله، د ځلوېښتم لښکر د بولنې اعلی قوماندانی ، کابل، ۱۹۸۸ زکال.

لاسلېک کوونکي : ډګر جنرال بي . وي. ګروموف. د افغانستان جمهوریت د دفاعي چارو وزیر شهنواز تڼۍ او احمد شاه مسعود.(Shebarshin, pp 177-214)]]

د افغان � شوروي د جګړو د کلونو په پړاو کې چې لړۍ یې په ۱۹۷۹ ز کال کې پیل او تر ۱۹۸۹ ز کال پورې دوام وکړ، احمد شاه مسعود د ۱۹۸۰ ز کال له پیل وروسته له شورویانو سره تړونونه لاسلېک او ژمنه یې وکړه چې د سالنګ د حیاتي لویې لارې په اوږدو کې به د شوروي د اکمالاتو له کړښو څخه ساتنه او دفاع وکړي. د ګډې همکارۍ د همدغو تړونوالو اړیکو پر بنسټ ول چې احمد شاه مسعود به د مجاهدینو پر هغو ډلګیو وردانګل چې غوښتل یې د شوروي د اکمالاتو پر کتارونو او د کاروانونو د ساتنې پر پوستو او کلاکوټونو باندې وسلوال ګوزارونه وکړي. اکثراً وختونه به مسعود ته د هغه د تړونوالو مسؤولېتونو د پلي کولو په لاره کې د توپخانې د اور مرسته برابرېدله. داسې وختونه هم راتلل چې د مسعود او شوروي تر منځ د شوي تړون نېټه به پای ته رسېدله، خو مسعود به ان په همدغه وخت کې د پخواني تړون د شرایطو او مفرداتو ژوندي ساتلو ته تر هغه مهاله دوام ورکاوه چې نوی تړون به دده او د شوروي خوا تر منځ لاسلېک شو. جنرال لیاخوفسکي په دې اړوند په خپل کتاب کې لېکي : � تر هغه مهاله چې موږ په افغانستان کې وو ، مسعود په ټولې دغې مودې کې هغه څه وکړل چې موږ ورته ویل �. (Liakhovskii, pp 462-485).

لاسوند : د شوروي د څلویښتم لښکرد څارګرۍ د عمومي ریاست [8] له خوا، کابل :

�ډګرمن اناتولي تکاچیف[9] د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو د څارګرۍ د ریاستونو د عمومي ریاست د ستر مشر جنرال پ. آی. ایواشوتین [10] په لارښونې له احمد شاه مسعود سره اړیکې ټینګې کړې دي، هماغسې چې ډګرمن تکاچیف وایي له احمد شاه مسعود سره دغه اړیکې له ډېر پخوا ټینګ شوي ول. ددغو اړیکو تأریخي لنډېز په لاندې ډول دی:

د منځګړو کسانو د اړیکو پر بنسټ موږ د احمد شاه مسعود د اېښودل شویو شرایطو تر سیوري لاندې د ټاکل شوي ځای او وخت پر سر له یو بل سره سلا شولو : ځای : پنجشیر، هغه دره چې د مجاهدینو له پلوه کنټرولېدله ، وخت : د � ۱۹۸۳ زکال� د نوي کال له لومړۍ ورځې یوه ورځ مخکې [11]. موږ باید د نوي کال په شپې ځانونه د لېدنې کتنې ټاکل شوي ځای ته رسولي وای. همدا شان موږ د غونډې ځای ته باید له ګارډ او وسلې پرته تللي وای. کله چې لمر کېناست د خپل ژباړونکي] مکس [Max په ملتیا د] رُخې له کلي / قشلاق [Kishlak Rukha ووتلو او ډېر ژر ټاکل شوي ځای ته ورسېدلو، دا هغه ځای وو چې موږ ته د تاج الدین تر مشرۍ لاندې د وسلوالو مجاهدینو د ډلې له خوا ښه راغلاست وویل شو؛ تاج الدین د احمد شاه مسعود د جاسوسۍ ضد ډلې مشر وو. د ګهېځ له سبا ناري وروسته زه، زما ژباړونکی مکس، احمد شاه مسعود او د هغه یو تن اعتمادي په کوټه کې یوازې پاتې شولو. خبرې پیل شوې. زموږ په وړاندېز کې کلیدي ټکي په پنجشیر کې پر دوه اړخیزو پوځي اقداماتو باندې اوربند او داسې دوه اړخیزو پازوالیو � مسؤلیتونو� په غاړه اخیستل ول چې په ترڅ کې یې په سیمه کې مېشتو وګړو ته د خوندي او بسیا ژوندانه شرایط او امکانات برابر شي. احمد شاه مسعود وویل چې په زړه کې د شوروي اتحاد پر وړاندې د دښمنۍ احساس نه لري. په حقیقت کې د رښتونو دښمنیو پای، د اوربند د څار [نظارت] لړۍ او د نېږدې همکاریو د شراېطو برابرول د همدغې او نورو ورته غونډو د پایلو زېږنده وه .[

د مسعود په اړوند د کې جي بي په سايکولوژيکي دوسيې کې (زمری) په دغو رواني اوصافو ستايل او پيژندل شوی دی : [په ځان مين ، ځان منلی خيالمن، ټگ / مخادع، لوړوالي او برم ته تږی؛ د همدغه لوړوالی او برم د خوب تر سيوري لاندې مسعود د تاجيک د خپلواکې سيمې له رامنځته کېدلو سر سم ځان په داسې يوې هېندارې کې ويني چې ډېر ژر به د همدې سيمې د امير په نامه وپيژندل شي، شورويان د يوه پياوړي دريز له لارې د مسعود د فکري شخصيت ځانگړتيا ته ورننوتل او پر همدغه بنسټ يې مسعود د خپلو غوښتنو منلو ته چمتو کړ.] (Shebarshin, pp 177-214).

شوروي لوري ته له تکتيکي اړخه تر ټولو غوره لار دداسې يوې لېوالتيا تر لاسه کول ول چې پايله يې د اوربند په تر لاسه کولو واوړي. شورويانو ته بنسټيز � کلېدي� ټکی د سالنگ د تلنځ � معبر� له منځه له خنډ او ځنډ پرته د اکمالاتو د يوه دالان رامنځته کول ول چې د پنجشير د خطرناکو او ستوغو غرونو په گـړنگونو کې د هر ډول پوځي ښکېلوالي مخه ډب کړي. په افغانستان کې د شوروي د ځلوېښتم لښکر بولندوی جنرال باريس گروموف په ستوغو غرنيو گړنگونو کې د گوريلايي جگړو د ښکيلوالي په اړوند پراخ مالومات لري او ډېريو لېکوالانو په دې اړوند د هغه له مالوماتو څخه اخځ اخيستی دی، باريس گروموف په خپله په دې اړوند وايي : [مسعود کولای شوای يوازې د کانو او ډبرو په راښويولو سېمه د شوروي سرتېرو په هډ- اېرې بدله کړي.] (Gromov, pp 188-197).

هماغسې چې هيله يې کېدله، له شورويانو سره د مسعود تړونونو، د مقاومت د ډلو کلک او له پيغوره ډک غبرگونونه له ځان سره بدرگه درلودل : په دې اړوند [په افغانستان کې جگړه] 12 [] د [مارک اربن] لېکنه داسې وايي :

]يو شمېر بولندويانو به په تراخه پيغور ويل چې مسعود د شوروي لښکر پر وړاندې هغسې چې اړينه ده، فعاله او کلکه جگړه نه کوي. د نېږدې دوه وو کالو په لړکې هېڅ داسې نښې نښانې نه لېدل کېږې چې مسعود دې د شورويانو پر وړاندې په رښتوني توگه خپل جنگيالي د زړه له کومې کاروَلي وي، که هر څه شوي هم وي يوازې خپلمنځي جگړې شوي دي چې ببلگې يې په کندز کې د ۱۹۸۹ زکال د اپريل د مياشتو په لړ کې دي . له بلې خوا ځرگندې نښې نښانې او لاسوندونه شته چې مسعود له شورويانو سره د اوربند يو ډول تړون لاسليک کړی دی. ظاهري نښې نښانې په ډاگه کوي چې شورويانو غوښتل د شمال � ختيز افغانستان د چارو واگې او د هغو سېمو کنترول د نظار شورا ته وسپاري. لاس ته راغلي گزارشونه وايي چې روسانو ددغې چارې د پيل لپاره مسعود ته د پريمانه پيسو او وسلو وړاندېز کړی دی. د اور بند تړونونو د مقاومت د کړيو په منځ کې ترخې شخړې او نانډرۍ راپارَولې دي. د گلبدين حکمتيار د گوند غړي د مسعود دا ډول چلند ځان پلورنه بولي او مسعود په ملنډو د � پنجشير د پاچا� په نامه يادوي. ددغې ژمنې په بدل کې چې له پنجشيره به د شورويانو پر وړاندې بريد نه کېږي، شورويانو له دَرې څخه د خپل لښکر ستره برخه را اېستلې او هغه يې د هېواد سوېلي خوا وو ته لېږلې چې هلته د شوروي ځواکونو پر وړاندې کلک مقاومت دوام لري(Urban, p 229)].

بريتانوي لېکوال مايک مارتين د ۱۹۸۰ او ۱۹۸۳ ز کلونو په لړ کې د مقاومت له ډلو سره د سلگونو مايلو په واټن مزلونه وهلي دي، ددغو سفرونو له پايلو څخه يو په زړه پورې او ډاډمن کتاب جوړ شوی چې [Afghanistan, Inside a Rebel Stronghold.]نومېږي. د مايک مارتين پياوړی قلم او شننه د پېښو پر شرحې باندې لا نوره رڼا اچوي چې د پلټونکو لپاره يوه بنسټېزه سرچينه کېدای شي.

Download from; aghalibrary.com

مارتین : ما په پنجشیر کې د مسعود د ونډې په اړوند هماغه یوه خبره په څو څو ځله او په تکرار اورېدله. له شورویانو سره د هغه لنډ مهاله اوربند نه دی فسخ شوی. د مسعود د جمعیت جنګیالي له پنجشیر وړاندې نورو کلیو ته لېږل شوي ول چې د حزب تر ولکې لاندې کلي ونیسي. د حزب د جنګیالیو د ځپلو لپاره روسان مسعود ته وسلې، مهمات او نور لوژیستیکي اکمالات برابرول ځکه روسان د حزب جنګیالي خپل تر ټولوسخت � زړي او نه پخلا کېدونکي جنګیالي بولي(Martin, p 198) .

پایله : د افغانستان د تجزیې په اړوند د کې جي بي د توطـئې شرحه د لمر په شان روښانه ده. په منځنۍ آسیا کې د شورویانو د قومي تجزیې ستراتیژي بریالۍ وه او همدغه تجربه په افغانستان کې ددوی په عملیاتی تګلارې بدله شوه. په شوروي ګردود / لهجه کې د کسکد د عملیاتو نوم په ښه ډول پېژندل شوی دا په حقیقت کې د هغه پلان یوه مسوده وه چې پر بنسټ به یې یا هېواد ټوټې ټوټې او یا د شمالي ډېرو په بېلولو افغانستان تجزیه کېده؛ په پام کې ول چې احمد شاه مسعود به په تجزیه شوي برخې کې ان د محدودې کورنۍ خپلواکۍ په لرلو واکمني وچلوي. جنرال لیاخوفسکي په خپل کتاب کې لیکي چې مسعود د � لوی تاجیکستان� د جوړولو د ټولیز مفهوم تندې پسې اخېستی وو او د جګړې د ټولې لسېزې تر پایه پورې یې په دې لاره کې په سرښندنې کار وکړ.
(Liakhovskii, pp 485-486, Richardson, pp 22-23).

سرچینې:

لاندې مو د یو شمېر سرچینو د نوملړ یادَونه یو په یو کړې ده، ددغو سرچینو په سلګونو پاڼې پلټونکو ته سترګه په لاره دي. مستند لاسوندونه ، د عیني شاهدانو ګواهۍ، روایات او متناوب شواهد ټول د لوی تاجیکستان د جوړولو د خوبونو په اړوند د احمد شاه مسعود د تخیلي او روحي وسواس تائـید کوي. په دغو کتابونو کې د مالوماتو یوه ستره پانګه پرته ده او په افغانستان کې د شوروي د مرکزي قوماندې له مرکز سره د مسعود د بې شمېرو تړونونو او اوربندونو له مخې ځادر لېرې کوي. د لاندنیو لیکوالانو لیکنې په زباد رسوي چې د مسعود اخلاقي چال چلند شورویانو ته دا شېبه په لاس ورکړه چې روسي سرتیري له پنجشیره ووځي او د هېواد سویل ته د مقاومت د ځپلو لپاره ولاړ شي خو له دې سره سره د شوروي د نیواک پر وړاندې مقاومت کې هېڅ ډول کمښت هېڅکله رامنځته نه شو. هماغسې چې له شوروي وسلوال ځواک سره د مسعود د اوربند په تړونونو کې ټینګار شوی وو، شورویانو مسعود ته د هوایي بمبارد او د توپخانې د اور مرسته د هغه د غوښتنې پر بنسټ هغه مهال برابروله چې دی به د سالنګ په اوږدو کې د حزب او د مقاومت د نورو ډلو پر وړاندې جګړو کې ښکېل شو او یا به یې پر هغو وسلوالو ډلو وردانګل چې غوښتل یې د شوروي پر اکمالاتي کتارونو باندې برید وکړي. ددې تر څنګ بې شمېره شواهد ادعا په زباد رسوي : له دې چې د شوروي اکمالاتي کتارونو ته د سالنګ د تلنځ � معبر� له لارې اجازه ورکول کېده نو د سالنګ له تلنځه د خوندي تېرېدنې پایله د جګړې پر غځېدا او دوام واوښتله-462 Liakhovskii, pp)] . 485).]

Download from; aghalibrary.com

*A.A Liakhovskii, Plamya Afgana, Moscow, Iskon, 1999, translated for Cold War in History Project, CWIHP, Washington, D.C. by Gary Goldberg.
*Main Intelligence Directorate (MID) of the General Headquarters, USSR Armed Forces, title: Lion of the Panjsher, Article no. 18, (No. 882/83-3-5-77, Fond 80, Perechen 14, Document 77, translation of excerpts by Elena Kretova, Information Services, Moscow.
*Boris V. Gromov, Limited Contingent, Moscow, Progress Press, 1994, translated by Professor Ian Helfant, Department of Slavic Languages and Literature, Harvard University.
*Leonid Shebarshin, The Hand of Moscow, Moscow, Progress Press, 1992, translated by Professor Ian Helfant, Department of Slavic Languages and Literature, Harvard University.
Bruce Richardson, Afghanistan, A Search for Truth, Free Forum, ME, 2009.
Bruce Richardson, Afghanistan, Ending the Reign of Soviet Terror, Maverick Publications, OR, 1996
Mike Martin, Inside a Rebel Stronghold, LBS, UK, 1984.
Nabi Misdaq, Afghanistan, Political Frailty and External Interference, Routledge, NY, 2006.
Mark Urban, War in Afghanistan, Macmillan, UK, 1990.
Pardes Mosafir, the Red Army in Afghanistan, Peshawar, 1997 (Pashto)
*S.E. Grigor�ev, the Pandzhsher from 1975-1990, Saint Petersburg University Press, 1997.
*Publications by Russian authors are available from East View Press, Minneapolis, MN.

یادَونه : په ژباړل شویو لیکنو کې د ځایونو او کسانو د نومونو لیکنیزه لیکبڼه کټ مټ په هغه بڼه لیکل شوې چې په بومي ژبه کې ویل کېږي.

بروس ریچارد سن

پای

----

[1]قوماندان

[2] General A.A. Liakhovskii, Chief of Staff, Soviet 40th Army Afghanistan

[3] General Leonid Shebarshin

[4]د ژباړونکي یادونه: د برېښنا لیک له لارې مې له لیکوال څخه د VSRA د اصطلاح سپیناوی وغوښت او په ځواب کې يې راته داسې ولیکل:

VSRAد شهنواز تنې او د نورو کمونیستو پوځي افسرانو تر مشرتابه لاندې د افغان کمونیست وسله وال ځواک لپاره د څو وییو/ لغاتو د پیلنېزو تورو ګډوله او یوه شوروي اصطلاح ده

[5] Juri M. Vorontsov

[6] General V.I. Varennikov

[7] The Operations Group of the MO SSSR in Afghanistan�Headquarters of the Fortieth Army, Kabul, 1988. Signatories: Lieutenant General B.V. Gromov, RA Minister of Defense, Shah Nawaz Tanai, and Ahmad Shah Massoud

[8] Main Intelligence Directorate (MID)

[9] Lieutenant Colonel Anatoly Tkachev

[10] General P.I. Ivashutin

[11]يادونه: د ګريګوري د کالهېنداري پر بنسټ په ټولو عيسوي هېوادونو کې دا ورځ د هرکال د دسامبر له ۳۱ نېټې سره سمون چې په دې توګه د نوي کال شپه بلل کېږي. ددې ورځې نمانځنه د نوي کال د ورځې له نمانځنې څخه توپير کوي. دا ورځ چې د دسامبر ۳۱ نېټه کېږي د New Year Eve د ورځې په نامه ياديږي. چې په عربي کې يې ليلة رأس السنة الميلادية بولي .

[12] War in Afghanistan, by Mark Urban

Download from; aghalibrary.com